

Letnik VI
3/2008

Prispevki
k didaktiki
zgodovine

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

*Letnik 6, številka 3
2008*

Oddelék za zgodovino

Predgovor

V študijskem letu 2007/08 so imeli študentje 4. letnika zgodovine pedagoške smeri obvezno daljšo skupinsko nalogo, katere glavni namen je bil usposabljanje za sodelovalno učenje in timsko odgovornost.

Vsaka skupina je pripravila učno pripravo, ki se je nanašala na pouk zgodovine, in sicer na pouk v kombiniranih oddelkih, na pouk z učenci s posebnimi potrebami (naglušni, slabovidni, nadarjeni) ali na pouk v muzeju.

Končni rezultat so objavljene učne priprave z vsemi prilogami, ki se lahko uporabljajo v osnovnih in srednjih šolah pri zgodovini.

Urednica: Danijela Trškan

TIMSKO IZDELANE UČNE PRIPRAVE

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
O ZGODOVINI – ZGODOVINA SO TUDI LETNICE,
DATUMI IN OBDOBJA**

DATUM: 24. 4. 2008

IME IN PRIIMEK:
JANI BRULC
ANA ČERNUTA
JAKOB DERMOTA
ALENKA MARINIČ
ANA ZIDANŠEK

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 6. in 7. (kombinirani pouk)
Datum: 24. 4. 2008
Predmet: Zgodovina
Učna tema: O zgodovini
Učna enota: Zgodovina so tudi letnice, datumi in obdobja
Učne oblike: frontalna, individualna
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">
• metoda razlage
• metoda razgovora
• metoda slikovne demonstracije
• metoda dela s pisnim gradivom
• metoda dela z informacijsko – komunikacijsko tehnologijo
Učne tehnike: asociacija, uganka
Operativni učni cilji: 6. razred Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">
• razložiti pojem »kronologija«;
• pojasniti, zakaj in kako so se ljudje v zgodovini lotevali merjenja časa;
• razložiti pojem »koledar«;
• pojasniti, kako so se v zgodovini med seboj razlikovali koledarji različnih ljudstev;
• naštetih zgodovinska obdobja; Vzgojni: <ul style="list-style-type: none">
• pokazati pozitiven odnos do merjenja časa;
• aktivno poslušati in sodelovati (mlajši učenec s starejšimi in obratno); Funkcionalni: <ul style="list-style-type: none">
• ustvariti si podobo o merjenju časa;
• uporabljati koledar;
• uporabljati časovni trak.

7. razred

Ob koncu učne ure učenec zna:

Izobraževalni:

- razložiti značilnosti zgodovinskih obdobij;

Vzgojni:

- pokazati pozitiven odnos do sposobnosti umestitve dogodkov v zgodovinska obdobja;

Funkcionalni:

- reševati naloge objektivnega tipa;
- ustvariti si podobo o obdobjih.

Učna sredstva:

- učila:

Učbenik, delovni zvezek, knjiga – Uganke zavozlanke, delovni list – Merjenje časa in koledar, PPT – Slikovno gradivo k obravnavi učne podenote »Merjenje in zapisovanje časa«, prosojnica – Časovni trak, delovni list – Stoletja, prosojnica – Naše štetje, delovni list – Zgodovina so tudi letnice in datumi, prosojnica – Obdobja, CD – ROM – zgodovinski časovni trak

- učni pripomočki:

Računalnik, LCD projektor, platno, tabla, krede, grafoskop

Didaktične etape učnega procesa:

Uvajanje, obravnavanje nove učne snovi, urjenje, ponavljanje

Didaktična načela:

Nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, življenjskost, ustreznost

Medpredmetne povezave:

Geografija: lastnosti in gibanje nebesnih teles, stare kulture

Računalništvo: poznavanje dela z računalnikom

Novi pojmi:

6. razred

Kronologija: vrstni red dogodkov

Koledar: urejena razdelitev leta na dneve, tedne in mesece

Časovni trak: kronološka predstavitev dogodkov na časovni premici

Menih: človek, ki je svoje življenje posvetil bogu in biva v samostanu

7. razred

Visoke kulture: izraz, ki označuje, da se je neko ljudstvo dvignilo nad način življenja

prazgodovinskih ljudi ali sodobnih naravnih ljudstev

Primitivnost: nerazvitost, zaostalost

Izkopanine: izkopani predmeti, zlasti iz starejših zgodovinskih obdobj

Literatura:

Balkovec, B. (1996). Zgodovinski časovni trak. Pogled v zgodovino z novim medijem. CD-ROM. Ljubljana: DZS, CDE Nove tehnologije.

Izkopanine. http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=izkopanine&hs=1
(Datum dostopa 15. 4. 2008)

Janša Zorn, O., Mihelič, D. (2001). Stari in srednji vek. Zgodovina za 6. razred osnovne šole). 4. popravljena izdaja. Ljubljana: DZS.

Kronika človeštva (1997). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Primitivnost. http://bos.zrc-azu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=primitivno&hs=1
(Datum dostopa 15. 4. 2008)

Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost. Zgodovina za 6. razred devetletke. Ljubljana: DZS.

UČILA

Učbenik:

Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost. Zgodovina za 6. razred devetletke. Ljubljana: DZS.

Delovni zvezek:

Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost. Zgodovina za 6. razred devetletke: delovni zvezek. Ljubljana: DZS.

Knjiga

Ilich, I. (2005). Uganke zavozlanke. Ljubljana: DZS.

Delovni list – MERJENJE ČASA IN KOLEDAR

Podatki povzeti iz:

Kronika človeštva (1997). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost. Zgodovina za 6. razred devetletke. Ljubljana: DZS.

PPT – Slikovno gradivo k obravnavi učne podenote »Merjenje in zapisovanje časa«

Slide 1:

Poplavljanje Nila: Civilization. <http://www.civilization.ca/civil/egypt/egcgeo1e.html> (Datum

dostopa 13. 4. 2008)

Slide 2:

Egipčanski koledar: Analyzer.
<http://analyzer.depaul.edu/paperplate/2002%20vernal%20equinox/Egyptian> (Datum dostopa 13. 4. 2008)

Slide 3:

Rimski koledar: Answers.com. <http://www.answers.com/topic/roman-calendar> (Datum dostopa 13. 4. 2008)

Slide 4:

Azteški koledar: Photochrom. <http://www.photochrom.com/MEX/photos/> (Datum dostopa 13. 4. 2008)

Prosojnica – ČASOVNI TRAK

Časovni trak 1: Create a timeline. <http://www.vertex42.com/.../create-a-timeline.html> (datum dostopa 21.4.2008)

Časovni trak 2: Teacher Sholastic. <http://teacher.scholastic.com/pearl/timeline/index.htm> (datum dostopa 21.4.2008)

Časovni trak 3: Papers. <http://www.useit.com/papers/cdrom.html> (datum dostopa 21.4.2008)

Delovni list – ZGODOVINA SO TUDI LETNICE IN DATUMI

Delovni list je kopija iz:

Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost. Zgodovina za 6. razred devetletke: delovni zvezek. Ljubljana: DZS.

Prosojnica – OBDOBJA:

Podatki povzeti iz:

Janša Zorn, O., Mihelič, D. (2001). Stari in srednji vek. Zgodovina za 6. razred osnovne šole). 4. popravljena izdaja. Ljubljana: DZS.

CD – ROM

Balkovec, B. (1996). Zgodovinski časovni trak. Pogled v zgodovino z novim medijem. CD-ROM. Ljubljana: DZS, CDE Nove tehnologije.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE, UČILA/PRIPOMOČKI
2 minuti	<p>6 in 7 razred:</p> <p>Dober dan.</p> <p>Današnja uro bomo začeli malo drugače in sicer z uganko. Pozorno poslušajte in skušajte ugotoviti rešitev:</p> <p style="text-align: center;"><i>Se oglašča, pa ne govori, kaže, pa ne vidi, gre, pa nikamor ne pride.</i></p> <p>Kakšna je rešitev? Kaj merimo z uro? O čem mislite da bomo govorili danes?</p> <p>Govorili bomo o zgodovinskem času: šestošolci boste spoznali, kako in zakaj so se ljudje v zgodovini lotevali merjenja časa, kako so se razlikovali koledarji različnih ljudstev in znali naštetih zgodovinska obdobja medtem ko boste sedmošolci to ponovili in na novo spoznali značilnosti zgodovinskih obdobj.</p>	<p>Učenci odzdravijo.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>.</p> <p>Učenci ugotovijo, da je rešitev ura, da z njo merimo čas, skušajo tudi določiti temo učne enote.</p> <p>Učenci poslušajo razlago</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p><u>Učilo:</u> knjiga – Uganke zavozlanke (Ullich, I., 2005, str. 30)</p> <p>Metoda razgovora</p> <p><u>Učna tehnika:</u> uganka, asociacija</p> <p>Metoda razlage</p>

GLAVNI DEL – OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI/ SPROTNO PONAVLJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE, UČILA/PRIPOMOČKI
<p>MERJENJE IN ZAPISOVANJE ČASA</p> <p>9 minut</p>	<p>6. razred</p> <p>Najprej bomo ugotovili, kako so se ljudje lotili merjenja in zapisovanja časa.</p> <p>7. razred:</p> <p>Učenci 7. razreda ste to spoznali že lani, vendar je prav, da nekoliko osvežite spomin.</p> <p><i>Dva učenca zadolžim, da razdelita delovne liste.</i></p> <p>Na delovnih listih imate naloge, ki jih rešujete, dokler bodo vaši sošolci spoznavali novo snov. Če ne boste znali pravilno odgovoriti, enostavno prisluhnite predavanju.</p> <p>6. razred:</p> <p>Za zgodovinarja je najbolj pomemben čas.</p>	<p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenca razdelita delovne liste.</p> <p>Učenci poslušajo razlago (navodila).</p> <p>Učenci rešujejo naloge iz delovnega lista.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Individualna učna oblika</p> <p>Metoda dela s pisnim gradivom</p> <p><u>Učilo:</u> Delovni list – Merjenje časa in koledar</p> <p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>

	<p>Kako si vi predstavljate čas?</p> <p>Čas si najlažje predstavljamo kot zaporedje dogodkov. Zelo pomembno pa je, da vemo, kateri dogodki so se zgodili prej in kateri kasneje. Vrstnemu redu dogodkov bomo rekli kronologija (<i>napišem na tablo</i>).</p> <p>Da lahko določimo vrstni red dogodkov, moramo znati meriti čas. Ljudje so se že pred več tisoč leti naučili meriti čas. Pri merjenju časa so si vedno pomagali tako, da so opazovali nebesna telesa; luno, sonce, zvezde. Pred kakimi 5 tisoč leti so ljudje na podlagi opazovanja nebesnih teles razdelili čas na dneve, tedne, mesece in leta.</p> <p>Ljudje so se lotili merjenja časa iz čisto življenjskih razlogov. V Egiptu, kjer reka Nil enkrat letno prestopi bregove in pusti za sabo rodovitno blato, so pač morali vedeti, kdaj se bo to zgodilo, da so lahko kmetovali.</p> <p>Reka Nil še vedno poplavlja in pušča za sabo rodovitno blato. Kako je videti poplavljanje, si lahko ogledate na prosojnici.</p>	<p>Učenci odgovorijo, kako si oni predstavljajo čas.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci si ogledajo prosojnico.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p><u>Učni pripomočki:</u> tabla, krede</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p><u>Učilo:</u> PPT; Slide 1</p> <p><u>Učni pripomočki:</u> računalnik z LCD projektorjem, platno</p>
--	---	---	---

	<p>Ko so se ljudje naučili meriti čas, so ga začeli tudi zapisovati. Tako je nastal koledar (<i>napišem na tablo</i>). Koledar ni nič drugega, kot urejena razdelitev leta na dneve, tedne in mesece. Enega izmed prvih koledarjev so izdelali Egipčani, ki smo jih omenjali malo prej.</p> <p>Na prosojnici si lahko ogledate, kakšen je bil videti egipčanski koledar.</p> <p>Egipčani in še številna druga ljudstva so določali dolžino leta glede na gibanje lune. Pred okoli 2 tisoč leti pa se je Rimljan Julij Cezar odločil, da bo naredil koledar, v katerem bo leto določeno glede na gibanje sonca. Po sebi je poimenoval tudi enega od mesecev.</p> <p>Na prosojnici si lahko ogledate, kakšen je bil videti koledar Julija Cezarja.</p> <p>Pred okoli 500 leti je Julijev koledar popravil papež Gregor</p>	<p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci si ogledajo prosojnico.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci si ogledajo prosojnico.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p><u>Učni pripomočki:</u> tabla, krede</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p><u>Učilo:</u> PPT; Slide 2</p> <p><u>Učni pripomočki:</u> računalnik z LCD projektorjem, platno</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p><u>Učilo:</u> PPT; Slide 3</p> <p><u>Učni pripomočki:</u> računalnik z LCD projektorjem, platno</p> <p>Metoda razlage</p>
--	--	--	---

	<p>XIII. Ta popravljeni koledar uporabljamo še danes.</p> <p>Sicer dosti kasneje, a prvič na tem delu sveta, so koledar izdelali tudi Azteki v Ameriki.</p> <p>Na prosojnici si lahko ogledate, kakšen je bil videti azteški koledar.</p> <p>Koledarji, ki so jih izdelala različna ljudstva širom sveta so se med sabo dokaj razlikovali. Prva razlika je bila v številu dni v tednu. Egipčani so poznali teden z desetimi dnevi, Rimljani z devetimi. V judovskem koledarju pa je teden že štel sedem dni, kar velja še danes.</p> <p>Različna ljudstva so tudi začenjala leta na različne datume. Egipčani so začenjali leto, ko so na nebu zagledali zvezdo Sirij, to je 19. ali 20. julija, v Atenah se je leto začelo z najdaljšim dnevom in najkrajšo nočjo v letu, to je 21. julija, v Sparti pa z jesenskim enakonočjem 23. septembra.</p> <p>Kdaj se začenja leto po našem koledarju?</p> <p>6. in 7. razred:</p> <p>Sedaj bomo snov ponovili. Bral bom vprašanja iz delovnega lista, ki so ga reševali učenci sedmih razredov, nato pa</p>	<p>Učenci si ogledajo prosojnico.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci odgovorijo: 1. 1.</p> <p>Učenci poslušajo razlago (navodila).</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p><u>Učilo:</u> PPT; Slide 4</p> <p><u>Učni pripomočki:</u> računalnik z LCD projektorjem, platno</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>
--	--	--	---

	<p>izmenično izbral najprej učenca iz 7. in nato iz 6. razreda, ki bo odgovoril na vprašanje.</p> <p>DELOVNI LIST:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaj je kronologija? 2. Zakaj so ljudje začeli meriti čas? 3. Kako so si ljudje pomagali pri merjenju časa? 4. Kaj je koledar? 5. Dolžina leta pri Egipčanih je bila določena z gibanjem: 6. Kdo je popravil koledar Julija Cezarja, tako da ga lahko uporabljamo še danes? 7. Kdaj se je začejalo leto v Atenah? 	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja.</p> <p>REŠITVE:</p> <p>Vrstni red dogodkov.</p> <p>Da so si lahko olajšali življenje (npr. zaradi kmetovanja).</p> <p>Z opazovanjem nebesnih teles; lune, sonca, zvezd.</p> <p>Urejena razdelitev leta na dneve, tedne in mesece.</p> <p>B) Lune</p> <p>B) papež Gregor XIII.</p> <p>A) 21. 6.</p>	<p>Metoda razgovora</p>
<p>ŠTETJE LET</p> <p>7 minut</p>	<p>6. in 7. razred:</p> <p>No, sedaj smo si ogledali, kako so različno šteli leta po različnih koncih sveta.</p> <p>A pa mi lahko poveste, kako pa vi štejejo leta, 6. in 7. razred, katera so različna od let, ki jih štejejo vaši starši?</p> <p>No, naj vam pomagam. Že sama številka vašega razreda, vam pove, kako jih štejejo. Torej šestčki ste jih našli 6, sedmčki</p>	<p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci začudeno gledajo in ne vedo odgovora.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>

	<p>pa sedem. Torej štejete leta – šolska, da ne bo pomote, od začetka prvega obiska šole. V življenju imamo veliko različnih obletnic in izhodišč za štetje let. In te se lahko prekrivajo in ponavadi se ne začnejo na isti dan.</p> <p>Sedaj pa mi vi povejte, kdaj se začne vaše leto?</p> <p>Tako je. In ta začetek se razlikuje od začetka leta, katero ni šolsko in katerega vsi poznamo in se začne 1. 1. Kot smo videli tukaj je pomembno izhodišče, katerega si izberemo. In različna ljudstva so si izbirala različna izhodišča. Ponavadi po dogodkih, kateri so bili pomembni za njih. In vam ga je določilo kar šolsko ministrstvo. Torej za primerjavo lahko rečemo, da ste kot Rimljani, ki štejejo od začetka ustanovitve mesta Rima, vendar vi štejete od začetka ustanovitve vašega razreda.</p> <p>Zakaj pa ima 6. razred ravno 6 let in 7. sedem?</p> <p>Tako je. Vendar, ste se lepo med seboj dogovorili in tako ni nobene zmešnjave. Tako kot so se morali dogovoriti tudi Rimljani in Stari grki, ko so Rimljani premagali Stare grke, kajti slednji so imeli za izhodišče svojih let leto prve olimpijade.</p> <p>No, pa si pogledjmo še eno izhodišče in ga določimo. No torej, vsi rojstni dnevi, katere praznujemo vsi, bomo sedaj praznovali na datum mojega rojstnega dneva. Ali se strinjate s tem?</p>	<p>Učenci odgovorijo da 1. 9., na prvi šolski dan.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci odgovorijo, da zato, ker so različno začeli hoditi v šolo, ker smo eni starejši od drugih.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci se ne strinjajo s tem in odgovorijo nikalno.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>
--	---	--	---

	<p>Če se pa se ne bi dogovorili med sabo, tako kot je prišlo v našem primeru, pa bi lahko prišlo do podobne zamenjave, kot se je zgodila med kristjani in pravoslavci. Prvi štejejo leta po gregorjanskem koledarju, drugi pa po julijanskem in tako pravoslavci ne praznujejo novo leto na 1. 1. Enostavno povedano gre za to, različnim ljudem različni datumi različno veliko pomenijo.</p> <p>In tako kot imamo mi pri našem štetju let za izhodišče letnico kristusovega rojstva, imate vi za izhodišče vaše leto ustanovitve razreda. Muslimani na primer štejejo leta po nekem odločilnem dogodku v Mohamedovem življenju. In tako bi vi lahko šteli leta pred osnovno šolskim štetjem in po osnovnošolskim štetjem.</p> <p>No, a slučajno veste, kdo pa je izračunal leto Kristusovega rojstva?</p> <p>No, to je bil menih Dionizij, ki je pred približno 1400 leti izračunal leto 1. Vendar se danes obstajajo neke teorije, da naj bi se Dionizij zmotil za nekaj let.</p> <p>Je že res, da morajo biti zgodovinarji dokaj natančni pri svojem poklicu, vendar tudi oni si ne zapomnijo vseh letnic. Zato je največkrat dovolj če za časovno umestitev uporabljamo izraze, kot so desetletje, stoletje in tisočletje.</p>	<p>Učenci poslušajo razlago.</p> <p>Učenci ne vedo odgovora.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>
<p>ČASOVNI TRAK</p> <p>9 minut</p>	<p>6. in 7. razred</p> <p>Zdaj smo spoznali, kako štejemo leta danes in zakaj, kako so jih šteli v preteklosti, zdaj pa si bomo pogledali, kako izgleda časovni trak in kako se na njem orientiramo.</p>	<p>Učenci poslušajo razlago.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>

	<p>Ali morda kdo ve, kaj je to časovni trak? Učenci sedmega razreda ste ga spoznali že prejšnje leto, se morda spomnite? Ali lahko kdo opiše, kako izgleda časovni trak?</p> <p>Ali bi kdo znal na tablo narisati časovni trak? Usmerjam učenca, če ni pravilno narisal časovni trak. Opozorim na štetje časa.</p> <p>Super. Hvala za pomoč! Časovni trak lahko zelo preprosto narišemo sami. Za primer pa sem vam prinesla na prosojnicah pokazati še tri druge časovne trakove. Eden je zelo preprost, tako kot tale naš na tabli, druga dva pa sta malo bolj barvita. Časovni trak lahko uporabljamo za časovno predstavitev različnih stvari. Lahko bi recimo naredili tudi časovni trak svojega življenja (kdaj ste se rodili, šli v vrtec, šli v prvi razred).</p> <p>Zdaj pa si poglejmo če morda kdo ve, kaj pomeni tale mejnik na sredini časovnega traku?</p> <p>Res je. Učenci 6. razreda, pripravite svoje zvezke, vzemite pisala, učenci 7. razreda, vi pa boste medtem rešili kratke naloge na delovnih listih. Potem ko rešite naloge jih potihoma preverite s sosedom. Če česa ne boste razumeli, dvignite roko. Po koncu razlage vašim mlajšim sošolcem, vam bom sporočila rešitve nalog.</p>	<p>Učenci odgovarjajo: trak, kjer so narisane letnice ...</p> <p>Učenec, ki se javi, pride do table in nariše časovni trak. Ostali učenci opazujejo in poslušajo.</p> <p>Učenci gledajo slike na prosojnicah in poslušajo razlago.</p> <p>Učenci odgovarjajo: začetek našega štetja Kristusovo rojstvo</p> <p>Učenci poslušajo navodila učiteljice.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda demonstracije. <u>Učni pripomočki:</u> Kreda, tabla</p> <p>Metoda slikovne demonstracije. Metoda razlage. <u>Učilo:</u> Prosojnica – Časovni trak</p> <p><u>Učni pripomoček</u> grafoskop</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>
--	--	---	--

	<p><i>Prosim enega izmed učencev, da razdeli delovne liste 7. razredu.</i></p> <p>7. razred:</p> <p>Individualno rešujejo naloge iz delovnih listov.</p> <p>6. razred:</p> <p>Sedaj smo spoznali kaj je in kako izgleda časovni trak. Spoznali smo tudi, kdaj in kako se je začelo naše štetje, to je s Kristusovim rojstvom, takrat začnemo naše štetje. Seveda pa ni bilo vedno tako. Različna ljudstva in kulture so si za začetek njihovega štetja izbrala različne pomembne mejnike njihove zgodovine. Tako so na primer stari Grki postavili za začetek svojega štetja let prve olimpijske igre, ki so se zgodile leta 776 pred našim štetjem, na drugi strani so Rimljani za začetek svojega štetja postavili leto ustanovitve Rima, ki se je zgodil leta 753 pred našim štetjem, muslimansko izhodišče pa je leto 622.</p> <p>Leto Kristusovega rojstva je pred približno 1400 leti izračunal menih Dionizij, to je leto 1. Takšen način štetja se je razširil po vsej Evropi in ga uporabljamo še danes, seveda pa moramo</p>	<p>Eden izmed učencev deli delovne liste, medtem si učenci 6. razreda pripravljajo zvezke in pisala.</p> <p>Individualno rešujejo naloge iz delovnih listov.</p> <p>Učenci poslušajo razlago.</p>	<p>Individualna učna oblika.</p> <p>Metoda dela s pisnim gradivom.</p> <p><u>Učilo:</u> Delovni list – Stoletja</p> <p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>
--	--	---	--

	<p>vedeti, da letnica rojstva ni popolnoma zanesljiva.</p> <p>Sedaj pa v svoje zvezke napišite podnaslov »Naše štetje« in prepisite snov iz prosojnice. Ko prepisete snov pa si oglejte razpredelnico v učbeniku, na strani 10, kjer imate podrobneje narisane časovni trak. Medtem bom preverila, kako so vaši sošolci rešili naloge iz svojih delovnih listov.</p> <p>Z grafoskopom pokažem prosojnico z zapisom učne snovi.</p> <p>7. razred:</p> <p>Povprašam učence, če so rešili delovne liste. Odprite svoje učbenike na strani 6. Spodaj se nahajajo rešitve vaše naloge. Skupaj z učenci preverim rešitve. V primeru, da imajo kakšne težave, jih rešim oziroma jim pojasnim zadrege, na katere so pri reševanju morda naleteli.</p> <p>6. in 7. razred:</p> <p>Tako, zdaj pa si še malo pogledajmo časovni trak. Na tablo bom narisala časovni trak, vi pa boste vanj vpisovali letnice. Šestošolčki boste vpisovali lažje letnice, medtem ko boste imeli sedmošolčki malo težjo nalogo. Na tablo narišem velik časovni trak.</p> <p>Učencem postavljam naloge različne težavnosti (da ji na traku</p>	<p>Učenci prepisujejo učno snov iz prosojnice.</p> <p>Učenci preverjajo skupaj z učiteljico rešitve svoje naloge in v primeru nejasnosti postavljajo vprašanja.</p> <p>Učenci poslušajo navodila.</p> <p>Učenci dvigujejo roke in hodijo</p>	<p>Metoda dela s pisnim gradivom.</p> <p><u>Učilo:</u> Prosojnica – Naše štetje</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage.</p> <p><u>Učni pripomočki:</u> tabla, krede.</p> <p>Metoda demonstracije.</p>
--	--	--	--

	<p>označijo določeno letnico – pred in po našem štetju, kasneje pa jim zastavljam tudi težavnejše naloge, npr., da je nekdo umrl leta 10, star pa je bil 60 let, katero leto je to in kje bi ga zapisali na časovnem traku). Pri tem preverjam, koliko učenci razumejo časovni trak, naše štetje in štetje pred Kristusom ter koliko znajo svoje znanj uporabiti.</p>	<p>pred tablo vpisovati letnice na časovni trak.</p>	<p>Metoda reševanja problemov.</p>
<p>OBDOBJA</p> <p>13 minut</p>	<p>6. razred:</p> <p>Šesti razredi, prosim odprite delovne zvezke na strani 8. Za nekatere naloge boste potrebovali tudi učbenike in barvice. Na začetku rešujete sami, potem pa v parih. Prosim bodite tiho, da bodo sedmi razredi lahko poslušali.</p> <p>7. razred:</p> <p>Kot smo povedali že na začetku, delimo zgodovino na obdobja. (Napišem na tablo.) Ta obdobja so prazgodovina, stari vek, srednji vek, novi vek in novejša zgodovina. To si ni težko zapomniti; pomislite, kako rečemo starim ljudem, na primer očetu vaših dedkov in babic? Tako je, pradedek in pra-babica; torej si lahko zapomnimo, da je prazgodovina najstarejše obdobje. Kakšen je drugi izraz za dedka in babico? Tako je, stara mama in stari oče. Torej, naslednje, malo mlajše obdobje je stari vek. Za nekatere ljudi, preden postanejo dedki in babice, oz. stari oče in stara mama, da so srednjih let. Torej, si lahko zapomnimo da prazgodovini in staremu veku sledi srednji vek. Če nekaj ni več ne staro ne srednje je – novo. Torej si lahko zapomnimo da je malo</p>	<p>Učenci odprejo delovne zvezke. Učenci poslušajo. Učenci rešujejo delovne zvezke.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: pradedek in prababica. Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda dela z pisnim gradivom.</p> <p><u>Učilo:</u> Delovni list – Zgodovina so tudi letnice in datumi</p> <p>Metoda razlage.</p> <p><u>Učna pripomočka:</u> tabla, kreda.</p> <p>Metoda razgovora. Metoda razlage.</p>

	<p>mlajše obdobje novi vek. Času po novem veku, torej času, v katerem živimo tudi zdaj, pa pravimo novejša doba. To si boste lahko zapomnili, kajne?</p> <p>Poglejmo natančneje kaj se je dogajalo v posameznih obdobjih. Kot smo rekli, najstarejša doba je katera? Tako je, prazgodovina. Prazgodovina je tudi najdaljše od vseh omenjenih obdobj. Obsega čas mnogih tisočletij pred Kristusom oz. pred našim štetjem. Ljudje so bili še zelo odvisni od narave, živeli so dokaj primitivno, to pomeni nerazvito in zaostalo. O njihovem življenju nam pričajo izkopenine. Vprašam: Ali veste kaj so to izkopenine? Tako je, to so izkopani predmeti, zlasti iz starejših zgodovinskih obdobj, torej predmeti ki so jih uporabljali, orodje, orožje, nakit, kakšne slike na stenah – se spomnite iz risanke Ice Age, slik na stenah? Temu rečemo jamske poslikave, tudi iz njih veliko izvemo o takratnem življenju. Ker je, kot sem rekla, prazgodovina zelo dolga, jo delimo na tri dobe; kameno, bronasto in železno. Vprašam: Ali veste, zakaj se imenujejo tako? Tako je, ker je ta tisti čas bila značilna uporaba teh rudnin, se dobe imenujejo po njih.</p> <p>Ponovimo; Koliko časa obsega prazgodovina? Tako je, pravilno!</p> <p>Kako izvemo, kako so v tistem času živeli? Tako je. Kako delimo prazgodovino?</p>	<p>Učenci odgovorijo: Najstarejša doba je prazgodovina.</p> <p>Učenci odgovorijo: Izkopenine so tisto, kar izkopljejo iz zemlje.</p> <p>Učenci odgovorijo: Ja, se spomnimo!</p> <p>Učenci odgovorijo: Ne vemo.</p> <p>Učenci odgovorijo: prazgodovina obsega več tisočletij.</p> <p>Učenci odgovorijo: O tem, kako so živeli, izvemo iz izkopenin.</p> <p>Učenci odgovorijo: Delimo jo na</p>	<p>Metoda razgovora. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>
--	---	---	--

	<p>Odlično. Pokažem prosojnico. Učencem naročim: Prepišite tale odstavek, jaz pa bom medtem pogledala če kdo od šestošolcev potrebuje kakšno pomoč.</p> <p>6. razred:</p> <p>Sprehodim se po razredu in pomagam šestošolcem in preverim če sedmošolci dobro prepisujejo.</p> <p>7. razred:</p> <p>Ste vsi končali s prepisovanjem? Pojdimo naprej. Zdaj bomo pogledali še, kaj se je dogajalo v srednjem veku. V tem času so že obstajala ljudstva, ki so ustvarjala izredne kulture, na primer namakalno poljedelstvo – ali se še spomnite, kdo je to s pridom uporabljal? Tako je, Egipčani. Kateri je danes najbolj znan egipčanski faraon? Tako je! Nekatera teh ljudstev poznamo po imenu – ljudstev iz prazgodovine pa ne – to so kot smo rekli Egipčani, Babilonci, Grki, Feničani, Rimljani. Večina teh je dosegla visoko stopnjo tehničnega in kulturnega razvoja, to še danes občudujemo. Iz</p>	<p>več obdobj; na kameno, bronasto in železno.</p> <p>Učenci prepišejo iz prosojnice: 1) PRAZGODOVINA Obsega čas mnogih tisočletjem pred našim štetjem. O življenju človeka v prazgodovini nam pričajo izkopanine. Glede na najdene predmete, ki so narejeni iz različnih materialov, delimo prazgodovino v več obdobj. Ta obdobja so kamena doba, bronasta doba in železna doba.</p> <p>Učenci šestih razredov sprašujejo za pomoč pri reševanju nalog iz delovnega zvezka.</p> <p>Učenci odgovorijo: ja, smo končali. Učenci poslušajo. Učenci odgovorijo: Egipčani! Učenci poslušajo. Učenci odgovorijo: Tutankamon!</p>	<p>Metoda dela s pisnim gradivom. <u>Učilo:</u> prosojnica - Obdobja</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage</p>
--	--	---	---

	<p>tega obdobja imamo tudi pisne vire, se spomnite ko smo lani govorili o Sokratu in drugih mislecih in znanstvenikih? Vsi ti so živeli v antiki. Izraz antika uporabljamo za obdobje starogrškega in rimskega kulturnega razvoja. Če pogledate sliko v učbeniku na strani 7, ali veste kaj je to? To je tempelj v Grčiji.</p> <p>Če ponovimo; Kako imenujemo ljudstva, ki so živela v starem veku in so bila dobro razvita?</p> <p>Tako je. Katera pa so bila ta ljudstva?</p> <p>Super. Zdaj prepisite naslednjo točko.</p> <p>6. razred:</p> <p>Medtem ko sedmi razredi prepisujejo, vprašam: ali kdo od šestih razredov potrebuje kakšno pomoč? Dvignite roke prosim. Pomagam učencem.</p>	<p>Učenci odgovorijo; ja, se spomnimo! Učenci poslušajo. Učenci pogledajo sliko. Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: v starem veku so živela ljudstva, ki jih imenujemo visoke kulture, saj so dosegli izjemno stopnjo razvoja.</p> <p>Učenci odgovorijo: ta ljudstva so Egipčani, Babilonci, Grki, Feničani, Rimljani.</p> <p>Učenci prepisujejo: STARI VEK V tem času so živela ljudstva, pravimo jim visoke kulture. Nekatera so dosegla visoko stopnjo tehničnega in kulturnega razvoja. Poleg materialnih imamo iz tega obdobja tudi pisne vire.</p> <p>Tisti učenci šestih razredov ki potrebujejo pomoč, dvignejo roke.</p>	<p>Metoda razgovora. Metoda razlage.</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom. <u>Učilo:</u> Učbenik – Prvi koraki v preteklost, 2005, str 7. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda dela s pisnim gradivom. <u>Učilo:</u> prosojnica – Obdobja</p> <p>Metoda razgovora.</p>
--	---	--	---

	<p>7. razred:</p> <p>Vprašam: ste vsi prepisali? Nadaljujmo s srednjim vekom. Srednji vek se začinja z velikimi selitvami Hunov, Germanov in Slovanov, ter nekaterih drugih ljudstev, ter s propadom rimskega cesarstva. V tem času so islamski Arabci napadali Evropo, predvsem Španijo, Turki pa so napadali srednjo Evropo. Za ta čas je značilna posebej organizirana družba, ki ji pravimo fevdalna družba. Velika razlika pa je tudi bila med življenjem na podeželju. Če pogledamo naslednjo sliko v učbeniku, kaj vidimo? Vidimo grad, ter dva podložnika ki sta prišla fevdalcu plačati dajatve.</p> <p>Če ponovimo; Kaj se je dogajalo v srednjem veku z ljudstvi?</p> <p>Tako je. Katera pa so bila ta ljudstva?</p> <p>Pravilno. Katero ljudstvo je napadalo Evropo? Ja, prav imate. Kako imenujemo družbo v tistem času?</p> <p>Tako je. Zdaj pa prepisite še tretji odstavek.</p>	<p>Učenci odgovorijo: ja, smo. Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci pogledajo sliko.</p> <p>Učenci odgovorijo: Ljudstva so se selila. Učenci odgovorijo: to so bili Huni, Germani in Slovani.</p> <p>Učenci odgovorijo: napadali so jo Turki. Učenci odgovorijo: Družbo v tistem času imenujemo fevdalna družba.</p> <p>Učenci prepišejo: SREDNJI VEK Začenja se z velikimi selitvami ljudstev – Hunov, Germanov, Slovanov. Za evropski srednji vek</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Meta dela s slikovnim gradivom. <u>Učilo:</u> Učbenik – Prvi koraki v preteklost, 2005, str 7</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda dela s pisnim gradivom. <u>Učilo:</u> prosojnica - Obdobja</p>
--	--	--	---

	<p>6. razred:</p> <p>Sprehodim se po razredu, opozorim šeste razrede naj si izmenjajo delovne zvezke in pregledajo drug drugemu, če so isto odgovorili.</p> <p>7. razred:</p> <p>Nadaljujmo z novim vekom. Ali kdo ve, Kdo je odkril Ameriko?</p> <p>Tako je. Katerega leta je bilo to? To je bilo 1492. Takrat pravimo da je konec srednjega in začetek novega veka. Poleg Amerike so odkrili tudi druge nove dežele. Miselnost ljudi se je od srednjega veka že zelo spremenila, velik napredek pa je bil tudi v znanosti, kulturi in gospodarstvu. Ponovimo: S katerim dejanjem označujemo začetek novega veka?</p> <p>Tako je. Ali so se zgodili kakšni napredki v tem času?</p> <p>Odlično. Prepišite naslednji odstavek.</p>	<p>je značilna fevdalna družba.</p> <p>Učenci odgovorijo: Krištof Kolumb! Učenci odgovorijo: ne vemo. Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: Z odkritjem Amerike označujemo začetek novega vek</p> <p>Učenci odgovorijo: V novem veku so se zgodili veliki napredki v znanosti, kulturi in gospodarstvu, ter miselnosti.</p> <p>Učenci prepišejo: NOVI VEK Začetek novega veka je Kolumbovo odkritje Amerike</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda dela s pisnim gradivom. <u>Učilo:</u> prosojnica - Obdobja</p>
--	--	---	---

	<p>6. razred:</p> <p>Sprehodim se po razredu in odgovorim na vprašanja šestošolcev.</p> <p>7. razred:</p> <p>Zadnje obdobje je novejša zgodovina, to je čas, v katerem živimo zdaj. Obdobje se je začelo po koncu prve svetovne vojne. Ali kdo ve kdaj je to? Tako je, to je 1918. Prepišite.</p>	<p>1492. V tem času so dosegli velik napredek v gospodarstvu, znanosti in kulturi, zelo pa se je spremenila tudi miselnost ljudi.</p> <p>Šestošolci vprašajo glede vprašanj, ki jim postavljajo težave.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: To je bilo 1918.</p> <p>Učenci prepišejo 5) NOVEJŠA ZGODOVINA</p> <p>Vključuje dogajanja zadnjih desetletij, od konca prve svetovne vojne 1918. K njej štejemo tudi bližnjo preteklost.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda dela s pisnim gradivom. <u>Učilo:</u> prosojnica - Obdobja</p>
<p>Zaključek</p> <p>5 minut</p>	<p>Učencem 6. in 7. razreda:</p> <p>S pomočjo zgodovinskega časovnega traka na CD-ROM-u bomo ponovili današnje snov. Izbrali si bomo izbrali nekaj zgodovinskih dogodkov in zgodovinskih oseb, ki jih bomo poiskali na računalniku. Sedmošolci boste zanje ugotovili v katero zgodovinsko obdobje spadajo in s šestošolci ponovili v katero tisočletje, stoletje, desetletje bi jih uvrstili.</p> <p>Pokličem učenca, da si izbere nek dogodek/osebo. Določim sedmošolca, da določi zgodovinsko obdobje za izbrani</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci predlagajo osebo/dogodek, za katerega določimo zgodovinsko</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora, Metoda dela z</p>

	<p>dogodek/osebo in ga poišče na računalniku. Nato pove točno letnico dogodka ali pomembno leto iz življenja osebe, ki jo zapišem na tablo. Šestošolci na podlagi letnice določijo tisočletje, stoletje, desetletje.</p> <p>Skrbim, da so dogodki/osebe raznovrstni in ne spadajo v enako zgodovinsko obdobje. Prav tako skrbim, da posamezne dogodke/osebe iščejo različni učenci. Če pride do težav, pomagam pri iskanju.</p>	<p>obdobje, tisočletje, stoletje, desetletje. Izbrani učenec osebo/dogodek poišče na računalniku.</p>	<p>informacijsko – komunikacijsko tehnologijo</p> <p><u>Učilo:</u> CD – ROM – Zgodovinski časovni trak</p> <p><u>Učni pripomočki:</u> računalnik z LCD projektorjem, platno</p>
--	---	---	---

SEZNAM PRILOG:

PRILOGA 1: Delovni list – MERJENJE ČASA IN KOLEDAR (7. razred) – brez rešitev

PRILOGA 2: Delovni list – MERJENJE ČASA IN KOLEDAR (7. razred) – rešitve

PRILOGA 3: PPT – Slikovno gradivo k obravnavi učne podenote »Merjenje in zapisovanje časa«

PRILOGA 4: Prosojnica – ČASOVNI TRAK

PRILOGA 5: Delovni list – STOLETJA – brez rešitev

PRILOGA 6: Delovni list – STOLETJA - rešitve

PRILOGA 7: Prosojnica – NAŠE ŠTETJE

PRILOGA 8: Delovni list – ZGODOVINA SO TUDI LETNICE IN DATUMI – brez rešitev

PRILOGA 9: Delovni list – ZGODOVINA SO TUDI LETNICE IN DATUMI – rešitve

PRILOGA 10: Prosojnica – OBDOBJA

PRILOGA 1:

Delovni list (7. razred)

MERJENJE ČASA IN KOLEDAR

1. Kaj je kronologija?

---

2. Zakaj so ljudje začeli meriti čas?

---

3. Kako so si ljudje pomagali pri merjenju časa?

---

4. Kaj je koledar?

---

5. Dolžina leta pri Egipčanih je bila določena z gibanjem:

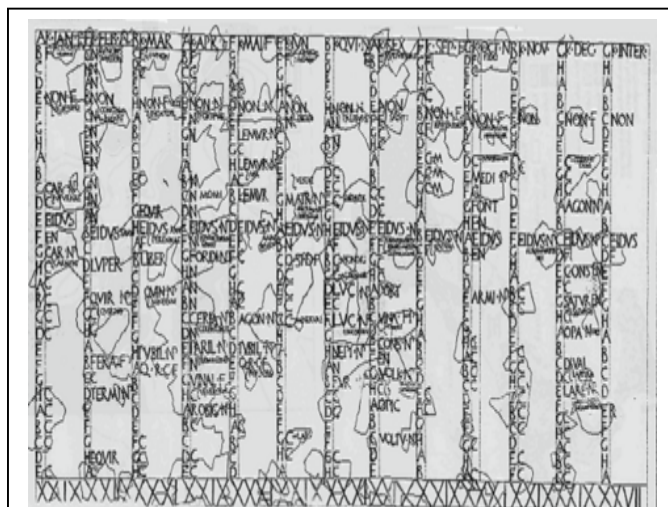
- A) Sonca
- B) Lune
- C) zvezde Sirij

6. Kdo je popravil koledar Julija Cezarja, tako da ga lahko uporabljamo še danes?

- A) papež Janez Pavel II.
- B) papež Gregor XIII.
- C) papež Gregor X.

7. Kdaj se je začelo leto v Atenah?

- A) 21. 6.
- B) 1. 1.
- C) 23. 9.

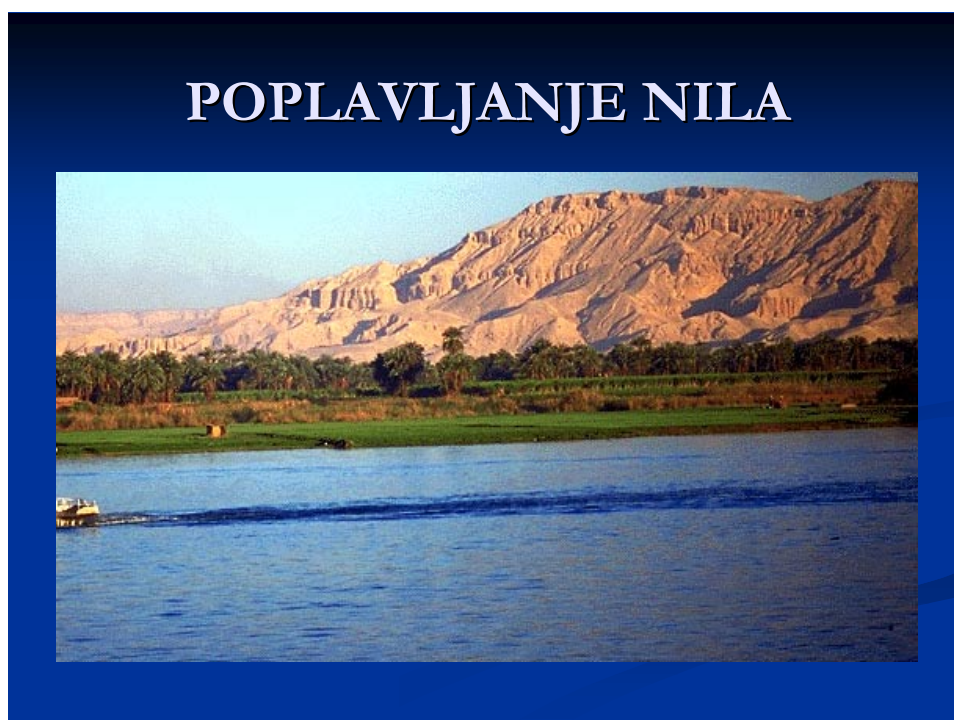

RIMSKI KOLEDAR

PRILOGA 3:

Slide 1:

Slide 2:

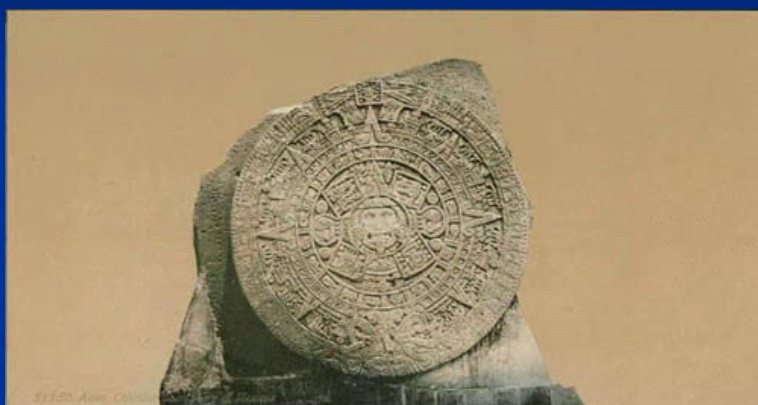
Slide 3:

RIMSKI KOLEDAR

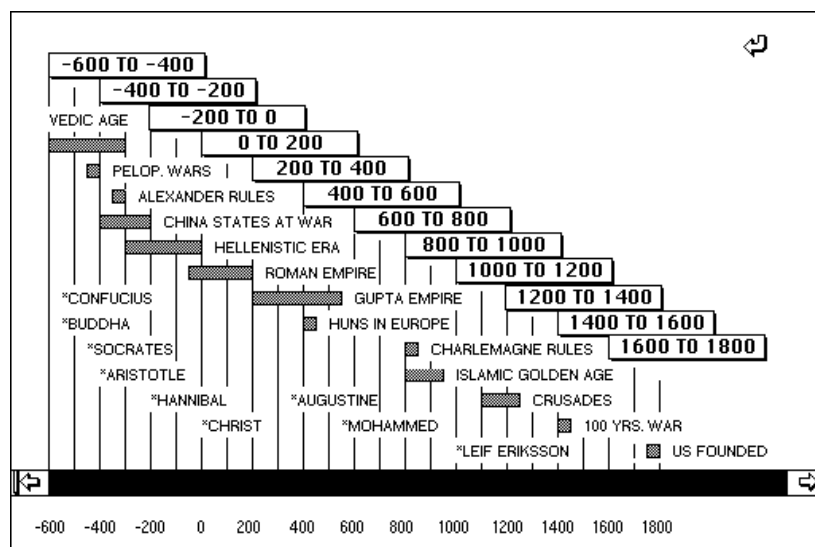
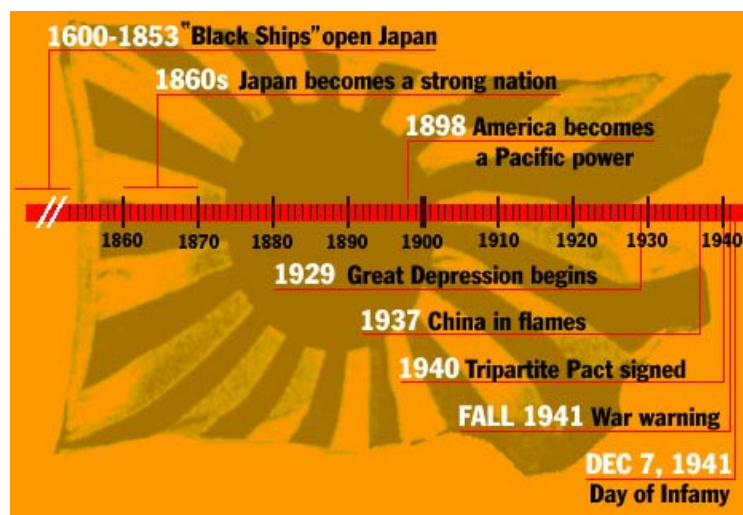
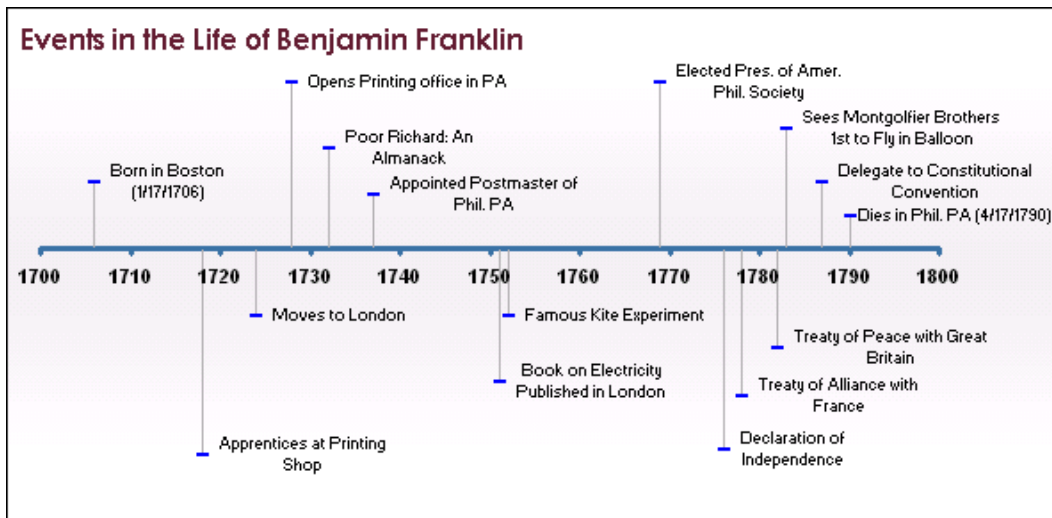
Slide 4:

AZTEŠKI KOLEDAR

PRILOGA 4:

ČASOVNI TRAK

PRILOGA 5:

DELOVNI LIST – **STOLETJA**

Ugotovi in napiši v katerih stoletjih so se zgodili naslednji dogodki:

Prva olimpijada v stari Grčiji se je zgodila leta 776 pred Kristusom.

Julij Cezar je umrl leta 44 pred našim štetjem.

Rimski imperij propade leta 476 po Kristusu.

Leta 662 Mohamed pobegne iz Meke v Medino.

Leta 800 so kronali Karla Velikega.

Leta 1492 je Krištof Kolumb odkril Ameriko.

Leta 1789 se je zgodila francoska revolucija.

Leta 1848 se zgodi marčna revolucija.

Leta 1991 se je osamosvojila Slovenija.

PRILOGA 6:

DELOVNI LIST – **STOLETJA**

Ugotovi in napiši v katerih stoletjih so se zgodili naslednji dogodki:

Prva olimpijada v stari Grčiji se je zgodila leta 776 pred Kristusom.

8. stol. pr. n. št.

Julij Cezar je umrl leta 44 pred našim štetjem.

1. stol. pr. n. št.

Rimski imperij propade leta 476 po Kristusu.

5. stol.

Leta 662 Mohamed pobegne iz Meke v Medino.

7. stol.

Leta 800 so kronali Karla Velikega.

9. stol.

Leta 1492 je Krištof Kolumb odkril Ameriko.

15. stol.

Leta 1789 se je zgodila francoska revolucija.

18. stol.

Leta 1848 se zgodi marčna revolucija.

19. stol.

Leta 1991 se je osamosvojila Slovenija.

20. stol.

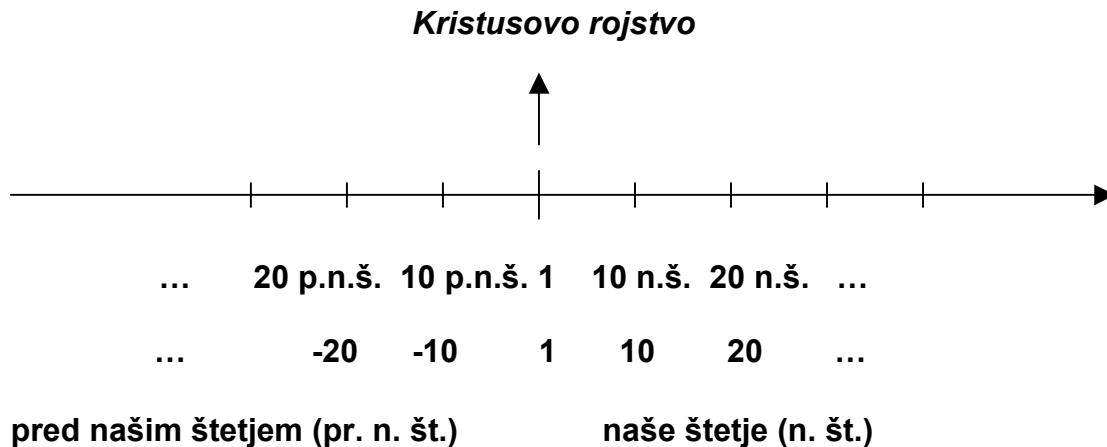

PRILOGA 7:

NAŠE ŠTETJE

Naše štetje se začne s Kristusovim rojstvom.

Letnico Kristusovega rojstva je pred 1400 leti izračunal menih Dionizij – to je leto 1. Takšen način štetja se je razširil po Evropi in ga uporabljamo še danes.

Menih – človek, ki je svoje življenje posvetil bogu in biva v samostanu
Časovni trak – kronološka predstavitev dogodkov na časovni premici

Dogodki pred Kristusom se zapišejo:

Leta 56 pred Kristusom (leta 56 pr. Kr.) ali leta 56 pred našim štetjem (pr. n. št.).

Leto 2008 po Kristusovem rojstvu (leto 2008 po Kr.) ali leto 2008 našega štetja (leto 2008 n. št.), vendar izraz po Kristusu oziroma našega štetja ponavadi izpustimo.

Različna ljudstva in kulture so za izhodišče svojega štetja uporabljala različne začetke svojega štetja. Tako so Stari Grki za začetek svojega štetja uporabljali prve olimpijske igre, Rimljani pa ustanovitev Rima.

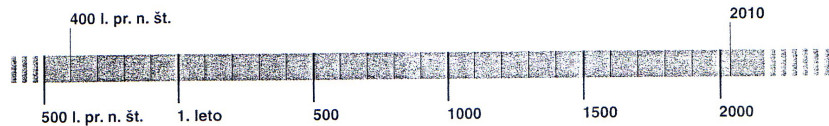
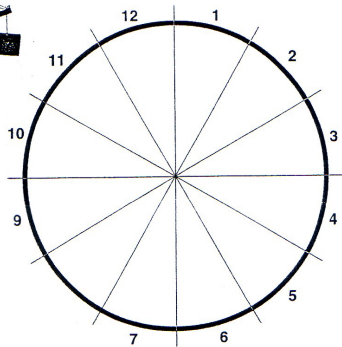
PRILOGA 8:

ZGODOVINA SO TUDI LETNICE IN DATUMI

»Kadar Nil naraste, preplavi ne samo Delto, ampak tu in tam tudi libijsko in arabsko predzemlje, povprečno za dva dni hoda na vsako stran, ponekod več, ponekod manj. O ti čudni vodi nisem mogel ničesar izvedeti, ne od duhovnikov, ne od koga drugega. In vendar bi bil tako rad slišal njih mnenje, zakaj začne Nil naraščati ravno o kresu in raste celih sto dni; ko pa ti dnevi minejo, zopet upada ter se vrača v svojo strugo in ostaja vso zimo nizek do naslednjega poletja.«

Herodot iz Halikarnasa: Zgodbe

CILJ

A

3. V časovni trak vpiši letnice in ugotovi, v katero tisočletje, stoletje in desetletje sodijo.

Leto:	
315 pr. n. št.	1591
13	1900
135	2000
377	2003

CILJ

B

1. Stara ljudstva so bila skoraj povsem odvisna od naravnih pojavov. Določali so jim, ali bodo imeli več ali manj hrane, dan in noč sta jim določala ritem življenja in dela. Zato so se zanimali za vzhajanje in zahajanje, kdaj bo padal dež in zakaj udarja strela. Starogrški zgodovinar Herodot je mnogo potoval. Ko je obiskal Egipt, so ga zanimale mogočne Nilove poplave. Iz VIRa 6 ugotovi, kateri naravni pojavi so Egiptčanom določali njihov koledar.

CILJ

A

2. Praznovanje novega leta lahko pade na katerikoli dan v letu. Mi ga praznujemo 1. januarja. S pomočjo učbenika na strani 9, podpoglavje Kaj je koledar? vriši v krog začetke leta pri posameznih ljudstvih. VIR 7

CILJ

B

4. Ljudi zanima, kdaj se je neki dogodek zgodil. Zato so že pred tisočletji izdelali koledarje in z njihovo pomočjo merili čas. Mnogokrat ugotavljamo, v katerem tisočletju, stoletju in desetletju se je zgodil določen dogodek. V zgornji časovni trak vriši zgodovinska obdobja. Označi jih z različnimi barvami. Pomagaj si z učbenikom na strani 10, podpoglavje Zgodovina je razdeljena na obdobja.

PRILOGA 9:

ZGODOVINA SO TUDI LETNICE IN DATUMI

»Kadar Nil naraste, preplavi ne samo Delto, ampak tu in tam tudi libijsko in arabsko predzemlje, povprečno za dva dni hoda na vsako stran, ponekod več, ponekod manj. O ti čudni vodi nisem mogel ničesar izvedeti, ne od duhovnikov, ne od koga drugega. In vendar bi bil tako rad slišal njih mnenje, zakaj začne Nil naraščati ravno o kresu in raste celih sto dni; ko pa ti dnevi minejo, zopet upada ter se vrača v svojo strugo in ostaja vso zimo nizek do naslednjega poletja.«

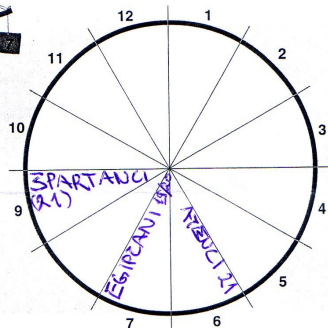
Herodot iz Halikarnasa: Zgodbe

CILJ

B

1. Stara ljudstva so bila skoraj povsem odvisna od naravnih pojavov. Določali so jim, ali bodo imeli več ali manj hrane, dan in noč sta jim določala ritem življenja in dela. Zato so se zanimali za vzhajanje in zahajanje, kdaj bo padal dež in zakaj udarja strela. Starogrški zgodovinar Herodot je mnogo potoval. Ko je obiskal Egipt, so ga zanimale mogočne Nilove poplave. Iz VIRa 6 ugotovi, kateri naravni pojavi so Egipčanom določali njihov koledar.

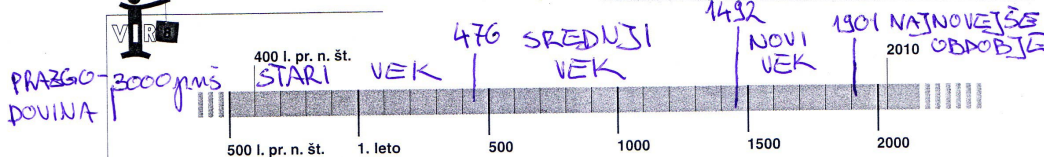
KRES, NILOVE POPLAVE

CILJ

A

2. Praznovanje novega leta lahko pade na katerikoli dan v letu. Mi ga praznujemo 1. januarja. S pomočjo učbenika na strani 9, podpoglavje Kaj je koledar? vriši v krog začetke leta pri posameznih ljudstvih. VIR 7

CILJ

A

3. V časovni trak vpiši letnice in ugotovi, v katero tisočletje, stoletje in desetletje sodijo.

Leto:		
315 pr. n. št.	4S 2d	1591 2T 16S
13	2d	1900 2T 19S
135	2S 4d	2000 2T
377	4S 8d	2003 3T 1d

CILJ

B

4. Ljudi zanima, kdaj se je neki dogodek zgodil. Zato so že pred tisočletji izdelali koledarje in z njihovo pomočjo merili čas. Mnogokrat ugotavljamo, v katerem tisočletju, stoletju in desetletju se je zgodil določen dogodek. V zgornji časovni trak vriši zgodovinska obdobja. Označi jih z različnimi barvami. Pomagaj si z učbenikom na strani 10, podpoglavje Zgodovina je razdeljena na obdobja.

PRILOGA 10:

OBDOBJA

1) PRAZGODOVINA

Obsega čas mnogih tisočletjem pred našim štetjem. O življenju človeka v prazgodovini nam pričajo izkapanine. Glede na najdene predmete, ki so narejeni iz različnih materialov, delimo prazgodovino v več obdobj. Ta obdobja so kamena doba, bronasta doba in železna doba.

2) STARI VEK

V tem času so živela ljudstva, pravimo jim visoke kulture. Nekatera so dosegla visoko stopnjo tehničnega in kulturnega razvoja. Poleg materialnih imamo iz tega obdobja tudi pisne vire.

3) SREDNJI VEK

Začenja se z velikimi selitvami ljudstev – Hunov, Germanov, Slovanov. Za evropski srednji vek je značilna fevdalna družba.

4) NOVI VEK

Začetek novega veka je Kolumbovo odkritje Amerike 1492. V tem času so dosegli velik napredek v gospodarstvu, znanosti in kulturi, zelo pa se je spremenila tudi miselnost ljudi.

5) NOVEJŠA ZGODOVINA

Vključuje dogajanja zadnjih desetletij, od konca prve svetovne vojne 1918. K njej štejemo tudi bližnjo preteklost.

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

**MLAJŠA KAMENA DOBA (NEOLITIK) – PRVA
BIVALIŠČA**

Janja Čenčič
Urška Dolinšek
Tanja Fajt
Darja Mihelj
Marko Petan
Mladen Vukolič

22. 04. 2008

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 6. in 7. razred
Datum: 24. 04. 2008
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">
- Človek ustvarja, razmišlja (6. razred)
- Slike iz prazgodovine (7. razred)
Učna enota: <ul style="list-style-type: none">
- Zakaj so ljudje začeli graditi bivališča? (6. razred)
- Mlajša kamena doba (7. razred)
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">
- frontalna učna oblika,
- skupinsko delo,
- individualno delo,
- delo v paru.
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">
- metoda razlage,
- metoda razgovora,
- metoda dela s pisnim gradivom,
- metoda dela s slikovnim gradivom.
Učne tehnike: rebusi.
Operativni učni cilji: <p><u>Izobraževalni cilji.</u> Učenec šestega razreda ob koncu učne ure zna:</p> <ul style="list-style-type: none">
- naštetih dejavnike, ki so vplivali na nastanke prvih naselij;
- naštetih materiale, ki so prevladovali pri gradnji;
- opisati, kaj je vplivalo na izbiro materiala;
- s pomočjo slikovnega gradiva opisati naselbine na Ljubljanskem barju;
- navesti vzroke za nastanek mostišč;
- s pomočjo slikovnega gradiva opisati zunanost in notranost prazgodovinske stavbe;
- s pomočjo besedila opisati družbene spremembe;
- razložiti kako se je družbeni položaj kazal v zunanosti hiš.

Izobraževalni cilji. Učenec sedmega razreda ob koncu učne ure zna:

- navesti kdaj se je začela mlajša kamena doba;
- s pomočjo zemljevida naštetih najdišča mlajše kamene dobe;
- razložiti, kako je prišlo do nastanka živinoreje in poljedelstva v mlajši kameni dobi;
- s pomočjo zemljevida poiskati današnje države, kjer se je najprej razvilo poljedelstvo in živinoreja in utemeljiti zakaj;
- pojasniti, kakšne spremembe je prineslo razvoj poljedelstva in živinoreje na način prebivanja ljudi;
- s pomočjo slikovnega gradiva opisati materiale iz katerih so bila zgrajena bivališča;
- pojasniti blizu česa so si ljudje postavljali bivališča;
- navesti obdobje pred neolitikom, pred koliko leti je to bilo in kje so ljudje prebivali.

Funkcionalni cilji. Učenec ob koncu učne ure zna:

- odgovarjati na različne vrste vprašanj;
- aktivno poslušati in opazovati;
- izpolnjevati navodila;
- časovno razporediti delo.

Vzgojni cilji. Učenec ob koncu učne ure zna:

- vrednotiti kulturno dediščino in preteklost;
- kazati primeren odnos do sošolcev, učiteljev, šole in okolja;
- kazati ustrezen odnos do preteklosti.

Učna sredstva:

- učila: slikovno gradivo na delovnih listih, delovni listi, listki s številkami, učbenik (Rode idr. 2004, Janša-Zorn 2005).
- učni pripomočki: tabla, kreda.

Didaktične etape učnega procesa: uvajanje, obravnavanje nove učne snovi, urjenje, ponavljanje in preverjanje.

Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, aktivnost, vzgojnost, ustreznost.

Medpredmetne povezave:

- slovenski jezik (reševanje delovnih listov, odgovarjanje na vprašanja),
- geografija (uporaba zemljevida),
- državljska vzgoja (ureditev družbe).

Novi pojmi:

- a. enoprostorska stavba: stavba, ki ima le en prostor, v katerem poteka delo in počitek;

- b. mostišče: prazgodovinska naselbina ob bregu, zgrajena na kolih, zabitih v dno;
- c. neolitik: prazgodovinska doba, v kateri se pojavijo poleg orodja iz kamna prvi lončarski izdelki, mlajša kamena doba.

Literatura:

- a. Brodnik, V. (1998). Zgodovina 1. Učbenik za prvi letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 31-35
- b. Janša Zorn, O., Mihelič, D. (2005). Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Učbenik za 7. r. zgodovine devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS.
- c. Kremenšek, M. (1990). Zgodovina 1. Ljubljana: Državna založba Slovenije, str. 18-21.
- d. Kronika človeštva. (1997). Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 21.
- e. Krušič, M. [urednik]. (1984). Velika ilustrirana enciklopedija: Stare kulture. Ljubljana: Mladinska knjiga, str 14.
- f. Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost: zgodovina za 6. razred devetletke. Ljubljana: DZS, str. 36 - 37.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	<p>»Lep pozdrav vsem skupaj. Današnja uro bomo namenili odkrivanju novega obdobja v zgodovini. To je mlajša kamena doba ali neolitik, ki prinese veliko sprememb. Največja izmed vseh je stalna naselitev človeka. Pogledali si bomo vzroke, ki do tega pripeljejo, posledice, ki jih prinese stalna naselitev ter značilnosti prvih naselij.«</p> <p>»Da bi bila današnja ura kar se da zanimiva za vas, ki že nekaj ur sledite toku zgodovine, sem vam pripravila nekaj trditvev, ki so povezane s stalno naselitvijo človeka.«</p> <p>»V dvojicah se pogovorite o trditvah ter jih označite kot pravilne ali nepravilne v skladu s tem, kar o</p>	<p>Učenci pozdravijo.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>FRONTALNA UČNA OBLIKA.</p> <p><i>Metoda razlage.</i></p>

	<p>obdobju prazgodovine že veste. Na voljo imate 3 minut. Rešitve bomo skupaj pregledali ob koncu učne ure.«</p> <p>Razdelim liste s trditvami.</p> <p>»3 minute so minile. Začeli bomo s skupinskim delom. Trditve pa bomo pregledali na koncu učne ure. Na koncu učne ure boste učenci šestega razreda znali naštetih dejavnike, ki so vplivali na nastanke prvih naselij, naštetih materiale, ki so prevladovali pri gradnji, opisati, kaj je vplivalo na izbiro materiala, s pomočjo slikovnega gradiva opisati naselbine na Ljubljanskem barju, navesti vzroke za nastanek mostišč, s pomočjo slikovnega gradiva opisati zunanost in notranost prazgodovinske stavbe, s pomočjo besedila opisati družbene spremembe, razložiti kako se je družbeni položaj kazal v zunanosti hiš. Učenci sedmega razreda pa boste na koncu učne ure znali navesti kdaj se je začela mlajša kamena doba, s pomočjo zemljevida naštetih najdišč mlajše kamene dobe, razložiti, kako je prišlo do nastanka živinoreje in poljedelstva v mlajši kameni dobi, s pomočjo zemljevida poiskati današnje države, kjer se je najprej razvilo poljedelstvo in živinoreja in utemeljiti zakaj, pojasniti, kakšne spremembe je prineslo razvoj poljedelstva in živinoreje na način prebivanja ljudi, s pomočjo slikovnega gradiva opisati materiale iz katerih so bila zgrajena bivališča, pojasniti blizu česa so si ljudje postavljali bivališča, navesti obdobje pred neolitikom, pred koliko leti je to bilo in kje so ljudje prebivali.«</p>	<p>Učenci pričnejo z delom.</p>	<p>DELO V PARU.</p> <p><i>Metoda dela s pisnim gradivom.</i></p> <p><u>Učila:</u> delovni list 1.</p> <p><i>Metoda razlage.</i></p>
--	---	---------------------------------	---

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. DELO V SKUPINAH</p> <p style="text-align: center;">15 minut</p>	<p>»Preden začnemo s skupinskim delom se morate razdeliti v skupine, in sicer tako: vsak izmed vas bo imel na hrbtu zalepljeno številko skupine, v kateri bo opravljal nalogo. Člani iste skupine se morate v tišini poiskati in počakati na nadaljnja navodila.«</p> <p>Vsak učenec dobi številko skupine.</p> <p>»Sedaj bo vsaka skupina dobila delovni list z navodili za reševanje. Člani skupine morate najprej rešiti rebus, ki vam bo povedal, katero temo bo skupina obravnavala, nato pa sledi reševanje vprašanj in predstavitev vaših ugotovitev. Hkrati z vašimi vprašanji pa boste prejeli tudi vprašanja ostalih skupin, ki jih boste izpolnjevali med predstavitvami ostalih skupin.«</p> <p>Skupinam razdelim delovne liste z vprašanji. Skupine, ki dobijo navodila lahko pričnejo z delom.</p> <p>Prva skupina 6. razreda ima naslednja vprašanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kateri dejavniki so vplivali na nastanek prvih naselij? 2. Kateri materiali so prevladovali pri gradnji? Kaj je vplivalo na izbiro materiala? 3. Slika prikazuje najbolj znane naselbine iz Ljubljanskega barja (2000 pr. Kr.). Poimenujte te naselbine in poiščite vzroke za njihov nastanek. <p>Druga skupina 6. razreda pa ima naslednja vprašanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na sliki je rekonstrukcija prazgodovinske stavbe iz l. 3000 pr. Kr. Poskusite opisati njeno zunanost in notranost. 2. Iz odlomka razberite, kako so se tekom razvoja spreminjali družbeni odnosi med prebivalci vasi. 3. Kako se je različni družbeni položaj kazal v zunanosti stavb? <p>3. skupina, ki jo sestavlja 7 razred ima naslednja vprašanja:</p>	<p>Poslušajo navodila.</p> <p>Učenci v tišini poiščejo ostale člane skupine in sestavijo skupino.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci dobijo delovne liste z vprašanji.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>FRONTALNA UČNA OBLIKA.</p> <p><i>Metoda razlage.</i></p> <p><u>Učila:</u> listki s številkami.</p> <p>SKUPINSKO DELO.</p> <p><i>Metoda dela s pisnim gradivom.</i></p> <p><u>Učila:</u> delovni list2 in delovni list3.</p> <p><u>Učila:</u> delovni list4 in delovni list5.</p>

	<p>1. S pomočjo vira in zemljevida v ugotovite, kdaj se je začela mlajša kamena doba in kje v Evropi imamo največ najdišč iz tega obdobja.</p> <p>2. S pomočjo besedila na kratko razložite, kako je prišlo do nastanka poljedelstva in živinoreje v mlajši kameni dobi.</p> <p>3. S pomočjo besedila in zemljevida naštejte 3 današnje države, kjer se je najprej razvilo poljedelstvo in živinoreja in zakaj prav tu.</p> <p>4. skupina, ki jo prav tako sestavlja 7. razred pa ima vprašanja:</p> <p>1. S pomočjo besedila ugotovite, kakšne spremembe je prineslo razvoj poljedelstva in živinoreje na način prebivanja ljudi.</p> <p>2. S pomočjo besedila in slike opišite, iz katerih materialov so bila izdelana človeška bivališča v mlajši kameni dobi in blizu česa so vedno bila?</p> <p>3. Kako imenujemo obdobje pred neolitikom (mlajšo kameno dobo)? Pred koliko leti je bilo to obdobje in kje so ljudje takrat prebivali?</p> <p>Nadzorujem delo učencev.</p> <p>»Čas vam je potekel. Sledilo bo poročanje posameznih skupin.«</p>	<p>Učenci delajo v skupinah. Učenci 10 min rešujejo skupinske naloge.</p>	<p><i>Metoda razlage.</i></p>
<p>2. POROČANJE</p> <p>10 minut</p>	<p>Učiteljica razdeli učencem delovne liste, da bodo lahko dopisovali in izdelali zapis učne snovi.</p> <p>»Sedaj pa prosim kar prvo skupino, da poroča o svojem delu, ostali pa pozorno poslušajte in zapisujte ugotovitve skupine na svoj delovni list.«</p> <p>»Začnimo kar s prvo skupino. Kateri dejavniki so vplivali na nastanek prvih naselij?«</p> <p>»Kateri materiali so prevladovali pri gradnji? Kaj je vplivalo na izbiro materiala?«</p> <p>»Slika prikazuje najbolj znane</p>	<p>Ko je skupina na vrsti poroča o svojem delu, ostali učenci pa si ugotovitve zapisujejo na delovne liste.</p> <p>»Na nastanek prvih naselij je vplivalo več dejavnikov: ljudje so začeli udomačevati prve živali, začeli so gojiti rastline (torej se je razvilo poljedelstvo) – vse to je vplivalo in pripomoglo k nastanku prvih stalnih naselitev.«</p> <p>»Pri gradnji so prevladovali naravni materiali – les, kamen, glina, blato, slama, vejevje. Na izbiro materiala je vplivala njegova razpoložljivost, kar pomeni, da so izbirali in uporabljali tisti material, ki ga je nudila bližnja okolica.«</p>	<p>FRONTALNA UČNA OBLIKA.</p> <p><i>Metoda razgovora.</i></p>

	<p>naselbine na Ljubljanskem barju iz leta 2000 pr. Kr. Poimenuj jo in poišči vzroke za nastanek takih naselbin.«</p> <p>»S prvo skupino smo zaključili. Ste si vsi zapisali odgovore?«</p> <p>»Nadaljujemo s drugo skupino. Na sliki je rekonstrukcija prazgodovinske stavbe iz leta 3000 pr. Kr. Poskusite opisati njeno zunanost in notranost.«</p> <p>»Kako so se tekom razvoja spreminjali družbeni odnosi med prebivalci vasi?«</p> <p>»Kako se je različni družbeni položaj kazal v zunanosti stavb?«</p> <p>»S šestim razredom smo zaključili. Ostaneta nam še dve skupini sedmega razreda. S pomočjo vira in zemljevida v ugotovite, kdaj se je začela mlajša kamena doba in kje v Evropi imamo največ najdišč iz tega obdobja.«</p> <p>»S pomočjo besedila na kratko razložite, kako je prišlo do nastanka</p>	<p>»Naselbine na sliki so bila t.i. mostišča, ki so jih gradili na Ljubljanskem barju. Vzrokov za nastanek takih naselbin je bilo več, predvsem pa je bil eden izmed ključnih dejavnikov teren, na katerem so ta naselja gradili.«</p> <p>»Ja.«</p> <p>»Prevladovale so enoprostorske stavbe, bile so pravokotne ali ovalne oblike. Streha je bila iz vej, prekritih z listjem in drugimi rastlinami. V notranjosti je bilo pomembno ognjišče. Prve hiše so bile tako bivalni kot tudi delovni prostor.«</p> <p>»Družine so tekom razvoja postajale vedno večje, postopoma so začele nastajati prve vasi, v katerih se je razvijala tudi družbena ureditev, kar pomeni, da so se oblikovale družbene plasti.«</p> <p>»Vplivnejši člani vasi oziroma naselja so posebej skrbeli za zunanji izgled stavbe – njihove hiše so bile večje, stale so sredi naselja. Okrašene pa so bile tudi z raznimi znaki, ki so dokazovali pomemben položaj njihovih prebivalcev. Pri gradnji teh stavb so prevladovali boljši materiali, tudi sama gradnja je bila bolj natančna.«</p> <p>»Mlajša kamena doba se je začela pred okrog 10.000 leti. Največ najdišč v Evropi imamo v današnji Španiji.«</p>	
--	--	--	--

	<p>poljedelstva in živinoreje v mlajši kameni dobi.«</p> <p>»S pomočjo besedila in zemljevida naštejite 3 današnje države, kjer se je najprej razvilo poljedelstvo in živinoreja in zakaj prav tu.«</p> <p>»Ostala nam je še zadnja četrta skupina. kakšne spremembe je prineslo razvoj poljedelstva in živinoreje na način prebivanja ljudi.«</p> <p>»Iz katerih materialov so bila izdelana človeška bivališča v mlajši kameni dobi in blizu česa so vedno bila?«</p> <p>»Kako imenujemo obdobje pred neolitikom (mlajšo kameno dobo)? Pred koliko leti je bilo to obdobje in kje so ljudje takrat prebivali?«</p>	<p>»Ljudje so spoznali, da iz semen divjega ječmena in pšenice zrastejo nove rastline. Tako so skrčili gozdne površine, zemljo prekopali in posejali žitna semena. Človek je tudi udomačil nekatere živali (ovco, govedo, svinje), ki so mu dajale meso mleko, volno, kožo ...«</p> <p>»Irak, Sirija in Izrael. Po končani zadnji ledeni dobi se je na zemlji otopilo in na tem območju je bilo dovolj rastlin in živali, ki jih je bilo mogoče udomačiti.«</p> <p>»Ljudje so se stalno naselili in nastala so prva preprosta naselja.«</p> <p>»Narejena so bila iz šibja in ometana z ilovico ter pokrita z mahom, lubjem ali slamo. Živinorejci so prebivali pod šotori iz živalskih kož, na močvirnatem svetu pa so nastajale stavbe na koleh = mostišča. Vasi so bile vedno blizu studencev.«</p> <p>»Paleolitik (pred 35000–10000), ljudje so živeli v jamah.«</p>	
<p>3. PONAVLJANJE</p> <p>5 minut</p>	<p>»Sedaj pa zopet delovni list s trditvami in bomo skupaj ponovili, kaj smo se naučili danes. Katere trditve mislite, da so pravilne?«</p> <p>»Ostale pa so nepravilne. Sedaj pa jih bomo popravili, da bodo tudi te pravilne. Kdo bo popravil drugo trditev - Gradbeni material je vplival na obliko hiše. Če so uporabili les ali kamen, je bila stavba ovalna. Če pa so uporabili dračje zamazano z glino, je bila stavba pravokotna.«</p>	<p>»Pravilne so: prva, tretja, četrta, sedma in osma.«</p> <p>»Če so uporabili les ali kamen, je</p>	<p>FRONTALNA UČNA OBLIKA.</p> <p><i>Metoda razgovora.</i></p> <p><u>Učila:</u> delovni list 1.</p>

	<p>»Kdo bo popravil peto trditev - Prve hiše so imele dva prostora: eden je bil namenjen bivanju, drugi pa delu.«</p> <p>»In še zadnja šesta trditev - Živinoreja se je razvila veliko pozneje kot poljedelstvo.«</p>	<p>bila stavba pravokotna. Če pa so uporabili dračje zamazano z glino, je bila stavba ovalna.«</p> <p>»Prve hiše so imele samo en prostor.«</p> <p>»Obe dejavnosti sta se razvili istočasno.«</p>	
--	---	---	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 minut	<p>»Za konec pa sem vam pripravila še kratek delovni list za urjenje. Časa imate 5 minut, dela vsak sam.«</p> <p>Razdelim delovne liste.</p> <p>»Čas je potekel. Bomo pregledali kaj ste napisali. Kako se dopolnili besedilo?«</p> <p>»Pravilno. Katere besede ste podčrtali?«</p> <p>»Kateri gospodarski dejavnosti sta prevladovali v neolitiku?«</p> <p>»Kaj je vzrok za stalno naselitev ljudi?«</p> <p>»Iz katerega materiala so gradili prva bivališča?«</p> <p>»Par minut časa nam je še ostalo, da na kratko preverimo kakšno je vaše znanje o mlajši kameni dobi.«</p>	<p>Učenci izpolnjujejo delovni list.</p> <p>»Ljudje v kameni dobi so se preživljali z lovom in nabiralništvom, v neolitiku pa še s poljedelstvom in živinorejo. V tem obdobju so se iz odprtih planjav preselili v preproste kočje, nastale so prve vasi. Ljudje, ki so bili prej nomadi, so se začeli združevati v večje skupnosti imenovane rodovne skupnosti.«</p> <p>»Poljedelstvo, udomačevanje živali, živinoreja, stalna naselitev in pes.«</p> <p>»Poljedelstvo in živinoreja.«</p> <p>»Ukvarjanje ljudi s poljedelstvom in živinorejo.«</p> <p>»Poljedelstvo, živinoreja in lov.«</p>	<p>INDIVIDUALNO DELO.</p> <p><i>Metoda razlage.</i></p> <p><u>Učila:</u> delovni list 6.</p> <p><i>Metoda dela s pisnim gradivom.</i></p> <p><i>Metoda razgovora.</i></p> <p><i>Metoda razlage.</i></p>

	<p>»Katere so bile glavne gospodarske dejavnosti v mlajši kameni dobi?«</p> <p>»Kakšna bivališča so poznali?«</p> <p>»S tem smo danes prišli do konca učne ure. Lep dan še naprej.«</p>	<p>»Živeli so v hišah, šotorih in tudi jamah.«</p> <p>»Nasvidenje.«</p>	<p><i>Metoda razgovora.</i></p>
--	---	---	---------------------------------

PRILOGE:

1. Neizpolnjen delovni list (zapis učne snovi).

- delovni list 1;
- delovni list 2;
- delovni list 3;
- delovni list 4;
- delovni list 5;
- delovni list 6.

2. Izpolnjen delovni list (zapis učne snovi).

- delovni list 1;
- delovni list 2;
- delovni list 3;
- delovni list 4;
- delovni list 5;
- delovni list 6.

PRILOGA 1: Neizpolnjen delovni list 1

Delovni list: **So trditve pravilne ali nepravilne?**

1. Za najstarejšo žival velja pes. Stalna naselitev človeka je povzročila genetsko spremembo volkov, ki so zaradi mirnega okolja postali bolj krotki.
2. Gradbeni material je vplival na obliko hiše. Če so uporabili les ali kamen, je bila stavba ovalna. Če pa so uporabili dračje zamazano z glino, je bila stavba pravokotna.
3. Pred stalno naselitvijo so ljudje zatočišče večinoma poiskali v jamah.
4. Ena prvih bivališč so bile tudi vasi na vodi.
5. Prve hiše so imele dva prostora: eden je bil namenjen bivanju, drugi pa delu.
6. Živinoreja se je razvila veliko pozneje kot poljedelstvo.
7. Obdelovanje zemlje je povzročilo povezovanje ljudi v velike družine.
8. Človek je v mlajši kameni dobi poleg kamna začel uporabljati tudi glino – ilovico, jo žgati in izdelovati lončevino.

PRILOGA 1: Neizpolnjen delovni list 2

1. SKUPINA (6. razred)

Odgovorite na spodnja vprašanja, pri iskanju odgovorov si pomagajte z učbenikom.

O = A

N

1 2 3 4 5 6

E

J = T

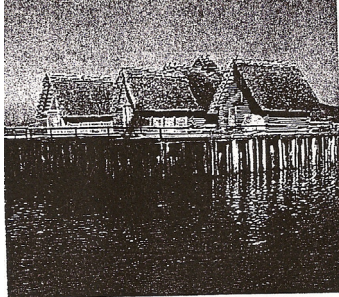
X 2 3 4 5

-----

1. Kateri dejavniki so vplivali na nastanek prvih naselij?

2. Kateri materiali so prevladovali pri gradnji? Kaj je vplivalo na izbiro materiala?

3. Slika prikazuje najbolj znane naselbine na Ljubljanskem barju iz leta 2000 pr. Kr. Poimenuj jo in poišči vzroke za nastanek takih naselbin.

Vir: Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost: zgodovina za 6. razred devetletke. Ljubljana: DZS, str. 36.

PRILOGA 1: Neizpolnjen delovni list 3

2. SKUPINA (6. razred)

Odgovorite na spodnja vprašanja, pri iskanju odgovorov si pomagajte z učbenikom.

X 2 3 A A

— —

Z

N = V

— — — —

1 2 3 A

— — —

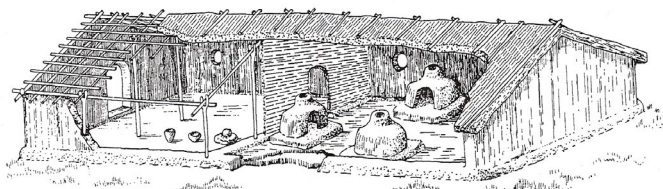
1 2 A A

— — —

B

—

1. Na sliki je rekonstrukcija prazgodovinske stavbe iz leta 3000 pr. Kr. Poskusite opisati njeno zunanost in notranjost.

Vir: Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost: zgodovina za 6. razred devetletke. Ljubljana: DZS, str. 37.

2. Iz odlomka razberite, kako so se tekom razvoja spreminjali družbeni odnosi med prebivalci vasi.

»Stare lovske družbe, ki so jih sestavljale posamezne družine in so le redko imele več kot nekaj deset članov, so zamenjale kmečke vasi z družbeno ureditvijo, ki se je razvijala iz prvotne družbe brez razlik v vedno večje skupnosti z različnimi družbenimi plastmi.«

Vir: Kronika človeštva. (1997). Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 21.

3. Kako se je različni družbeni položaj kazal v zunanosti stavb?

PRILOGA 1: Neizpolnjen delovni list 4

3. SKUPINA (7. razred)

1 2 3

1 2 3 4 5 B1 = D

1. S pomočjo vira in zemljevida ugotovite, kdaj se je začela mlajša kamena doba in kje v Evropi imamo največ najdišč iz tega obdobja.

Toplejše podnebje je omogočilo razmah gozdov, obenem pa se je zaradi taljenja ledenikov dvignila gladina morij. Tako so ravninska območja (na zemljevidu označena z belo barvo) polagoma izginila pod vodo. Okoli leta 6000 pr. Kr. je Velika Britanija postala otok. Rdeče pike na zemljevidu označujejo glavna najdišča v Evropi pred okrog 10.000 leti, ko se je začela mlajša kamena doba.

Veliki tropi severnih jelenov so se umaknili severno od Baltika, mamuti, dlakavi nosorogi in jamski medvedi so izginili. Nadomestili so jih jeleni, govedo (tur), konji, ovni, merjasci, volkovi, glodavci (bobri, zajci) in raznovrstne ptice.

G. Caselli: Kako so živeli v času prvih civilizacij

Evropa na prehodu iz starejše v mlajšo kameno dobo

VIR: Janša Zorn, O., Mihelič, D. (2005). Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Učbenik za 7. r. zgodovine devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 12.

2. S pomočjo besedila na kratko razložite, kako je prišlo do nastanka poljedelstva in živinoreje v mlajši kameni dobi.

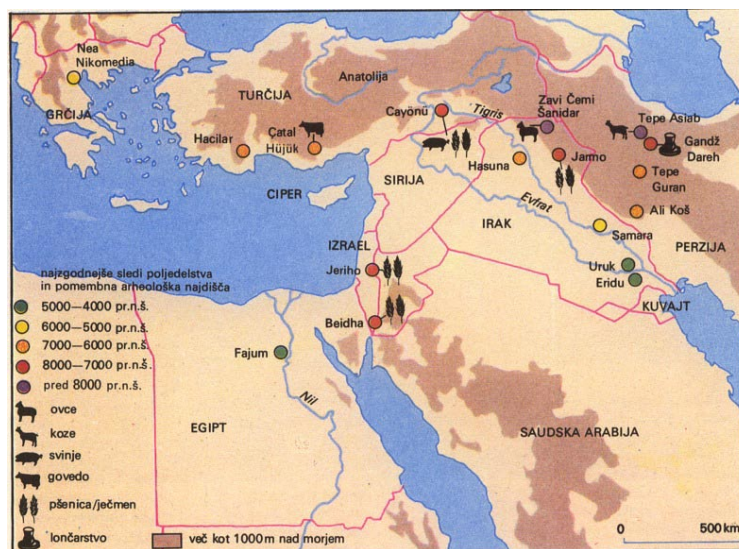
Kako je sploh prišlo do poljedelstva? Ponekod so rasle divje oblike ječmena in pšenice. Ljudje so spoznali, da iz semena zrastejo nove rastline, zato so gozdne površine skrčili, zemljo prekopali in vanjo posejali žitna semena. Kmalu so spoznali še nove rastline, kot npr. grah, lečo, čebulo. Začetke

poljedelstva je mogoče najbolj zgodaj opaziti v velikih rečnih dolinah Bližnjega vzhoda, kjer je bilo dovolj rodovitne zemlje in vode in dovolj toplo podnebje. Seveda si ne smemo predstavljati, da se je vse to zgodilo naenkrat. Širjenje poljedelstva je bil počasen, nekaj tisočletij trajajoč proces.

Približno sočasno s poljedelstvom je nastala tudi živinoreja. Človek je udomačil nekatere živali, npr. ovce, govedo, svinje. Za najstarejšo domačo žival velja pes. Živali so dajale človeku meso, mleko, volno, kože za obleko itd. Ljudje niso bili več tako močno odvisni samo od lova. Živali so uporabljali tudi za prenašanje tovorov.

VIR: Janša Zorn, O., Mihelič, D. (2005). Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Učbenik za 7. r. zgodovine devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 13.

3. S pomočjo besedila in zemljevida naštejte 3 današnje države, kjer se je najprej razvilo poljedelstvo in živinoreja in zakaj prav tu.

Prvi kmetje in pastirji

V začetku osmega tisočletja pr.n.š. je človek začel gojiti razne vrste žita in rediti živali v čredah v pasu med 30. in 40. stopinjo severne širine, na ozemlju, ki se je razprostiralo tisoč petsto kilometrov daleč od Anatolije do Irana [1]. Tod je bilo na voljo dovolj rastlin in živali, ki jih je bilo mogoče udomačiti. Zgodnji človek je našel pšenico in ječmen, ki sta rasla po planotah, in koze [4] ter ovce, ki so se pasle po pobočjih.

VIR: Krušič, M. [urednik]. (1984). Velika ilustrirana enciklopedija: Stare kulture. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 14.

PRILOGA 1: Neizpolnjen delovni list 5

4. SKUPINA (7. razred)

L = B

X 2 3

X 2 3 4 5 6 7 8

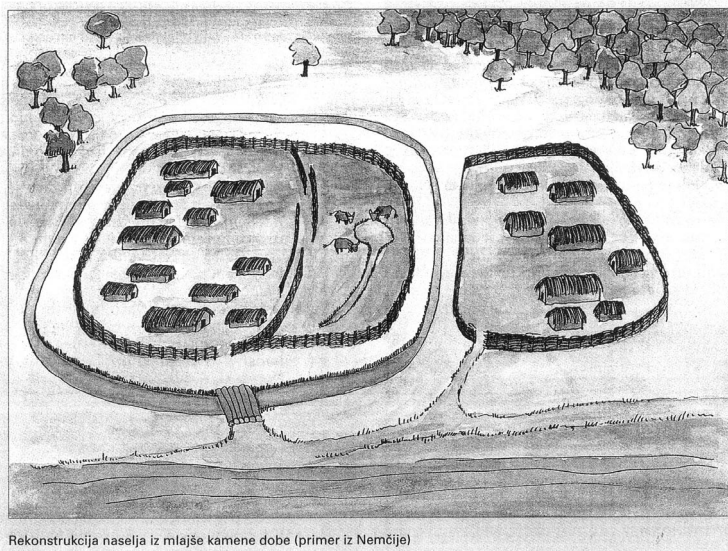
1. S pomočjo besedila ugotovite, kakšne spremembe je prineslo razvoj poljedelstva in živinoreje na način prebivanja ljudi.

S poljedelstvom in živinorejo sta povezana stalna naselitev in nastanek prvih preprostih naselij. Spremenjeni način življenja je imel občutne posledice. Medtem ko je bil lovec še močno odvisen od tega, kar mu je dajala narava, je človek mlajše kamene dobe nekako že sam lahko vplival nanjo, čeprav je bil še vedno močno odvisen od nje. Najpomembnejše pa je, da si je z lastnim delom pridobival hrano. Vsekakor imata nabiralništvo in lov tudi v tem času še precejšnjo vlogo. V posameznih območjih, kjer so bile ugodne razmere za pašo, je prevladovala živinoreja. Zemlja je rodila le nekaj let, potem se je izčrpala in s požigalništvom so izkrčili nove površine za polja.

VIR: Janša Zorn, O., Mihelič, D. (2005). Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Učbenik za 7. r. zgodovine devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 13.

2. S pomočjo besedila in slike opišite, iz katerih materialov so bila izdelana človeška bivališča v mlajši kameni dobi in blizu česa so vedno bila?

Človeška bivališča so bila narejena iz šibja in ometana z ilovico ter pokrita z lubjem, mahom ali slamo. Živinorejci v stepah so prebivali pod šotori iz živalskih kož, na močvirnem svetu in na plitvih jezerih so nastale stavbe na kolen – mostišča.

VIR: Janša Zorn, O., Mihelič, D. (2005). Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Učbenik za 7. r. zgodovine devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 12.

3. Kako imenujemo obdobje pred neolitikom (mlajšo kameno dobo)? Pred koliko leti je bilo to obdobje in kje so ljudje takrat prebivali?

PRILOGA 1: Neizpolnjen delovni list 6

Delovni list: MLAJŠA KAMENA DOBA (NEOLITIK) – PRVA BIVALIŠČA

Odgovori na naslednja vprašanja, pri tem si pomagaj z učbenikom.

1. Dopolni besedilo:

Ljudje v kameni dobi so se preživljali z _____ in _____, v neolitiku pa še s _____ in _____. V tem obdobju so se iz odprtih planjav preselili v preproste kočje, nastale so prve _____. Ljudje, ki so bili prej _____, so se začeli združevati v večje skupnosti imenovane _____.

2. Podčrtaj besede, ki označujejo mlajšo kameno dobo!

Votlina, poljedelstvo, pestnjak, udomačevanje živali, kovina, živinoreja, stalna naselitev, pes, kočije.

3. Kateri gospodarski dejavnosti sta prevladovali v neolitiku?

- A. Lov in nabiralništvo
- B. Poljedelstvo in obrt
- C. Poljedelstvo in živinoreja
- D. Obrt in trgovina

4. Kaj je vzrok za stalno naselitev ljudi?

5. Iz katerega materiala so gradili prva bivališča?

PRILOGA 2: Izpolnjen delovni list 1

Delovni list: **So trditve pravilne ali nepravilne?**

1. Za najstarejšo žival velja pes. Stalna naselitev človeka je povzročila genetsko spremembo volkov, ki so zaradi mirnega okolja postali bolj krotki. PRAVILNA.
2. Gradbeni material je vplival na obliko hiše. Če so uporabili les ali kamen, je bila stavba ovalna. Če pa so uporabili dračje zamazano z glino, je bila stavba pravokotna. NEPRAVILNA. Če so uporabili les ali kamen, je bila stavba pravokotna. Če pa so uporabili dračje zamazano z glino, je bila stavba ovalna.
3. Pred stalno naselitvijo so ljudje zatočišče večinoma poiskali v jamah. PRAVILNA.
4. Ena prvih bivališč so bile tudi vasi na vodi. PRAVILNA.
5. Prve hiše so imele dva prostora: eden je bil namenjen bivanju, drugi pa delu. NEPRAVILNA. Prve hiše so imele samo en prostor.
6. Živinoreja se je razvila veliko pozneje kot poljedelstvo. NEPRAVILNA. Obe dejavnosti sta se razvili istočasno.
7. Obdelovanje zemlje je povzročilo povezovanje ljudi v velike družine. PRAVILNA.
8. Človek je v mlajši kameni dobi poleg kamna začel uporabljati tudi glino – ilovico, jo žgati in izdelovati lončevino. PRAVILNA.

PRILOGA 2: Izpolnjen delovni list 2

1. SKUPINA (6. razred)

Odgovorite na spodnja vprašanja, pri iskanju odgovorov si pomagajte z učbenikom!

REŠITEV REBUSA: STALNA NASELITEV

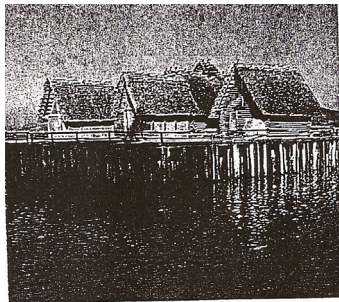
1. Kateri dejavniki so vplivali na nastanek prvih naselij?

Na nastanek prvih naselij je vplivalo več dejavnikov: ljudje so začeli udomačevati prve živali, začeli so gojiti rastline (torej se je razvilo poljedelstvo) – vse to je vplivalo in pripomoglo k nastanku prvih stalnih naselitev.

2. Kateri materiali so prevladovali pri gradnji? Kaj je vplivalo na izbiro materiala?

Pri gradnji so prevladovali naravni materiali – les, kamen, glina, blato, slama, vejevje. Na izbiro materiala je vplivala njegova razpoložljivost, kar pomeni, da so izbirali in uporabljali tisti material, ki ga je nudila bližnja okolica.

3. Slika prikazuje najbolj znane naselbine na Ljubljanskem barju iz leta 2000 pr. Kr. Poimenuj jo in poišči vzroke za nastanek takih naselbin.

Naselbine na sliki so bila t.i. mostišča, ki so jih gradili na Ljubljanskem barju. Vzrokov za nastanek takih naselbin je bilo več, predvsem pa je bil eden izmed ključnih dejavnikov teren, na katerem so ta naselja gradili.

Vir: Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost: zgodovina za 6. razred devetletke. Ljubljana: DZS, str. 36.

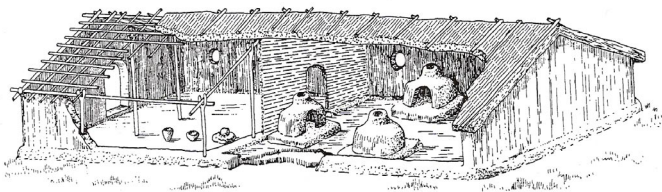
PRILOGA 2: Izpolnjen delovni list 3

2. SKUPINA (6. razred)

Odgovorite na spodnja vprašanja, pri iskanju odgovorov si pomagajte z učbenikom!

REŠITEV REBUSA: RAZVOJ STAVB

1. Na sliki je rekonstrukcija prazgodovinske stavbe iz leta 3000 pr. Kr. Poskusite opisati njeno zunanost in notranjost.

Prevladovale so enoprostorske stavbe, bile so pravokotne ali ovalne oblike. Streha je bila iz vej, prekritih z listjem in drugimi rastlinami. V notranjosti je bilo pomembno ognjišče. Prve hiše so bile tako bivalni kot tudi delovni prostor.

Vir: Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost: zgodovina za 6. razred devetletke. Ljubljana: DZS, str. 37.

2. Iz odlomka razberite, kako so se tekom razvoja spreminjali družbeni odnosi med prebivalci vasi.

»Stare lovske družbe, ki so jih sestavljale posamezne družine in so le redko imele več kot nekaj deset članov, so zamenjale kmečke vasi z družbeno ureditvijo, ki se je razvijala iz prvotne družbe brez razlik v vedno večje skupnosti z različnimi družbenimi plastmi.«

Vir: Kronika človeštva. (1997). Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 21.

Družine so tekom razvoja postajale vedno večje, postopoma so začele nastajati prve vasi, v katerih se je razvijala tudi družbena ureditev, kar pomeni, da so se oblikovale družbene plasti.

3. Kako se je različni družbeni položaj kazal v zunanosti stavb?

Vplivnejši člani vasi oziroma naselja so posebej skrbeli za zunanji izgled stavbe – njihove hiše so bile večje, stale so sredi naselja. Okrašene pa so bile tudi z raznimi znaki, ki so dokazovali pomemben položaj njihovih prebivalcev. Pri gradnji teh stavb so prevladovali boljši materiali, tudi sama gradnja je bila bolj natančna.

PRILOGA 2: Izpolnjen delovni list 4

3. SKUPINA (7. razred)

REŠITEV REBUSA: MLAJŠA KAMENNA DOBA.

1. **S pomočjo vira in zemljevida ugotovite, kdaj se je začela mlajša kamena doba in kje v Evropi imamo največ najdišč iz tega obdobja.**

Mlajša kamena doba se je začela pred okrog 10.000 leti. Največ najdišč v Evropi imamo v današnji Španiji.

2. **S pomočjo besedila na kratko razložite, kako je prišlo do nastanka poljedelstva in živinoreje v mlajši kameni dobi.**

Ljudje so spoznali, da iz semen divjega ječmena in pšenice zrastejo nove rastline. Tako so skrčili gozdne površine, zemljo prekopali in posejali žitna semena. Človek je tudi udomačil nekatere živali (ovco, govedo, svinje), ki so mu dajale meso mleko, volno, kožo ...

3. **S pomočjo besedila in zemljevida naštejite 3 današnje države, kjer se je najprej razvilo poljedelstvo in živinoreja in zakaj prav tu.**

Irak, Sirija in Izrael. Po končani zadnji ledeni dobi se je na zemlji otoplilo in na tem območju je bilo dovolj rastlin in živali, ki jih je bilo mogoče udomačiti.

PRILOGA 2: Izpolnjen delovni list 5

4. SKUPINA (7. razred)

REŠITEV REBUSA: PREBIVALIŠČA

- 1. S pomočjo besedila ugotovite, kakšne spremembe je prineslo razvoj poljedelstva in živinoreje na način prebivanja ljudi.**

Ljudje so se stalno naselili in nastala so prva preprosta naselja.

- 2. S pomočjo slike in besedila opišite, iz katerih materialov so bila izdelana človeška bivališča v mlajši kameni dobi in blizu česa so vedno bila?**

Narejena so bila iz šibja in ometana z ilovico ter pokrita z mahom, lubjem ali slamo. Živinorejci so prebivali pod šotori iz živalskih kož, na močvirnatem svetu pa so nastajale stavbe na koleh = mostišča. Vasi so bile vedno blizu studencev.

- 3. Kako imenujemo obdobje pred neolitikom (mlajšo kameno dobo)? Pred koliko leti je bilo to obdobje in kje so ljudje takrat prebivali?**

Paleolitik (pred 35000–10000), ljudje so živeli v jamah.

PRILOGA 2: Izpolnjen delovni list 6

Delovni list: MLAJŠA KAMENA DOBA (NEOLITIK) – PRVA BIVALIŠČA

Odgovori na naslednja vprašanja, pri tem si pomagaj z učbenikom.

1. Dopolni besedilo:

Ljudje v kameni dobi so se preživljali z **lovom** in **nabiralništvom**, v neolitiku pa še s **poljedelstvom** in **živinorejo**. V tem obdobju so se iz odprtih planjav preselili v preproste kočje, nastale so prve **vasi**. Ljudje, ki so bili prej **nomadi**, so se začeli združevati v večje skupnosti imenovane **rodovne skupnosti**.

2. Podčrtaj besede, ki označujejo mlajšo kameno dobo.

Votlina, poljedelstvo, pestnjak, udomačevanje živali, kovina, živinoreja, stalna naselitev, pes, kočije.

3. Kateri gospodarski dejavnosti sta prevladovali v neolitiku?

- A. Lov in nabiralništvo
- B. Poljedelstvo in obrt
- C. Poljedelstvo in živinoreja**
- D. Obrt in trgovina

4. Kaj je vzrok za stalno naselitev ljudi?

Ukvarjanje ljudi s poljedelstvom in živinorejo.

5. Iz katerega materiala so gradili prva bivališča?

Iz kamna in lesa in kosti.

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za zgodovino

***Od republike do cesarstva in Nove ideologije,
fašizem, nacizem***

Učna ura v kombiniranem oddelku
(7. in 9. razred)

Daljša skupinska naloga

Člani skupine:

Pavlič Janja
Enci Vida
Gabrovšek Miha
Lisec Jure
Mravlja Nejc

Ljubljana, april 2008

DALJŠA SKUPINSKA NALOGA – UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: osnovna šola s kombiniranimi oddelki
Razred: 7. razred in 9. razred (kombinirani oddelek)
Datum: 20. 4. 2008
Predmet: zgodovina
Učna tema: Stari Rim; Svet med vojnama
Učna enota: Od republike k cesarstvu; Nove ideologije, fašizem, nacizem
Učne oblike: frontalna, individualna, skupinska
Učne metode: metoda razgovora, metoda dela s pisnim gradivom, metoda pisno-grafičnih izdelkov
Učne tehnike: vislice, križanka, nevihta možganov, mreža
Operativni učni cilji (7. razred): Ob koncu učne ure učenec zna: - imenovati vsaj enega vojaškega poveljnika, ki je prevzel oblast v obdobju vojaške diktature - imenovati osebo, ki je nasledila Cezarja na prestolu - naštetih vsaj 3 stvari, ki jih je vpeljal Julij Cezar in se imenujejo po njem - naštetih vsaj 3 Oktavijanove nazive - naštetih imena vsaj petih rimskih cesarjev poleg Oktavijana - naštetih vse tri skupine reform, ki jih je vpeljal Dioklecijan - na karti označiti ozemlja, ki so jih Rimljani zavzeli v času republike - razložiti pomen Tabule Peutingeriane - razložiti sestavo oblasti v času rimske republike - razložiti sestavo oblasti v obdobju vojaške diktature - razložiti, na kakšen način je Cezar združil vso oblast - razložiti vzroke za umor Cezarja - razložiti pojem cesar (cesarstvo) - opisati Cezarjevo življenje pred zavzetjem Rima - opisati strukturo cesarjeve oblasti - reševati naloge s pomočjo učbenika - sodelovati v skupinah in javno predstaviti odgovore - spoštovati mnenja sošolcev v skupini
Operativni učni cilji (9. razred): Ob koncu učne ure učenec zna: - imenovati voditelje vse treh totalitarnih režimov

- imenovati družbeno ureditev, ki jo je vpeljal Mussolini
- imenovati politično stranko, katere član je bil Hitler
- naštetih sredstva, ki so jih nacisti in fašisti uporabljali za pridobitev podpore množic
- naštetih vsaj tri značilnosti politike fašizma
- razložiti pojem ideologija
- razložiti pojem totalitarizem
- razložiti pojem rasizem
- razložiti princip stanovske družbene ureditve
- razložiti razliko med fašizmom in komunizmom
- razložiti, na kakšen način je Hitler združil oblast in obračunal s političnimi nasprotniki
- opisati politične razmere v Italiji med obema vojnoma
- opisati politične razmere v Nemčiji med obema vojnoma
- opisati spremembe v italijanski družbi po nastopu fašizma
- opisati položaj Judov v nacistični Nemčiji
- primerjati nacizem in komunizem
- ovrednotiti pomen velike splošne stavke leta 1932 za vzpon fašizma
- reševati naloge s pomočjo učbenika
- sodelovati v skupinah in javno predstaviti odgovore
- spoštovati mnenja sošolcev v skupini

Učna sredstva:

- učila: učbenik (Janša-Zorn, O., Mihelič, D. /2005/, str. 66, 67. Dolenc, E., Gabrič, A., Rode, M. /2002/, str. 38 – 40), učni list s križanko (7. r.), učni list z mrežo (9. r.), učno-delovni listi za skupinsko delo (7. r.), učno-delovni list za skupinsko delo (9. r.)
- učni pripomočki: tabla, kreda, listki s številkami

Didaktične etape učnega procesa: uvajanje, obravnavanje učne snovi ali usvajanje, urjenje, ponavljanje, preverjanje

Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, ustreznost, aktivnost

Medpredmetne povezave: geografija (širjenje rimske države na zemljevidu), slovenski jezik (rek: »Vse poti vodijo v Rim.«)

Novi pojmi:

- 7. razred: vojaška diktatura (oblast je združena v rokah ene osebe, ki ima za seboj podporo vojske), cesar (rinski vladar, ki je imel zakonodajno, politično, vojaško in svečeniško oblast, imenoval je uradnike in člane senata, ljudje so ga častili kot boga, cesarska oblast je bila dedna), princeps (»prvi med prvimi«, prvi v senatu), imperator (vrhovni vojaški poveljnik), julijanski koledar (vrsta koledarja, ki ga je vpeljal Julij Cezar)
- 9. razred: ideologija (zamisli o družbenih problemih, gospodarski ureditvi, kulturi, povezane v enoten, dopolnjujoč sistem), rasizem (teorija o večvrednosti nekaterih človeških ras, ki naj bi bile upravičene do oblasti nad drugimi), totalitarizem (politični režim, ki vse javno in politično življenje podreja državnim ciljem), fašizem (ideologija ali politično gibanje za neposredno diktaturo buržoazije, ki je najprej nastala v Italiji med obema vojnoma), stanovska družbena ureditev (vsi sloji, poklici in generacije prebivalstva so vključeni v fašistične organizacije za lažji nadzor), načrtno ali diktirano

gospodarstvo (tip gospodarstva, ki ne dopušča konkurence, država nadzira cene in usmerja gospodarske naložbe), nacionalsocializem – nacizem (nemška oblika fašizma, reakcionarna, šovinistična ideologija in politični režim, ki ga je v Nemčiji vpeljal Hitler)

Literatura:

- Janša-Zorn, O., Mihelič, D. (2005). **Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Učbenik za 7. r. devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS.**
- Dolenc, E., Gabrič, A., Rode, M. (2002). **Koraki v času - 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. razred devetletke. Ljubljana: DZS.**
- <http://www.eurodesk.eu/edesk/images/noboundary.jpg> (20. 4. 2008 - nema karta na učno-delovnih listih za skupinsko delo – 7. r.).
- Mali zgodovinski atlas. (1999). Ljubljana: Modrijan (karta na rešenih učno-delovnih listih za skupinsko delo – 7. r.).
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Dioklecijan> (20. 4. 2008).
- Zgodovina v slikah 6 (1975). Ljubljana: DZS.
- Več avtorjev. (1981). Svetovna zgodovina. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Nečak, D., Repe, B. (2003). Oris sodobne obče in slovenske zgodovine. Učbenik za študente 4. letnika. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	<p>Učitelj po vstopu v razred učence pozdravi.¹</p> <p>Učitelj učencem 7. razreda razdeli delovne liste s križanko in jim poda navodila za reševanje.²</p> <p>Učitelj učencem 9. razreda poda navodila za tehniko vislic.³</p> <p>Učenec ob koncu ure zna: imenovati vsaj enega vojaškega poveljnika, ki je</p>	<p>Učenci pozdravijo.</p> <p>Učenci 7. razreda rešujejo križanko. Učenci dobijo rešitev: »Julij Cezar.«</p> <p>Učenci poslušajo in ugibajo neznano besedo. Eden od njih pove rešitev: Italija.</p>	<p>Individualna tehnika križanke, delovni list</p> <p>Frontalna tehnika vislic, tabla, kreda</p> <p>Razlaga</p>

¹ Skupne aktivnosti za 7. in 9. razred so v učni pripravi označene s črno barvo.

² Aktivnosti za 7. razred so v učni pripravi napisane z rdečo barvo.

³ Aktivnosti za 9. razred so v učni pripravi napisane z modro barvo.

prevzel oblast v obdobju vojaške diktature, imenovati osebo, ki je nasledila Cezarja na prestolu, naštetih vsaj 3 stvari, ki jih je vpeljal Julij Cezar in se imenujejo po njem, naštetih vsaj 3 Oktavijanove nazive, naštetih imena vsaj petih rimskih cesarjev poleg Oktavijana, naštetih vse tri skupine reform, ki jih je vpeljal Dioklecijan, na karti označiti ozemlja, ki so jih Rimljani zavzeli v času republike, razložiti pomen Tabule Peutingeriane, razložiti sestavo oblasti v času rimske republike, razložiti sestavo oblasti v obdobju vojaške diktature, razložiti, na kakšen način je Cezar združil vso oblast, razložiti vzroke za umor Cezarja, opisati Cezarjevo življenje pred zavzetjem Rima, opisati strukturo cesarjeve oblasti, reševati naloge s pomočjo učbenika, sodelovati v skupinah in javno predstaviti odgovore, spoštovati mnenja sošolcev v skupini.

Učenec ob koncu ure zna: imenovati voditelje vse treh totalitarnih režimov, imenovati družbeno ureditev, ki jo je vpeljal Mussolini, imenovati politično stranko, katere član je bil Hitler, naštetih sredstva, ki so jih nacisti in fašisti uporabljali za pridobitev podpore množic, naštetih vsaj tri značilnosti politike fašizma, razložiti pojem totalitarizem,

	<p>razložiti razliko med fašizmom in komunizmom, razložiti, na kakšen način je Hitler združil oblast in obračunal s političnimi nasprotniki, opisati politične razmere v Italiji med obema vojnama, opisati politične razmere v Nemčiji med obema vojnama, opisati spremembe v italijanski družbi po nastopu fašizma, opisati položaj Judov v nacistični Nemčiji, primerjati nacizem in stalinizem, ovrednotiti pomen velike splošne stavke leta 1932 za vzpon fašizma, reševati naloge s pomočjo učbenika, sodelovati v skupinah in javno predstaviti odgovore, spoštovati mnenja sošolcev v skupini.</p> <p>Zapis učne snovi predstavljajo izpolnjeni učno-delovni listi.</p>		
--	---	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Razdelitev v skupine (3 minute)</p>	<p>Učitelj učence razdeli v 3 skupine. Vsaka skupina dobi naslov iz učbenika in izbrana vprašanja na listu, ki jih morajo izpolniti.</p>	<p>Učenci se razdelijo v skupine in poslušajo nadaljnja navodila.</p>	<p>Frontalna Metoda razlage Delovni listi</p>
<p>2. Reševanje</p>	<p>Učitelj učence motivira za delo, jih poziva, naj rešijo naloge, hodi po razredu in jim nudi pomoč, če je</p>	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja na listih.</p>	<p>Skupinsko delo metoda dela s pisnim</p>

nalog 10 minut	potrebno.		gradivom, metoda pisno-grafičnih izdelkov učbenik (Janša-Zorn, str. 66, 67 in Dolenc, str. 38 - 40) in učno-delovni listi (Od republike do cesarstva, Nove ideologije, nacizem, fašizem)
3. Zamenjava skupin 2 minuti	Učitelj hodi po razredu in nosi šop listkov s številkami. Učencem naroči, naj izžrebajo listke s številko skupine in jih pozove, naj oblikujejo nove skupine glede na številko, ki so jo izžrebali.	Učenci izžrebajo številke in oblikujejo nove skupine.	Frontalna in skupinska Listki
4. Izmenjava ugotovitev znotraj skupine 10 minut	Učitelj učencem sporoči, naj v skupinah med seboj predstavijo ugotovitve.	Učenci poročajo svoje in si zapisujejo ugotovitve sošolcev.	Frontalna metoda razlage Skupinska metoda razgovora Delovni listi
5. Skupinsko preverjanje rešitev 10 minut	Učitelj pokliče enega izmed učencev, ki pove pravilno rešitev, ostali si jo zapišejo. Nepopolne rešitve dopolnijo ostali učenci ali učitelj sam.	Eden izmed učencev poroča pred celotnim razredom, ostali učenci si zapisujejo pravilne rešitve.	Kombinirana frontalna in individualna metoda razgovora

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	<p>Učitelj pove navodila za zaključno ponavljanje: »Vsak izmed vas naj pove eno stvar, ki si jo je zapomnil v današnji uri.«</p> <p>Učitelj učencem razdeli delovne liste z mrežo in jim poda navodila za reševanje.</p> <p>Učitelj učence pohvali za dobro delo in se poslovijo.</p>	<p>Učenci odgovarjajo: »Julij Cezar, oblast je bila v rokah senata in veleposestnikov, Cezar je potomec rodbine Julijcev, po Cezarju se imenuje julijanski koledar ...«</p> <p>Učenci rešujejo vajo na delovnih listih. Eden od učencev pove rešitev: »Fašist.«</p> <p>Učenci se poslovijo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, tehnika nevihte možganov</p> <p>Individualna učna oblika, delovni list z mrežo</p>

PRILOGE:

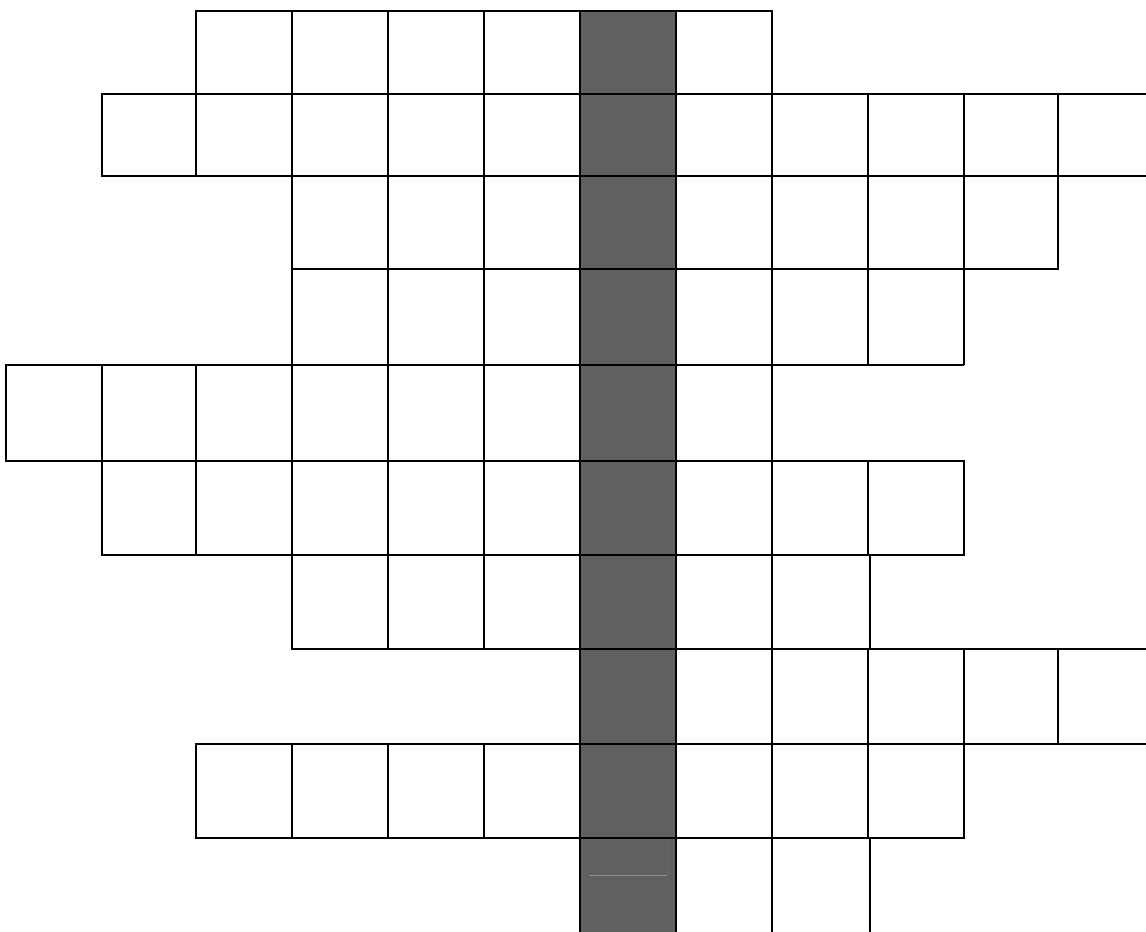
1. Delovni list s križanko (Rim).
2. Rešen delovni list s križanko (Rim).
3. Delovni list z mrežo (Nove ideologije, fašizem, nacizem).
4. Rešen delovni list z mrežo (Nove ideologije, fašizem, nacizem).
5. Učno-delovni listi za skupinsko delo (Od republike k cesarstvu).
6. Izpolnjeni učno-delovni listi za skupinsko delo (Od republike k cesarstvu).
7. Učno-delovni list za skupinsko delo (Nove ideologije, fašizem, nacizem).
8. Izpolnjen učno-delovni list za skupinsko delo (Nove ideologije, fašizem, nacizem).

Priloga 1

Križanka za ponovitev – STARI RIM

Odgovore vpisuj vodoravno, na koncu boš dobil/a rešitev v osenčenih poljih.

1. Osnovna enota rimske vojske.
2. Drug izraz za veleposestvo.
3. Prebivalci rimskega imperija.
4. Kartadžanski vojskovodja, ki je želel zavzeti Rim in tako zavladati Sredozemlju.
5. Ena od rimskih provinc, ki so nastale po punskih vojnah.
6. Plebejci in _____ .
7. Ime reke, ki teče skozi Rim..
8. Naloga rimskega senata je, da sprejema _____.
9. Poveljnik rimske države v času vojne.
10. Po legendi, naj bi Rim ustanovila brata Romul in _____.

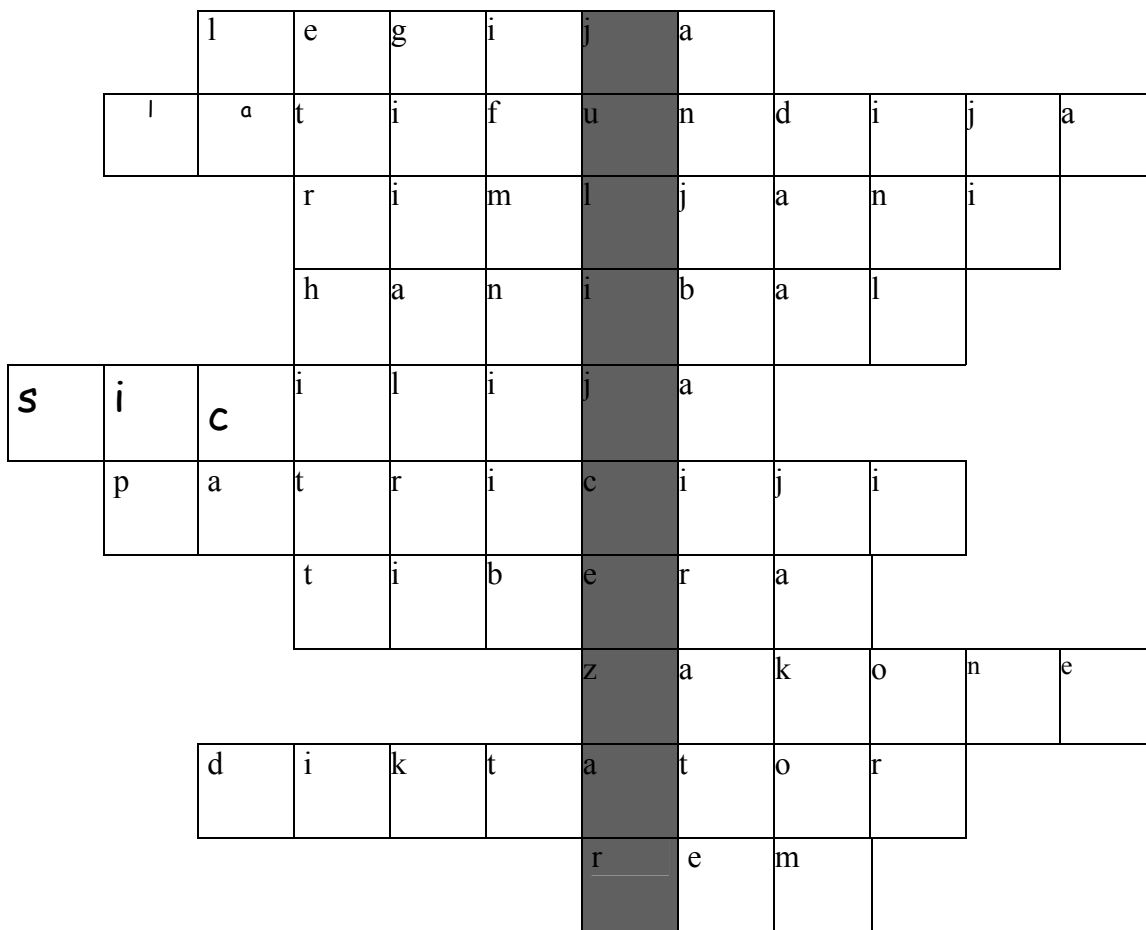

Priloga 2

Križanka za ponovitev – STARI RIM

Odgovore vpisuj vodoravno, na koncu boš dobil/a rešitev v osenčenih poljih.

1. Osnovna enota rimske vojske.
2. Drug izraz za veleposestvo.
3. Prebivalci rimskega imperija.
4. Kartadžanski vojskovodja, ki je želel zavzeti Rim in tako zavladata Sredozemlju.
5. Ena od rimskih provinc, ki so nastale po punskih vojnah.
6. Plebejci in _____ .
7. Ime reke, ki teče skozi Rim..
8. Naloga rimskega senata je, da sprejema _____.
9. Poveljnik rimske države v času vojne.
10. Po legendi, naj bi Rim ustanovila brata Romul in _____.

Priloga 3

V mreži so vodoravno ali navpično napisane besede:

BENITO, DUCE,
FAŠIZEM, GESLO,
IDEOLOGIJA, ITALIJA,
KRALJ, MANJŠINA,
NADZOR, NASILJE,
OROŽJE, PARLAMENT,
POHOD NA RIM,
POPULIZEM,
RASIZEM, STAVKA,
SVETI EGOIZEM,
ULICE, VODJA,
VOJNA.

Poišči jih!

Ko boš obkrožil/a vse besede, bo ostalo 6 črk, ki tvorijo ime pripadnika gibanja, ki ga je vodil Hitler.

S	A	R	A	S	I	Z	E	<i>M</i>	I	
<i>V</i>	<i>P</i>	A	R					N	T	U
E	B		A	N	J	Š		N	A	C
T	E	N	S	T	A	V	K	A	L	E
I	N		G	E	S	L	O	S	I	F
E		D			L	O	G			A
		Z	V	O	J		A	L	A	Š
O	O	O	C	K	R	A	L	J	S	I
I	N	R	O	R	O	Ž	J	E	I	Z
Z	V	O	D	J	A	U	L	I	C	E
E	T	P	O	P	U	L	I	Z	E	M

Priloga 4

V mreži so vodoravno ali navpično napisane besede:

BENITO, DUCE,
 FAŠIZEM, GESLO,
 IDEOLOGIJA, ITALIJA,
 KRALJ, MANJŠINA,
 NADZOR, NASILJE,
 OROŽJE, PARLAMENT,
 POHOD NA RIM,
 POPULIZEM,
 RASIZEM, STAVKA,
 SVETLEGOIZEM,
 ULICE, VODJA,
 VOJNA.

Poišči jih!

Ko boš obkrožil/a vse besede, bo ostalo 6 črk, ki tvorijo ime pripadnika gibanja, ki ga je vodil Hitler.

S	A	R	A	S	I	Z	E	M	I	
V	P	A	R					N	T	U
E	B		A	N	J	Š		N	A	C
T	E	N	S	T	A	V	K	A	L	E
I	N		G	E	S	L	O	S	I	F
E		D			L	O	G			A
		Z	V	O	J		A	L	A	Š
O	O	O	C	K	R	A	L	J	S	I
I	N	R	O	R	O	Ž	J	E	I	Z
Z	V	O	D	J	A	U	L	I	C	E
E	T	P	O	P	U	L	I	Z	E	M
M	P	O	H	O	D	N	A	R	I	M

Rešitev: NACIST.

Priloga 5

OD REPUBLIKE K CESARSTVU

1. ŠIRJENJE RIMSKE DRŽAVE

Odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si pomagajte z učbenikom na str. 66.

- a) Oblast rimske države se je hitro širila. Na zemljevidu označite ozemlja, ki so jih Rimljani zavzeli v času republike.

- b) Oglejte si Tabulo Pentinogieriano. Kaj prikazuje? S katerim rekom bi jo lahko primerjali?
- c) V čigavih rokah je bila oblast v času širjenja države?
- d) V 1. st. pr. Kr. je prihajalo do poskusov vojaške diktature. V čigavih rokah je bila takrat oblast? Imenujte enega vojaškega poveljnika, ki je na tak način prevzel oblast.

2. GAJ JULIJ CEZAR (100 – 44 pr. Kr.)

Odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si pomagajte z učbenikom na str. 66.

- a) Opišite Cezarjevo življenje pred zavzetjem Rima.
- b) Na kak način je Gaj Julij Cezar v svojih rokah združil vso oblast?

- c) Gaj Julij Cezar je bil zelo izobražen, njegova zasluga je tudi reforma koledarja. Kako se ta koledar imenuje? A je še kaj drugega dobilo ime po Gaju Juliju Cezarju?
- d) Preberite spodnji sestavek:

Na dan marčevih id, 15. marca leta 44 pr. Kr. se je sestal rimski senat. Kljub svarilom Cezarju, naj ne odide v senat, saj so njegovi pristaši slutili zaroto, je to storil. Zarotniki so atentat dobro pripravili. Marka Antonija, Cezarjevega najbližjega sodelavca, so ob vhodu zapletli v pogovor. Nato pa so senatorji vsak s svojim sunkom zabodli Cezarja, saj so se dogovorili, da si bodo krivdo delili. (Zgodovina v slikah 6 (1975). Ljubljana: DZS)

Kateri dogodek opisuje odlomek? Zakaj so se senatorji odločili, da bodo Cezarja ubili?

3. RIMSKO CESARSTVO

Odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si pomagajte z učbenikom na str. 66.

- a) Kdo je nasledil Julija Cezarja na prestolu? Katere nazive je vse imel?
- b) S pomočjo skice na strani 67, si pogledjte kakšno oblast je imel cesar in to na kratko opišite.
- c) Kateri so še bili poznani cesarji? A poznaš po čemu je bil kdo od njih znan?
- d) Preberi naslednji odlomek:

Leta 284 je Dioklecijana vojska v Nikomediji razglasila za cesarja. Ko se je povzpel na oblast, je po dolgem in kaotičnem obdobju kratkotrajnih cesarjev uspel znova vzpostaviti red. Uspešno se je vojskoval, da bi zaščitil propadajoče meje cesarstva in zatrl notranje upore, še posebno v [Egiptu](#) in [Britaniji](#). Izvedel je daljnosežne in trajne vojaške, finančne in upravne reforme. Od leta 303 je ukazal sistematično preganjati [kristjane](#). Leta 305 se je odrekel oblasti in razen kratke vrnitve leta 308 je do smrti živel v čudoviti palači pri Saloni (Split), ki je še danes dobro ohranjena. (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Dioklecijan>)

Katere reforme je vpeljal Dioklecijan? Po katerih drugih stvareh je še znan?

2. GAJ JULIJ CEZAR (100 – 44 pr. Kr.)

Odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si pomagajte z učbenikom na str. 66.

a) Opišite Cezarjevo življenje pred zavzetjem Rima.

Bil je potomec stare rimske rodbine Julijcev. Služboval je v Španiji, bil je rimski konzul, namestnik v Galiji, kjer si je nabral veliko bogastva in ga nekaj razdelil tudi med vojake.

b) Na kak način je Gaj Julij Cezar v svojih rokah združil vso oblast?

Ko mu je potekla služba v Galiji, ni razpustil vojske, ampak je z njo zavzel Rim ter postal dosmrtni konzul in vojaški poveljnik.

c) Gaj Julij Cezar je bil zelo izobražen, njegova zasluga je tudi reforma koledarja. Kako se ta koledar imenuje? A je še kaj drugega dobilo ime po Gaju Juliju Cezarju?

Ta koledar se imenuje Julijanski koledar, po njem se imenujeta še mesec julij in Julijske Alpe.

d) Preberite spodnji sestavek:

Na dan marčevih id, 15. marca leta 44 pr. Kr. se je sestal rimski senat. Kljub svarilom Cezarju, naj ne odide v senat, saj so njegovi pristaši slutili zaroto, je to storil. Zarotniki so atentat dobro pripravili. Marka Antonija, Cezarjevega najbližjega sodelavca, so ob vhodu zapletli v pogovor. Nato pa so senatorji vsak s svojim sunkom zabolli Cezarja, saj so se dogovorili, da si bodo krivdo delili.

(Zgodovina v slikah 6 (1975). Ljubljana: DZS)

Kateri dogodek opisuje odlomek? Zakaj so se senatorji odločili, da bodo Cezarja ubili?

Odlomek opisuje atentat na Gaja Julija Cezarja, ki so ga l. 44 pr. Kr. v rimskem senatu izvedli senatorji, saj so bili nenaklonjeni preveliki oblasti enega človeka.

3. RIMSKO CESARSTVO

Odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si pomagajte z učbenikom na str. 66.

a) Kdo je nasledil Julija Cezarja na prestolu? Katere nazive je vse imel?
Julija Cezarja je nasledil Oktavijan, nazivi pa so bili: princeps, imperator, Cezar, Avgust, pater patriae.

b) S pomočjo skice na strani 67, si poglejte kakšno oblast je imel cesar in to na kratko opišite.
Cesarjevo oblast so lahko podedovali sinovi ali posinovljenci, ali pa je cesar na oblast prišel z vojaškim udarom. Cesar je imenoval senat in uradnike.

c) Kateri so še bili poznani cesarji? A poznaš po čemu je bil kdo od njih znan?
Vespazijan, Trajan, Mark Avrelij, Dioklecijan, Konstantin, Neron. Konstantin zgradi mesto Konstantinopol, Neron zažge Rim in za to obtoži kristjane, ipd.

d) Preberi naslednji odlomek:

Leta 284 je Dioklecijana vojska v Nikomediji razglasila za cesarja. Ko se je povzpel na oblast, je po dolgem in kaotičnem obdobju kratkotrajnih cesarjev uspel znova vzpostaviti red. Uspešno se je vojskoval, da bi zaščitil propadajoče meje cesarstva in zatrl notranje upore, še posebno v [Egiptu](#) in [Britaniji](#). Izvedel je daljnosežne in trajne vojaške, finančne in upravne reforme. Od leta 303 je ukazal sistematično preganjati [kristjane](#). Leta 305 se je odrekel oblasti in razen kratke vrnitve leta 308 je do smrti živel v čudoviti palači pri Saloni (Split), ki je še danes dobro ohranjena. (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Dioklecijan>)

Katere reforme je vpeljal Dioklecijan? Po katerih drugih stvareh je še znan?

Vpeljal je vojaške, finančne in upravne reforme. Znan pa je tudi po tem, da je preganjal kristjane in si je v Splitu zgradil veliko palačo.

Priloga 7

NOVE IDEOLOGIJE

Odgovorite na spodnja vprašanja s pomočjo učbenika (strani 38 – 40).

1. Opišite značilnosti totalitarizma.
2. Kakšna sredstva so uporabljali nacisti in fašisti, da bi dosegli podporo množic? Pomagajte s slikami v učniku na straneh 38 – 40 in z besedilom na strani 38.

“Naj živi vodja!”

“Narod si pomaga sam”

3. Preberi citata v učbeniku na strani 40. Kaj imata skupnega? Kaj zagovarjata oba voditelja?
4. Zakaj sta bila komunizem in fašizem nasprotujoči si ideologiji?

ITALIJANSKI FAŠIZEM

S pomočjo učbenika na strani 39 odgovorite na spodnja vprašanja:

1. Kakšno je bilo stanje v Italiji med obema vojnama?

2. Poišči napake v besedilu in jih popravi.

V Italiji se je razvilo idejno gibanje, ki ga je vodil Benito Mussolini. To gibanje imenujemo nacizem. Mussolini se je z Zvezo bojevnikov z orožjem bojeval proti stavkajočim in fašistični nevarnosti. Veliko splošno stavko leta 1932 je izkoristil za pohod na Rim, pri tem pa so ga podpirali tudi delavci, kmetje in Cerkev.

3. Kako se je spremenila italijanska družba in kako imenujemo takšno ureditev?

4. Kaj je bilo značilno za fašistično ideologijo in kako je vplivala na odnose Italije do manjšin in drugih narodov?

NACIZEM

Odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si pomagajte z učbenikom na str. 39 in 40.

1. Kakšno je bilo razporeženje v Nemčiji po prvi svetovni vojni?
2. Kdo je bil vodja nacionalsocialistov in kaj je obljubil ljudem na shodih? Pomagaj si z učbenikom na strani 38!
3. Kako je Hitlerju uspelo združiti oblast? Kako je obračunal s političnimi nasprotniki?
4. Kakšna je bila usoda Judov in njihovega premoženja? Pomagaj si z učbenikom na strani 40!

Priloga 8

NOVE IDEOLOGIJE

Odgovorite na spodnja vprašanja s pomočjo učbenika (strani 38 – 40).

1. Opišite značilnosti totalitarizma.

Totalitarizem skuša svojo ideologijo o družbeni ureditvi uveljaviti v vseh delih družbe. Poskuša prepričati vse državljane, da bi oblast zasebno in javno podpirali.

2. Kakšna sredstva so uporabljali nacisti in fašisti, da bi dosegli podporo množic? Pomagajte s slikami v učniku na straneh 38 – 40 in z besedilom na strani 38.

“Naj živi vodja!”

“Narod si pomaga sam”

Uporabljali so simbole, preprosta gesla, poenostavljene ideje. Oba voditelja sta bila znana tudi po svojih teatraličnih načinih govora.

3. Preberi citata v učbeniku na strani 40. Kaj imata skupnega? Kaj zagovarjata oba voditelja?

Oba zagovarjata pravico njunih narodov, da se razširijo. Poveščujeta svoje narode, druge pa označujeta za manjvredne.

4. Zakaj sta bila komunizem in fašizem nasprotujoči si ideologiji?

Komunizem je zagovarjal ideje o brezrazredni družbi, ki so jih podpirali predvsem revnejši sloji, premožnejši pa so se jih bali. Fašizem pa je zagovarjal nedotakljivost zasebne lastnine in se predstavljal kot branilec pred fašistično nevarnostjo.

ITALIJANSKI FAŠIZEM

S pomočjo učbenika na strani 39 odgovorite na spodnja vprašanja:

1. Kakšno je bilo stanje v Italiji med obema vojnama?
Italija je bila na severu gospodarsko razvita, medtem ko je bil jug reven. Vladali so brezposelnost, pomanjkanje, velike stavke na severu in kmečki upori na jugu.

2. Poišči napake v besedilu in jih popravi.

V Italiji se je razvilo idejno gibanje, ki ga je vodil Benito Mussolini. To gibanje imenujemo nacizem. Mussolini se je z Zvezo bojevnikov z orožjem bojeval proti stavkajočim in fašistični nevarnosti. Veliko splošno stavko leta 1932 je izkoristil za pohod na Rim, pri tem pa so ga podpirali tudi delavci, kmetje in Cerkev.

fašizem; komunistični; 1922; industrijalci, veleposestniki in vojska.

3. Kako se je spremenila italijanska družba in kako imenujemo takšno ureditev?

Fašisti so odpravili demokratične državne ustanove, parlament in prepovedali politične stranke. Različne sloje, poklice in generacije prebivalstva so vključili v državne fašistične organizacije, da so jih lahko nadzirali. Tako ureditev imenujemo stanovska družbena ureditev.

NACIZEM

Odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si pomagajte z učbenikom na str. 39 in 40.

1. Kakšno je bilo razpoloženje v Nemčiji po prvi svetovni vojni?

V Nemčiji je vladalo nezadovoljstvo s versajskimi mirovnimi pogoji, gospodarska kriza pa je povzročila revščino.

2. Kdo je bil vodja nacionalsocialistov in kaj je obljubil ljudem na shodih? Pomagaj si z učbenikom na strani 38! je bil vodja nacionalsocialistov in kaj je obljubil ljudem na shodih? Pomagaj si z učbenikom, stran 38.

Vodja nacionalsocialistov je bil Adolf Hitler, ljudem pa je obljubljal hitro rešitev iz krize. Na shodih so nacisti uporabljali preprosta in učinkovita gesla, ter najnovejše tehnike komuniciranja z množicami.

3. Kako je Hitlerju uspelo združiti oblast? Kako je obračunal s političnimi nasprotniki?

Po tem ko je njegova stranka zmagala na volitvah, je prepovedal najprej komunistično stranko, nato pa še vse ostale. Zmagal je tudi na volitvah za predsednika republike in tako združil vso oblast. Politične nasprotnike so začeli zapirati v koncentracijska taborišča.

4. Kakšna je bila usoda Judov in njihovega premoženja? Pomagaj si z učbenikom, str. 40.

Judom so z rasnimi zakoni začeli omejevati pravice, zasegati premoženje in jih zapirati v koncentracijska taborišča. Nasilje proti Judom je doseglo vrhunec novembra leta 1938, v kristalni noči, ko so nacisti požgali judovske trgovine, stanovanja in sinagog, se znašali nad njimi in jih 350 000 zaprli.

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
OD REPUBLIKE K CESARSTVU,
ZA FRONTNIMI ČRTAMI**

21. 4. 2008

Saša Endliher
Maja Mirt
Špela Mušič
Mitja Sočič
Tadej Rifel
Primož Šrot

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: osnovna
Razred: 7., 9. (kombinirani pouk)
Datum: 24. 4. 2008
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">
– Tisoč let Rimske države,
– Druga svetovna vojna.
Učna enota: <ul style="list-style-type: none">
– Od republike k cesarstvu,
– Za frontnimi črtami.
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">
– frontalna učna oblika,
– parna učna oblika,
– individualna učna oblika.
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">
– metoda razlage,
– metoda razgovora,
– metoda dela s pisnim gradivom,
– metoda dela s slikovnim gradivom,
– metoda slikovne demonstracije,
– metoda pisno grafičnih izdelkov,
– metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo.
Učne tehnike: mreža
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: 7. razred <ul style="list-style-type: none">
– razložiti prehod od Rimske republike k cesarstvu,
– pojasniti bistveno razliko med ureditvijo oblasti v republiki in cesarstvu,
– naštetih Cezarjeve vojaške uspehe in razloge za njegovo priljubljenost pri ljudstvu,
– pojasniti, v čem je posebnost Avgusta kot prvega cesarja,
– ustno in pisno sporočati zgodovinske informacije. 9. razred <ul style="list-style-type: none">
– pojasniti okupacijske sisteme v Evropi,
– naštetih države, ki so sodelovale z okupatorjem,
– naštetih vzroke in cilj odporiških gibanj v Evropi,

- razložiti zakone rasne teorije in posledice njihovega izvajanja za določene narode,
- opisati lastnosti vojnega gospodarstva,
- uporabiti zgodovinsko mišljenje kot sredstvo razumevanja sodobnega sveta,
- kritično presoditi zgodovinske dogodke,
- ustno in pisno sporočati zgodovinske informacije,
- samostojno reševati naloge v delovnem zvezku.

Učna sredstva:

- učila: učbenik (vir: Janša-Zorn, O. idr. (2001)), učbenik (vir: Dolenc, E., idr. (2002)), Powerpoint prosojnice, stenski zemljevid Evrope, učno-delovni listi, kratek film (vir: Youtube (2008)).
- učni pripomočki: tabla, kreda, računalnik, projektor, platno.

Didaktične etape učnega procesa:

- pripravljajanje ali uvajanje,
- obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje,
- urjenje ali vadenje,
- ponavljanje.

Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, aktivnost, ustreznost, diferenciacija, aktualizacija, vzgojnost, problemskost, življenjskost.

Medpredmetne povezave:

- Geografija (učenci na karti kažejo različna ozemlja).
- Slovenščina (učenci se urijo v branju, pisanju in govoru slovenskega jezika).

Novi pojmi in kratka razlaga:

7. razred

- Imperij (cesarstvo),
- Imperator (vrhovni poveljnik, cesar),
- Julijanski koledar (koledar, ki je temeljil na letu z 12 meseci in 365 dnevi),
- Koloni (zakupniki ozemlja (obubožani kmetje, odsluženi vojaki, propadli obrtniki),
- Princeps (prvi v senatu),
- Pater patriae (oče države).

9. razred

- Diverzija (vojaška uničevalna akcija na sovražnikovem ozemlju),
- Genocid (načrtno uničevanje narodnostnih, rasnih ali verskih skupin),
- Gverila (bojevanje v majhnih skupinah na zasedenem ozemlju proti okupatorju ali v državljanski vojni),
- Holokavst (množično uničenje ljudi, navadno s sežigom),
- Okupator (kdor, navadno z bojem, spravi tuje ozemlje pod svojo oblast; osvajalec).

Literatura:

7. razred

- Berzelak, S. (2002). Stare dobe. Zgodovina za 1. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan, str. 111-113.
- Bratož, R. (2007). Rimska zgodovina prvi del. Od začetkov do nastopa cesarja Dioklecijana. Ljubljana: Študentska založba.
- Cunliffe, B. (1982). Rimljani. Ljubljana: Cankarjeva založba, 332 str.
- **Janša-Zorn, O., Mihelič, D. (2001). Stari in srednji vek. Ljubljana: DZS.**
- http://en.wikipedia.org/wiki/Hadrian%27s_wall (2. 3. 2008)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Julius_Caesar (2. 3. 2008)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_empire (2. 3. 2008)
- Kratek film: <http://www.youtube.com/watch?v=ECJGXunpsyE> (2008)
- Microsoft Student with Encarta Premium 2008 DVD
- Rode, M. (2006). Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Delovni zvezek. Ljubljana: DZS.

9. razred

- Rode, M. 2003. Koraki v času. 20. stoletje. Delovni zvezek. Ljubljana: DZS, 112 str.
- **Dolenc, E., idr. (2002). Koraki v času. 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. devetletke. Ljubljana: DZS, 167 str.**
- Rode, M. 1999. Koraki v času. 20. stoletje. Gradivo za učitelje. Ljubljana: DZS, 53 str.
- Repe, B. 1995. Naša doba. Oris zgodovine 20. stoletja, učbenik za 4. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 324 str.
- Kern, A., N. e tal. 1997. Naše stoletje. Zgodovina za 8. osnovne šole. Ljubljana: Modrijan, 230 str.
- Razpotnik, J., Snoj., D. 2005. Raziskujem preteklost. Učbenik za zgodovino za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus, 173 str.
- Weber, T. 2002. Mali zgodovinski atlas. Ljubljana: Modrijan, 95 str.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	7. razred		UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČ- KI	9. razred		UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČ- KI
	UČITELJ	UČENEC		UČITELJ	UČENEC	
10 min	<p>Vstopim v razred, se predstavim in podam pravila obnašanja (dvigovanje rok).</p> <p>Učencem sedmega razreda s pomočjo računalnika in projektorja predvajam kratek filmček o Rimu (2:26 minut).</p>	<p>Učenci se posedejo in se umirijo.</p> <p>Učenci gledajo in poslušajo kratek filmček.</p>	<p>Frontalna</p> <p>Razlaga</p> <p>Metoda dela z IKT (Priloga št. 2)</p> <p>Računalnik, projektor, platno.</p>	<p>Današnja ura bo potekala nekoliko drugače. Za uvodni del današnje ure si boste ogledali nekaj slik. Vaša prva naloga bo, da ob vsako sliko napišete eno vprašanje, ki se vam ob pogledu na nanjo zasteje. Vprašanje lahko</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna</p> <p>Razlaga</p>

	<p>Po ogledu filma učence vprašam:</p> <p>Katero mesto je bilo predstavljeno v filmu?</p> <p>Sledi naslednje vprašanje:</p> <p>Je že bil kdaj kdo v Rimu?</p> <p>Naslednje vprašanje: Ali ste tisti, ki ste že bili v Rimu, v živo videli katero od stavb predstavljeno v filmu?</p> <p>Napovem, da bomo danes obravnavali učno enoto z naslovom »Od republike k cesarstvu«. Najprej si bomo ogledali razmere v rimski državi pred obdobjem cesarstva</p>	<p>Učenci odgovorijo, da je bilo predstavljeno mesto Rim.</p> <p>Da/Ne.</p> <p>Da, videl/a sem ...</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna Razgovor</p> <p>Razlaga</p>	<p>zastavi. Vprašate lahko karkoli. Slike naj po razredu krožijo, tako da si boste vsi ogledali vse slike. Prosim, da delate mirno in tiho.</p>	<p>Učenci pričnejo z delom.</p>	<p>Metoda dela s slikovnim gradivom (Priloga št. 5, brez komentarja)</p>
--	---	---	--	---	---------------------------------	--

	<p>obdobjem cesarstva, nato bomo spregovorili o Juliju Cezarju, njegovih vojaških uspehah, vzrokih za priljubljenost in pomembnejših reformah, ki jih je izvedel, zaključili pa bomo s cesarjem Oktavijanom. Tako boste znali razložiti prehod od Rimske republike k cesarstvu, pojasniti bistveno razliko med ureditvijo oblasti v republiki in cesarstvu, naštetih Cezarjeve vojaške uspehe in razloge za njegovo priljubljenost pri ljudstvu in pojasniti, v čem je posebnost Avgusta kot prvega cesarja.</p> <p>Na tablo napišem naslov: »Od republike k cesarstvu«.</p> <p>Učencem razdelim učno-delovne liste s</p>	<p>Učenci zapišejo naslov v zvezek.</p> <p>Učenci rešujejo učno-delovne liste</p>	<p>Frontalna</p>			
--	---	---	------------------	--	--	--

	<p>učno-delovne liste s katerimi bodo na hitro ponovili predhodno snov. Učencem povem, da imajo časa za reševanje učno-delovnega lista 5 minut.</p>	<p>delovne liste.</p>	<p>Individualna Učno-delovni list (Priloga št. 3)</p>	<p>Pa si oglejmo sedaj vprašanja, ki so se vam ob slikah zastavila. Preletim vprašanja ob slikah, izpostavim najbolj zgovorna, povem kaj slika predstavlja (komentar k slikam) in na vprašanja odgovorim.</p> <p>Napovem naslov sledeče učne ure: »Za frontnimi črtami«.</p> <p>Napovem učne cilje – na koncu učne ure boste znali pojasniti okupacijske sisteme v Evropi, naštetih države, ki so sodelovale z okupatorjem, naštetih vzroke in cilj odporniških gibanj v Evropi, razložiti zakone rasne teorije in posledice njihovega</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Netradicionalna frontalna</p> <p>Razlaga</p> <p>Slikovna demonstracija (Priloga št. 5)</p>
--	---	-----------------------	---	--	--------------------------	---

	<p>Odgovore učencev preverim tako, da mi izbrani učenci preberejo svoj odgovor na vprašanje iz učno-delovnega lista.</p>	<p>Izbrani učenci mi preberejo svoje odgovore.</p>	<p>Frontalna Razgovor</p>	<p>posledice njihovega izvajanja za določene narode ter opisati lastnosti vojnega gospodarstva.</p> <p>Učencem razložim potek dela in jim dam navodila za parno delo. Razdelim jim tudi učno-delovne liste. Delo bo potekalo v dvojicah, ki bodo odgovorile na vprašanja na učno-delovnem listu. Za reševanje učno-delovnih listov potrebujejo učenci učbenik na straneh 80, 81 in 82.</p> <p>Časa za reševanje nalog imajo 25 min.</p>	<p>Poslušaj navodilo za delo v dvojicah in se pripravi za delo (odpre učbenik na določeni strani).</p>	<p>Frontalna Razlaga</p>
--	--	--	-------------------------------	---	--	------------------------------

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

ČAS	7. razred		UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČ- KI	9. razred		UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČ- KI
	UČITELJ	UČENEC		UČITELJ	UČENEC	
25 min	<p>Oblast rimske države se je hitro širila. Po zmagah na vzhodu, v Afriki in v Španiji so Rimljani zavladali vsemu Sredozemlju.</p> <p>Kam so Rimljani razširili državo? Pokaži na stenskem zemljevidu.</p> <p>Toda uspešna država je doživljala tudi notranje boje in krize. Nadzor nad vojsko, ki je vse bolj poslušala svoje poveljnike, je popuščal. Moteno je bilo varno trgovanje.</p> <p>Med širjenjem države</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenec na stenskem zemljevidu pokaže ozemeljske razširitve. Ostali to storijo s pomočjo zgodovinskih atlasov.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna</p> <p>Razlaga</p> <p>Powerpoint prosojnica št. 1</p> <p>Razgovor</p> <p>Individualna</p> <p>Stenski zemljevid Evrope, zgodovinski atlas</p> <p>Razlaga</p>	<p>Učitelj spremlja potek dela in učencem pomaga ob morebitnih težavah.</p>	<p>Aktivno sodeluje s sošolcem v paru in s pomočjo učbenika rešuje učno-delovni list.</p>	<p>Parna</p> <p>Metoda pisno grafičnih izdelkov</p> <p>Učno-delovni list (Priloga št. 6), učbenik str. 80-82</p>

	<p>Med širjenjem države je bila oblast v rokah rimskega senata in bogatih veleposestnikov. Kmetje in vojaki pa so zahtevali gospodarske in družbene spremembe. Vse več je bilo posameznikov, ki so želeli prevzeti oblast.</p> <p>Kako še drugače imenujemo bogate veleposestnike, ki imajo v rokah oblast?</p> <p>Ker republika ni mogla več obvladovati nastalega položaja, je v 1. st. pr. Kr. bilo nekaj poskusov vojaške diktature.</p> <p>To pomeni, da je bila oblast država združena v rokah enega človeka, ki je imel za seboj tudi vojsko. Tak človek je bil npr. tudi Julij Cezar.</p>		<p>Razgovor</p> <p>Razlaga</p> <p>Powerpoint prosojnica št. 2</p> <p>Računalnik, projektor, platno.</p>			
--	---	--	---	--	--	--

	<p>Kdo je bil Julij Cezar?</p> <p>Cezar je bil potomec stare rimske rodbine Julijcev. Na začetku svojega političnega delovanja je bil demokrat. Služboval je v Španiji, bil je tudi rimski konzul.</p> <p>Kdo so bili rimski konzuli?</p> <p>Prav tako je bil namestnik v Galiji, ki jo je dokončno pokoril ter jo obranil pred napadi Germanov, ki so vdirali čez Ren.</p> <p>Kako imenujemo državo, ki se razprostira na ozemlju nekdanje Galije?</p> <p>Bil je tudi zgodovinopisec, boje v Galiji je opisal v delu Poročilo o galski vojni</p>	<p>Slavni Rimljan, vojskovodja, ...</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Najvišji državni uradniki.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Francija.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna Razgovor</p> <p>Razlaga</p> <p>Powerpoint prosojnica št. 3</p> <p>Razgovor</p> <p>Razlaga</p> <p>Razgovor</p> <p>Razlaga</p>			
--	---	---	---	--	--	--

<p>Poročilo o galski vojni v 7 knjigah.</p> <p>V Galiji si je nabral veliko bogastva, del tega je razdelil med vojake. Ko mu je potekla služba v Galiji, bi moral vojsko razpustiti.</p> <p>Tega pa ni storil, ampak je z njo zavzel Rim in postal dosmrtni konzul in vojaški poveljnik.</p> <p>Tako je v svojih rokah združil vso oblast. Bil je diktator.</p> <p>Bil je zelo izobražen in njegova zasluga je reforma koledarja (julijanski koledar), po njem se imenujejo mesec julij in Julijske Alpe.</p> <p>Ali mogoče veste, kakšen koledar pa imamo danes?</p>	<p>Gregorijanski.</p>	<p>Razgovor</p>			
---	-----------------------	-----------------	--	--	--

	<p>Gregorijanski koledar je le malo spremenjen julijanski. Razložim, da je bil julijanski koledar zelo napreden, imel je 365 dni, 12 mesecev, prestopno leto.</p> <p>Kljub veliki slavi, ki jo je Julij Cezar užival, senat ni bil naklonjen preveliki oblasti enega človeka, zato so ga v organizirani zaroti leta 44 pr. Kr. v senatu ubili.</p> <p>Preberi odlomek o umoru Julija Cezarja na prosojnici.</p> <p>Razložim, da je pred smrtjo izrekel znamenite besede, ki jih še danes večkrat slišimo. Potem, ko je videl, da ga je zabodel tudi Brut, mu je rekel: "Tudi ti</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenec prebere odlomek o umoru Julija Cezarja.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Razlaga</p> <p>Metoda dela s pisnim gradivom</p> <p>Powerpoint prosojnica št. 4</p> <p>Razlaga</p>			
--	---	---	---	--	--	--

	<p>mu je rekel: "Tudi ti, Brut?«.</p> <p>Kako imenujemo politično motiviran umor? Ali poznate še kakšen atentat?</p>	<p>Atentat. Da, atentat na Franca Ferdinanda, Johna Kennedyja, ...</p>	<p>Razgovor</p>			
--	--	--	-----------------	--	--	--

	<p>Cezarjeva smrt ni zadržala združevanja oblasti v rokah enega človeka. Že Cezarjev nečak Oktavijan je republiko spremenil v cesarstvo. Rimski imperij, kot ga ponavadi imenujemo, je kot cesarstvo živel še skoraj 500 let.</p> <p>Cesarju Oktavijanu je senat podelil naziv princeps – prvi v senatu in imperator t. j. vrhovni poveljnik. Kot posinovljenec Cezarja je nosil tudi naziv Cezar in še naziv</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna Razlaga Powerpoint prosojnica št. 5</p>			
--	---	--------------------------	--	--	--	--

	<p>Avgust ali Vzvišeni.</p> <p>Nosil je tudi naziv oče domovine (pater patriae). V času njegove vlade (31 pr. Kr. do 14 po Kr.) je rimska država imela okrog 50 milijonov prebivalcev, njene meje so bile na rekah Ren, Donava in Evfrat.</p> <p>Pokaži na stenskem zemljevidu meje rimske države.</p> <p>Cesarska oblast je bila dedna. Če cesar ni imel moškega potomca, je posinovil kakega sorodnika. Pozneje se je vedno bolj uveljavljalo postavljanje cesarjev iz vrst uspešnih vojaških poveljnikov.</p>	<p>Učenec na stenskem zemljevidu pokaže ozemeljske razširitve. Ostali to storijo s pomočjo zgodovinskih atlasov.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Razgovor</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom</p> <p>Stenski zemljevid Evrope, zgodovinski atlas</p> <p>Razlaga</p> <p>Powerpoint prosojnica št. 6</p> <p>Računalnik, projektor, platno.</p>			
--	--	---	--	--	--	--

	<p>poveljnikov.</p> <p>Sedaj si v učbeniku na strani 67 oglejmo, kako je bila sestavljena oblast rimskega cesarja.</p> <p>Kako je lahko cesar prišel na oblast?</p> <p>Koga je imenoval cesar?</p> <p>Kaj je bistvena razlika med republiko in cesarstvom?</p> <p>Cesar je imel veliko oblast, imenoval je uradnike in člane senata.</p> <p>Senat, ki je v času republike imel precej oblasti, jo je sedaj izgubil skoraj vso.</p>	<p>Učenec razloži, kako je bila sestavljena oblast rimskega cesarja.</p> <p>Preko dedovanja ali preko oklicanja s strani vojske.</p> <p>Uradnike in senat.</p> <p>V republiki oblast ni dedna.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Razgovor</p> <p>Delo s pisnim gradivom.</p> <p>Oblast rimskega cesarja. (Janša-Zorn, str. 67).</p> <p>Razgovor</p> <p>Razlaga</p>			
--	--	---	--	--	--	--

	<p>Pomembnejši cesarji so bili še: Vespazijan, Trajan, Hadrijan, Mark Avrelij, Dioklecijan, Konstantin itd.</p> <p>Ali mogoče veste po čem je zelo znan Hadrijan?</p> <p>Prikažem sliko Hadrijanovega zidu.</p> <p>Cesarje so v rimski državi častili kot bogove. Imeli so vso zakonodajno, svečeniško, vojaško in politično oblast.</p> <p>Katere bogove pa so poznali Rimljani?</p> <p>Vsi vladarji od Oktavijana naprej so odslej nosili tudi ime Cezar, iz te beseda pa izhajata besedi cesar</p>	<p>Po Hadrijanovem zidu, ki je predstavljal severno mejo rimskega cesarstva.</p> <p>Učenci si ogledajo slikovno prosojnico.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Jupiter, Junona, Mars, Venera, Neptun, ...</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Razgovor</p> <p>Slikovna demonstracija</p> <p>Powerpoint prosojnica št. 7</p> <p>Razlaga</p> <p>Razgovor</p> <p>Razlaga</p>			
--	---	---	--	--	--	--

	<p>izhajata besedi cesar in cesarstvo.</p> <p>Kdo je torej po smrti Julija Cezarja prevzel oblast?</p> <p>Katere nazive je imel?</p> <p>Kje so bile meje države?</p> <p>Kateri so bili pomembni cesarji?</p>	<p>Avgust Oktavijan.</p> <p>Princeps, Imperator, Pater Patriae, Avgust.</p> <p>Ren, Donava, Evfrat.</p> <p>Vespazijan, Trajan, Hadrijan, Mark Avrelij, Dioklecijan, Konstantin.</p>	Razgovor			
--	--	---	----------	--	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	7. razred		UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČ- KI	9. razred		UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČ- KI
	UČITELJ	UČENEC		UČITELJ	UČENEC	
10 min	<p>Razdelim mrežo za ponovitev in učencem naročim, da jo rešijo.</p> <p>Povem, da jo bomo na koncu skupaj preverili.</p>	<p>Učenci rešujejo mrežo.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna</p> <p>Razlaga</p>			

		Učenci rešujejo naloge.	Kopije mreže (Priloga št. 4)	Po končanem delu v dvojicah bodo posamezni učenci prebrali določeno vprašanje iz svojega sklopa in odgovor nanj. Učitelj po potrebi dopolni odgovor ali ga popravi. Učenci, ki na vprašanja morebiti niso uspeli ali znali odgovoriti, si zabeležijo še ostale odgovore.	Poklicani učenec prebere vprašanje in odgovor. Ostali preverijo in imajo pravilne odgovore in poslušajo učiteljeva dopolnila.	Frontalna Razgovor, razlaga
Pregled rešenih nalog.	Učenec prebere rešitev naloge.		Razgovor	Pri preverjanju in dopolnjevanju vprašanj učitelj izvede tudi sprotno ponavljanje nove učne snovi z zastavljanjem vprašanj.	Posluša in aktivno sodeluje z odgovarjanjem na učiteljeva vprašanja.	Razgovor, razlaga

PRILOGE:

7. razred

1. Powerpoint slikovne prosojnice,
2. Kratek film (<http://www.youtube.com/watch?v=ECJGXunpsyE>, 17. 4. 2008),
3. Neizpolnjen in izpolnjen učno-delovni list,
4. Neizpolnjena in izpolnjena mreža.

9. razred

5. Fotokopija slik slikovne demonstracije (10 slik),
  - Slika št. 1 (lasten arhiv)
  - Slika št. 2 (lasten arhiv)
  - Slika št. 3 (lasten arhiv)
  - Slika št. 4 (lasten arhiv)
  - Slika št. 5 (lasten arhiv)
  - Slika št. 6 (lasten arhiv)
  - Slika št. 7 (lasten arhiv)
  - Slika št. 8 (www.hjp.ch/texte/Philosophie/Bld/auschwitz1.jpg, 26. 1. 2008)
  - Slika št. 9 (lasten arhiv)
  - Slika št. 10 (lasten arhiv)
6. Neizpolnjen in izpolnjen učno-delovni list za (obenem zapis v zvezek).

Priloga št. 1
Slide 1

OD REPUBLIKE K CESARSTVU

□ Razmere v republiki

- širjenje ozemlja na vzhod, v Afriko in v Španijo
- navzven uspešna država je doživljala notranje boje
  - vojska vedno manj poslušna
  - oblast v rokah rimskega senata in bogatih veleposestnikov
  - kmetje zahtevajo gospodarske in družbene spremembe

Slide 2

OD REPUBLIKE K CESARSTVU

□ Razmere v republiki - 2

- v takih razmerah se velikokrat pojavijo posamezniki, ki želijo prevzeti oblast – poskusi vojaške diktature.
- tako pride na oblast Julij Cezar

Vir: Julius Caesar, http://en.wikipedia.org/wiki/Julius_Caesar (18. 4. 2008)

Slide 3

OD REPUBLIKE K CESARSTVU

□ Gaj Julij Cezar (100 – 44. pr. Kr.)

- potomec stare rimske rodbine Julijcev, zelo izobražen
- v začetku je bil demokrat
- služboval v Španiji, bil tudi rimski konzul
- namestnik v Galiji
- zgodovinopisec
- priljubljen med ljudmi (zavzema se za pravice nižjih slojev)
- po službi v Galiji ne razpusti vojske, ampak z njo zavzame Rim in postane dosmrtni konzul in vojaški poveljnik
- po njem se imenujejo koledar, mesec, Alpe

Vir: Julius Caesar, http://en.wikipedia.org/wiki/Julius_Caesar (18. 4. 2008)

Slide 4

Mark Brut je bil nadarjen govornik in politik, ki ga je Cezar izredno cenil in celo odlikoval. Toda Bruta je vzgojil republikanec Kato Mlajši, nasprotnik Cezarjeve oblasti. 15. marca leta 44 pr. Kr. se je sestal rimski senat. Kljub svarilom, naj ne odide v senat, saj so njegovi pristaši slutili zaroto, je to storil. Zarotniki so atentat dobro pripravili. Marka Antonija, Cezarjevega najbližjega sodelavca so ob vhodu zapletli v pogovor. Nato pa so senatorji vsak s svojim sunkom zabodli Cezarja, saj so se dogovorili, da si bodo krivdo delili. Ko je Cezar videl Bruta z bodalom, je zaklical: "Tudi ti, moj sin?". Nato se je preboden s 23 sunki zgrudil na tla.

Vir: Jean-Leon Gerome: "The Death of Caesar," 1867.

Vir: Berzelak, S. (2002). Stare dobe. Zgodovina za 1. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan, str. 112.

Slide 5

OD REPUBLIKE K CESARSTVU

- Rimsko cesarstvo
  - Cezarjeva smrt ne zadrži združevanja oblasti v roke enega človeka
  - oblast je nato prevzel pranečak Julija Cezarja, Gaj Oktavijan (63 pr. n. št. – 14)
  - republiko spremeni v cesarstvo
  - senat mu podeli naziv **princeps** in **imperator**, kot posinovljenec nosi tudi nazive **Cezar**, **Avgust** in **pater patriae**.
  - njegova vladavina velja za obdobje miru

Vir: Augustus, <http://en.wikipedia.org/wiki/Octavian> (18. 4. 2008)

Slide 6

OD REPUBLIKE K CESARSTVU

- Rimsko cesarstvo - 2
  - cesar je imel veliko oblast (zakonodajno, svečeniško, vojaško, politično), senat pa jo je precej izgubil
  - oblast rimskega cesarja je bila dedna, pozneje pa so cesarji prihajali iz vojaških vrst
  - pomembnejši cesarji: Vespazijan, Trajan, Hadrijan, Mark Avrelj, Dioklecijan, Konstantin.
  - cesarje so častili kot bogove
  - vsi Cesarji od Oktavijana naprej so nosili ime Cezar

Slide 7

Priloga št. 3

Učno – delovni list: Ponovitev snovi

Odgovori na vprašanja!

- 1.) Od katerega plemena so se Rimljani marsičesa naučili. Naštej nekaj primerov česa so se naučili!
- 2.) Kakšna je bila razlika med patriciji in plebejci?
- 3.) S katero veliko državo so se borili Rimljani? Kaj je pripomoglo k njihovem uspehu?
- 4.) Kaj pomeni beseda gladiator? Kdo je bil Spartak?

Priloga št. 4

Učno – delovni list (rešen)

- 1.) Od Etruščanov. Od njih so se naučili gradnje cest, mostov, vodovodov. Deloma so prevzeli njihove verske navade.
- 2.) Patriciji so bili premožnejši sloj rimskega prebivalstva, plebejci pa preprosto ljudstvo. Patriciji so imeli več političnih pravic.
- 3.) Država Kartagina. Rimljani so bili dobro vojaško opremljeni in so imeli številčno premoč v vojski. Kartažani so se utrudili s Hanibalovim prehodom čez Alpe.
- 4.) Borec v areni Vodja upornih sužnjev, ki so se uprli zaradi krutega ravnanja z njimi.

Priloga št. 5: Fotografije

Slika št. 1

Komentar:

Železniški tiri v Birkenau (Auschwitz II). Sem so v vlakom pripeljali ljudi.

Slika št. 2

Komentar:

Vhod v taborišče Auschwitz in ciničen napis Arbeit macht frei (Delo osvobaja).

Slika št. 3

Komentar:

Ograja okoli taborišča z zelo visoko napetostjo.

Slika št. 4

Komentar:

Lasje žrtev. Po smrti so vse ljudi pobrili, lase pa so uporabljali za tekstilno industrijo.

Slika št. 5

Komentar:

Kovčki ljudi, ki so prišli v taborišče misleč, da se bodo predelili, zato so imeli s sabo vse svoje stvari. Po prihodu so stvari ljudem vzeli in jih sortirali in skladiščili.

Slika št. 6

Komentar:

Čevlji ljudi, ki so prišli v taborišče.

Slika št. 7

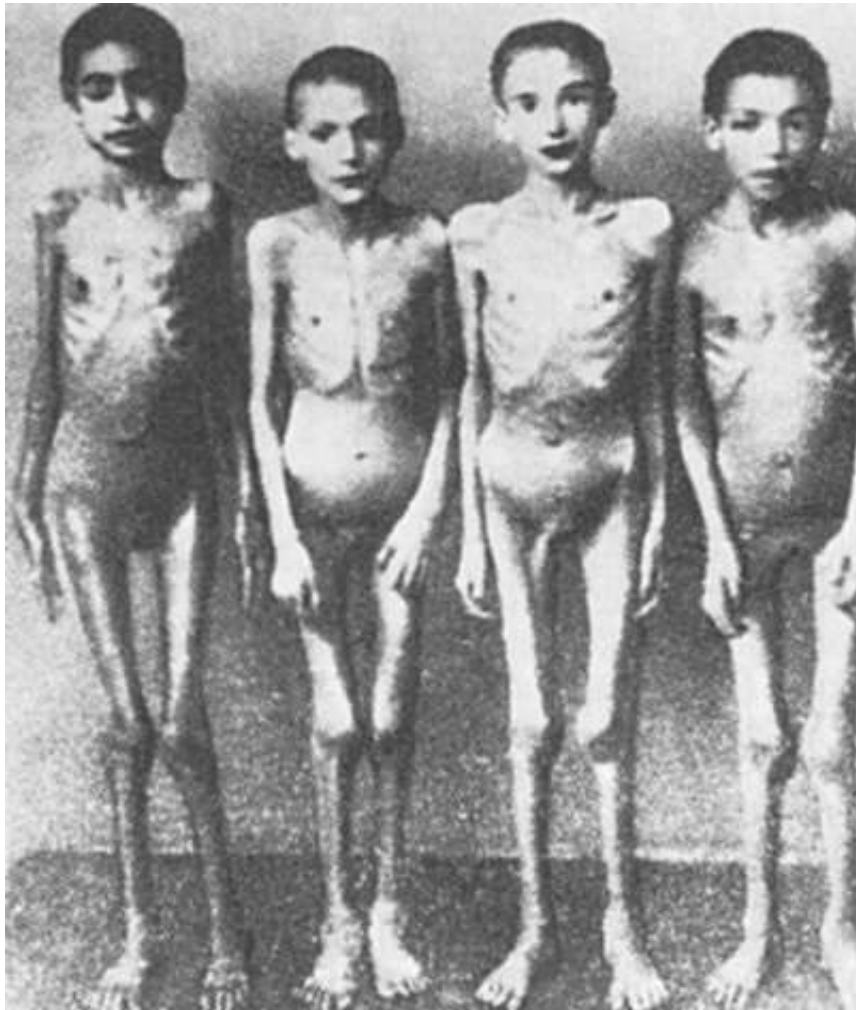
Komentar:

Auschwitz – Birkenau.

Kolibe, v katerih so morali živeti taboriščniki, zadaj pa se vidijo samo dimniki, ker so Nemci proti koncu vojne hoteli ta grozodejstva prikriti in so veliko teh kolib podrli.

Slika št. 8

Komentar:

Slika preživelih otrok iz taborišča Auschwitz, ki so ga 27. januarja 1942 osvobodili zavezniški vojaki.

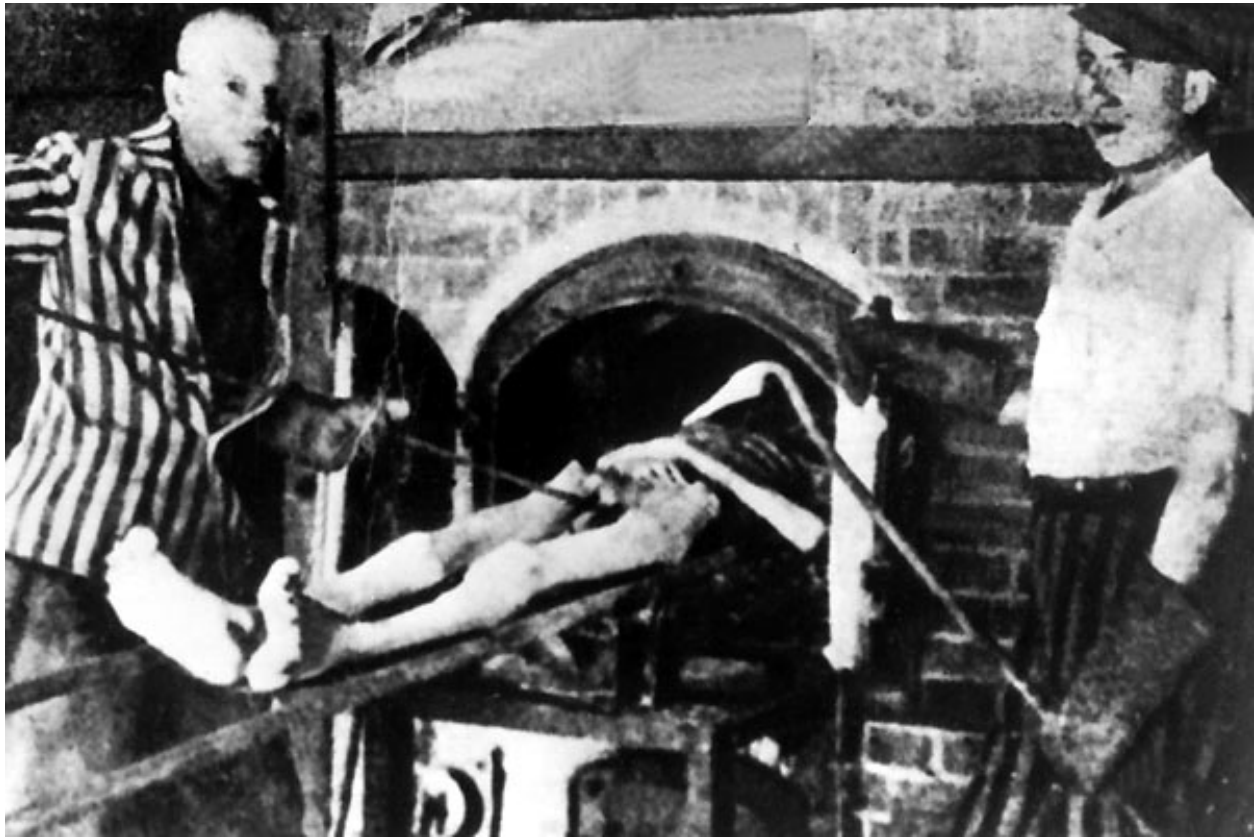
Slika št. 9

Komentar:

Prevažanje trupel.

Slika št. 10

Komentar:

Sežiganje trupel v krematoriju.

Priloga št. 6

UČNO - DELOVNI LIST ZA FRONTNIMI ČRTAMI

V OKUPIRANI EVROPI

Navodila: preberite odstavek v zelenem okvirju na str. 80 v učbeniku in besedilo pod naslovom V okupirani Evropi in odgovorite na vsa vprašanja pod posamezno točko.

1. O čem govori rasna teorija, ki jo je nemški okupator razširil po evropskih državah v času 2. svetovne vojne? Kako se imenujejo zakoni, ki izvirajo iz te teorije in kaj je značilno za njih? Kako so opredeljevali v Hitlerjevi Nemčiji posamezne narode/rase?

2. Razložite pojem kolaboracija! Kako je potekala kolaboracija z okupatorjem v času 2. druge svetovne vojne? Navedite primere za posamezne evropske države.

3. Kakšen odnos so imeli nacistični Nemci do Slovanov in slovanskih držav?

DOKONČNA REŠITEV – HOLOKAVST

Navodila: preberite besedilo pod naslovom Dokončna rešitev – holokavst v učbeniku na str. 80 in 81 ter odgovorite na vsa vprašanja pod posamezno točko.

1. Razložite pojma genocid in holokavst!

2. Kateri sklep in kdaj so nemški nacistični voditelji sprejeli glede judovskega vprašanja? Kaj je ta sklep predvideval? Kako so uresničevali ta načrt?

3. Katerim ljudstvom je bila namenjena podobna usoda kot Judom? Kako so ravnali s Slovani?

4. V učbeniku na str. 82 je zemljevid Evrope, kjer so podatki o številu ubitih Judov med 2. svetovno vojno. Izpišite 3 države, kjer je bilo največ žrtev in navedite število žrtev! S pomočjo zgodovinskega atlasa na str. 72 naštejite 3 pomembnejša koncentracijska taborišča!

ODPORNİŠTVO

Navodila: preberite besedilo pod naslovom Odpornišтво v učbeniku na str. 81 ter odgovorite na vsa vprašanja pod posamezno točko.

1. V kakšni obliki so se začeli ljudje v Evropi upirati proti režimu okupatorjev? Na kakšen način so uporniki delovali proti okupatorju?

2. V katerih državah so bile najbolj močne odporniške skupine? Navedite in opišite oblike upora v posameznih evropskih državah.

3. V kakšnih razmerah je prihajalo v času 2. svetovne vojne do državljanskih vojn? Za katere države so bile te razmere najbolj značilne?

VOJNO GOSPODARSTVO

Navodila: preberite besedilo pod naslovom Vojno gospodarstvo v učbeniku na str. 81 in odgovorite na vsa vprašanja pod posamezno točko.

1. Kaj se je zgodilo z gospodarstvom v času vojne? Naštejite značilnosti vojnega gospodarstva v času 2. sv. vojne!

2. Kako sta Nemčija in Japonska izkoriščali okupirane dežele?

3. Zakaj se je med vojno lahko v državah protifašistične koalicije (predvsem ZDA) lahko razvijala znanost in tehnologija? Kaj je ta razvoj pomenil za Američane po koncu vojne?

Priloga št. 6

UČNO - DELOVNI LIST ZA FRONTNIMI ČRTAMI

V OKUPIRANI EVROPI

Navodila: preberite odstavek v zelenem okvirju na str. 80 v učbeniku in besedilo pod naslovom V okupirani Evropi in odgovorite na vsa vprašanja pod posamezno točko.

1. O čem govori rasna teorija, ki jo je nemški okupator razširil po evropskih državah v času 2. svetovne vojne? Kako se imenujejo zakoni, ki izvirajo iz te teorije in kaj je značilno za njih? Kako so opredeljevali v Hitlerjevi Nemčiji posamezne narode/rase?

Rasna teorija deli rase na večvredne (arijska rasa) in na manjvredne (Judje, Slovani in Romi). Zakoni, ki izhajajo iz te teorije, so rasni zakoni. Po teh zakonih naj bil bilo utelešenje najboljšega arijska rasa, najslabše človeške lastnosti pa so v sebi nosil Judje.

2. Razložite pojem kolaboracija! Kako je potekala kolaboracija z okupatorjem v času 2. druge svetovne vojne? Navedite primere za posamezne evropske države!

Kolaboracija – sodelovanje z okupatorjem (nacistično Nemčijo). Kolaboracija je potekala na več ravneh – upravno ali vojaško sodelovanje držav z okupatorjem. Na Danskem je vlado formalno obdržala danska vlada, na Norveškem so postavili Nemci na oblast vodjo norveške nacistične stranke – Vidkuna Quislinga (sinonim za izdajalca). V Franciji so s Hitlerjem kolaborirali vse do leta 1942.

3. Kakšen odnos so imeli nacistični Nemci do Slovanov in slovanskih držav?

Slovane so imeli za podljudi, ki so primerni le za suženjsko delo. Delavci iz slovanskih dežel so morali na prisilno delo v Nemčijo. Nemci sprva niso sprejeli kolaboracije Slovanov v okupiranih deželah.

DOKONČNA REŠITEV – HOLOKAVST

Navodila: preberite besedilo pod naslovom Dokončna rešitev – holokavst v učbeniku na str. 80 in 81 ter odgovorite na vsa vprašanja pod posamezno točko.

1. Razložite pojma genocid in holokavst!

Genocid – načrtno uničevanje narodnostnih, rasnih ali verskih skupin (SSKJ).

Holokavst – množično uničenje ljudi, navadno s sežigom (SSKJ)-Judje s tem izrazom označujejo svojo usodo pod nacizmom.

2. Kateri sklep in kdaj so nemški nacistični voditelji sprejeli glede judovskega vprašanja? Kaj je ta sklep predvideval? Kako so uresničevali ta načrt?

Januarja 1942 so sprejeli sklep o »dokončni rešitvi« judovskega vprašanja, ki je predvidel genocid Judov. Uresničevali so ga tako da so poleg delovnih koncentracijskih taborišč ustanavljali nova , namenjena uničevanju (plinske celice).

3. Katerim ljudstvom je bila namenjena podobna usoda kot Judom? Kako so ravnali s Slovani? Podobna usoda je bila namenjena Romom in političnim nasprotnikom pa tudi Slovanom, ki so umirali v delovnih taboriščih od izčrpanosti, podhranjenosti in boleznih.

4. V učbeniku na str. 82 je zemljevid Evrope, kjer so podatki o številu ubitih Judov med 2. svetovno vojno. Izpišite 3 države, kjer je bilo največ žrtev in navedite število žrtev! S pomočjo zgodovinskega atlasa na str. 72 naštejte 3 mesta, kjer so bila pomembnejša koncentracijska taborišča!

Poljska (3 000 000), Sovjetska zveza (900 000), Madžarska (310 000). Auschwitz (Poljska) Dachau (Nemčija), Treblinka in Sobibor.

ODPORNISTVO

Navodila: preberite besedilo pod naslovom Odpornišтво v učbeniku na str. 81 ter odgovorite na vsa vprašanja pod posamezno točko.

1. V kakšni obliki so se začeli ljudje v Evropi upirati proti režimu okupatorjev? Na kakšen način so uporniki delovali proti okupatorju?

Upirali so se v obliki odporniških gibanj/skupin. Te so z ilegalnim tiskom spodbujale ljudi, da zaupajo v končno zmago, jim sporočali novice s fronte. Zbirali so opremo za oborožen odpor in za zaveznike zbirali različne informacije o okupatorjevi vojski.

2. V katerih državah so bile najbolj močne odporniške skupine? Navedite in opišite oblike upora v posameznih evropskih državah.

Najbolj dejavne so bile skupine v Jugoslaviji, Franciji, Italiji, Grčiji in na Poljskem. V franciji se je odpor razvil po zasedbi mesta Vichy, vodja odporniških skupin je bil Charles de Gaulle. V Skandinaviji so odporne vodili ljudje stare oblasti. Največje gverilsko vojskovanje v zaledju front so organizirali odporniki v Jugoslaviji in SZ.

3. V kakšnih razmerah je prihajalo v času 2. svetovne vojne do državljanskih vojn? Za katere države so bile te razmere najbolj značilne?

Tam kjer je del preb. kolaboriral z okupatorjem, del pa se boril proti njim (Francija, Italija, Jugoslavija).

VOJNO GOSPODARSTVO

Navodila: preberite besedilo pod naslovom Vojno gospodarstvo v učbeniku na str. 81 in odgovorite na vsa vprašanja pod posamezno točko.

1. Kaj se je zgodilo z gospodarstvom v času vojne? Naštejte značilnosti vojnega gospodarstva v času 2. sv. vojne!

Prilagodilo se je vojnim potrebam. Prednost v razvoju so imele vojaške panoge, podaljšali so delovni čas, povečala se je zaposlenost (žensk).

2. Kako sta Nemčija in Japonska izkoriščali okupirane dežele?

Izkoriščali sta zmogljivosti v teh deželah-njihove ind. obrate, surovine, prisilno delo tujcev in vojnih ujetnikov.

3. Zakaj se je med vojno lahko v državah protifašistične koalicije (predvsem ZDA) lahko razvijala znanost in tehnologija? Kaj je ta razvoj pomenil za Američane po koncu vojne?

Bile so oddaljene od bojišč, front in niso trpele zaradi bombardiranja. Razvoj v času vojne je Američanom omogočil, da so iz vojne izšli kot gosp. najmočnejša sila sveta.

FILOZOFSKA FAKULTETA, Oddelek za zgodovino, Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA

VZPON NACIZMA V NEMČIJI

24. 4. 2008

Avtorji: Branko Knez, Gorazd Kosmač, Alenka Pajnič, Vesna Planinc, Mirjam Sedeljčak

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 4.
Datum: 24. 4. 2008
Predmet: Zgodovina
Učna tema: Fašistična gibanja v Evropi
Učna enota: Vzpon nacizma v Nemčiji
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">
- frontalna učna oblika;
- skupinska učna oblika.
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">
- metoda razlage;
- metoda razgovora;
- metoda zvočne demonstracije;
- metoda besedne demonstracije;
- metoda demonstracije materialnih virov;
- metoda izkustvenega učenja.
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">
- uganka.
Operativni učni cilji: <p>Ob koncu učne ure dijak zna:</p> <ul style="list-style-type: none">
- opisati razmere v Nemčiji ob koncu 1. svetovne vojne;
- navesti bistvena določila versajske mirovne pogodbe in pojasniti, zakaj jih je začela Nemčija kršiti;
- opisati okoliščine, ki so omogočile prihod Hitlerja na oblast;
- opisati nacistične simbole in odnos nacistov do političnih nasprotnikov in Židov;
- primerjati totalitarne in demokratične sisteme;
- utemeljiti kakšne posledice je imel prihod nacistov na oblast;
- pozitivno ovrednotiti človekove pravice;
- sodelovati v diskusiji;
- spoštovati in ceniti mnenja drugih;
- sodelovati v skupini.
Učna sredstva: <ul style="list-style-type: none">
- učila: učbenik (Dolenc, E., Gabrič, A. (2002). Zgodovina 4. Učbenik za četrti letnik gimnazije. Ljubljana: DZS), listi s ponovitvenimi vprašanji, učni list z zapisom učne snovi v elektronski obliki, posnetek Hitlerjevega govora, posnetek Germanie.
- učni pripomočki: računalnik, lupa, igralne karte.
Didaktične etape učnega procesa:

1. Pripravljanje ali uvajanje.
2. Obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje.
3. Urjenje ali vadenje.
4. Ponavljanje.

Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, vzgojnost, ustreznost, aktivnost, življenjskost, problemskost.

Medpredmetne povezave: sociologija (spoznavanje totalitarnih režimov in njihovo primerjanje z demokratičnimi režimi), glasba (koračnica), nemščina (poslušanje Hitlerjevega govora).

Novi pojmi: antisemitizem, arijec, führer, kristalna noč, nacizem, noč dolgih nožev, puč, rasizem, SA, SS, 3. rajh.

Antisemitizem je nazor, gibanje, ki je proti semitom, Židom.

Arijec je po nacistični ideologiji pripadnik (večvredne) arijske rase.

Führer je naslov za voditelja nemške nacistične stranke Adolfa Hitlerja.

Kristalna noč je ime za pogrom nad Judi, ki so ga tako poimenovali zaradi razbitih izložb trgovin, ki so bile v lasti judovskih trgovcev. Pogrom se je odvijal po Nemčiji in delih Avstrije 9. in 10. novembra 1938, vodile pa so ga enote Sturmabteilung (SA).

Nacizem je totalitaristična ideologija oz. politični sistem, ki ga nekateri vključujejo pod nadrejeni pojem fašizem, po mnenju drugih pa je bolje ločiti termina fašizem in nacizem. V Nemčiji je nacizem zastopala **Nacionalsocialistična nemška delavska stranka** (*Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei - NSDAP*) pod vodstvom Adolfa Hitlerja. NSDAP je bila v Nemčiji na oblasti v letih 1933-1945.

Noč dolgih nožev je ime za aretacijo in poboj pripadnikov SA v noči s 30. junija na 1. julij 1934.

Puč je državni udar.

Rasizem je miselnost ali ravnanje, ki temelji na rasnem razlikovanju, zlasti glede na družbeno vrednost, pravice.

SA je kratica za Sturmabteilung (slovensko *jurišni oddelek*) je bila paravojaška organizacija pod okriljem NSDAP. Pripadniki SA so predstavljali udarno moč stranke v zgodnjih letih obstoja stranke. Da bi si zagotovil lojalnost vojaških krogov, ki so jim pripadniki SA predstavljali konkurenco je Hitler ukazal oddelkom SS v noči dolgih nožev usmrtiti več kot 70 pripadnikov SA.

SS je kratica za Schutzstaffel (slovensko *zaščitni vod*). SS je bila paravojaška organizacija, ki je spadala pod NSDAP. Sprva je bila del Sturmabteilunga (SA), toda po noči dolgih nožev je pridobila samostojnost znotraj NSDAP.

3. rajh je tretja nemška država (1933-1945); prva: obdobje Svetega rimskega cesarstva (9. st-1806), druga: obdobje nemškega cesarstva, nastalega po združitvi Nemčije (1871-1919).

Literatura:

- Dobnik, J. in drugi (2006). Raziskujem preteklost 9. Priročnik za učitelje za zgodovino za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus.
- **Dolenc, E., Gabrič, A. (2002). Zgodovina 4. Učbenik za četrti letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.**
- Jakoša, S. (2001). Veliki srednješolski priročnik. Ljubljana: Ataja.
- Kern, A. N., Nečak, D., Repe, B. (1998). Naše stoletje: zgodovina za 8. razred

- osnovne šole. Ljubljana: Modrijan.
- Kronika 20. stoletja: 1930-1939 (2000). Ljubljana: Mladinska knjiga.
  - Nešović, B., Prunk, J. (1994). 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: DZS.
  - Pavliha, B. (2000). Zgodovina na maturi 2001. Mengeš: ICO.
  - Repe, B. (1997). Naša doba: oris zgodovine 20. stoletja: učbenik za 4. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
  - Repe, B. (2002). Sodobna zgodovina: zgodovina za 4. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan.
  - Rozman, T. in drugi (2004). Zgodovina na maturi. Delovni zvezek. Ljubljana: Modrijan.
  - Šavli, D. (2007). Znanja in kompetence učiteljev, ki delajo z integriranimi slepimi in slabovidnimi učenci: diplomsko delo. Ljubljana.
  - Vogrinc, R. (2000). Sodobna zgodovina: zgodovina za 4. letnik gimnazij. Delovni zvezek. Ljubljana: Modrijan.
  - Sodobna zgodovina. Nacizem (2006). DVD. Kranj: Mediafilm.
  - The remarkable 20th century, Kronika XX, stoletja, Disk 2, 1920-1940 (2006). DVD: Kranj: Mediafilm.
  - http://www.bbc.co.uk/history/worldwars/wwtwo/hitler_01.shtml (22. 4. 2008).
  - http://www.youtube.com/watch?v=_Q-6H4xOUrs (22. 4. 2008).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(5 min)	<p><i>Vstopim v razred in pozdravim učence.</i></p> <p><i>Začnem z uvodno motivacijo.</i></p> <p><i>Učencem povem:</i> Razdelil vas bom v dve skupini, skupino deklet in skupino fantov. Obe skupini bosta dobili okvir. V ta okvir razporedite štiri karte, tako da dobite svastiko. Za delo imate eno minuto časa.</p>	<p><i>Učenci ob mojem prihodu vstanejo, odzdravijo in se posedejo.</i></p> <p><i>Učenci zbrano poslušajo navodila in razumejo.</i></p> <p><i>Po mojih navodilih se razdelijo v skupini in pričnejo z reševanjem uganke.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Skupinska učna oblika. Motivacijska tehnika: uganke. Igralne karte.</p>

	<p><i>Učencem med skupinskim delom za ozadje na računalniku predvajam posnetek Germanie.</i></p> <p><i>Po eni minuti z učenci ugotovim, ali so znali s pomočjo kart sestaviti svastiko. Učence nato vprašam:</i> Ali morda veste, kateri politični sistem si je izbral svastiko za svoj simbol?</p> <p>Kje vse pa bi lahko opazili simbol svastike, če bi živeli v Nemčiji v tistem času?</p> <p>Svastiko pa najdemo tudi na novcu iz leta 1939.</p> <p><i>Po razredu pošljem lupo in kovanec.</i></p> <p>Danes bomo govorili o Nemčiji med obema vojnama in predvsem o vzponu nacizma v Nemčiji. Spoznali bomo, kakšne so bile razmere v Nemčiji takoj po prvi svetovni vojni, kako so si nacisti postopoma pridobivali oblast in kakšen je bil njihov politični program. Spoznali bomo tudi ukrepe nacistov po prevzemu oblasti in njihovo zunanjo politiko. Napovem operativne cilje.</p>	<p><i>Učenci med skupinskim delom poslušajo posnetek Germanie.</i></p> <p><i>Učenci odgovarjajo:</i> Nacisti, Hitler, Nemci med obema vojnama...</p> <p>Na zastavah, na plakatih, na uniformah vojakov...</p> <p><i>Učenci si z lupo ogledajo kovanec.</i></p> <p><i>Učenci poslušajo.</i></p>	<p>Metoda zvočne demonstracije. Germania (VIR: Volk, Laibach 2006, last B. Knez). Računalnik (skozi vso učno uro).</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda demonstracije materialnih virov. Kovanec Reichmark 1939 (VIR: last B. Knez). Lupa.</p> <p>Metoda razlage.</p>
--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. vsebinski poudarek: <u>NEMCIJA</u> <u>PO 1.</u> <u>SVETOVNI VOJNI</u> (7 minut)</p>	<p>Nemčiji so bili po porazu v 1. svetovni vojni vsiljeni posebni pogoji bivanja med evropskimi državami ter ogromne reparacije.</p> <p>Ob koncu 1. svetovne vojne je bila Nemčija močno gospodarsko izčrpana, nujne pa bi bile tudi politične reforme. Bližajoči poraz je razmere le še zaostрил. Širili so se upori vojakov in socialni nemiri, cesar je odstopil in zbežal iz države. V težkih socialnih razmerah je narasel vpliv socialdemokratov. Vodil jih je Friderich Ebert, ki se je zavzemal za demokratično republiko, ki bi temeljila na ustrezni socialni zakonodaji. Levo krilo socialdemokratov, povezano v Spartakovo zvezo, pa je zahtevalo bolj korenite spremembe. Januarja 1919 je skušalo izvesti socialistično revolucijo po sovjetskem zgledu, a jih je vojska krvavo zadušila. Sledile so volitve v ustavodajno skupščino, na katerih so največ glasov dobili Ebertovi socialdemokrati. V Weimarju je ustavodajna skupščina pod Ebertovim vodstvom nato sprejela demokratično ustavo.</p> <p>Weimarska ustava je dala dobre možnosti za demokratični razvoj, toda država je bila v tem času pred veliko preizkušnjo.</p>	<p><i>Učenci poslušajo razlago.</i></p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>

	<p>Ponovimo. Kako se je končala 1. svetovna vojna?</p> <p>S katero mirovno pogodbo je bila 1. svetovna vojna zaključena?</p> <p>Pogodba je Nemčiji med drugim naložila odplačevanje velike vojne odškodnine, prepoved združitve z Avstrijo, odvzela ji je Alzacijo in Loreno, Nemčiji pa je bila tudi prepovedana prevelika stalna vojska.</p> <p>Kako menite, da so Nemci sprejeli to mirovno pogodbo?</p> <p>Da bi se izognila plačevanju tako visoke vojne odškodnine, je oblast prva leta umetno spodbujala višino inflacije, da bi tako zmanjšala dejansko vrednost odškodnine. To je vplivalo na finančno in gospodarsko nestabilnost v državi. Najbolj so omenjene razmere prizadele nemški nižji in srednji sloj. Vrstili so se nemiri in razni poskusi prevzema oblasti.</p> <p>Če ustno ponovimo: Kaj je zahtevala versajska mirovna pogodba od Nemčije?</p>	<p><i>Učenci odgovarjajo:</i> Končala se je z zmago antantnih sil in porazom Nemčije.</p> <p>Z versajsko mirovno pogodbo.</p> <p><i>Učenci poslušajo razlago.</i></p> <p><i>Učenci odgovarjajo:</i> Niso bili zadovoljni, zdeli so se jim krivični, zelo so jih prizadeli...</p> <p><i>Učenci poslušajo razlago.</i></p> <p><i>Učenci odgovarjajo:</i> Veliko vojno odškodnino, prepoved združevanja z Avstrijo, prepoved organiziranja prevelike vojske, Nemčiji so bile odvzete Alzacija in Lorena...</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>
2. vsebinski poudarek:	Nemški vojni poraz, podpis mirovne pogodbe in	<i>Učenci poslušajo razlago.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.

<p><u>VZPON</u> <u>NACIZMA</u></p> <p>(15 min)</p>	<p>weimarska ustava so zelo motili nemške nacionaliste. Med nezadovoljnimi je bila tudi, takrat sicer še nepomembna Nationalsocialistična delavska stranka ali s kratico NASDP s svojim voditeljem Adolfom Hitlerjem.</p> <p><i>S pomočjo računalnika predvajam posnetek Hitlerjevega govora.</i></p> <p><i>Učence vprašam:</i> Kdo je bil Hitler? Kaj mi lahko poveste o njem?</p> <p>Hitler je že leta 1923 skušal izkoristiti razmere v državi in prevzeti oblast v državi. Izvedel je državni udar, ki pa ga je oblast zadušila in Hitlerja zaprla.</p> <p>Razmere v državi (svetovna gospodarska kriza, politična nestabilnost) so kasneje omogočile Hitlerju prevzem oblasti, dokončno leta 1933.</p> <p>Poznate Hitlerjevo delo, napisano v zaporu?</p> <p><i>Učencem preberem odlomek iz Hitlerjevega dela Mein Kampf.</i></p>	<p><i>Učenci poslušajo posnetek.</i></p> <p><i>Učenci opisujejo Hitlerjevo življenje: avstrijski Nmec, zafustriran malomeščan, faliran študent, diktator...</i></p> <p><i>Učenci poslušajo razlago.</i></p> <p>Mein Kampf.</p> <p><i>Učenci poslušajo.</i></p>	<p>Metoda zvočne demonstracije. Posnetek Hitlerjevega govora (VIR: http://www.youtube.com/watch?v=_Q-6H4xOUrs 22. 4. 2008).</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda besedne demonstracije. Delovni list 1: Odlomek iz Hitlerjevega dela Mein Kampf (VIR: Nešović, B., Prunk, J. (1994). 20. stoletje. Zgodovina za 8.</p>
---	--	--	---

	<p>Kakšen odnos je imel Hitler do Slovanov, Romov, Judov?</p> <p><i>Učencem iz učbenika preberem misel evangeličanskega pastolja Neimöllerja.</i></p> <p>Postavite se v vlogo takratnega nemškega prebivalca in premislite, kaj je želel pastor sporočiti.</p> <p>Ponovimo. Kaj je omogočilo prihod Hitlerja na oblast?</p>	<p>Imel jih je za manjvredno raso.</p> <p><i>Učenci poslušajo.</i></p> <p><i>Učenci diskutirajo o takratnem življenju nemškega prebivalstva.</i></p> <p><i>Učenci odgovarjajo: Gospodarska kriza, politična nestabilnost, pasivnost civilne družbe, nasilna propaganda.</i></p>	<p>razred osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 43).</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda besedne demonstracije Učbenik (VIR: Dolenc, E., Gabrič, A. (2002). Zgodovina 4. Učbenik za četrti letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 55).</p> <p>Metoda izkustvenega učenja.</p> <p>Metoda razgovora.</p>
<p>3. vsebinski poudarek: <u>NACISTIC NA NEMCIJA</u> (10 min)</p>	<p>Program NSDAP je terjalo združitev vseh Nemcev v eni državi. Hitler je še dodal rasno ideologijo, antiboljševizem ter teorijo o svetovni židovski zaroti. Judi so bili spoznani za krivce vseh problemov medvojne Nemčije. V kristalni noči (9. in 10. novembra 1938) so jim nacisti razbijali lokale, oskrunili njihova pokopališča in sinagoge, s sprejetjem rasnih zakonov pa so Jude izločili iz javnega življenja. Takoj po osvojitvi oblasti so se odprla tudi prva koncentracijska taborišča (sprva namenjena političnim nasprotnikom, nato duševno bolnim, invalidom, Judom...).</p>	<p><i>Učenci poslušajo razlago.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda</p>

	<p>Ali menite, da se kaj podobnega dogaja tudi danes? Argumentirajte.</p> <p>Z demagoško propagando je Hitler na svojo stran pridobil delavce in od inflacije izčrpane srednje sloje, samo oblast pa je dejansko pridobil s pomočjo veleposestnikov, velekapitalistov in vojske.</p> <p>Da bi se znebil političnih nasprotnikov je dal leta 1933 požgati Reichstag in za požig obtožil komuniste. Podtaknjen požar je nato izkoristil za uvedbo izrednih ukrepov.</p> <p>Ali vas to morda spominja na kakšen dogodek iz današnjih dni?</p> <p>Po uvedbi izrednih ukrepov se ukine večstrankarski sistem (socialdemokratska in komunistična stranka sta bili prepovedani, ostale stranke pa so se razšle same). Sindikati so bili razpuščeni, demonstracije pa zadušene. Hitler pa je obračunal tudi z nasprotniki znotraj nacistične stranke in to z akcijo, imenovano noč dolgih nožev. V akciji, ki je potekala 30. junija 1934 so elitni nacistični varnostni oddelki SS (Schutzstaffel) usmrtili več kot 70 pripadnikov SA.</p> <p>Nemčija s Hitlerjem na čelu pa je tudi vse bolj kršila pogoje zapisane v versajski mirovni pogodbi. Nemčija je prenehala plačevati reparacije, nemška družba pa se je postopno skoraj v celoti militarizirala, (uvedba</p>	<p><i>Učenci odgovarjajo:</i> Gvantanamo (kršenje človekovih pravic)...</p> <p><i>Učenci poslušajo razlago.</i></p> <p><i>Učenci odgovarjajo:</i> 11. September 2001.</p> <p><i>Učenci poslušajo razlago.</i></p>	<p>razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>
--	---	---	--

	<p>splošne vojaške obveznosti, vojaška zasedba demilitariziranega Porenja, oboroževalna industrija...).</p> <p>Nemčija pa je začela tudi s širjenjem svojega ozemlja (priključitev Avstrije, Sudetov).</p> <p>Z države so popuščale Nemčiji. Vodilni britanski in francoski politiki so verjeli, da hoče Hitler doseči le revizijo versajske pogodbe, ob tem pa so tudi želeli za vsako ceno ohraniti mir v Evropi. Šele 1939 po Hitlerjevem napadu na Poljsko napovedo vojno Nemčiji. In začela se je druga svetovna vojna.</p> <p>Ponovimo. Kateri del prebivalstva je bil najbolj izpostavljen nacističnemu nasilju?</p> <p>Kaj je nacistična zahteva po "združitvi vseh Nemcev" pomenila za tedanje mednarodne odnose?</p>	<p><i>Učenci odgovarjajo:</i> Judje, pa tudi duševno prizadeti, invalidi...</p> <p>Kršenje mednarodnih določil, ozemeljske težnje, konec diplomacije in pot v vojno.</p>	<p>Metoda razgovora.</p>
--	--	--	--------------------------

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(8 min)	<p><i>Pripravim listke s ponovitvenimi vprašanji. Učence povem, da bomo za zaključek ponovili znanje. Učence razdelim v tri skupine in podam navodila za ponavljanje. Vsaka skupina bo izžrebala listek z vprašanjem. Za razmislek o odgovoru boste imeli minuto časa. V tem</i></p>	<p><i>Učenci poslušajo moja navodila.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>

	<p>imeli minuto časa. V tem času boste določili poročevalca, ki bo nato med poročanjem prebral vprašanje in povedal odgovor skupine.</p> <p><i>Možna vprašanja:</i> Razmislite, kateri dejavniki so vplivali na razvoj desnice v Nemčiji?</p> <p>Kateri dogodek je Adolf Hitler izkoristil za začetek obračuna z opozicijo?</p> <p>Opiši dogodke, ki kažejo na to, da je Nemčija postopno zaničevala vse določbe Versajskega miru?</p> <p>Obrazloži posledice politike popuščanja agresiji?</p> <p>Pojasni razliko med demokratično ureditvijo in fašističnimi režimi?</p> <p><i>Po končanem skupinskem delu pokličem poročevalca 1. skupine, da prebere vprašanje, ki ga je izžrebala in nanj odgovori.</i></p> <p><i>Nato k poročanju pokličem</i></p>	<p><i>Vsaka skupina izžreba svoj listek, nato pa učenci v skupinah razpravljajo o odgovoru.</i></p> <p><i>Možni odgovori učencev:</i> Gospodarska kriza, politična nestabilnost, obutek razočaranja po porazu v 1. sv. Vojni, krivična Versajska pogodba</p> <p>Požig Reichstaga.</p> <p>Neplačevanje reparacij, vstop vojske v porenje, priključitev Avstrije, Sudetov</p> <p>Politika popuščanja Z držav agresiji je vodila v drugo svetovno vojno. Posledice vojne morda ne bi bile tako krute, če bi Z države prej reagirale na Hitlerjeva dejanja.</p> <p>Za demokracijo je značilen večstrankarski sistem, upoštevanje človekovih pravic, svoboda govora in tiska itd., medtem ko v fašističnih režimih vlada samo ena stranka, druge stranke so prepovedane, kršene so človekove pravice...</p> <p><i>Poročevalec 1. skupine prebere vprašanje in odgovori nanj.</i></p>	<p>Skupinska učna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>
--	--	---	---

	<p><i>poročevalca 2. skupine.</i></p> <p><i>Nato k poročanju pokličem poročevalca 3. skupine.</i></p> <p><i>Po končanem ponavljanju učencem povem:</i></p> <p><i>Za lažjo ponovitev, boste po e pošti prejeli učni list, z zapisom učne snovi. Prosim, če snov ponovite. Hvala za sodelovanje in nasvidenje.</i></p>	<p><i>Poročevalec 2. skupine prebere vprašanje in odgovori nanj.</i></p> <p><i>Poročevalec 3. skupine prebere vprašanje in odgovori nanj.</i></p> <p><i>Učenci se poslovijo in odidejo iz razreda.</i></p>	<p>Učni list 1: Zapis učne snovi v elektronski obliki.</p>
--	--	--	--

PRILOGE:

1. Igralne karte /

2. Germania

VIR: Volk, Laibach, last B. Knez.

3. Kovanec Reichmark 1939

VIR: last B. Knez.

4. Posnetek Hitlerjevega govora

VIR: http://www.youtube.com/watch?v=_Q-6H4xOUrs (22. 4. 2008).

5. Učni list 1: Odlomek iz Hitlerjevega dela Mein Kampf

VIR: Nešović, B., Prunk, J. (1994). 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osnovne šole.

Ljubljana: DZS, str. 43.

6. Učni list 2: Zapis učne snovi

7. Delovni listi s ponovitvenimi vprašanji

PRILOGA 3: Kovanec Reichmark 1939

PRILOGA 4: Posnetek Hitlerjevega govora

http://www.youtube.com/watch?v=_Q-6H4xOUrs (22. 4. 2008).

PRILOGA 5: Učni list 1: Odlomek iz Hitlerjevega dela Mein Kampf

Odlomek iz Hitlerjevega dela Mein Kampf⁵

»Za Nemčijo je uničenje Francije le sredstvo, da se bo lahko razširila drugam...če si želimo več ozemlja na evropskih tleh, ga lahko iztrgamo predvsem Rusiji... Država je rasni organizem... Skrbeti mora za to, da ohrani čisto raso... najljubši otrok narave, najbolj močan, pogumen in marljiv je arijec – njemu je Previdnost priznala pravico do gospodovanja... Slovani in Židje ne pripadajo dobri rasi, zato so ljujka!«

---

⁵ Nešović, B., Prunk, J. (1994). 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 43.

PRILOGA 6: Učni list 2: Zapis učne snovi

VZPON NACIZMA V NEMČIJI

NEMČIJA PO 1. SVETOVNI VOJNI

- LETA 1918 CESAR VILJEM Odstopi.
  - ⇒ JAN. 1919 SPARTAKOVCI PRIČNEJO S SPOPADI; REVOLUCIJA JE BILA ZATRTA
  - ⇒ LETA 1919 IZVEDEJO VOLITVE, PO KATERIH SE OBLIKUJE "VELIKA WEIMARSKA KOALICIJA", KI SO JO SESTAVLJALE:
    - SOCIALDEMOKRATSKA STRANKA,
    - KATOLIŠKI CENTER IN
    - DEMOKRATSKA STRANKA.KOALICIJO VODI FRIEDERICH EBERT.
  - ⇒ AVG. ISTEGA LETA RAZGLASIJO **WEIMARSKO USTAVO**.
- 28. 6. 1919 JE BILA PODPISANA **VERSAJSKA MIROVNA POGODBA**:
  - NEMCIJA IZGUBI VELIKO CELINSKEGA OZEMLJA IN VSE KOLONIJE,
  - DOLOCILA SE JI JE VISOKA REPARACIJA,
  - OMEJI SE JI VOJSKA NA 100 000 MOZ BREZ TEZKEGA OROZJA,
  - VOJASKO SE OKUPIRA DEL NEMCIJE S STRANI ANTANTNIH SIL.
- NEMSKI PORAZ, MIROVNA POGODBA TER DEMOKRATICNA WEIMARSKA USTAVA NISO BILI POGODU NACIONALISTOM.
  - ⇒ **NESTABILNE POLITICNE RAZMERE PA JE DOPOLNJEVALA SE IZREDNO SLABO GOSPODARSKO STANJE.**

VZPON NACIZMA

- LETA 1923 NACIONALSOCIALISTI ORGANIZIRAJO **PUC V MÜNCHNU**.
  - ⇒ HITLERJA ZAPREJO IN V ZAPORU NAPISE **MEIN KAMPF**.
  - ⇒ PO VRNITVI IZ ZAPORA SE PONOVRNO VKLJUCI V BOJ ZA OBLAST IN ZACNE KREPITI NSDAP (NATIONALSOZILISTISCHE DEUTSCHE ARBEITSPARTEI)

- **PROGRAM NSDAP:**
  - PRAVICA DO SAMOODLOČBE ZA ZDRUŽITEV VSEH NEMCEV,
  - RASNA IDEOLOGIJA,
  - ANTIBOLJŠIVIZEM,
  - TEORIJA O SVETOVNI JUDOVSKI ZAROTI.
- ⇒ TRDIJO, DA SO JUDJE IN KOMUNISTI KRIVI ZA RAZKOL NEMČIJE TER DA JE WEIMARSKA REPUBLIKA GNILA DEMOKRACIJA.
- NA VOLITVAH LETA 1928 JE NSDAP DOBILA SLAB MILIJON GLASOV, DVE LETI KASNEJE PA SO ZARADI HUDE GOSPODARSKE KRIZE POSTALI ŽE DRUGA NAJMOČNEJŠA STRANKA V DRŽAVI (ŠEST MILIJONOV IN POL).
  - ⇒ LETA 1932 JE STRANKA DOBILA ZE 37% GLASOV.
  - ⇒ JAN. 1933 JE PREDSEDNIK **HINDENBURG DAL HITLERJU MANDAT ZA SESTAVO VLADE IN HITLER JE POSTAL KANCLER.**
- ZARADI VELIKE BREZPOSELNOSTI, SO LJUDJE V NEMČIJI POSTALI DOJEMLJIVI ZA NACISTIČNO PROPAGANDO, S KATERO SI JE NSDAP POVEČALA VPLIV MED VOLIVCI.

NACISTIČNA NEMČIJA

- HITLER SI JE OBLAST PRIDOBIL S POMOČJO VELEKAPITALA, VELEPOSESTNIKOV IN VOJSKE, UTRDIL PA S POMOČJO NASILJA SA ODDELKOV (STURMABTEILUNGEN), UDARNIH STRANKARSKIH ODDELKOV IN Z RAZPUSTITVIJO PARLAMENTA.
- **HITLER ODPRAVI PARLAMENTARNO DEMOKRACIJO.**
  - ⇒ FEB. 1933 PRIDE V NEMŠKEM RAJHSTAGU DO POŽARA IN NACISTI ZA POŽIG OBTOŽIJO KOMUNISTE.
  - ⇒ NACISTI DOGODEK IZKORISTIJO ZA UVEDBO ENOSTRANKARSKE IN TOTALITARNE OBLASTI NSDAP.
  - ⇒ VLADA DOBI POOBLASTILO, DA IZDAJA ZAKONE BREZ UDELEŽBE PARLAMENTA; VEČINO JE IMELA NSDAP. NEMŠKE DEŽELE PA SO VODILI DRŽAVNI KOMISARJI.
  - ⇒ VELIKA POOBLASTILA JE DOBILA TAJNA DRŽAVNA POLICIJA GESTAPO (GEHEIME STAATPOLIZEI).
- ZNOTRAJ STRANKE JE PRIŠLO ODPORA, VENDAR JE HITLER Z SA JUN. 1934 KRVAVO OBRAČUNAL = "**NOČ DOLGIH NOŽEV**".
  - ⇒ Z SA SO OBRAČUNALI ELITNI NACISTIČNI VARNOSTNI ODDELKI SS (SCHUTZSTAFFEL).
- AVG. 1934 UMRE PREDSEDNIK HINDENBURG IN **HITLER POSTANE VODJA (FÜHRER)** NEMŠKEGA NARODA, KATEREMU MORAJO VSI OFICIRJI PRISEČI LOJALNOST.

- ODPRLA SO SE **PRVA KONCENTRACIJSKA TABORIŠČA.**
  - ⇒ NAJPREJ JIH POLNIJO S KOMUNISTI IN SOCIALISTI, KASNEJE TUDI Z JUDI.

- VECINO NACISTICNE PROPAGANDE SO ZASNOVALI NA **ANTISEMITIZMU.**
  - ⇒ SPREJELI SO POSEBNE RASISTIČNE ZAKONE.
  - ⇒ V "**KRISTALNI NOCI**" (9. – 10. NOV. 1938) HITLER PRVIC MASOVNO OBRACUNA Z JUDI IN ZASEZE NJIHOVO IMETJE; TO JE TUDI ZACETEK **GENOCIDA** OZ. "KONCNA RESITEV ZIDOVSKEGA VPRASANJA"

- **NEMCIJA KRŠI VERSAJSKO POGODBO:**
  - RESEVANJE GOSPODARSKE KRIZE; HITLER ODPOVE PLACEVANJE REPARACIJE IN VPELJE NACRTNO GOSPODARSTVO,
  - SVOJE CETE JE NEMCIJA TAJNO URILA V SZ, NA RUSKIH POLIGONIH PA JE RAZVIJALA NOVO OROZJE,
  - MAR. 1938 JE BILA AVSTRIJA ANEKTIRANA.

- **OZEMELJSKE ZAHTEVE NEMČIJE.**
  - ⇒ PO MÜNCHENSKEM SESTANKU SEP. 1938 (ANGLEŠKO POPUŠČANJE) NEMCI ZASEDEJO SUDETE, MAR. 1939 ZASEDEJO ŠE ČEŠKO Z MORAVSKO.
  - ⇒ ZAHODNE DRŽAVE SO SE DOLGO SLEPILE, DA ŽELI HITLER LE REVIZIJO VERSAJSKE POGODBE. KO SO SLEDILE OZEMELJSKE ZAHTEVE DO POLJSKE, STA FRANCIJA IN VELIKA BRITANIJA SPOZNALI, DA JIM POPUŠČANJE NI NIČ POMAGALO.
  - ⇒ **NAPAD NA POLJSKO 1. SEP. 1939** PA JE BIL KAPLJA CEZ ROB, VELIKA BRITANIJA IN FRANCIJA STA SE ODZVALI IN **ZACELA SE JE 2. SVETOVNA VOJNA.**

**RAZMISLITE,
KATERI DEJAVNIKI
SO VPLIVALI NA
RAZVOJ DESNICE V
NEMCIJI?**

KATERI DOGODEK
JE ADOLF HITLER
IZKORISTIL ZA
ZACETEK
OBACUNA Z
OPOZICIJO?

OPISI DOGODKE, KI
KAZEJO NA TO, DA
JE NEMCIJA
POSTOPNO
ZANIKALA VSE
DOLOCBE
VERSAJSKEGA
MIRU?

OBRAZLOZI
POSLEDICE
POLITIKE
POPUSCANJA
AGRESIJI?

POJASNI RAZLIKO
MED
DEMOKRATICNO
UREDITVIJO IN
FASISTICNIMI
REZIMI?

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA

Znanost, tehnologija in gospodarstvo med vojnama

Blok ura za učence s posebnimi potrebami - slabovidni

Mentor: **prof. Danijela Trškan**

DATUM: **24. 4. 2008**

IME IN PRIIMEK: **Jasmina Dekleva,
Julija Klančnik,
Rajka Korošec,
Maja Marolt,
Zvonko Simeunić**

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 4. r.
Datum: 24. 4. 2008
Predmet: zgodovina
Učna tema: Obdobje med vojnama
Učna enota: Znanost, tehnologija in gospodarstvo med vojnama
Učne oblike: - frontalna učna oblika, - delo v dvojicah, - individualno delo, - skupinsko delo.
Učne metode: - metoda razlage, - metoda razgovora, - metoda dela s pisnim gradivom, - metoda dela z IKT (internetom).
Učne tehnike: glasba
Operativni učni cilji: <u>Izobraževalni cilji:</u> Ob koncu učne ure učenec zna: - navesti temeljna znanstvena odkritja v fiziki, medicini in kemiji v času med obema vojnama (jedrska fizika – E. Fermi, penicilin – A. Fleming, umetna guma, najlon). - vrednotiti pomen odkritja penicilina za zdravstvo. - vrednotiti pomen odkritij v jedrski fiziki na dogodke v drugi svetovni vojni in v sodobnem svetu. - naštetih novosti na področju tehnologije – avtomobil Ford T, radio BBC, TV BBC in vrednotiti njihov pomen. - pojasniti razloge za povojno inflacijo. - opisati gospodarsko rast v 20. letih 20. stoletja (industrija, kmetijstvo) - navesti razloge za gospodarsko krizo in opisati njene posledice na svetovno gospodarstvo. - razložiti reševanje gospodarske krize in opisati značilnosti New Deal gospodarske politike. - opisati spremembe v vsakdanjem življenju ljudi v medvojnem obdobju (rušenje starega družinskega življenja, oblikovanje srednjega razreda, šport, glasba).

Funkcionalni cilji:

- Učenec zna izpolnjevati navodila in pravila,
- učenec zna aktivno poslušati in sodelovati,
- učenec zna samostojno uporabljati računalnik,
- učenec zna sodelovati v skupini.

Vzgojni cilji:

- Učenec zna disciplinirano odgovarjati na vprašanja,
- učenec zna pokazati primeren odnos so sošolcev, učitelja, šole in okolja.

Učna sredstva:**- učila:**

- **Dolenc, E., Gabrič, A. (2000). Zgodovina 4 : učbenik za 4. letnik gimnazije. Ljubljana, DZS, 248 str.**

- Delovni list št. 1 za skupinsko delo (lastno gradivo, Dekleva, J., Klančnik, J., Korošec, R., Marolt, M., Simeunič, Z.).

- Učno–delovni list za ponovitev št. 1 (lastno gradivo, Dekleva, J., Klančnik, J., Korošec, R., Marolt, M., Simeunič, Z.).

- PP predstavitev Znanost, tehnologija in gospodarstvo med vojnama (lastno gradivo: Dekleva, J., Klančnik, J., Korošec, R., Marolt, M., Simeunič, Z.)

- **učni pripomočki:** projekcijsko platno, LCD projektor, računalniki, slušalke.

Didaktične etape učnega procesa: pripravljjanje, obravnavanje nove učne snovi, urjenje, ponavljanje.

Didaktična načela: postopnost, sistematičnost, vzgojnost, problemskost.

Medpredmetne povezave:

- zgodovina – ponovitev snovi prejšnje ure, za lažje razumevanje nove učne snovi,
- glasba – preko poslušanja dveh zvočnih posnetkov pri PP projekciji,
- informatika – preko aktivne uporabe računalnika in svetovnega spleta,
- kemija – preko omembe slavnega kemika Aleksandra Fleminga in njegovega odkritja penicilina,
- športna vzgoja – preko omembe olimpijskih iger.
- angleški jezik – preko prikazanih filmskih odlomkov.

Novi pojmi: (Vir: SSKJ. URL: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> (23. 4. 2008))

- **PENICILIN** - *antibiotik proti vnetju*
- **PROHIBICIJA** - *prepoved izdelovanja, prodajanja in pitja alkoholnih pijač*

Literatura:

- Ameriški traktor iz 20. let 20. stoletja. URL: <http://members.tripod.com/Rumelypull/RumelyPICS.html> (citirano 18. 4.

2008).

- Armstrong, L. URL: <http://www.louis-armstrong.info/biography.htm> (citirano 18. 4 2008).
- Chaplin, C. URL: <http://www.cinemas.com/charlie-chaplin.html> (citirano 18. 4. 2008).
- **Dolenc, E., Gabrič, A. (2002). Zgodovina 4 : učbenik za četrti lenik gimnazije. Ljubljana, DZS, 248 str.**
- Fermi, E. URL: <http://www.katharinen.ingolstadt.de/physiker/fermi.htm> (citirano 18. 4. 2008).
- Fleming, A. URL: http://myhero.com/myhero/hero.asp?hero=a_fleming (citirano 18. 4. 2008).
- Ford T (posnetek). URL: <http://uk.youtube.com/watch?v=-M3pBlssr-A> (citirano 18. 4. 2008).
- Jazz glasbeni posnetki. E-MULE.
- Letalstvo, B.A.T. F.K. 26. URL: <http://www.koolhoven.com/history/fk26> (citirano 18. 4. 2008).
- Mafija čez lužo. URL:
<http://www.joker.si/article.php?rubrika=1&articleid=683&page=5>,
<http://www.joker.si/article.php?rubrika=1&articleid=683&page=6>,
<http://www.joker.si/article.php?rubrika=1&articleid=683&page=7>
(citirano 18. 4. 2008).
- New Deal. URL: <http://www.britannica.com/eb/art-72254/Franklin-D-Roosevelt-New-Deal-pin-1932> (citirano 18. 4. 2008).
- Olimpijske igre. URL:
<http://www2.arnes.si/~osmbic2s/ucenci/8a/ines/stranOlimpic.htm>
(citirano 18. 4. 2008).
- Radio BBC, prva radijska postaja v Evropi. URL:
<http://www.arar93.dsl.pipex.com/mds975/Content/ukradio.html>
(citirano 18. 4 2008).
- Repe, B. (2000). Sodobna zgodovina : učbenik za 4. letnik gimnazij. Ljubljana, Modrijan, 237 str.
- Tekoči trak (posnetek). URL:

<http://uk.youtube.com/watch?v=qDnDaDYZ2AQ> (citirano 18. 4. 2008).

- Velika gospodarska kriza (posnetek). URL:
http://uk.youtube.com/watch?v=m0AtxX_nu1g (citirano 18. 4. 2008).
- Velika gospodarska kriza. URL:
<http://history1900s.about.com/library/photos/blyindexdepression.htm>
(citirano 18. 4. 2008).

Pojasnilo:

Učno uro smo si zamislili tako, ker menimo, da učenci s posebnimi potrebami (slabovidni), ne bi smeli biti prikrajšani pri uporabi novih tehnoloških naprav. Pred izvedbo te blok ure, moramo v računalniški učilnici na vsak računalnik naložiti PP projekcijo, ter prilagoditi velikost zaslona tako, da je slehernemu učencu omogočeno čim lažje branje oz gledanje, prav tako na zaslon namestimo ikono Znanost, ki je povezava do spletne strani Čez lužo, kjer učenci preberejo članek o mafiji. Pri tem smo pozorni, da so ob vsakem računalniku prisotne slušalke.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
4 min.	<p>Učenci lepo pozdravljeni. Kot ste opazili bo današnja učna ura zgodovine potekala nekoliko drugače, saj smo našo zgodovinsko učilnico to uro zamenjali za računalniško učilnico.</p> <p>Po tem, ko vas bom razdelila v dvojice, vas prosim, da se vsaka dvojica posede za enega od računalnikov.</p>	<p>Po prihodu v razred počakajo, da jih razdelim v dvojice, nato se dvojica usede za en računalnik in poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, računalnik.</p>
3 min.	<p>UVODNA MOTIVACIJA</p> <p>→ Ali je že kdo od vas slišal znan par Bonnie in Clyda?</p> <p>→ Po čem je znan ta par?</p> <p>Da, res je. Bonnie in Clyde sta znan bančni roparski par iz časa velike gospodarske krize v ZDA, ki sta v mnogih ameriških zveznih državah izvedla mnogo bančnih in drugih ropov. Za njima je bila razpisana zvezna tiralica, policija ju je mrzlično iskala, a spretno sta se izogibala ujetju. Naposled so ju ujeli in ubili v zvezni državi Lousiani.</p> <p>Tematika današnje učne ure bo povezana s časom v katerem sta živela Bonnie in Clyde. Ob koncu učne ure boste znali opisati razmere na področju znanosti,</p>	<p>→ Da.</p> <p>→ Bančni roparski par.</p> <p>Pozorno poslušā.</p> <p>Poslušā.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora in razlage.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>

	tehnologije in gospodarstva med obema vojnama in znali naštetih spremembe, ki so se pojavile v vsakdanjem življenju tega časa.		
--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Znanost, tehnologija in gospodarstvo med vojnama (23 minut)	<p>Dam navodilo: »Vsak od vas ima na namizju ikono z imenom Znanost. Kliknite nanjo in si lepo počasi preberite, poglejte in poslušajte pripravljeno. Natakните si tudi slušalke. Če bi kdorkoli imel probleme, naj samo dvigne roko.«</p> <p>→ POWER POINT PRESENTACIJA ZNANOST, TEHNOLOGIJA IN GOSPODARSTVO MED VOJNAMA</p>	<p>Posluša navodila za delo.</p> <p>Učenec se pripravi po navodilih učitelja, ter si pogleda pripravljeno PP projekcijo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Delo v dvojicah, metoda pisno–grafičnih izdelkov, celotna PP projekcija, računalnik, slušalke.</p>
2. Kratka ponovitev (10 minut)	<p>Učitelj postavlja naslednja vprašanja.</p> <p>→ Katere iznajdbe bi izpostavili iz področja medicine v času med vojnama?</p> <p>→ Kdo je odkril penicilin?</p> <p>→ Kje so bile prve povojne olimpijske igre?</p> <p>→ Kaj posebnega je bilo</p>	<p>Učenci odgovarjajo na vprašanja.</p> <p>→ Penicilin.</p> <p>→ A. Fleming.</p> <p>→ Belgija, Antwerpen.</p> <p>→ Prvič uporabljena</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>

	<p>uporabljenega na teh OI?</p> <ul style="list-style-type: none"> → Katerega leta se je pričela velika gospodarska kriza v ZDA? → Kateri predsednik je uvedel novo gospodarsko politiko za reševanje gospodarske krize in kako se je imenovala ta politika? → Katera glasbena zvrst se je uveljavila v 20. letih 20. stoletja? → Kako se je imenovala prva evropska radijska postaja? → Kakšne spremembe so se uveljavile v tradicionalni družbeni sestavi? → Kaj je omogočilo večjo in cenejšo proizvodnjo v tovarnah? 	<p>olimpijska zastava.</p> <ul style="list-style-type: none"> → 1929. → Roosevelt, New Deal. → Jazz. → BBC radio. → Pojavi se srednji razred. → Uvedba tekočega traka. 	
<p>3. Samostojno delo z internetom (15 minut)</p>	<p>Navodilo:</p> <p>»Na namizju imate že pripravljeno povezavo do spletne strani z naslovom ČEZ LUŽO. Odprite internetno stran, poglejte članek in premislite v kakšni povezavi je z današnjo učno uro.«</p> <p>!!! VELIKOST SLIKE NA EKRANU SMO ŽE PRED ZAČETKOM UČNE URE PRILAGODILI ZA SLEPOVIDNE UČENCE. V primeru, da bi vseeno imeli težave z branjem teksta na</p>	<p>Poslušala navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>

	<p>spletni strani, ga preberem jaz, učenci pa pozorno poslušajo.</p> <p>→ Spletna stran: MAFIJA ČEZ LUŽO</p> <p>Vmes učitelj spremlja, kaj počnejo učenci in jih pri tem usmerja ter jim pomaga. Po 10 minutah pričnemo z razgovorom o prebranem članku na spletni strani?</p> <p>→ O čem govori članek na internetu?</p> <p>→ Zakaj je prišlo do pojava mafije v ZDA?</p> <p>→ Zakaj trgovanje z alkoholom?</p> <p>→ Kako imenujemo zakon, ki prepoveduje prodajo alkohola?</p> <p>→ Kateri je bil zelo znani mafijski šef v ZDA v času med vojnami?</p> <p>→ Kje je sicer najbolj poznana mafija?</p>	<p>Učenec odpre določeno internetno stran in samostojno išče po njej.</p> <p>→ O mafiji v ZDA.</p> <p>→ Trgovanje z alkoholom.</p> <p>→ V ZDA je bila prodaja alkohola prepovedana .</p> <p>→ Prohibicija.</p> <p>→ Al Capone.</p> <p>Na</p>	<p>Individualno delo, metoda dela z internetom, računalnik, spletna stran MAFIJA ČEZ LUŽO.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>
<p>4. Skupinsko delo (20 min)</p>	<p>Učence razdelim v 4 skupine. Vsaka skupina dobi eno vprašanje, na katerega odgovori. Navodilo: »Na listu boste dobili vprašanje, na katerega morate v 7 minutah pripraviti odgovor – lahko ga tudi zapišete. Potem boste svoj odgovor predstavili svojim sošolcem. Lahko določite</p>	<p>Učenec se priključi skupini.</p> <p>Učenec posluša.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>

	<p>poročevalca, ali pa vsak iz skupine nekaj pove.«</p> <p style="text-align: center;">→ DELOVNI LIST ŠT. 1</p> <p>Spremljam delo učencev.</p> <p>Ko poteče danih 7 minut, določim eno izmed skupin, da začne s poročanjem. Preberem vprašanje.</p>	<p>Učenci v vsaki skupini preko razgovora odgovorijo na vprašanja.</p> <p>Poročevalec vsake skupine poroča o rezultatih skupinskega dela – odgovori na zastavljena vprašanja.</p>	<p>Skupinsko delo, metoda dela s pisnim gradivom, metoda razgovora, delovni list, št. 1.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razlage in razgovora (poročanje skupin), delovni list št. 1</p>
--	--	---	---

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
15 minut	<p>Učencem razdelim učno – delovni list za ponovitev današnje snovi.</p> <p style="text-align: center;">→ UČNO-DELOVNI LIST ŠT. 1 ZA PONAVLJANJE</p> <p>Dam naslednje navodilo: »Odgovorite na vprašanja na listu. Časa imate 7minut. Delate lahko v paru.«</p>	<p>Posluša.</p> <p>Učenec vzame učno-delovni list in posluša navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, učno-delovni list št. 1 za ponavljanje.</p>

	<p>Spremljam delo dvojic in pomagam pri možnih težavah.</p> <p>Ko učenci rešijo učno – delovni list, skupaj preverimo rešitve. Pokličem enega izmed učencev, da pove rešitev, nato pa si sledijo po vrsti.</p> <p>Učencem velim, naj si doma nalepijo list v zvezek, ter jim zaželim lep dan.</p>	<p>Učenci se razporedijo v dvojice in rešujejo dani list.</p> <p>Pozvani učenec prebere rešitev, nato pa si odgovori sledijo po vrsti.</p> <p>Pozdravijo in zapustijo učilnico.</p>	<p>Delo v dvojicah, metoda dela s pisnim gradivom, učno – delovni list št. 1 za ponavljanje.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora, delo s pisnim gradivom, učno-delovni list št. 1 za ponavljanje.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razlage in razgovora.</p>
--	---	---	---

PRILOGA 1:

POWER POINT PRESENTACIJA ZNANOST, TEHNOLOGIJA IN GOSPODARSTVO MED VOJNAMA

- PP št. 1: Znanost, tehnologija in gospodarstvo med vojnama.
PP št. 2: Navodila za delo.
PP št. 3: Obrazložitev.
PP št. 4: Pomen interaktivnih gumbov.
PP št. 5: Klik.
PP št. 6: Znanost.
PP št. 7: Fizika.
PP št. 8: Enrico Fermi. Vir: URL:
<http://www.katharinen.ingolstadt.de/physiker/fermi.htm> (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 9: Aleksander Fleming. Vir: URL:
http://myhero.com/myhero/hero.asp?hero=a_fleming (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 10: Aleksander Fleming.).
PP št. 11: Kemija in kemijska tehnologija.
PP št. 12: Tehnologija.
PP št. 13: Tekoči trak. Vir : URL:
<http://uk.youtube.com/watch?v=qDnDaDYZ2AQ> (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 14: Avtomobil Ford T.
PP št. 15: Ford T. Vir : URL: <http://uk.youtube.com/watch?v=-M3pBlssr-A>
(citirano 18. 4. 2008).
PP št. 16: Modern Times. Vir : URL: <http://www.cinemas.com/charlie-chaplin.html> (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 17: Charlie Chaplin. Vir : E-MULE (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 18: Letalstvo.
PP št. 19: B.A.T. F.K.26. Vir: URL: <http://www.koolhoven.com/history/fk26>
(citirano 18. 4. 2008).
PP št. 20: Prenos informacij.
PP št. 21: Radijska postaja BBC. Vir : URL:
<http://www.arar93.dsl.pipex.com/mds975/Content/ukradio.html> (citirano 18. 4 2008).
PP št. 22: Gospodarska rast.
PP št. 23: Razcvet industrije.
PP št. 24: Moderniziranje kmetijske industrije.
PP št. 25: Ameriški traktor. Vir: URL:
<http://members.tripod.com/Rumelypull/RumelyPICS.html> (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 26: Svetovna gospodarska kriza.
PP št. 27: Črni petek.
PP št. 28: Posledice gospodare krize.
PP št. 29: Stopnja brezposelnosti.
PP št. 30: Prizori iz časa gospodarske krize. Vir: URL:

http://uk.youtube.com/watch?v=m0AtxX_nu1g (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 31: Okrevanje po krizi.
PP št. 32: New deal. Vir: URL: <http://www.britannica.com/eb/art-72254/Franklin-D-Roosevelt-New-Deal-pin-1932> (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 33: New deal.
PP št. 34: Ponovno odprtje tovarn. Vir: E-MULE (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 35: Vsakdanje življenje.
PP št. 36: Razdelitev prebivalstva.
PP št. 37: Prosti čas.
PP št. 38: Olimpijske igre. Vir: URL: <http://www2.arnes.si/~osmbic2s/ucenci/8a/ines/stranOlimpic.htm> (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 39: Glasba 20. Let.
PP št. 40: Jazz. Vir: E-MULE (citirano 18. 4. 2008).
PP št. 41: Luis Armstrong. Vir: URL: <http://www.louis-armstrong.info/biography.htm> (citirano 18. 4. 2008). Glasbeni posnetek – E-MULE (citirano 18. 4. 2008).

Diapozitiv 1

SKUPINSKA NALOGA PRI DIDAKTIKI ZGODOVINE

ZNANOST, TEHNOLOGIJA IN GOSPODARSTVO MED VOJNAMA

Spremembe življenja

Jasmina Dekleva, Julija Klančnik, Rajka Korošec
Maja Marolt, Zvonko Simeunič

Diapozitiv 2

NAVODILA ZA DELO:

- 1. del današnja učne ure bo potekal interaktivno
- Za začetek z miško klikni spodnji gumb

Diapozitiv 3

- Spomočjo miške in modrih gumbov na različnih straneh se boš sprehodil skozi učno enoto **ZNANOST, TEHNOLOGIJA in GOSPODARSTVO** med vojnama in spoznal **spremembe**, ki jih je razvoj na teh področjih prinesel v **vsakdanje življenje**

Diapozitiv 4

POMEN INTERAKTIVNIH GUMBOV:

	FOTO		VIDEO
	INFO o...		NAZAJ
	GLASBA		<u>NAPREJ</u>

Diapozitiv 5

Sklikom izberi eno od tematskih polj:

ZNANOST	TEHNOLOGIJA
GOSPODARSKA RAST	
SVETOVNA GOSPODARSKA KRIZA	VSAKDANJE ŽIVLJENJE

Diapozitiv 6

ZNANOST – nova spoznanja v naravoslovju

FARMACIJA IN MEDICINA		
	KEMIJA IN KEMIJSKA TEHNOLOGIJA	
FIZIKA		

Diapozitiv 7

FIZIKA

- Nove teorije spremenijo poglede v astronomiji
- Temelji **JEDRSKI FIZIKI**, ki kasneje omogoči izkoriščanje atomske energije

Diapozitiv 8

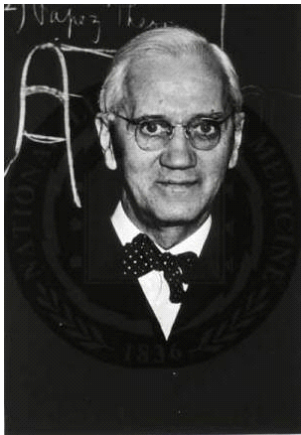

- Italijanski fizik
- V ZDA je zgradil prvi jedrski reaktor, kjer je bilo mogoče izvesti nadzorovano jedrsko verižno reakcijo

ENRICO FERMI

Diapozitiv 9

ALEXANDER FLEMING

Diapozitiv
10

ALEXANDER FLEMING

- Leta 1928 odkril penicilin (naravni antibiotik)
- Penicilin je odkril tako, da je pri svojem raziskovalnem delu pustil kulturo stafilokokov nekaj dni nepokrito in jo je hotel zavreči. Takrat pa je opazil, da so se na njej naredili madeži plesni in okrog vsakega madeža se je bakterijska kolonija raztopila in ugotovil, da je pogin povzročila plesen *Penicillium notatum*. Nadaljeval je poskuse tudi na belih krvnih telesih.

Diapozitiv
11

KEMIJA IN KEMIJSKA TEHNOLOGIJA

- Odkritje strukture atoma, nevtronov, radioaktivnosti, rentgenskih žarkov...
- Kemija omogoči izdelavo vse več UMETNIH (sintetičnih) SNOVI: **UMETNA GUMA, NAJLON** (1935).
- Pomembna surovina postane **NAFTA** (gorivo in za izdelavo umetnih snovi)

Diapozitiv
12

TEHNOLOGIJ A

TEKOČI TRAK   AVTOMOBILIZE
M

LETALSTVO

PRENOS
INFORMACIJ

Diapozitiv
13

TEKOČI TRAK

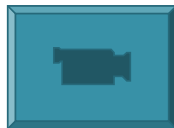
Uvedba tekočega traku v industrijo in cenejša proizvodnja visoke tehnologije za široko uporabo sta pomembno zaznamovali vse 20. stoletje.

Diapozitiv
14

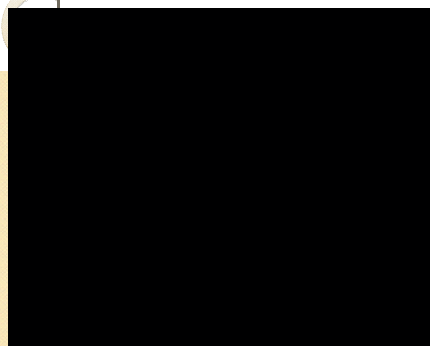
AVTOMOBIL FORD T

- Henryu Fordu je z uporabo tekočega traku v svoji proizvodnji uspelo izdelati **cenovno dostopen avtomobil** širokemu krogu ljudi.
- **Ford T** ali Tin Lizzy (prvi model) simbolizira tehnološki napredek 1/2 20. stoletja.

Diapozitiv
15

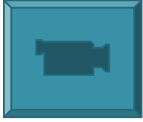
FORD T

Diapozitiv
16

MODERN TIMES

Charlie Chaplin se v komediji Modern times odloči, da ne bo pozdravil moderne dobe strojev in napredka, zato se zaplete v številne komične trenutke.

Diapozitiv
17

Charlie Chaplin: MODERN TIMES

Diapozitiv
18

LETALSTVO

- Letalo je doživelo velik razvoj
- Leta **1919** so uvedli **prvo redno letalsko linijo** za potnike med **Londonom in Parizom**
- Leta 1927 je uspel prvi polet čez Atlantski ocean

Diapozitiv
19

B.A.T. F.K.26

- Prvo letalo za potniški promet

Diapozitiv
20

PRENOS INFORMACIJ

<h3><u>RADIO BBC</u></h3> <ul style="list-style-type: none"> • Dne 14. 11. 1922 je začel oddajati prvi evropski radio BBC • Glavnina programa so bile novice in glasba	<h3><u>TV PROGRAM</u></h3> <ul style="list-style-type: none"> • Prvi redni TV program od leta 1936 britanska družba BB
---	---

Diapozitiv
21

Radijska postaja prvega evropskega radia BBC

Diapozitiv
22

GOSPODARSKA RAST

- Po 1. svetovni vojni velika **INFLACIJA** zaradi tiskanja denarja brez kritja (največja v Nemčiji – cene naraščale iz ure v uro, izplačevanje plač nekajkrat dnevno) + zadolževanje, zaostala industrija.
- V ZDA, Skandinaviji in Švici povečana proizvodnja zaradi izvoza v prizadete države.

Diapozitiv
23

- Ko so prizadete države uredile običajno proizvodnjo postane **ameriški trg prenapolnjen z izdelki** (zmanjšan izvoz) + **velika inflacija** v (v vojni prizadetih) državah = **manjša gospodarska kriza** leta 1920.
- **V 20.letih 20. stoletja sledi RAZCVET INDUSTRIJE IN TRGOVINE.**
- OŽIVITEV MEDNARODNE TRGOVINE.

Diapozitiv
24

MODERNIZIRANJE KMETIJSKE PROIZVODNJE

- V ZDA, Kanadi, Argentini, Avstraliji
- Povečana proizvodnja **traktorjev**
- **Presežek** kmetijskih pridelkov → **padec** njihovih **cen** → protestno **zažiganje** pridelkov → istočasno ponekod v Aziji in Afriki huda **lakota!!!**

Diapozitiv
25

Ameriški traktor iz 20. let 20. stoletja

Diapozitiv
26

Svetovna gospodarska kriza - razlogi

- **Vrhunec** gospodarskega razvoja v večini držav leta **1929**
- Gospodarsko **najmočnejša država ZDA**
- Ogromne investicije v novo proizvodnjo **zadušijo trg** z izdelki → preveč za prodajo.
- **Zniževanje cen, zmanjšana proizvodnja** v tovarnah, **odpuščanje** delavcev, lastniki tovarn so **prodajali delnice**.

Diapozitiv
27

ČRNI PETEK - 25.10.1929

- Zaradi zmanjšane proizvodnje so lastniki tovarn skušali **prodati delnice** → to je privedlo do **zloma newyorške borze** (25.10.1929 – **ČRNI PETEK**)
- Podjetja niso mogla vračati dolgov, zato so **propadle banke ter industrijska podjetja**.
- Zlom newyorške borze (najpomembnejše na svetu) je povzročil **propadanje borz drugje po svetu**.

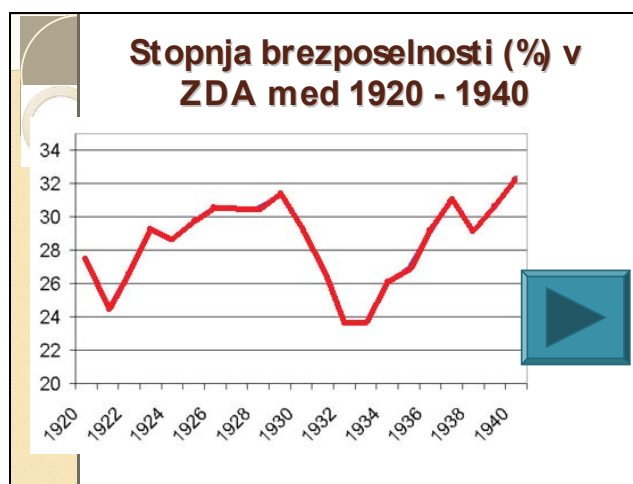
Diapozitiv
28

Posledice gospodarske krize

- Kriza postopoma zajela skoraj **ves svet** in **vse panoge gospodarstva**.
- Naslednja **štiri leta** se je **kriza povečevala**.
- Najbolj prizadeti so bili **industrijski delavci, uslužbenci in kmetje**.
- **Ogromna BREZPOSELNOST** je prinašala **OBUBOŽANJE LJUDI, REVŠČINO IN LAKOTO**.

Diapozitiv
29

Diapozitiv
30

Prizori iz časa gospodarske krize v ZDA

Diapozitiv
31

Okrevanje po krizi

- Reševanje krize se je pričelo z dvigom kupne moči prebivalstva → **POCENI KREDITI, VELIKA JAVNA DELA...**
- Predsednik ZDA **Roosevelt** je uvedel novo gospodarsko politiko **NEW DEAL**.

Diapozitiv
32

NEW DEAL...

- Zmanjšanje brezposelnosti z **velikimi javnimi deli** (regulacije rek, HE, ceste)
- **Predpis cen** za kmetijske pridelke in **predpis najnižje plače**

Rooseveltova nova gospodarska politika

Diapozitiv
33

...NEW DEAL

- Ustanavljanje **državnih bank**
- Ponovno **vlaganje denarja v industrijo** – ponovno odpiranje tovarn in **zaposlovanje** industrijskih delavcev

Diapozitiv
34

**Ponovno odprtje tovarn in
nove zaposlitve**

Diapozitiv
35

VSAKDAN JE ŽIVLJENJE

- Spremembe v načinu proizvodnje, nove tehnologije in izdelki
- Hitrejše večanje mest
- Rušenje starega družinskega življenja

Diapozitiv
36

**RAZDELITEV
PREBIVALSTVA**

- Dva nasprotujoča si sloja: **VELIK RAZRED DELAVCEV IN REVEŽEV** ter **MAJHEN RAZRED DELODAJALCEV, KAPITALISTOV**
- Postopno oblikovanje **SREDNJEGA RAZREDA** → večja izobraženost, boljša ind. razvitost, večja splošna blaginja, nova politična gibanje.

Diapozitiv
37

PROSTI ČAS

- Vse številčnejše mestno prebivalstvo → nove oblike preživljanja prostega časa → **ŠPORT**
- Nacionalne in mednarodne športne zveze
- Obnova olimpijskega gibanja

Diapozitiv
38

OLIMPIJSKE IGRE 1920

- Prve povojne OI v belgijskem mestu ANTWERPEN
- Prvič uporabljena zastava s petimi prepletenimi krogi (5 kontinentov)

Diapozitiv
39

GLASBA 20.let 20.stoletja

- **JAZZ**
- Luis Armstrong

Diapozitiv
40

JAZZ

- Jazz je glasba, ki je ob začetku 20. stoletja nastala z **združenjem posvetne in duhovne glasbe** severnoameriških črncev (gospel) s kompozicijsko manj zahtevnimi oblikami evropske klasične glasbe 19. st.
- Izvajajo ga **jazz orkestri** - pri manjši zasedbi se imenuje combo, pri večji pa big band.

Diapozitiv
41

LUIS ARMSTRONG

- Eden najbolj znanih solo jazz izvajalcev

Skupina 1

Odgovorite na vprašanje:

Ena od znanosti, ki so se zelo razvile, je bila tudi jedrska fizika.

- Poznaš znanstvenika, ki je na tem področju veliko prispeval in je tudi avtor posebne in splošne relativnostne teorije? Na kratko pojasni bistvo obeh teorij.

- Znaš navesti eno njegovih enačb, ki je kljub kratkosti ena najslavnejših enačb na svetu?

- Kaj je razvoj jedrske fizike omogočil Američanom v 2. sv. vojni? Pomagaj si z internetom!

Skupina 2

Odgovorite na vprašanje:

Kakšen je bil pomen penicilina za zdravstvo? Kdo ga je odkril? Ali zdravi bakterijske ali virusne bolezni (naštej nekaj primerov)? Zakaj je bilo odkritje penicilina tako pomembno za 2. svetovno vojno? Kdo ga je odkril? Pomagaj si z internetom!

Skupina 3

Odgovorite na vprašanje:

Od leta 1920 do 1933 je v Ameriki vladala stroga prohibicija. Na kratko pojasni pojem ter vzroke za uvedbo. Kakšne so bile posledice?

Skupina 4

Odgovorite na vprašanje:

Prve povojne OI so bile leta 1920 v Antwerpnu v Belgiji. Kdaj so bile prve OI moderne dobe? Katerih držav leta 1920 niso povabili, zakaj ne? Znaš naštetih vsaj 7 športov na modernih OI?

PRILOGA 3: Izpolnjen delovni list št. 1 za skupinsko delo

Skupina 1

Odgovorite na vprašanje:

Ena od znanosti, ki so se zelo razvile, je bila tudi jedrska fizika.

- Poznaš znanstvenika, ki je na tem področju veliko prispeval in je tudi avtor posebne in splošne relativnostne teorije? Na kratko pojasni bistvo teorij.
- Znaš navesti eno njegovih enačb, ki je kljub kratkosti ena najslavnejših enačb na svetu?
- Kaj je razvoj jedrske fizike omogočil Američanom v 2. sv. vojni? Pomagaj si z internetom!

Ta znanstvenik je bil Albert Einstein, avtor obeh teorij, objavljenih v letih 1905 in 1915/1916. Pojasnil je, da je hitrost relativna ter da je gravitacija posledica »ukrivljenosti« prostora, kar povzročijo masivna vesoljna telesa. Njegova slavna enačba se glasi $E = mc^2$

Jedrska fizika je omogočila razvoj atomske bombe, ki so jo prvi uporabili Američani, ko so ju odvrgli na Hirošimo in Nagasaki avgusta 1945.

Skupina 2

Odgovorite na vprašanje:

Kakšen je bil pomen penicilina za zdravstvo? Kdo ga je odkril? Ali zdravi bakterijske ali virusne bolezni (naštej nekaj primerov)? Zakaj je bilo odkritje penicilina tako pomembno za 2. svetovno vojno? Pomagaj si z internetom!

Penicilín je prvi odkriti naravni antibiotik, odkril ga je škotski znanstvenik sir Alexander Fleming leta 1928. Uporablja se za zdravljenje bakterijskih okužb, na primer sifilisa, gonoreje, meningitisa, antraksa ...

Med 2. svetovno vojno je penicilin tako bistveno zmanjšal število žrtev in amputacij zaradi okuženih ran med zavezniškimi vojaki.

Skupina 3

Odgovorite na vprašanje:

Od leta 1920 do 1933 je v Ameriki vladala stroga prohibicija. Na kratko pojasni pojem ter vzroke za uvedbo. Kakšne so bile posledice?

Prohibicija je zakonska ureditev, ki prepoveduje trgovanje in javno uporabo alkoholnih pijač. V ZDA so jo uvedli zaradi družbene škodljivosti alkoholizma. Glavni pobudniki prohibicije so bili puritanci, podporniki pa so bili večinoma Afro-Američani, ženske, ljudje z juga ZDA. V glavnem pa so bili ljudje proti tako strogi prepovedi alkoholnih pijač.

Prohibicijske zakone so večinoma opustili zaradi premajhnega učinka na porabo alkohola in neželjenih stranskih pojavov: nezakonita proizvodnja in prodaja alkoholnih pijač. V ZDA je obdobje prohibicije bilo tudi obdobje razcveta kriminalnih združb, zlasti ameriške mafije. Al Capone, eden najslavnejših gangsterjev, je z ilegalno prodajo alkohola služil milijone.

Skupina 4

Odgovorite na vprašanje:

Prve povojne OI so bile leta 1920 v Antwerpnu v Belgiji. Kdaj so bile prve OI moderne dobe? Katerih držav leta 1920 niso povabili, zakaj ne? Znaš naštetih vsaj 7 športov na modernih OI?

Prve OI moderne dobe so potekale leta 1896 v Atenah. Povabljeni niso bile naslednje države: Avstrija, Nemčija, Turčija, Bolgarija, Madžarska. Bile so namreč nemške zaveznice v vojni oziroma poraženke.

Športi na modernih OI med drugim vključujejo lokostrelstvo, atletiko, plavanje, nogomet, kolesarjenje, tenis, triatlon, rokomet, boksanje, mečevanje, jadranje, judo, ...

UČNO-DELOVNI LIST

1. Na črto pred osebo pripiši črko, ki označuje njegov dosežek.

___ Luis Armstrong	A mafijski šef
___ Franklin D. Roosevelt	B aspirin
___ Aleksander Fleming	C Ford Tin Lizzy
___ Enrico Fermi	Č Penicilin
___ Henry Ford	D jedrska verižna reakcija
___ Al Capone	E New Deal
	F pesem What a wonderful world

2. Na kratko odgovori.

1. Zakaj petek 25.10.1929 označujemo kot črni petek?

---

2. Naštej vsaj tri novosti oziroma odkritja na področju naravoslovja.

---

3. Kaj je predvideval program New Deal?

---

4. V nekaj povedih ovrednoti pomen odkritja penicilina.

---

3. Natančno preberi spodnje besedilo in *podčrtaj* rešitev.

Za obdobje med obema vojnama so značilne številne spremembe. Ljudje so večje razdalje premagovali s prvim serijsko izdelanim avtomobilom znamke (*Ford / BMW*). Dan je hitre minil od poslušanju radia (*Val 202 / BBC*). Radijska postaja je predvajala novice in glasbo. Glavni hit tistega časa je bila glasbena zvrst (*rock / jazz*), katere najpomembnejši predstavniki je bil (*Neil Armstrong / Luis Armstrong*). Vendar so se ljudje srečevali tudi z težavami. Po zaslugi Alexandra Fleminga so si bolečine lajšali (*z aspirinom / s penicilinom*). V življenje ljudi so vse bolj vstopale sintetične snovi. Uvedba tekočega traku v industrijske obrate je omogočila cenejše izdelke. Vendar je gospodarsko rast spremljala (*deflacija / inflacija*), kar je pripeljalo do tragičnega (*črnega / rdečega*) petka, ko pride do zloma (*newyorške / ljubljanske*) borze. Poveča se brezposelnost, revščina in lakota. Tedanji predsednik ZDA (*Willson / Roosevelt*) je uvedel program

imenovan New Deal, ki je ljudi vključeval v velika javna dela in s tem omogočil zmanjšanje brezposelnosti. Pojavljati se začne trend preseljevanja ljudi v mesta in izoblikovanje srednjega družbenega razreda. V prostem času so se ljudje ukvarjali (*s športom / z branjem*). Zopet so postale pomembna (*nacionalne igre / olimpijske igre*), ki so se prvič po vojni odvijale v Antwerpnu. Iz tistega obdobje je tudi simbol petih krogov, ki predstavlja (*pet držav udeleženk / pet celin*).

UČNO-DELOVNI LIST

1. Na črto pred osebo pripiši črko, ki označuje njegov dosežek.

<u>F</u> Luis Armstrong	A mafijski šef
<u>E</u> Franklin D. Roosevelt	B aspirin
<u>B</u> Aleksander Fleming	C Ford Tin Lizzy
<u>D</u> Enrico Fermi	Č penicilin
<u>C</u> Henry Ford	D jedrska verižna reakcija
<u>A</u> Al Capone	E New Deal
	F pesem What a wonderful world

2. Na kratko odgovori.

1. Zakaj petek 25.10.1929 označujemo kot črni petek?

Zlom ameriške borze – posledica velika gospodarska kriza na vsem svetu.

---

2. Naštej vsaj tri novosti oziroma odkritja na področju naravoslovja.

Penicilin, verižna jedrska reakcija, umetna guma.

---

3. Kaj je predvideval program New Deal?

Rešitev velike gospodarske krize – zmanjšanje brezposelnosti z javnimi deli, poceni bančni krediti, novosti v kmetijstvu...

4. V nekaj povedih ovrednoti pomen odkritja penicilina.

Kot antibiotik proti vnetju je pripomogel k ozdravitvi mnogih bakterijskih okužb, ki so bile prej smrtne. Z njegovo pomočjo so tako bili sposobni pozdraviti prej neozdravljiva obolenja. Z odkritjem penicilina je prišlo tudi do novih raziskav na področju zdravljenja bakterijskih okužb in do odkrivanja novih in novih antibiotičnih zdravil.

3. Natančno preberi spodnje besedilo in *podčrtaj* rešitev.

Za obdobje med obema vojnama so značilne številne spremembe. Ljudje so večje razdalje premagovali s prvim serijsko izdelanim avtomobilom znamke (*Ford / BMW*). Dan je hitre minil od poslušanju radia (*Val 202 / BBC*). Radijska postaja je predvajala novice in glasbo. Glavni hit tistega časa je bila glasbena zvrst (*rock / jazz*), katere najpomembnejši predstavniki je bil (*Neil Armstrong / Luis Armstrong*). Vendar so se ljudje srečevali tudi z težavami. Po zaslugi Alexandra Fleminga so si bolečine lajšali (*z aspirinom / s penicilinom*). V življenje ljudi so vse bolj vstopale sintetične snovi. Uvedba tekočega traku v industrijske obrate je omogočila cenejše izdelke. Vendar je gospodarsko rast spremljala (*deflacija / inflacija*), kar je pripeljalo do tragičnega (*črnega / rdečega*)

petka, ko pride do zloma (*newyorške / ljubljanske*) borze. Poveča se brezposelnost, revščina in lakota. Tedanji predsednik ZDA (*Willson / Roosevelt*) je uvedel program imenovan New Deal, ki je ljudi vključeval v velika javna dela in s tem omogočil zmanjšanje brezposelnosti. Pojavljati se začne trend preseljevanja ljudi v mesta in izoblikovanje srednjega družbenega razreda. V prostem času so se ljudje ukvarjali (*s športom / z branjem*). Zopet so postale pomembna (*nacionalne igre / olimpijske igre*), ki so se prvič po vojni odvijale v Antwerpnu. Iz tistega obdobje je tudi simbol petih krogov, ki predstavlja (*pet držav udeleženk / pet celin*).

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

NASTANEK PISAVE

(učna ura, prilagojena naglušnim učencem)

DATUM: 24.04. 2008

Skupinsko delo - člani skupine:

Gajić Vesna
Geršič Matjaž
Dražetić Igor
Šeško Polonca
Ugovšek Mateja
Žohar Tanja

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: osnovna
Razred: 6. r.
Datum: 24.04. 2008
Predmet: Zgodovina
Učna tema: Stari vek
Učna enota: Nastanek pisave
Učne oblike: frontalna učna oblika, individualna učna oblika, parna učna oblika
Učne metode: metoda razlage, metoda slikovne demonstracije, metoda demonstracije gibljivih slik, metoda izkustvenega učenja, metoda dela s slikovnim gradivom
Učne tehnike: igrice spomin, križanka
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: - naštetih območja, kjer so se razvile prve pisave, - obrazložiti vzroke za nastanek in razvoj pisave, - naštetih različne razvojne stopnje pisave (klinopis, hieroglifi, abecedna pisava), - opisati bistvene značilnosti posameznih pisav, - poimenovati ljudstva, ki so razvila prve pisave, - pojasniti pomen nastanka pisave, - aktivno poslušati med učno uro, - poiskati pravilne odgovore in rešitve nalog, - individualno reševati naloge, - uporabljati zemljevid, - sodelovati v paru in izdelati papirus.
Učna sredstva: - učila: atlas (Weber, 2005), slikovne in pisne prosojnice, učni list, učbenik (Rode, Tawitian, 2004), vidoeposnetek - učni pripomočki: platno, grafoskop, računalnik, LCD projektor
Didaktične etape učnega procesa: Uvajanje, obravnava nove učne snovi, ponavljanje
Didaktična načela:

Nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, vzgojnost, ustreznost, ekonomičnost, aktivnost, življenjskost, problemskost

Medpredmetne povezave:

Slovenski jezik (uporaba slovenskega jezika pri ustnem in pisnem izražanju)
Likovna vzgoja, tehnična vzgoja (izdelava »papirusa«)
Geografija (uporaba zemljevida)

Novi pojmi⁶:

Slikovna pisava – pisava, sestavljena iz sličic
Zlogovna pisava – pisava, katere znaki pomenijo določen zlog, več jih sestavlja besedo
Hieroglifi – iz grščine hieros svet in glyphein vrezovati; ena od egipčanskih pisav
Papirus – rastlina, iz katere so izdelovali papirusne zvitke, na katere so pisali
Pergament – posebej obdelano usnje, primerno za pisanje
Cirilica – pisava Vzhodnih in dela Južnih Slovanov
Latinica – pisava starih Rimljanov, in vse ostale pisave, ki so se razvile iz nje

Literatura:

1. Cirilica. URL: <http://www.wikipedia.si/cirilica> (april 2008)
2. Hieroglifi. URL: <http://www.wikipedia.si/hieroglifi>
3. Klinopis. URL: <http://www.wikipedia.si/klinopis>
4. Košir, S., 1999 Gluhi in naglušni. Specialna in rehabilitacijska pedagogika. Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta
5. Latinica. URL: <http://www.wikipedia.si/latinica>
6. Misteries of Egypt. CD ROM
7. Otič, M., Svet skozi čas – učbenik za zgodovino v šestem razredu osnovne šole, Ljubljana, 2006, Mladinska knjiga, str. 59
8. Papirus. URL <http://www.wikipedia.si/papirus>
9. Pretvori ime v hieroglife, <http://veluscek.amebis.si/pretvori.asp> (citirano 18. 4. 2008)
- 10. Rode, M., Tawitian, E., Prvi koraki v preteklost – zgodovina za 6. razred devetletke, Ljubljana, 2004, DZS, str. 74**
11. Slovar slovenskega knjižnega jezika, 1996. ZRC SAZU Inštitut Frana Ramovša za slovenski jezik. Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1125 str.
12. Weber, T., Mali zgodovinski atlas, Ljubljana, 2005, str. 95

⁶ Vir: Otič, 2006, SSKJ, 1996

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
9 min	<p>Učitelj vstopi v razred in pozdravi učence: »Dober dan,« ter ob tem z rahlim priklonom glave pozdrav nakaže tudi z kretnjo</p> <p>Učencem povem, da se bomo danes najprej igrali igro spomin. Naročim jim, da se v krogu posedejo za mizo. Vsak lahko odkrije dve kartici naenkrat. Če najde par je ponovno na vrsti. Če par ni odkrit pa nadaljuje naslednji.</p> <p>Učitelj spomin kartice v obliki kvadrata, s hrbtno stranjo navzgor, razporedi po mizi. Nato učenci v smeri urinega kazalca odkrivajo kartice in zbirajo enake. Če učenec odkrije dve enaki kartici, ima možnost še enega poskusa, drugače je na vrsti naslednji. Na karticah⁷ so v hieroglifih napisana imena učencev.</p> <p>Ko so odkrite vse kartice pozovem učence, naj preštejejo pare, ki so jih nabrali in tisti, ki jih zbere največ, je zmagovalec.</p> <p>Po končani igri se učenci vrnejo na svoja mesta.</p> <p>Učencem razložim etapne</p>	<p>Učenci odzdravijo/z rahlim priklonom glave nakažejo pozdrav tudi z gestami.</p> <p>Učenci sedijo in poslušajo/opazujejo.</p> <p>Učenci v smeri urinega kazalca odkrivajo kartice in zbirajo enake pare.</p> <p>Učenci se vrnejo na svoja mesta.</p> <p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Učna tehnika – igra spomin Ploščiče (priloga št. 1)</p> <p>Metoda</p>

⁷ Priloga št. 1

	<p>cilje: »Danes boste spoznali, kako se je razvijala pisava. Ob koncu ure boste poznali prve pisave, znali povedati, kje so nastale, katere so bile in kaj se je razvilo iz njih. Prav tako bomo spoznali tudi materiale, na katere so pisali in skušali sami izdelati papirus. Za ponovitev snovi si bomo ogledali še kratek film in rešili križanko.</p>		razlage
--	---	--	---------

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>Kje so nastale prve pisave?</p> <p>5 min</p>	<p>Učitelj razloži, da je na območjih ob velikih rekah, kot so Nil, Evfrat in Tigris, zaradi rodovitnosti zemlje živelo veliko ljudi.</p> <p>Učencem naročim naj omenjene reke in pokrajine ob njih poiščejo na zemljevidu v atlasu na strani 11.</p> <p>Ob velikih rekah so nastale tudi prve države. Z nastankom držav se pojavi tudi zahteva po prvih zapisih in razvojem prvih pisav. Kmalu so zapisovali pogodbe, listine, zakone, kazni, verske hvalnice, književna dela.</p> <p>Učitelj pokaže prosojnico z zapisom učne snovi (priloga št. 2)</p>	<p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p> <p>Učenci na zemljevidu poiščejo Nil, Evfrat in Tigris in pokrajine ob omenjenih rekah.</p> <p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p> <p>Učenci prepišejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom Mali zgodovinski atlas (str. 11)</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Prosojnica Grafoskop, projekcijsko platno</p>
<p>Klinopis</p> <p>5 min</p>	<p>Učitelj razloži, da je klinopis je vrsta <u>pisave</u>, ki so jo razvili Sumeri v Mezopotamiji (današnji Irak) pred približno</p>	<p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p>

	<p>(današnji Irak) pred približno 5.300 leti.</p> <p>Za zapis so uporabljali trstene paličice s klinasto konico, s katerimi so v vlažne glinaste ploščice vrezovali znake (simbole). Klinopis je bil prilagodljiv, da so ga lahko uporabljali za različne jezike. V začetku je bilo okoli dva tisoč klinastih znamenj, pozneje pa so jih skrčili na kakih osemsto, vendar so jih le dvesto do tristo stalno uporabljali.</p> <p>Predstavim slikovno prosojnico s klinopisom (priloga št. 4).</p> <p>Pri pisanju so sčasoma iz stolpcev prišli na vrstice od leve proti desni. Ogromno klinopisnih ploščic so našli v mestu Ninive. Veliko jih je še neprebranih.</p> <p>Učitelj pokaže prosojnico z zapisom učne snovi (priloga št. 2).</p>	<p>Učenci v atlasu poiščejo državo Irak.</p> <p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p> <p>Ogledajo si slikovno prosojnico.</p> <p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p> <p>Učenci prepisejo snov.</p>	<p>razlage</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom Mali zgodovinski atlas (str. 11)</p> <p>Metoda slikovne demonstracije Prosojnic Grafoskop, projekcijsko platno</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Prosojnica Grafoskop, projekcijsko platno</p>
<p>Hieroglifi</p> <p>9 min</p>	<p>Učitelj razloži, da so naslednja stopnja pri razvoju pisave hieroglifi so se razvili v Egiptu okoli leta 3000 pr. n. št. S pisanjem so se ukvarjali predvsem svečeniki in za to izšolani pisarji. Najprej je egipčanska pisava štela okoli 700 pismenk ali znakov. Kasneje se je število pismenk</p>	<p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>

	<p>povečalo na okoli 5000 znakov. Poleg hieroglifov so Egipčani uporabljali še dve vrsti pisave, ki sta bili primernejši za hitrejše pisanje.</p> <p>Predstavim slikovno prosojnico s hieroglifi (priloga št. 5).</p> <p>V zvezke boste doma nalepili listek, na katerem je napisano vaše ime, vendar s hieroglifi. Učitelj razdeli listke (priloga št. 6).</p> <p>V starem Egiptu so pisali na stebre, na kamen, lončene ploščice, opeko, največ pa na papirus.</p> <p>Učitelj razloži, da je papirus rastlina, ki je v velikih količinah rasla ob bregovih reke Nil. Steblo papirusa so razrezali na tanke trakove, ter jih lepili in prepletali med seboj. Nato so jih tako prepletene stiskali in prepojili z oljem ter zgladili. Na papirus so pisali s čopičem ali pisalom iz trsja in s črno barvo. Popisan papirus so zvali v zvitke in ga zavezali z vrvico.</p> <p>Predstavim slikovno prosojnico na kateri je papirus (priloga št. 7).</p> <p>Sedaj bomo skupaj izdelali papirus. Uporabili bomo enak postopek kot so ga uporabljali</p>	<p>Ogledajo si slikovno prosojnico.</p> <p>Učenci pripravijo listke.</p> <p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p> <p>Ogledajo si slikovno prosojnico.</p> <p>Učenci si v učbeniku ogledajo način izdelave papirusa.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije Prosojnica Grafoskop, projekcijsko platno Listki z imeni učencev</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije Prosojnica Grafoskop, projekcijsko platno</p> <p>Metoda razlage Metoda</p>
--	---	---	---

	<p>Egipčani, samo da bomo namesto pravega papirusa uporabili karton.</p> <p>V učbeniku na strani 30 si poglejte kako je prikazan potek izdelave papirusa. Sedaj boste v paru s svojim sosedom izdelali manjši format papirusa.</p> <p>Razdelimo že pripravljen material (trakovi iz kartona). Učitelj pokaže prosojnico z zapisom učne snovi (priloga št. 3).</p>	<p>Učenci izdelujejo papirus (prepletajo trakovi iz kartona tako kot je prikazano v učbeniku).</p> <p>Učenci prepišejo snov.</p>	<p>slikovne demonstracije, Rode, str. 30 Parna učna oblika Metoda izkustvenega učenja</p> <p>Prosojnica Grafoskop, projekcijsko platno</p>
<p>Abecedne pisave</p> <p>7 min</p>	<p>Učitelj razloži, da je bila naslednja stopnja razvoja pisave prestop k abecedni pisavi, kjer znaki zaznamujejo posamezne glasove. Abecedno pisavo so izpeljali Feničani, največji trgovci in pomorščaki Antike. Starogrška abeceda sloni prav na temeljih feničanskega načina zapisovanja, a je prva, ki zapisuje tudi vse samoglasnike. Je torej prva prava abeceda, iz katere izhaja latinica – pisava starih Rimljanov in pisave ki izhajajo iz nje, cirilica – pisava vzhodnih in dela južnih Slovanov in druge današnje abecedne pisave.</p> <p>Predstavim slikovno prosojnico na kateri sta cirilica in latinica (priloga št. 8).</p> <p>Učitelj pokaže prosojnico z zapisom učne snovi (priloga št. 3).</p>	<p>Učenci poslušajo/opazujejo.</p> <p>Ogledajo si slikovno prosojnico.</p> <p>Učenci prepišejo snov.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije Prosojnica Grafoskop, projekcijsko platno</p> <p>Prosojnica Grafoskop, projekcijsko platno</p>

	Učitelj predstavi kratek ponovitveni film (Priloga št. 11).	Učenci gledajo film.	Metoda demonstracije gibljivih slik Računalnik, LCD projektor
--	---	----------------------	---

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	Učitelj razdeli učne liste s križanko (priloga št. 9). Učitelj skupaj z učenci pregleda križanko tako, da posamezen učenec pride pred tablo in na prosojnico napiše rešitev.	Učenci rešujejo križanko. Posamezen učenec pride pred tablo in vpiše rešitev.	Frontalna učna oblika Motivacijska tehnika – križanka Učni list

PRILOGE:

1. Ploščiče za igro spomin (Avtor: Žohar, T., 2008)
2. Prosojnica – zapis snovi – 1 del
3. Prosojnica – zapis snovi – 2 del
4. Slikovna prosojnica – klinopis (vir: <http://www.wikipedia.si/klinopis>)
5. Slikovna prosojnica – hieroglifi (vir: <http://www.wikipedia.si/hieroglifi>)
6. Tablice z imeni za učence (Avtor: Gajić, V., 2008, povzeto po <http://veluscek.amebis.si/pretvori.asp>)
7. Slikovna prosojnica – papirus (vir: <http://www.wikipedia.si/papirus>)
8. Slikovna prosojnica – Cirilica in latinica (vir: <http://www.wikipedia.si/cirilica>) (vir: <http://www.wikipedia.si/latinica>)
9. Učni list – križanka (Avtor: Ugovšek, M., 2008)
10. Učni list – rešitve
11. Razvoj pisave (video: Avtor: Šeško, P., 2008)

Priloga št. 1

<p>alfabet</p> <p>Lambda</p>	<p>alfabet</p> <p>Lambda</p>
<p>alfabet</p> <p>Sigma</p>	<p>alfabet</p> <p>Sigma</p>
<p>alfabet</p> <p>Phi</p>	<p>alfabet</p> <p>Phi</p>
<p>alfabet</p> <p>Psi</p>	<p>alfabet</p> <p>Psi</p>
<p>cirilica</p> 	<p>cirilica</p>

<p style="text-align: center;">cirilica</p> <p style="text-align: center;">Ж</p>	<p style="text-align: center;">cirilica</p> <p style="text-align: center;">Ж</p>
<p style="text-align: center;">cirilica</p> <p style="text-align: center;">Ш</p>	<p style="text-align: center;">cirilica</p> <p style="text-align: center;">Ш</p>
<p style="text-align: center;">cirilica</p> <p style="text-align: center;">Њ</p>	<p style="text-align: center;">cirilica</p> <p style="text-align: center;">Њ</p>
<p style="text-align: center;">hieroglifi</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">D</p>	<p style="text-align: center;">hieroglifi</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">D</p>
<p style="text-align: center;">hieroglifi</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">K</p>	<p style="text-align: center;">hieroglifi</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">K</p>

<p>hieroglifi</p> <p>U,W</p>	<p>hieroglifi</p> <p>U,W</p>
<p>hieroglifi</p> <p>B</p>	<p>hieroglifi</p> <p>B</p>
<p>klinopis</p> 	<p>klinopis</p>
<p>klinopis</p> 	<p>klinopis</p>
<p>klinopis</p> 	<p>klinopis</p>

klinopis

klinopis

NASTANEK PISAVE

1. KJE SO NASTALE PRVE PISAVE

- Ob velikih rekah (Nil, Evfrat, Tigris) so nastale prve države, kjer so za vsakdanje potrebe pričeli z zapisovanjem dogodkov.

2. KLINOPIS

- Razvijejo Sumeri v Mezopotamiji (okoli 5000 let pr. n. št.).

- Pisali so na glinaste ploščice.

3. HEIROGLIFI

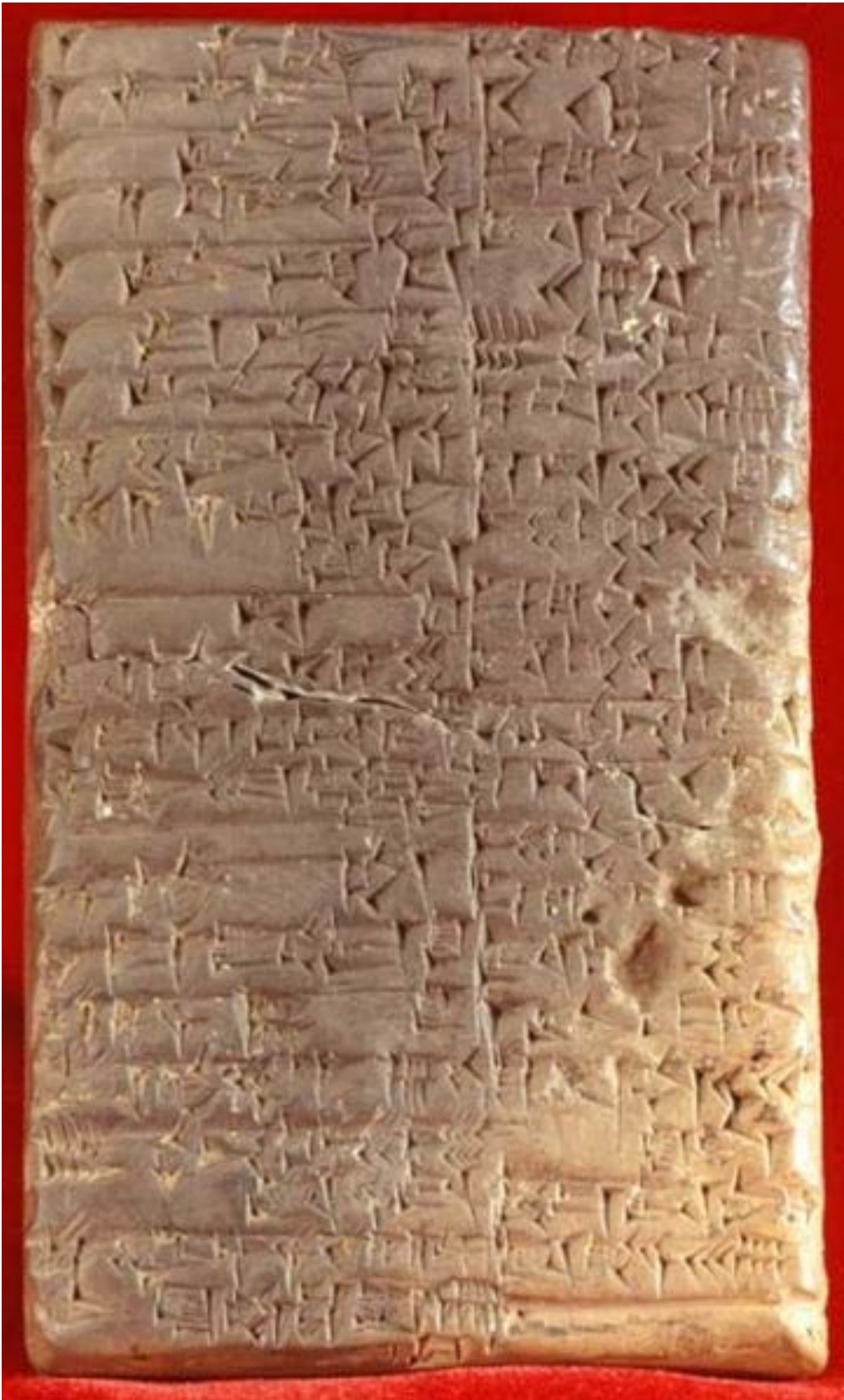
- Egipčanska pisava, ki jo razvijejo okoli 3000 let pr. n. št.
- Pisali so na kamen, stebre in papirus.

4. ABECEDNA PISAVA

- Razvijejo jo Feničani okoli 1000 let pr. n. št.
- Od Feničanov jo prevzamejo Grki (24 znakov – prva prava abeceda).
- Iz grške abecede se razvijejo današnje pisave (cirilica, latinica).

Priloga št. 4

Priloga št. 5

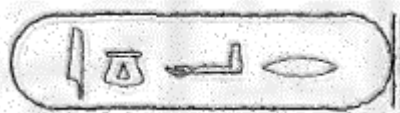
HIEROGLIFI					
	A		E Y		A
	B		P		F
	N		R		H
	KH		L		Z
	CH		Q		K
	T		TH		D
	W		M		H
	S		G		DJ

Priloga št. 6

Matjaž

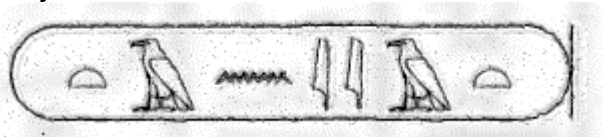
Igor

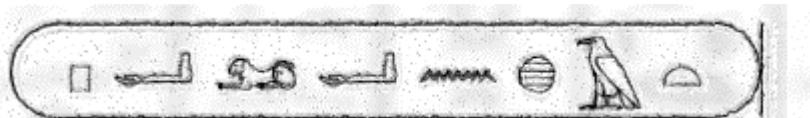
Mateja

Tanja

Polonca

Priloga št. 7

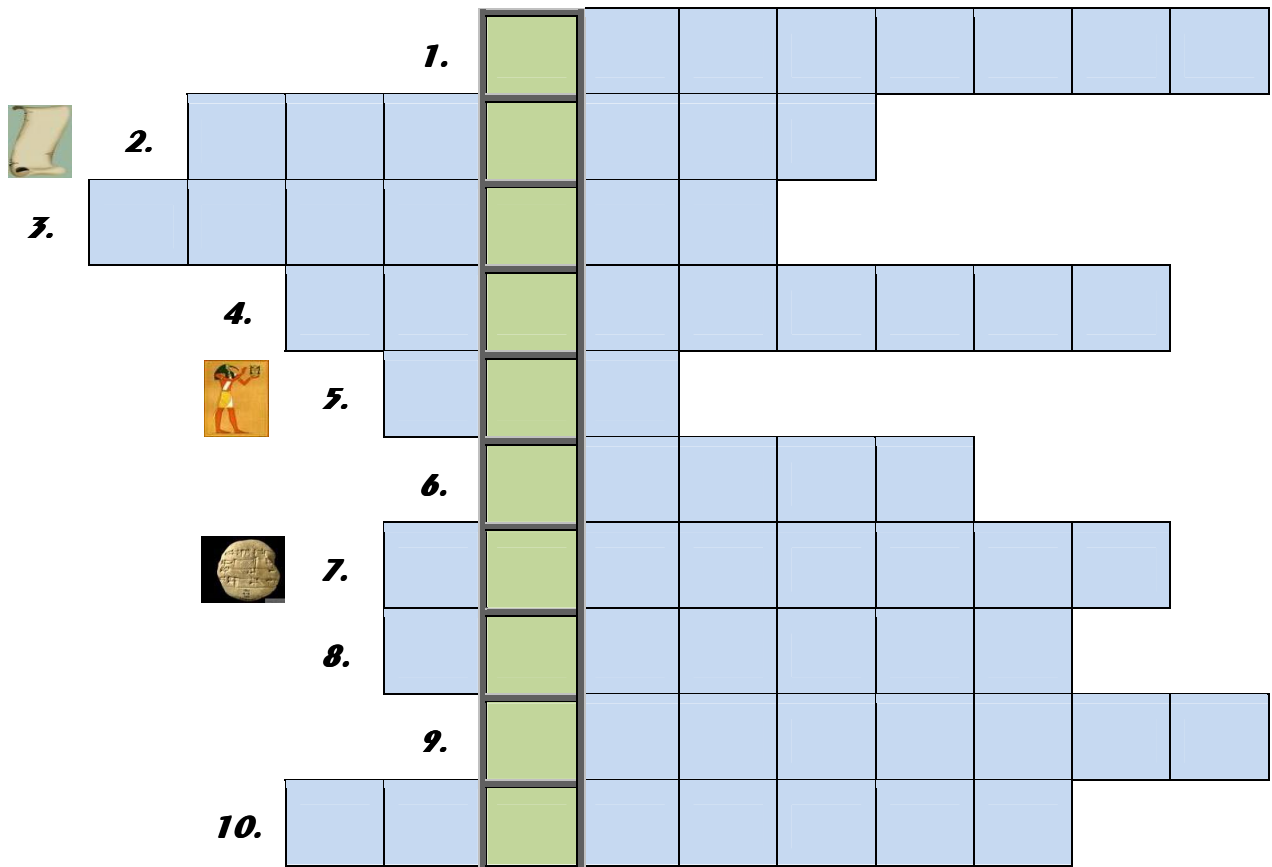

Priloga št. 9

Reši spodnjo križanko in preveri svoje znanje 😊

1. Pesem, s katero hvalimo bogove.
3. Slovenska ima 25 črk.
4. Obdelano usnje, primerno za pisanje.
6. Material, na katerega so pisali Sumerci.
8. Danes smo se učili o _____.
9. Abecedno pisavo so razvili _____.
10. Najprej je bila pisava _____, potem pa glasovna.

🌀 Kaj veš o dobljenem geslu?

Priloga št. 10

				1.	H	V	A	L	N	I	C	A
	2.	P	A	P	I	R	U	S				
3.	A	B	E	C	E	D	A					
			4.	P	E	R	G	A	M	E	N	T
			5.	T	O	T						
				6.	G	L	I	N	A			
			7.	K	L	I	N	O	P	I	S	
			8.	P	I	S	A	V	A	H		
				9.	F	E	N	I	Č	A	N	I
	10.	S	L	I	K	O	V	N	A			

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

NASELJA SKOZI ČAS

(učna ura, prilagojena naglušnim učencem)

Člani 1. skupine:
David Buovski
Nina Intihar
Patricija Konrad
Jan Lajovic
Anja Pirnat
Vesna Vidrih
Davor Vodopija

Datum: 24. 4. 2008

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: osnovna
Razred: 6.
Datum: 24. 4. 2008
Predmet: Zgodovina
Učna tema: Človek ustvarja, razmišlja
Učna enota: Naselja skozi čas
Učne oblike: frontalna učna oblika, skupinska učna oblika
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela z IKT, metoda slikovne demonstracije, metoda dela s pisno-grafičnimi izdelki, metoda dela s slikovnim gradivom
Učne tehnike: -
Operativni učni cilji: <u>Vsebinski:</u> Učenci znajo: <ul style="list-style-type: none">
- opisati glavne značilnosti gradišča
- opisati glavne značilnosti prvih mest
- opisati glavne značilnosti srednjeveških mest
- opisati glavne značilnosti sodobnih mest
- primerjati posamezne tipe zgodovinskih naselij
- na osnovi prikazanega gradiva ugotoviti, katero naselje je prikazano ter ga opisati <u>Funkcionalni:</u> Učenci: <ul style="list-style-type: none">
- znajo s pomočjo učbenika in pridobljenega znanja opraviti zastavljeno nalogo
- znajo pojasnjevati prikazano slikovno gradivo
- zapisujejo prikazan učni zapis
- znajo o svojem delu poročati svojim sošolcem <u>Vzgojni:</u> Učenci: <ul style="list-style-type: none">
- znajo sodelovati kot skupine
Učna sredstva: - učila: učbenik (Rode, M., Tawitian, E. (2004)), delovni listi z navodili, PowerPoint diapozitivi - učni pripomočki: projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik
Didaktične etape učnega procesa: - pripravljanje ali uvajanje (začetna motivacija z ugibanjem prikazanih mest)

- obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje (štirje vsebinski poudarki)
- urjenje ali vadenje (uporaba pridobljenega znanja iz vsebinskih poudarkov v skupinski nalogi)
- ponavljanje (ob koncu vsakega vsebinskega poudarka in ponavljanje na koncu ure)
- preverjanje (v zaključnem delu učne ure)

Didaktična načela: nazornost, sistematičnost, aktualizacija, individualizacija, vzgojnost, ustreznost, aktivnost, socializacija

Medpredmetne povezave:

- Državljska vzgoja in etika (delitev družbe na revne in bogate)
- Tehnika in tehnologija (različni gradbeni materiali)
- Slovenščina (branje, pisanje, govorjenje)

Novi pojmi:

Gradišče – prazgodovinsko naselje, zaščiten z nasipom.

Grad – srednjeveška utrdba, v kateri so živeli tedanji veljaki in njihovo spremstvo.

Svetišče – stavba, namenjena verskim obredom.

Literatura:

1. Espinos, J., Masia, M., Sanchez, D., Vilar, M. (2000). Kako so živeli Rimljani. Ljubljana: Karantanija.
2. Simonič Mervic, K. (2006). Stari svet: zgodovina za 7. razred osnovne šole. Ljubljana: Modrijan.
3. **Rode, M., Tawitian, E. (2004). Prvi koraki v preteklost: zgodovina za 6. razred devetletke, Ljubljana: DZS.**
4. Janša Zorn, O., Mihelič, D. (2005) . Od prazgodovine skozi stari in srednji vek. Učbenik za 7. r. zgodovine devetletne osnovne šole. Ljubljana: DZS.
5. Fister, P. (1986). Umetnost stavbarstva na Slovenskem. Ljubljana, Cankarjeva založba.
6. Trškan, D. (5005). Didaktika zgodovine. Gradivo za predavanja in vaje. Ljubljana, Oddelek za zgodovino.
7. Slovenska mesta skozi čas, <http://www.arhiv.gov.si/index.php?id=7168> (15. 04. 2008)
8. Osebe z motnjami sluha, http://209.85.135.104/search?q=cache:y3WFuKDZH5IJ:www.pef.uni-lj.si/srp_gradiva/sluh.pdf+naglu%C5%A1nost&hl=sl&ct=clnk&cd=1&gl=si (15. 04. 2008)

Seznama slikovnega gradiva sta napisana v prilogah.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
UVODNI DEL 5 minut	<p>Učence lepo pozdravim. Pazim, da govorim dovolj glasno ter da stojim tako, da me učenci lahko vidijo v obraz.</p> <p>Sedaj vam bom pokazal(-a) nekaj slik, vi pa skušajte odgovoriti, katero mesto vidite na sliki.</p> <p>Na platnu se pokaže vprašanje, nato prva slika.</p> <p>Katero mesto bi bilo tole?</p> <p>Tako je. Kaj pa tole?</p> <p>Pokažem naslednjo sliko.</p> <p>Ga prepoznate?</p> <p>Res je, tole je Pariz. Kaj pa tole? Nahaja se v Združenih državah Amerike.</p> <p>Pravilno. Tole mesto pa gotovo poznate vsi.</p> <p>Pokažem sliko.</p> <p>Ali lahko sedaj sklepate, o čem se bomo pogovarjali pri današnji uri?</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Gledajo.</p> <p>Rim.</p> <p>Gledajo.</p> <p>Pariz.</p> <p>New York.</p> <p>Ljubljana.</p> <p>Gledajo.</p> <p>O mestih.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda slikovne demonstracije Metoda razgovora PP diapozitiva št. 1 in 2 računalnik, LCD projektor, platno</p> <p>PP diapozitiv št. 3</p> <p>PP diapozitiv št. 4</p> <p>PP diapozitiv št. 5</p>

	<p>Na sliki se izpiše naslov današnje učne ure.</p> <p>Prosim, zapišite naslov v zvezek.</p> <p>Torej, danes se bomo pogovarjali o mestih. Toda ne kar tako, ampak kako so se ta razvijala skozi čas. Uro bomo speljali tako, da si bomo pogledali, njihov razvoj in tipe, nato pa se bomo razdelili v skupine, vsaka skupina pa se bo s časovnim strojem popeljala v eno izmed zgodovinskih mest, ob koncu ure pa bo poročala, kaj je videla. Na koncu ure boste znali opisati razvoj naselij od prazgodovine, starega in srednjega veka pa vse do danes.</p> <p>V ozadju je prikazan zapis s potekom učne ure.</p>	<p>Gledajo.</p> <p>Zapišejo naslov.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>PP diapozitiv št. 6</p> <p>Metoda razlage Metoda dela s pisno-grafičnimi izdelki</p> <p>PP diapozitiv št. 7</p>
--	--	---	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1.</p> <p>GRADIŠČA</p> <p>5 minut</p>	<p>Kako bi opisali naselje, v katerem živite? Izberem učenca, da mi opiše svoje naselje.</p> <p>Pa ste se kdaj vprašali, kako so izgledala naselja v prazgodovini? Kje mislite, da so živeli ljudje?</p> <p>Iz česa pa so bila njihova bivališča?</p> <p>Tako je. In posamezna bivališča so skupaj tvorila naselje, ki se mu je reklo gradišče.</p> <p>Zakaj pa mislite, da so se naseljevali skupaj?</p> <p>Da, zato so to naselje ograjevali z nasipi iz kamenja, prsti in lesa, tako da je bil lahko visok tudi več metrov, vanj pa je bil vdolan tudi vhod.</p> <p>Kako pa mislite, da je življenje potekalo znotraj tega naselja, ki se mu je reklo gradišče? S čim so se ukvarjali?</p> <p>Tako je. Namreč v tistem času so ljudje že vedeli, da so kovine lahko zelo uporabne in so jih tudi predelovali.</p> <p>Zakaj pa so vse uporabljali kovine?</p> <p>Vsi pa vemo, da kadar večja skupina ljudi živi skupaj, da je potreben določen red in pravila. Zakaj potrebujemo pravila?</p>	<p>Učenec opiše svoje naselje.</p> <p>V kolibah.</p> <p>Iz lesa, kamna, živalske kože, slame, gline...</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Da so si pomagali, da so se lahko branili pred sovražniki...</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Z lončarstvom, predelovanjem kovin, živinorejo...</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Za orožje, orodje, nakit...</p> <p>Zato da se ne pripravimo, da ni zmede, da vsakdo ve, kaj so njegove naloge in pravice.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razgovora</p>

	<p>Zato da bi bilo tudi znotraj gradišča jasno, kaj je čigava naloga, so določili poglavarja in pomembnejše člane naselja. Kaj mislite, da so ti počeli?</p> <p>Kaj pa so počeli ostali?</p> <p>Tako je. In ti ostali člani družbe so bili kmetje, delavci in vojaki. Sedaj pa odprite učbenik na strani 38 in ob sliki gradišča ponovimo, kakšno je bilo življenje v takem naselju.</p> <p>Torej kdaj so nastala takšna prebivališča?</p> <p>Kakšna so bila ta naselja navzven?</p> <p>Kje so živeli prebivalci znotraj gradišča?</p> <p>Pravilno. S čim so se ukvarjali?</p> <p>Kako pa so se prebivalci delili med seboj?</p> <p>Zelo dobro. Sedaj pa si zapišimo v zvezek.</p> <p>Na platnu prikažem zapis učne snovi.</p>	<p>Odločali so o vseh pomembnih stvareh v gradišču.</p> <p>Izpolnjevali naloge, ki so jim bile določene.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Odprejo učbenike.</p> <p>V prazgodovini.</p> <p>Bila so obdana z visokimi nasipi iz lesa, kamenja in prsti.</p> <p>V kolibah.</p> <p>Z živinorejo, obrtjo, poljedelstvom in predelovanjem kovin.</p> <p>Imeli so poglavarja in pomembnejše člane, ki so odločali o najpomembnejših stvareh, ostali člani pa so bili kmetje, delavci in vojaki.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Prepisujejo v zvezke.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom Učbenik (Rode, M., Tawitian, E. (2004), str. 38)</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda pisno-grafičnih izdelkov PP diapozitiv št. 8 računalnik, LCD projektor</p>
--	--	---	---

<p>2.</p> <p>PRVA MESTA STAREGA VEKA</p> <p>5 minut</p>	<p>Slišali smo, kako so nastala prva naselja. Ta so sčasoma postajala vse večja, prebivalstvo pa se je vse bolj ukvarjalo s trgovino in obrtjo. Tako so nastala prva mesta.</p> <p>V čem pa mislite, da so se ta mesta razlikovala od gradišč?</p> <p>Tako je. Kakšne gradbene materiale pa so uporabljali?</p> <p>Iz česa pa so bila prebivališča v mestu?</p> <p>Prebivališča so se med seboj razlikovala. Bogati so si gradili velike hiše, ki so si jih krasili z marmorjem. Prav taka so bila tudi svetišča in palače. Hiše manj premožnih ljudi pa so bile preprostejše, imele so ravne strehe in največ dve nadstropji.</p> <p>Mesta so bila v primerjavi z gradišči večja. Kako pa so bile razporejene hiše? Mislite, da so bile razporejene v pravilne oblike ali naključno?</p> <p>Hiše so bile razporejene v pravilne oblike, tako da so se med njimi oblikovale ulice.</p> <p>V učbeniku na strani 40 si pogledjte tloris rimske Emone, današnje Ljubljane, kjer je lepo vidna pravokotna oblika mesta.</p> <p>Kako pa so se ta mesta varovala pred sovražniki?</p> <p>Kakšna pa mislite, da so bila ta obzidja?</p> <p>Tako je. Še po eni strani so se prva mesta razlikovala od prazgodovinskih gradišč. Se spomnite, s čim so se ukvarjali v gradiščih?</p> <p>Sedaj pa kmetje niso več živeli znotraj obzidja, ampak</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Po velikosti, gradbenem materialu...</p> <p>Kamen in opeko.</p> <p>Iz kamna, opeke in lesa.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Povedo, kaj mislijo.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Imela so obzidje.</p> <p>Bila so visoka in zidana iz kamna.</p> <p>Z živinorejo, obrtjo, poljedelstvom in predelovanjem kovin.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije Učbenik (Rode, M., Tawitian, E. 82004), str. 40)</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>
--	--	--	--

	<p>v okolici. Svoje pridelke so nato prodajali v mestih.</p> <p>Kje pa so prodajali?</p> <p>Pa mislite, da so na trgih samo prodajali? Razmislite, za kaj vse je bil še trg pomemben?</p> <p>Da, zato so mesta kmalu postala prava gospodarska središča pokrajin. Velik razvoj so mesta doživela v času v času starih Grkov in Rimljanov. Ti so svoja mesta opremili celo s kanalizacijo, vodovodi, kopališči in številnimi palačami in svetišči, ki so jih posvečali svojim bogovom. Toda o Rimljanih in Grkih več drugo leto. Sedaj ponovimo, kaj smo se naučili o prvih pravih mestih. Pomagajte si s sliko.</p> <p>Pokažem sliko rimskega mesta.</p> <p>Kako je torej že na zunanji pogled mesto razlikovalo od gradišča? Primerjajte izgled obeh.</p> <p>S čim so se ukvarjali njegovi prebivalci? Kako se je njihova dejavnost razlikovala od prebivalcev, ki so živeli v mestni okolici? Razmislite, s katero dejavnostjo se znotraj mesta niso mogli veliko ukvarjati.</p> <p>Zelo dobro. Sedaj pa si povedano zapišimo še v zvezek.</p> <p>Na platnu prikažem zapis učne snovi.</p>	<p>Na trgu.</p> <p>Tu se izvejo razne novice, se srečujejo ljudje, sklepajo kupčije...</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Gledajo.</p> <p>Bilo je večje, obdano je bilo z zidanim obzidjem, v mestih pa so nastale ulice.</p> <p>S trgovino in obrtjo. Ukvarjali so se s kmetijstvom, nato pa so izdelke prodajali na mestnih trgih. V mestih se niso mogli ukvarjati s kmetijskvtvom.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Prepisujejo v zvezke.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda slikovne demonstracije PP diapozitiv št. 9 računalnik, LCD projektor</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda demonstracije Metoda pisno-grafičnih izdelkov PP diapozitiv št. 9</p>
--	--	---	--

			računalnik, LCD projektor
<p>3.</p> <p>SREDNJEVEŠKA MESTA</p> <p>5 minut</p>	<p>Sedaj pa si poglejmo, kakšna so bila mesta v srednjem veku. V petem stoletju so namreč številna evropska mesta postala tarča vdorov barbarskih ljudstev.</p> <p>Kako mislite, da so vdori vplivali na mesta in življenja v njih?</p> <p>Res je, življenje je zaradi vdorov postalo bistveno težje. Zlasti bogatejši so se zatekali v utrdbe, ki so jim dozidali prostore za udobno življenje.</p> <p>Pokažem sliko gradu.</p> <p>Kako pa rečemo takim stavbam?</p> <p>Kje in zakaj pa so ponavadi nastali taki gradovi? Spomnite se kakšnega iz svoje okolice.</p> <p>Kako pa so jih še dodatno utrdili?</p> <p>Poznate kakšen znan slovenski grad?</p> <p>S pomočjo slike grajske utrdbe na strani 40 opišite, čemu je bilo podrejeno grajsko življenje.</p> <p>V enajstem stoletju pa so vpadi prenehali in trgovina ter obrt sta znova zacvetela. Nastala so nova mesta.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Bilo je težje zaradi vdorov, graditi so morali nova obzidja.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Gledajo.</p> <p>Gradovi.</p> <p>Nastali so na vzpetinah ali drugih težko dostopnih krajih, da jih je bilo težko zasesti.</p> <p>Okoli gradu so postavili obzidje ali pa so skopali vodne jarke z dvižnimi mostovi</p> <p>Blejski grad, Otočec, Ljubljanski grad, Kamen...</p> <p>Učenci analizirajo sliko in si pomagajo z označenimi prostori grajske utrdbe. Grajsko življenje je bilo podrejeno vojskovanju, obrambi, gostijam, zalagam hrane.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda slikovne demonstracije PP diapozitiv št. 10 računalnik, LCD projektor</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom Učbenik (Rode, M., Tawitian, E. (2004), str. 40)</p> <p>Metoda razlage</p>

	<p>Kakšna pa menite, da so bila ta? Pomagajte si s sliko v učbeniku na strani 38.</p> <p>Če so bile stavbe tako stisnjene in povečini lesene, katere nevarnosti so pretile?</p> <p>Ali je imelo tudi srednjeveško mesto svoje obzidje in trg?</p> <p>Kakšne namen je imel po vašem mnenju trg?</p> <p>Poleg požarov pa so v takih mestih zaradi slabe higiene pogosto izbruhnile tudi nalezljive bolezni. Včasih je pomrla večina mestnega prebivalstva. Torej kaj smo zvedeli o srednjeveških mestih? Kako je živelo bogato prebivalstvo?</p> <p>Razmislite, kako so živeli ostali prebivalci.</p> <p>S čim so se ukvarjali?</p> <p>Spoznali smo že grajsko življenje in življenje prebivalcev zunaj mesta, poglejmo pa si še življenje v samostanih. V tistem času so imeli pomembno vlogo. S pomočjo učbenika na strani 40 opišite, s čim so se ukvarjali menihi v samostanu.</p> <p>Kakšne nevarnosti so pretile mestu?</p>	<p>Bila so zelo stisnjena, zgradbe so bile povečini iz lesa, večnadstropne.</p> <p>Požari.</p> <p>Da.</p> <p>Tu so kmetje in obrtniki prodajali svoje izdelke, ljudje so tu izvedeli razne novice...</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Bogatjši prebivalci so živeli v gradovih, ki so jih gradili na težko dostopnih mestih ali pa so jih naredili ozidja ali vodne jarke.</p> <p>Ti so živeli znotraj mestnega obzidja v hišah, ki so bile povečini grajene iz lesa, večnadstropne in stisnjene med seboj.</p> <p>Z obrtjo in trgovino, kmetje pa so na trgu prodajali svoje izdelke.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Opazujejo sliko in si pomagajo z označenimi stavbami v samostanu. Ukvarjali so se z vrtnarstvom, sadjarstvom, šolo, knjižnico...</p> <p>Požari, vdori, bolezni.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije Učbenik (Rode, M., Tawitian, E. (2004), str. 38)</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom. Učbenik (Rode, M., Tawitian, E. (2004), str. 40)</p>
--	---	---	---

	<p>Tako je. Sedaj pa si še zapišimo, kar smo spoznali o naseljih veku.</p> <p>Na platnu prikažem zapis učne snovi.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Prepisujejo prikazano snov v zvezke.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda pisno-grafičnih izdelkov PP diapozitiv št. 10 računalnik, LCD projektor</p>
<p>4.</p> <p>MESTA DANES</p> <p>5 minut</p>	<p>Kako pa je z mesti danes? Kaj vse najdemo v njih? Pomagajte si s tole sliko.</p> <p>Pokažem sliko velemesta.</p> <p>Primerjajte srednjeveška mesta z današnjimi. V čem se razlikujejo? Zakaj?</p> <p>Zaradi današnje vojaške tehnike visoka obzidja niso več potrebna. In če ni več obzidij, ki bi določalo velikost mesta, kakšne so posledice?</p> <p>Tako je. Kaj pa njegovi prebivalci? So kakšne razlike med njimi?</p> <p>Da, ti revni pa v mnogih svetovnih velemestih živijo v barakarskih predmestjih. Življenjski pogoji so tu zelo slabi, poleg revščine tudi tu obstaja nevarnost bolezni, veliko je kriminala in nasilja.</p> <p>Pokažem sliko revnega predmestja.</p>	<p>Stolpnice, tovarne, trgovine, urade...</p> <p>Gledajo.</p> <p>Nimajo obzidja, velike stolpnice, drugi gradbeni materiali, veliko večja mesta so. Ker ni več vojaške nevarnosti.</p> <p>Mesto se lahko širi in postaja vedno večje.</p> <p>Nekateri so zelo bogati, mnogo pa je revnih.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Gledajo.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razgovora</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda slikovne demonstracije PP diapozitiv št. 11 računalnik, LCD projektor</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda slikovne demonstracije</p>

	<p>Zakaj pa so današnja mesta pomembna? Po kakšnih opravkih se ponavadi odpravimo tja?</p> <p>Dobro, sedaj pa na kratko ponovimo, kaj smo se naučili o sodobnih mestih.</p> <p>Kaj danes najdemo v takih mestih?</p> <p>V čem vidite glavno razliko, če sodobno mesto primerjate z ostalimi, ki smo jih spoznali?</p> <p>Kako je rast mest vplivala na prebivalstvo?</p> <p>Kaj so poleg vedno večje razlike med revnimi in bogatimi mesta še prinesla s sabo? Pomislite na industrijo v mestih.</p> <p>Zelo dobro. Sedaj pa si vse skupaj še zapišimo v zvezke.</p> <p>Pokažem zapis učne snovi.</p>	<p>V službo, v šolo, po nakupih...</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Stolpnice, trgovine, tovarne, urade, šole...</p> <p>Sodobna mesta so veliko večja, poleg tega pa nimajo obzidij. Skozi tečejo široke ceste.</p> <p>Vedno več ljudi se seli v mesta.</p> <p>Veliko onesnaženje.</p> <p>Prepisujejo v zvezke.</p>	<p>PP diapozitiv št. 12 računalnik, LCD projektor</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda dela z IKT Metoda pisno-grafičnih izdelkov PP diapozitiv št. 11 računalnik, LCD projektor</p>
<p>5.</p> <p>SKUPINSKO DELO</p> <p>15 minut</p>	<p>1. FAZA</p> <p>Jasno povem navodilo. Sledilo bo skupinsko delo. Vsaka od štirih skupin bo dobila nalogo, katero bo naredila s pomočjo učbenika, tistega, o čemer smo se danes pogovarjali, predvsem pa z veliko domišljije. Delali boste 5 minut, nato pa bo sledilo poročanje. Vsaka skupina ima za poročanje 2 minuti. Poskusite se čim bolj vživeti v vloge, ki vam bodo dodeljene po skupinah. Navodila za delo so napisana na listu. Kako si boste delo razdelili znotraj skupine, prepuščam vam. Prosim, da niste preglasni. Pokažem, kako naj se razporedijo v skupine.</p>	<p>Poslušajo navodilo.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage Metoda uporabe IKT. PP diapozitiv št. 13 računalnik, LCD projektor.</p>

	<p>2. FAZA Nato razdelim liste z navodilom. Medtem ko skupine delajo, hodim od skupine do skupine in preverjam, kako poteka delo. Odgovarjam na morebitna vprašanja.</p> <p>3. FAZA Medtem ko skupine delajo, hodim od skupine do skupine in preverjam, kako poteka delo. Odgovarjam na morebitna vprašanja.</p> <p>4. FAZA Učenci, čas je potekel. Prosim, če se pripravite na poročanje. Ko boste poročali, govorite glasno ter da se obrnete tako, da vas bodo lahko sošolci videli. Istočasno bodo projicirane tudi slike in vprašanja za vsako skupino, tako da boste lažje sledili in se vživeli.</p> <p>Prva skupina, kdo bo poročal o delu v vaši skupini?</p> <p>Hvala, nalogo ste dobro naredili. Druga skupina, lahko začnete s poročanjem.</p> <p>Odlično. Na vrsti je tretja skupina.</p> <p>Super. Poglejmo še, kako so arhitekti načrtovali moderno mesto. Četrta skupina, lahko poročate.</p> <p>Hvala četrti skupini, dobro ste opravili.</p> <p>5. FAZA Poberem delovne liste in navodila. S skupinskim smo utrdili snov. Kako vam je bil všeč tak način dela?</p> <p>Je bilo kaj takega, kar vam ni bilo všeč? Kaj bi izpostavili kot dobro?</p>	<p>Dogovorijo se o poteku dela znotraj skupine, rešujejo zastavljeno skupinsko nalogo.</p> <p>Delajo.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Določijo poročevalca, ta začne s poročanjem.</p> <p>Poročajo, kako so gradili Emono.</p> <p>Poročajo, kako so gradili srednjeveško utrdbo.</p> <p>Poročajo, kako so zgradili olimpijsko mesto.</p> <p>Povedo, kako jim je bilo všeč delo v skupinah.</p> <p>Odgovorijo. Odgovorijo.</p>	<p>Skupinsko delo Metoda dela s pisnim gradivom Delovni listi 1, 2, 3, 4 z navodili za skupinsko delo. Učbenik (Rode, M., Tawitian, E. (2004), str. 38-40)</p> <p>Frontalna oblika Metoda razlage Metoda dela z IKT PP diapozitiv št. 14, računalnik, LCD projektor</p> <p>Metoda razgovora PP diapozitiv št. 15</p> <p>PP diapozitiv št. 16</p> <p>PP diapozitiv št. 17</p> <p>PP diapozitiv št. 18</p>
--	---	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	<p>Za konec pa preverimo, kaj ste si zapomnili. Kličem posamezne učence.</p> <p>Katere tipe naselij, ki so se razvili skozi zgodovino, smo spoznali danes?</p> <p>Katere glavne značilnosti gradišča bi izpostavili?</p> <p>Kaj pa pri prvih mestih?</p> <p>Katera mesta so bila zelo razvita?</p> <p>Katere pa so glavne značilnosti srednjeveškega mesta?</p> <p>Kaj pa si moramo zapomniti pri sodobnih mestih?</p> <p>Katera pa je temna stran mest, zlasti velikih?</p> <p>Iz vsega, kar ste do sedaj spoznali, poskusite oceniti pomembnost mest za razvoj družbe. Zakaj so mesta pomembna?</p> <p>To bi bilo za danes vse, hvala za sodelovanje, želim vam lep dan.</p>	<p>Gradišče, prva prava mesta, srednjeveška mesta ter sodobna mesta.</p> <p>Nasipi, kolibe, kmetijstvo znotraj naselja...</p> <p>Zidana obzidja, kmetijstvo izven naselja, trg, vodovod, kopališča, kanalizacija, ulice...</p> <p>Tista pri Rimljanih in Grkih.</p> <p>Lesene hiše, pogosti požari, bolezni, gradovi kot prebivališča za bogate...</p> <p>Nimajo več obzidij, tu se nahajajo tovarne, šole, uradi, stolpnice, ceste.</p> <p>Da je zelo veliko revnih, ki živijo v predmestjih v pomanjkanju.</p> <p>Ljudje se združujejo, povezujejo, začnejo gospodarsko sodelovati. Ko so zaščiteni pred napadalci, se lahko začnejo ukvarjati z znanostjo, kulturo...</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>

PRILOGE:

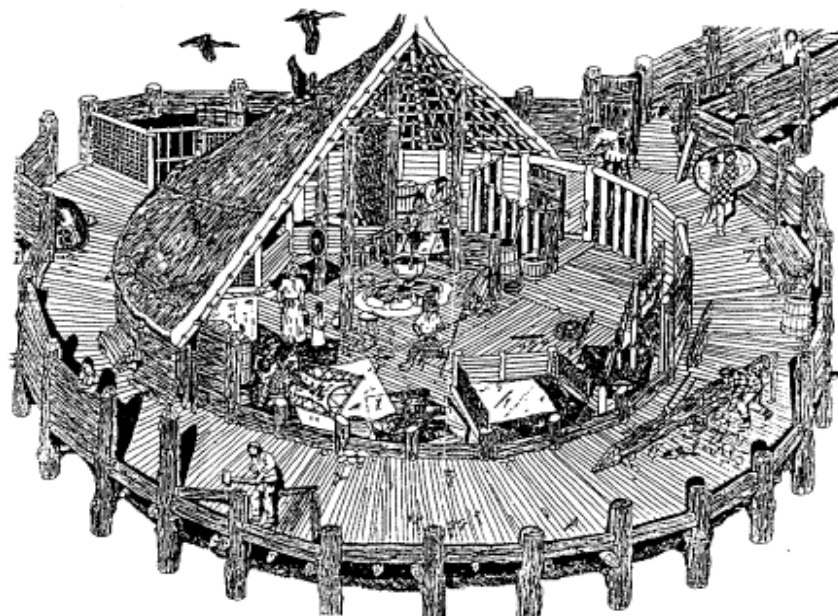
1. Delovni list za 1. skupino
2. Navodila za 1. skupino
3. Delovni list za 2. skupino
4. Navodila za 2. skupino
5. Delovni list za 3. skupino
6. Navodila za 3. skupino
7. Delovni list za 4. skupino
8. Navodila za 4. skupino
9. Seznam slikovnega gradiva na delovnih listih
10. Seznam slikovnega gradiva v PowerPoint predstavitvi
11. PowerPoint predstavitev – priložena na zgoščenci

Priloga 1: Delovni list za 1. skupino: Naselja v prazgodovini

http://www.lake-district.gov.uk/understanding_-_history_hardknott_fort.jpg (20. 04. 2008)

http://www.lastrefuge.co.uk/images/html/aerials_UK_historical_sites/hill_forts/images/AWDS_hill_forts012.jpg (21. 04. 2008)

<http://www.scottish-towns.co.uk/perthshire/aberfeldy/images/crannog.gif> (21. 04. 2008)

http://www.ancientworlds.net/aworlds_media/ibase_1/00/04/87/00048706_000.jpg (21. 04. 2008)

Priloga 2: Navodila za 1. skupino: Naselja v prazgodovini

Ste skupina popotnikov skozi čas. Časovni stroj vas je odnesel pet tisoč let nazaj na ljubljanski grič, kjer boste postavili svoje gradišče. V pomoč vam je nekaj načrtov, ki so vam jih prijazno posodili okoliški sosedje. Kakšno bo vaše novo bivališče?

Priloga 3: Delovni list za 2. skupino: Naselja v starem veku

http://ocw.mit.edu/NR/rdonlyres/History/21H-405JSpring-2005/871F84C6-F507-400D-85AE-21935DCBF75D/0/chp_ancient_city.jpg (21. 04. 2008)

<http://photo.net/photo/pcd0795/ancient-rome-model-2.4.jpg> (21. 04. 2008)

http://www.tours-italy.com/img/Rome/colosseum_tour_header.jpg (21. 04. 2008)

http://www.greeklandscapes.com/images/destinations/dodoni/dodoni_012.jpg (21. 04. 2008)

Priloga 4: Navodila za 2. skupino: Naselja v starem veku

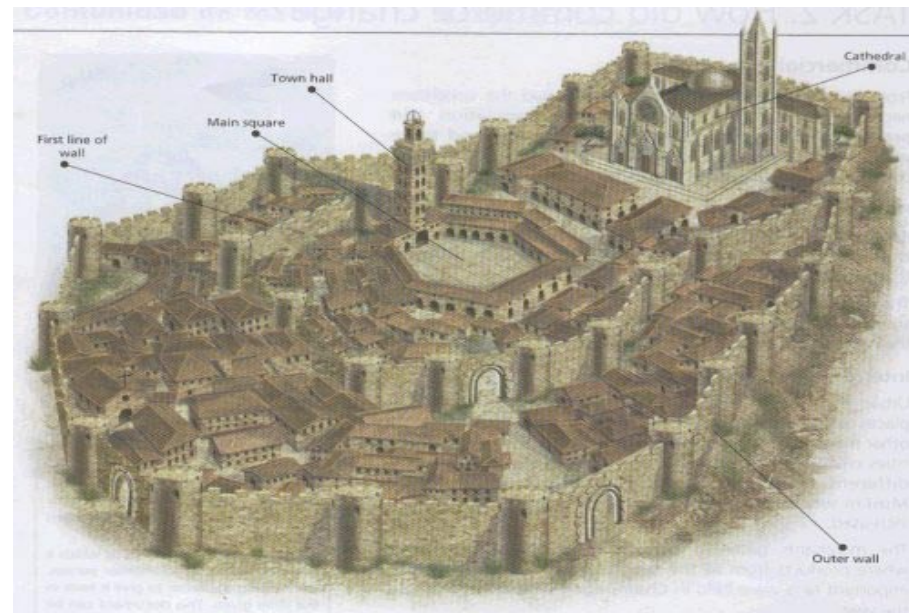
Ste skupina rimskih vojščakov, ki so pravkar osvojili področje današnje Ljubljane. Tukaj si boste ustvarili naselje, kjer boste odslej prebivali s svojimi družinami. V zgled naj vam bodo slike cesarskega mesta Rim. Kakšno bo vaše novo naselje?

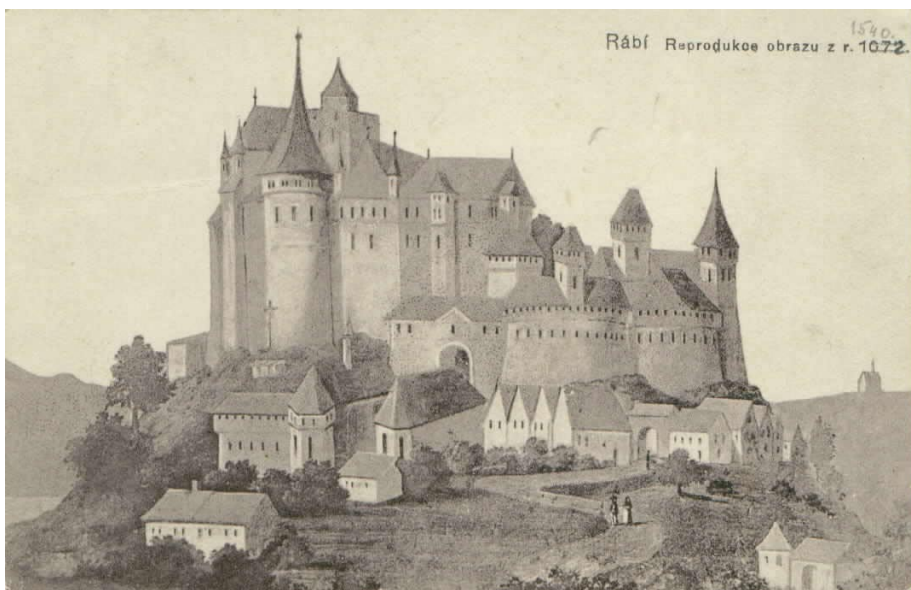
Priloga 5: Delovni list za 3. skupino: Naselja v srednjem veku

<http://www.francemonthly.com/n/0401/images/carcassonne.jpg> (21. 04. 2008)

<http://www.historiasiglo20.org/MEC-BC/images/medieval%20city.jpg> (21. 04. 2008)

<http://www.yellow-net.com/omnicura/photo09histrabi.jpg> (21. 04. 2008)

http://www.medieval-castles.org/pictures/pictures/medieval_castle_pic.jpg (21. 04. 2008)

Priloga 6: Navodila za 3. skupino: Naselja v srednjem veku

Ste skupina vitezov. Zadnje čase vas ogrožajo vitezi iz sosednje pokrajine. Da bi se zaščitili pred njimi, si morate zgraditi grad, zraven pa poskrbeti tudi za ostale prebivalce. V pomoč naj vam bodo slike nepremagljivih utrdb. Kakšno bo vaše novo naselje?

Priloga 7: Delovni list za 4. skupino: Moderna naselja

http://www.temple.edu/undergrad/images/Main%20Pictures/pic_city-home.jpg (21. 04. 2008)

<http://www.mccullagh.org/db9/10d-13/midtown-manhattan-city-street.jpg> (21. 04. 2008)

http://www.potopisnik.si/fotke/NN_newyorkzas_02.jpg (21. 04. 2008)

http://www.nancyliu.com/images/beijing_Night-time.jpg 821. 04. 2008)

Priloga 8: Navodila za 4. skupino: Moderna naselja

Ste skupina arhitektov. Dobili ste nalogo, da za olimpijske igre zgradite povsem novo mesto. V njem bo živel deset tisoč športnikov in njihovih navijačev. Zagotoviti jim morate čim udobnejše bivanje in počutje v novem mestu. V pomoč naj vam bodo slike nekaterih najmodernejših svetovnih mest. Kakšno bo vaše novo mesto?

Priloga 9: Seznam slikovnega gradiva na delovnih listih

Priloga 1: Delovni list za 1. skupino

- http://www.lake-district.gov.uk/understanding_-_history_hardknott_fort.jpg (20. 04. 2008)
- http://www.lastrefuge.co.uk/images/html/aerials_UK_historical_sites/hill_forts/images/AWDS_hill_forts012.jpg (21. 04. 2008)
- <http://www.scottish-towns.co.uk/perthshire/aberfeldy/images/crannog.gif> (21. 04. 2008)
- http://www.ancientworlds.net/aworlds_media/ibase_1/00/04/87/00048706_000.jpg (21. 04. 2008)

Priloga 3: Delovni list za 2. skupino

- http://ocw.mit.edu/NR/rdonlyres/History/21H-405JSpring-2005/871F84C6-F507-400D-85AE-21935DCBF75D/0/chp_ancient_city.jpg (21. 04. 2008)
- http://www.tours-italy.com/img/Rome/colosseum_tour_header.jpg (21. 04. 2008)
- <http://photo.net/photo/pcd0795/ancient-rome-model-2.4.jpg> (21. 04. 2008)
- http://www.greeklandscapes.com/images/destinations/dodoni/dodoni_012.jpg (21. 04. 2008)

Priloga 5: Delovni list za 3. skupino

- <http://www.francemonthly.com/n/0401/images/carcassonne.jpg> (21. 04. 2008)
- <http://www.yellow-net.com/omnicura/photo09histrabi.jpg> (21. 04. 2008)
- <http://www.historiasiglo20.org/MEC-BC/images/medieval%20city.jpg> (21. 04. 2008)
- http://www.medieval-castles.org/pictures/pictures/medieval_castle_pic.jpg (21. 04. 2008)

Priloga 7: Delovni list za 4. skupino

- http://www.temple.edu/undergrad/images/Main%20Pictures/pic_city-home.jpg (21. 04. 2008)
- http://www.potopisnik.si/fotke/NN_newyorkzas_02.jpg (21. 04. 2008)
- <http://www.mccullagh.org/db9/10d-13/midtown-manhattan-city-street.jpg> (21. 04. 2008)
- http://www.nancyliu.com/images/beijing_Night-time.jpg (21. 04. 2008)

Priloga 10: Seznam slikovnega gradiva v PowerPoint predstavitvi

PP prosojnica 2:

- <http://www.kiwipulse.com/wp-content/uploads/2007/09/rome1.jpg> (15. 04. 2008)
- http://travelblog.viator.com/wp-content/uploads/2007/03/rome_poi.jpg (15. 04. 2008)
- <http://library.thinkquest.org/2838/rome2000.jpg> (15. 04. 2008)

PP prosojnica 3:

- <http://www.i-paris.info/images/Paris-Eiffel-Tower.jpg> (15. 04. 2008)
- <http://www.christcenteredmall.com/stores/art/kinkade/Paris-city-of-lights-zoom.jpg> (15. 04. 2008)
- http://image59.webshots.com/459/6/35/15/2834635150059412771RzGqwV_fs.jpg (15. 04. 2008)

PP prosojnica 4:

- http://www.worldexecutive.com/cityguides/pics/new_york/new_york_1.jpg (15. 04. 2008)
- http://imagecache2.allposters.com/images/pic/44/028_8022~New-York-New-York-Brooklyn-Bridge-Posters.jpg (15. 04. 2008)
- <http://pierrecattan.files.wordpress.com/2007/06/new-york.jpg> (15. 04. 2008)

PP prosojnica 5:

- <http://www.informatik.uni-freiburg.de/~danlee/photo-albums/si-photos/ljubljana.jpg> (15. 04. 2008)
- http://www.pension.krek.si/images/Ljubljana-thecapitalcity_mala.JPG (15. 04. 2008)
- <http://porvoo9.gov.si/ljubljana1.jpg> (15. 04. 2008)

PP prosojnica 8:

- <http://home.bawue.de/~wmwerner/gif/ipf1.jpg> (15. 04. 2008)

PP prosojnica 9:

- <http://photo.net/philip-greenspun/photos/pcd0795/ancient-rome-model-2.4.jpg> (15. 04. 2008)

PP prosojnica 10:

- <http://www.slovenia-top-tourism.com/images/bled-castle2.jpg> (15. 04. 2008)

PP prosojnica 11:

- http://lc.k12.mn.us/CompCurriculum/BPAClub/TeamProjects/2007White/Images/Space/Cities__003936_.jpg (15. 04. 2008)

PP prosojnica 12:

- http://en.wikipedia.org/wiki/Image:Wadala_slums_-_Mumbai.jpg (15. 04. 2008)

Slide 4

Navodila za 2. skupino: Naselja v starem veku

Ste skupina rimskih vojščakov, ki so pravkar osvojili področje današnje Ljubljane. Tukaj si boste ustvarili naselje, kjer boste odslej prebivali s svojimi družinami. V zgled naj vam bodo slike cesarskega mesta Rim. Kakšno bo vaše novo naselje?

Slide 5

Navodila za 3. skupino: Naselja v srednjem veku

Ste skupina vitezov. Zadnje čase vas ogrožajo vitezi iz sosednje pokrajine. Da bi se zaščitili pred njimi, si morate zgraditi grad, zraven pa poskrbeti tudi za ostale prebivalce. V pomoč naj vam bodo slike nepremagljivih utrdb. Kakšno bo vaše novo naselje?

Slide 6

Navodila za 4. skupino: Moderna naselja

Ste skupina arhitektov. Dobili ste nalogo, da za olimpijske igre zgradite povsem novo mesto. V njem bo živelo deset tisoč športnikov in njihovih navijačev. Zagotoviti jim morate čim udobnejše bivanje in počutje v novem mestu. V pomoč naj vam bodo slike nekaterih najmodernejših svetovnih mest. Kakšno bo to novo mesto?

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA
NASLOV: Uvod v prvo svetovno vojno

DATUM: 24. 04. 2008
IME IN PRIIMEK: Batista Martina
Baumkirher Nika
Noč Jasmina
Strahinić Janko
Volk Martina

UČNA PRIPRAVA UVOD V PRVO SVETOVNO VOJNO

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 9. razred (in nadarjeni učenci)
Datum: 24. 04. 2008
Predmet: Zgodovina
Učna tema: Prva svetovna vojna
Učna enota: Uvod v prvo svetovno vojno
Učne oblike: netradicionalna frontalna učna oblika, frontalna učna oblika, individualna učna oblika, delo v dvojicah, skupinska učna oblika
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda slikovne demonstracije, metoda dela s pisnim gradivom, metoda izkustvenega učenja
Učne tehnike: asociacija
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">
- poimenovati dva nasprotna vojna tabora,
- naštetati katere države so spadale k antantnim in katere k centralnim silam,
- pojasniti zakaj so se države odločile pripadati določeni strani,
- opisati razmere na Balkanu pred 1. sv. vojno,
- pojasniti pojem »sod smodnika«,
- naštetati vzroke za začetek 1. sv. vojne,
- pojasniti povod za začetek 1. sv. vojne,
- pojasniti, zakaj je imel sarajevski atentat za posledico 1. sv. vojno,
- navesti datum začetka 1. sv. vojne,
- samostojno uporabljati učbenik, delovni zvezek, zgodovinsko literaturo in internet,
- upoštevati učiteljeva navodila,
- prebrati besedilo in izluščiti podatke,
- delati individualno in v dvojicah,
- zna aktivno poslušati, opazovati, pisati,
- zna komunicirati, izražati mnenja,
- zna vrednotiti kulturno dediščino in preteklost.
Učna sredstva:
učila: <ul style="list-style-type: none">
- učbenik (Razpotnik, J., Snoj, D. (2005). Raziskujem preteklost 9., str. 8 – 10),
- film (http://www.youtube.com/watch?v=BsJ-Q9FZLZs),
- stenski zemljevid sveta,
- stenski zemljevid Evrope,

<p>- učno- delovni list.</p> <p>učni pripomočki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tabla, - kreda, - diaproyektor, - projekcijsko platno, - računalnik.
<p>Didaktične etape učnega procesa: pripravljane ali uvajanje, obravnavanje nove učne snovi, ponavljanje</p>
<p>Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, vzgojnost, ustreznost, socializacija, aktivnost, življenskost, problemskost.</p>
<p>Medpredmetne povezave: družba (termini ultimat, mirovno gibanje), zgodovina (povezovanje z novejšimi zgodovinskimi dogodki), geografija (ozemlje, zemljevidi), slovenščina (izražanje mnenj, bralno razumevanje), angleščina (film).</p>
<p>Novi pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nacionalizem - nacionalna zavest kot enotnost nacionalne volje in ponosa; negativen predznak dobi, kadar se uveljavi prepričanje o večvrednosti nekega naroda, katerega posledica so lahko agresivne težnje nasproti drugim narodom. - Mirovno gibanje - gibanje, ki se zavzema za mir. - Sod smodnika - izraz, ki opisuje napete razmere na Balkanu pred prvo svetovno vojno; ime za območje Balkanskega polotoka - Ultimat - zadnji poziv za izpolnitev zahtev v določenem roku. - Gavrilo Princip - atentator Franca Ferdinanda. - Ilegalna srbska organizacija mlada Bosna - zavzemala se je za združitev vseh Jugoslovanskih narodov. - Propaganda - dejavnost določene tvrdke, gibanja, stranke ali države, z namenom vplivati na javno mnenje s publicističnimi sredstvi, zborovanji, ipd. (Leksikon Cankarjeve založbe 2004: 861). -
<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Burkeljca, M. in dr. (2005). Raziskujem preteklost 9. Delovni zvezek za zgodovino za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Založba Rokus. - Gavrilo Princip: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Gavrilo princip.jpg/225px-Gavriloprincip.jpg (17.4.2008). - Leksikon Sova (2006). Ljubljana: Cankarjeva založba.

- Leksikon Cankarjeve založbe (2004). Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Prva svetovna vojna: <http://www.youtube.com/watch?v=Ud8OpqfRsWM> (17.4.2008) in <http://www.historycomesalive.ca/canadians/images/wwiposter.jpg> (17.4.2008).
- **Razpotnik, J., Snoj, D. (2005). Raziskujem preteklost 9. Učbenik za zgodovino za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus.**
- Razdelitev Evrope: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Europe_1914.png (17. 4. 2008).
- Repe., B. (2002). Sodobna zgodovina. Zgodovina za 4. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan.
- Začetek 1. svetovne vojne: <http://www.youtube.com/watch?v=BsJ-Q9FZLZs> (15. 4. 2008).
- Zavezniki: <http://www.ww1-propaganda-cards.com/> (17. 4. 2008).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE V UČNO URO ZAČETEK PRVE SVETOVNE VOJNE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>Uvodna motivacija v učno uro</p> <p>Začetek prve svetovne vojne</p> <p>(5 minut)</p>	<p><i>“ Pozdravljeni. Danes začenjamo z novim poglavjem. Za začetek si oglejmo kratek filmček, diaprojeksijo slik. Vaša naloga je, da skušate ugotoviti kateri zgodovinski dogodek je prikazan.”</i></p> <p>Predvajam odlomek</p> <p>Vprašam: <i>“Kaj je prikazano na slikah?”</i></p> <p><i>Ali veste za katero vojno gre?</i></p> <p><i>Kako ste to ugotovili?</i></p> <p><i>Prav ste ugotovili. Danes in v prihodnjih urah bomo govorili o prvi svetovni vojni. Naslov današnje učne ure je Uvod v prvo svetovno vojno. Najprej si bomo pogledali kakšne razmere so vladale v Evropi pred</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci si ogledajo odlomek in skušajo ugotoviti kateri dogodek je prikazan.</p> <p>Učenci odgovarjajo: <i>”Na slikah je prikazana vojna / vojaki / bojevanje / tanki ...</i></p> <p><i>Da, prikazana je prva svetovna vojna. / Ne.</i></p> <p><i>Vojaki imajo orožje, tanke.“</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Netradicionalna frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (film)</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>

	<p>začetkom vojne, nato kakšne so bile razmere na Balkanskem polotoku pred vojno in na koncu kakšen je bil začetek vojne.</p> <p><i>Snov najdete v učbeniku na straneh 8 – 10.</i></p> <p><i>Na koncu učne ure bomo znali poimenovati dva nasprotna vojna tabora, ki se oblikujeta v tem času, pojasniti zakaj so se države odločile pripadati določeni strani, opisati razmere na Balkanu pred 1. sv. vojno, naštetih vzroke in povod za začetek 1. sv. vojne, ter kdaj in zakaj se je vojna sploh začela.“</i></p>		
--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Razmere v Evropi pred začetkom vojne	<p>Poda navodilo: <i>Pod naslovom uvod v prvo svetovno vojno napišite podnaslov Razmere v Evropi pred začetkom vojne.</i></p> <p>Razlagam: <i>Vsaka vojna ima tudi svoje vzroke in tudi pred 1. svetovno vojno je v Evropi vladalo</i></p>	<p>Učenci sledijo navodilom.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>

<p>(10 minut)</p>	<p><i>napeto vzdušje.</i></p> <p><i>Velika Britanija je bila vodeča industrijska in trgovska sila v drugi polovici 19. stoletja, prav tako pa je imela največ kolonij. Za njo je bila Francija, njena industrija se je začela razvijati nekoliko kasneje in nekoliko počasneje. Nemčija in ZDA sta se v tem času šele začele industrijski razvoj, ampak ta razvoj je bil tako hiter, da sta proti koncu 19. stoletja začeli ogrožati ekonomski in politični primat Velike Britanije in Francije.</i></p> <p><i>Države so se torej začele hitrejšje razvijati in vsaka je hotela imeti več kolonij.</i></p> <p>Vprašam: <i>Kaj vi mislite zakaj so hoteli kolonije?</i></p> <p><i>Seveda, z vsako dobljeno kolonijo so pridobile nova ozemlja. Kje pa so hotele pridobiti kolonije?</i></p> <p><i>V Afriki in tudi Aziji. Že leta 1905 in nato še 1911 sta se Francija in Nemčija sprli zaradi Maroka.</i></p> <p><i>Na kateri celini leži Maroko?</i></p> <p><i>Kdo bi znal na zemljevidu pokazati kje leži Maroko?</i></p>	<p>Učenci odgovarjajo: <i>Da bi povečale svoje ozemlje, da bi bile bolj močne.</i></p> <p><i>V Afriki.</i></p> <p><i>V Afriki.</i></p> <p>Učenec pride k tabli in na zemljevidu pokaže Maroko.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p>
--------------------------	---	--	--

	<p><i>Torej en vir sporov smo že spoznali- boj za kolonije.</i></p> <p><i>Pa bomo to zapisali.</i></p> <p><i>Kot sem rekla je imela največ kolonij Velika Britanija. Odprite učbenike na strani 8 in si oglejte karikaturu na vrhu strani.</i></p> <p>Vprašam: <i>Kaj mislite, da so hoteli Nemci povedati s to karikaturu?</i></p> <p><i>Ja, njena roka se širi po celem svetu, s tem pa tudi njen vpliv.</i></p> <p><i>Drugi razlog so bila nacionalna nasprotja.</i></p> <p>Vprašam: <i>Na kaj pomislite, če vam rečem nacionalna nasprotja?</i></p> <p><i>Tako. Vsaka država je imela svoje politične interese. Francija na primer je hotela nazaj Alzacijo in Loreno, Rusija in Avstro- Ogrska pa sta hoteli vpliv na Balkanu. Srbi, Bolgari</i></p>	<p>Učenci prepisujejo s PowerPointa.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Da ima Velika Britanija skoraj cel svet.</i></p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Na nasprotja med državami.</i></p> <p>Učenci najprej poslušajo razlago, nato pa zapišejo snov v zvezke.</p>	<p>Zemljevid sveta</p> <p>PP diapozitiv št. 3 Računalnik, projektor, platno</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage PP diapozitiv št. 3</p>
--	---	---	---

	<p><i>in Romuni pa so se bojevali za samostojnost.</i></p> <p><i>Zaradi vseh teh nasprotij so posamezne države iskale zaveznice. Francija se je začela po vojni z Nemčijo krepiti, kar pa je šlo v nos Nemčiji. Zato se je povezala z dvema državama.</i></p> <p><i>Vprašam: V kateri državi so takrat živeli Slovenci?</i></p> <p><i>Tako je. Avstro-Ogrska je prva od teh dveh držav, druga pa je naša zahodna sosed.</i></p> <p><i>Nastala je prva zveza in sicer centralne sile v katero so se torej povezale Nemčija, Avstro- Ogrska in Italija.</i></p> <p><i>A kdo mogoče ve kako se je imenovala druga zveza, ki je nastala kot nasprotovanje centralnim silam?</i></p> <p><i>Super. Francija se je povezala z Rusijo in Anglijo v zvezo antantnih sil. Zapišimo ta dva tabora.</i></p> <p><i>Evropa se je razdelila na dva bloka, ki ju lepo prikazuje ta zemljevid.</i></p>	<p>Učenci odgovarjajo: V Avstro- Ogrski.</p> <p>Italija.</p> <p>Antantne sile.</p> <p>Učenci pišejo.</p> <p>Gledajo na tablo.</p>	<p>Računalnik, projektor, platno</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>PP diapozitiv št. 4</p> <p>Računalnik, projektor, platno</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p>
--	---	---	---

	<p><i>Z rdečo barvo so označene centralne sile, z zeleno antantne, z rumeno pa nevtralne.</i></p> <p>Vprašam: <i>Kaj pa pomeni, če je država nevtralna?</i></p> <p><i>Tako je.</i> <i>A kdo opazi na zemljevidu drugačno stanje kot smo mi zapisali?</i></p> <p><i>Italija je najprej leta podpisala sporazum z Nemčijo in Avstro-Ogrsko, nato pa 1902 s Francijo, torej je prestopila k antantnim silam.</i></p> <p><i>V roki imam izrezane države, ki smo jih danes omenjali. Razdelim jih nekaj učencem, ki dobijo nalogo, da jih prilepijo na stenski zemljevid Evrope, ki visi na tabli.</i></p> <p><i>Na koncu dobijo predstavo, kako je bila Evropa razdeljena.</i></p> <p><i>Pokažem propagandne slike.</i></p> <p>Vprašam: <i>Katero državo oz. zvezo povečuje?</i></p>	<p>Odgovarjajo: <i>Da ni na nobeni strani, se ne bojuje.</i></p> <p><i>Italija je pobarvana zeleno.</i></p> <p>Učenci posamezno hodijo pred tablo in iščejo države.</p> <p>Odgovorijo: <i>Prva antantne sile, druga pa centralne.</i></p>	<p>PP diapozitiv št. 5</p> <p>Računalnik, projektor, platno</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Stenski zemljevid Evrope</p> <p>Izrezane države (centralne in antantne sile)</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom</p> <p>PP diapozitiv št. 6, 7</p> <p>Računalnik, projektor, platno</p>
--	--	---	---

<p>2. Razmere na Balkanske m polotoku pred začetkom vojne in neposredne povod</p> <p>(15 minut)</p>	<p><i>Učenci, sedaj si bomo pogledali kratek film, ki govori o začetku 1. svetovne vojne. Naslov filma je "The start of great war". Film je v angleščini, zato dobro poslušajte. Naj vas ne skrbi, če ne boste razumeli kakšne besede.</i></p> <p>Kliknem na povezavo na diapozitivu in nastavim celozaslonski prikaz.</p> <p>Med filmom stopim do reditelja in mu povem naj po koncu filma razdeli učno – delovne liste.</p> <p><i>Tako učenci. Sedaj vam bo reditelj razdelil delovne liste. Vprašanja na delovnih listih se nanašajo na učbenik, stran 9 in tudi na film, katerega smo si pravkar ogledali. Za reševanje imate točno 5 minut. Najprej naj poizkušajte rešiti naloge sami. Če vam kakšno vprašanje dela težave se posvetujte s sosedom.</i></p> <p>Po petih minutah jih vprašam, če so končali in če rabijo še kakšno dodatno minuto za reševanje.</p> <p>Vprašam: <i>Najprej poglejte karikaturu na diapozitivu. Kaj na njej piše?</i></p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci gledajo film.</p> <p>Reditelj posluša in po koncu filma upošteva moja navodila.</p> <p>Učenci poslušajo navodila in pričnejo z reševanjem nalog.</p> <p>Učenci odgovarjajo: <i>Your chums are fighting, why aren't you?</i></p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>PP diapozitiv št. 8</p> <p>Računalnik, projektor, platno</p> <p>Metoda dela z informacijsko – komunikacijsko tehnologijo (metoda dela z internetom in zvočnimi posnetki)</p> <p>Metoda dela s pisnim gradivom</p> <p>Učno – delovni list, učbenik str. 9</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>PP diapozitiv št. 8</p>
---	---	--	---

	<p><i>Kaj so želeli s tem povedati?</i></p> <p><i>Pravilno!</i></p> <p><i>Sedaj bomo preverili rešitve nalog. Določim učenca naj prebere prvo vprašanje in pove pravi odgovor.</i> <i>Pravilno!</i></p> <p>Določim drugega naključnega učenca naj prebere naslednje vprašanje. Ponovim vprašanje in ga naslovim na cel razred: <i>Zakaj mislite, da so balkanski polotok poimenovali sod smodnika?</i> Učenci dvigujejo roke in skupaj komentiramo njihove odgovore.</p> <p><i>Sedaj pa še bomo pogledali odgovore na preostala vprašanja. Določim enega učenca.</i></p> <p><i>Odlično!</i></p> <p>Določim drugega učenca naj prebere naslednje vprašanje.</p>	<p><i>Da pozivajo nove vojake k boju.</i></p> <p>Učenci poslušajo in gledajo na tablo, učenec bere: <i>Razmere na Balkanu so bile kritične že pred pričetkom 1. svetovne vojne. Takrat so Balkanski polotok poimenovali kot sod smodnika.</i> Učenci poslušajo, gledajo na tablo, učenec bere: <i>Zato ker so bila mnoga trenja za ozemlje med narodi na Balkanu in težnje Rusije in Avstro – ogrske.</i></p> <p>Učenci poslušajo, gledajo na tablo, učenec bere: <i>Kateri veliki imperij se je v začetku 19.st. umikal iz Balkana? Otomanski imperij.</i></p> <p>Učenci poslušajo, gledajo na tablo, učenec prebere in odgovori: <i>Kako so na to reagirali:</i> - <i>Balkanski narodi (Srbi, Grki in</i></p>	<p>Računalnik, projektor, platno</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Učno – delovni list, PP diapozitiv št. 9</p> <p>Računalnik, projektor, platno Metoda razlage in razgovora</p> <p>Učno – delovni list, PP diapozitiv št. 10</p> <p>Računalnik, projektor, platno</p>
--	--	---	---

	<p><i>Odlično!</i></p> <p>Določim naslednjega učenca.</p> <p><i>Pravilno!</i></p> <p>Določim naslednjega učenca.</p> <p><i>Pravilno! Prosim, preberi še naslednje vprašanje.</i></p> <p><i>Odlično!</i></p>	<p><i>Bolgari): s pridobitvijo samostojnosti in razširitvijo svojih mej (dve balkanski vojni)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Rusija: v želji po ozemlju na Balkanu, podpira balkanske narode proti Turkom</i> - <i>Avstro – ogrska: se polasti Balkanskega ozemlja in se boji, da se bojo balkanski narodi uprli</i> <p>Učenci poslušajo, gledajo na tablo, učenec prebere in odgovori: <i>Neposreden uvod v 1. svetovno vojno je bil atentat na prestolonaslednika Franca Ferdinanda 28. junija leta 1914.</i></p> <p>Učenci poslušajo, gledajo na tablo, učenec prebere in odgovori: <i>Atentat je izvedel Gavrilo Princip ki je bi član ilegalne srbske organizacije mlada Bosna.</i></p> <p>Učenci poslušajo, gledajo na tablo, učenec prebere in odgovori: <i>Za kaj se je zavzemala ilegalna srbska organizacija? Za združitev vseh južnih Slovanov.</i></p>	<p>Metoda razlage in razgovora</p> <p>Učno – delovni list, PP diapozitiv št. 11</p>
--	---	---	---

	<p><i>Vem, da je bil film v angleškem jeziku in ga je bilo malo težje razumeti... Ali imate kakšna vprašanja glede filma? Vam kaj ni bilo jasno? Film sicer prikazuje na začetku Centralne in Antantne sile, potem atentat in posledice atentata o katerih bomo sedaj spregovorili.</i></p>	<p>Učenci poslušajo in povejo, če imajo kakšno vprašanje.</p>	<p>Metoda razlage in razgovora</p>
<p>3.</p> <p>Avstro-Ogrska napove vojno Srbiji</p> <p>10 minut</p>	<p>Na PowerPointu pokažem učencem avstrijsko karikaturu.</p> <p>Vprašam: <i>Katero državo po vašem mnenju simbolizira roka in katero možiček?</i></p> <p><i>Ali mi lahko kdo prevede napis na sliki: „Serbien muss sterben“?</i></p> <p><i>Kaj je želel avtor s to karikaturu sporočiti?</i></p> <p><i>Tako je. V Avstro-Ogrski se je takoj po atentatu začela pojavljati propaganda naperjena proti Srbiji in pozivati k vojni.</i></p> <p>Vprašam: <i>Kaj je po vašem mnenju propaganda?</i></p> <p><i>Zelo dobro. Avstro-Ogrska je res atentat na</i></p>	<p>Učenci gledajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Roka simbolizira Avstro-Ogrsko, možiček pa Srbijo.</i></p> <p><i>Srbi morajo umreti.</i></p> <p><i>Da se bo Avstro-Ogrska maščevala Srbiji za atentat prestolonaslednika.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovorijo: <i>Da pozivaš k sovražnosti s članki, plakati...</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom</p> <p>PP diapozitiv št. 12</p> <p>Računalnik, projektor, platno</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>

	<p><i>svojega prestolonaslednika izkoristila za pritisk na Srbijo. Pri tem je uporabljala tudi propagando, ki je tekom vojne postajala vse bolj nasilna.</i></p> <p>Vprašam: <i>Ali lahko sklepate katera država je Avstro-Ogrsko pri tem podpirala?</i></p> <p><i>Res je. Obe državi sta v atentatu namreč videli priložnost za začetek dolgo pričakovane vojne. Avstro-Ogrska je tako Srbiji 23. julija 1914 izročila ultimatum z 48-urnim rokom za odgovor.</i></p> <p>Podam navodila za igro vlog: <i>Sedaj se boste prelevili v srbski parlament. Najprej boste izvolili predsednika parlamenta.</i></p> <p>Nadaljujem z navodilom: <i>Prejeli ste avstro-ogrski ultimatum, ki ga bo predsednik parlamenta prebral na glas. Zamislite si, da zasedate v kriznem trenutku. Zanima me:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kaj je zahtevala Avstro-Ogrska?</i> - <i>Kaj je za vas kot srbske parlamentarce sporno?</i> - <i>Ali se vam zdi ultimatum primeren?</i> - <i>Kako bi vi odgovorili nanj?</i> 	<p>Učenci odgovorijo: <i>Nemčija.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci upoštevajo navodilo in izvolijo učenca, ki bo nastopal kot predsednik srbskega parlamenta.</p> <p>Poslušajo navodilo.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razlage</p>
--	--	--	---

	<p><i>K besedi se lahko javi kdorkoli. Predsednik spremlja, kdo dvigne roko in mu da besedo. Bodite čim bolj prepričljivi. Predsednik naj stopi pred parlament in s PowerPointa glasno prebere ultimatum.</i></p> <p>Med razpravo beležim najbolj zanimive odgovore na tablo.</p> <p>Po nekaj minutah zaključim razpravo in učence pohvalim za njihovo kreativnost.</p> <p>Ponovimo: <i>Kateri dve točki sta bili po vašem mnenju za Srbe najbolj sporni?</i></p> <p><i>Kaj je Avstro-Ogrska v teh dveh točkah</i></p>	<p>Učenec, ki je bil izvoljen za predsednika prebere ultimatum.</p> <p>Učenci se javljajo k razpravi. Ugotovijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Avstro-Ogrska je od Srbije zahtevala ustavitev vseh protiaustrijskih dejavnosti in preiskavo umora na srbskem ozemlju.</i> - <i>Sporni sta 5. in 6. točka.</i> - <i>Ultimatum je pomenil poseganje v srbske notranje zadeve.</i> - <i>Učenci ultimata ne bi sprejeli.</i> <p>Poslušajo.</p> <p>Učenci odgovarjajo:</p> <p>5. in 6. točka.</p>	<p>Skupinska učna oblika</p> <p>Metoda izkustvenega učenja (igra vlog)</p> <p>PP diapozitiv št. 13</p> <p>Računalnik, projektor, platno</p> <p>kreda, tabla</p> <p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>
--	--	--	--

	<p><i>zahtevala?</i></p> <p><i>Zelo dobro.</i></p> <p><i>Pripomnim: Srbija je 25. julija, še pred iztekom roka, sprejela vse avstro-ogrske zahteve po opravičilu in zadužitvi protiavstro-ogrskih gibanj v Srbiji, zavrnila pa je preiskavo atentata na srbskem ozemlju, ker bi ta pomenila vmešavanje v notranje zadeve suverene države.</i></p> <p><i>Vprašam: Kako menite, da je Avstro-Ogrska sprejela odgovor Srbije?</i></p> <p><i>Ali menite, da bi danes katera država sprejela takšen ultimatus?</i></p> <p><i>Zakaj ne?</i></p> <p><i>Tako je. Vsaka suverena in neodvisna država smatra notranjepolitično področje samo za svoje in ne mara vmešavanja drugih držav.</i></p>	<p><i>Zahtevala je ustavitev vseh dejavnosti naperjenih proti Avstro-Ogrski in preiskavo umora prestolonaslednika na srbskem ozemlju.</i></p> <p><i>Učenci poslušajo.</i></p> <p><i>Učenci odgovarjajo: Ni bila zadovoljna.</i></p> <p><i>Ne.</i></p> <p><i>Ker nobena država ne mara vmešavanja v svoje notranje zadeve.</i></p> <p><i>Poslušajo.</i></p>	<p><i>Metoda razlage</i></p> <p><i>Metoda razgovora</i></p> <p><i>Metoda razlage</i></p>
--	---	--	--

	<p>Sprašujem dalje: <i>Ali mislite, da je Avstro-Ogrska pričakovala takšen odgovor?</i></p> <p><i>Zakaj?</i></p> <p><i>Zelo dobro. Avstro-Ogrska je res pohitela in Srbiji 28. julija 1914 napovedala vojno.</i></p> <p>Vprašam: <i>Kako pa menite, da so ljudje sprejeli vojno?</i></p> <p><i>Torej mislite, da so jo sprejeli z navdušenjem?</i></p> <p><i>Zakaj?</i></p> <p><i>Pravilno. Ljudje v evropskih prestolnicah so res z navdušenjem pozdravili začetek vojne. Vsi so podprli svoje vlade. Zavzemanje za mir je postalo celo nejunaško. Evropo je zajela prava evforija, politiki pa so vojakom zagotavljali, da bodo doma "še preden bo padlo listje z dreves".</i></p> <p>Vprašam: <i>Kdaj se je začela 1. svetovna vojna?</i></p>	<p>Učenci odgovarjajo: <i>Da.</i></p> <p><i>Ker je želela vojno.</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odgovarjajo: <i>Pričakovali so jo.</i></p> <p><i>Da.</i></p> <p><i>Ker je vsaka stran želela dokazati, da se bori za pravično stvar.</i></p> <p>Poslušajo.</p> <p>Učenci odgovarjajo: <i>28. julija 1914 z vojno napovedjo Avstro-Ogrske Srbiji.</i></p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>
--	--	--	---

	<p><i>Kdaj naj bi se po prvih ocenah politikov končala vojna?</i></p> <p><i>Pa se je to uresničilo?</i></p> <p><i>Sedaj pa prosim vzemite zvezke in naša opažanja prepisite s PowerPointa.</i></p>	<p><i>Jeseni.</i></p> <p><i>Ne.</i></p> <p>Učenci prepisujejo zapis snovi v zvezke.</p>	<p>PP diapozitiv št. 14</p> <p>Računalnik, projektor, platno</p>
--	--	---	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>Zaključno ponavljanje</p> <p>(5 minut)</p>	<p>Podam navodilo: <i>Imate 5 minut za zaključno debato.</i> <i>Razmišljajte o naslednjem:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Glede na vse, kar ste danes slišali, videli in prebrali, poskušajte sklepati, zakaj so prebivalci glavnih sil (Anglije, Francije, Nemčije...) tako voljno pristali na vojno.</i> - <i>Zakaj so se tisoči in tisoči mladeničev, ki ne bi v miru ranili niti muhe prostovoljno javili v vojsko v kateri so potem pobijali druge mladeniče?</i> - <i>Ali so države takšno obnašanje podpirale?</i> - <i>Ali ga podpirajo še danes?</i> 		<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razgovora (učitelj pusti da učenci debatirajo med sabo, vendar jih počasi usmerja)</p>

	<p>- <i>Ali se še danes mladeniči in mladenke prijavljajo v vojsko zaradi idealov, ki se izkažejo kot povsem nerealni?</i></p> <p>Učencem zastavim zadnje vprašanje: <i>Kaj pa bi se morale spremeniti, da se takšne stvari ne bi več dogajale?</i></p>	<p>Učenci debatirajo: <i>Ja kot smo, že prej ugotovili je zagotovo največji del odgovornosti na državah, ki so izvajale propagando in sebe prikazovale kot borce za pravično stvar, nasprotnike pa kot nečloveške pošasti.</i></p> <p><i>Ne jaz se pa s tem ne strinjam, mislim da bi do vojne prišlo v vsakem primeru, pa vem, da so kasneje mnoge države uvedle prisilno mobilizacijo</i></p> <p><i>Ja tudi danes države podpirajo takšno obnašanje in prav zaradi tega se tudi danes mladeniči in mladenke na prevaro prijavljajo v vojsko. Lep primer je npr. Ameriška invazija v Iraku, kjer je predsednik ZDA prevaral celotno državo in jo spravil v vojno. Tudi tam umirajo mladeniči in mladenke.</i></p> <p>Razmišljajo: <i>Države bi se morale odreči propagande, in poskušati mirno reševati spore.</i></p>	
--	---	---	--

	<p>Učencem narekujem domačo nalogo, ki si jo zapišejo v zvezke: Za nenadarjene in nadarjene učence: <i>Na internetu ali v zgodovinski literaturi poiščite podatke o atentatih na znane osebnosti v 20. in 21. stoletju.</i></p> <p>Samo za nadarjene postavim še dodatno vprašanje: <i>Razmislite, ali je imel kateri od najdenih atentatov tako usodne posledice za svet kot sarajevski atentat.</i></p>	<p><i>Ne to ne bi delovalo, morali bi okrepiti državni dialog in v šole vpeljati predmete, ki bi učili o enakovrednosti vseh narodov. Potem nihče več ne bi mogel pozivati na vojno.</i></p> <p><i>Jaz pa mislim, da bi morali okrepiti vlogo Združenih Narodov nasproti državam, saj imajo že v statutu zapisano mirno reševanje konfliktov.</i></p> <p>Učenci si v zvezke zapisujejo domačo nalogo.</p>	
--	--	---	--

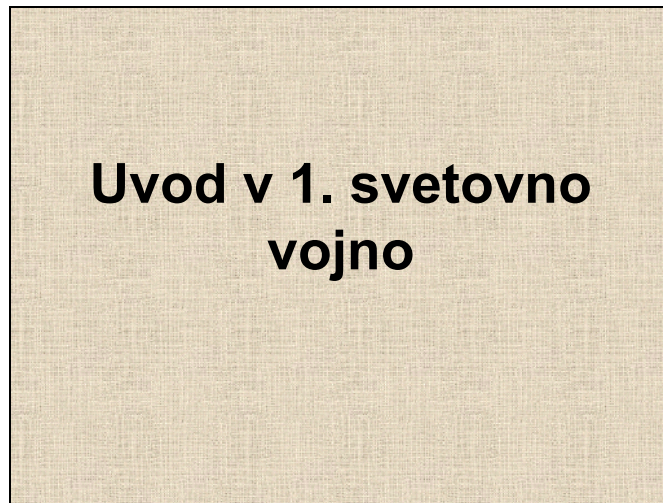

PRILOGE:

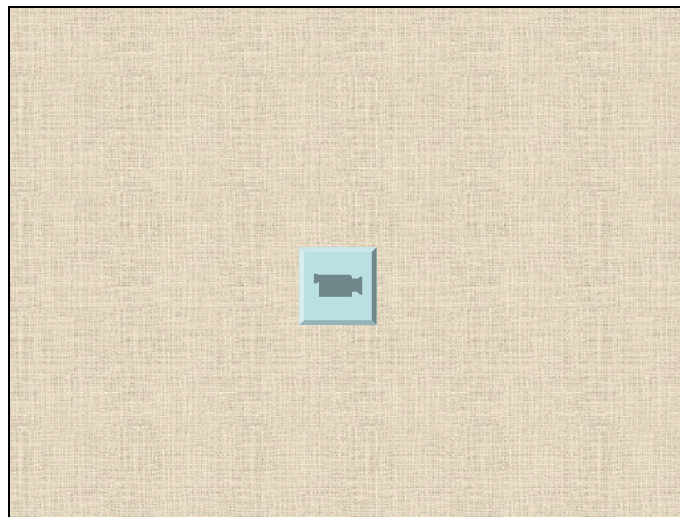
1. PowerPoint predstavitev (tudi zapis učne snovi).
2. Seznam literature uporabljene na diapozitivih.
3. Izrezane države (antantne in centralne sile).
4. Učno-delovni list.
5. Izpolnjen učno- delovni list.
6. Uporabljene strani iz učbenika.

1.

Diapozitiv 1

Diapozitiv 2

Diapozitiv 3

A slide with a light beige, textured background. The title "Razmere v Evropi pred vojno" is centered in a bold, black, sans-serif font. Below the title, there are two bullet points, each starting with a small black dot. The first bullet point is underlined and followed by a paragraph. The second bullet point is underlined and followed by a paragraph.

- Boj za kolonije v Afriki in tudi Aziji
Že leta 1905 in nato še 1911 sta se Francija in Nemčija sprli zaradi Maroka.
- Nacionalna nasprotja
Francija je hotela nazaj Alzacijo in Loreno; Rusija in Avstro- Ogrska sta hoteli vpliv na Balkanu; Srbi, Bolgari in Romuni pa so se bojevali za samostojnost.

Diapozitiv 4

- CENTRALNE SILE: Nemčija, Avstro-Ogrska, Italija
- ANTANTNE SILE: Francija, Rusija, Anglija.

Začne se tekma v oboroževanju- države verjamejo, da so z večjo količino orožja močnejše.

Diapozitiv 5

Razdeljena Evropa

Diapozitiv 6

Diapozitiv 7

Diapozitiv 8

Začetek 1. svetovne vojne

<http://www.youtube.com/watch?v=Ud8OpqfRsWM>

A World War I poster titled "Your Chums are Fighting" and "Why aren't YOU?". It features a silhouette of a soldier in a trench, holding a rifle, against a background of a red and green landscape.

Diapozitiv 9

Razmere na Balkanu so bile kritične že pred pričetkom 1. svetovne vojne. Takrat so Balkanski polotok poimenovali kot:

- a) Črna roka
- b) Sod smodnika ←
- c) Dežele Jugoslavije

Diapozitiv
10

Zakaj misliš, da so Balkanski polotok tako poimenovali?

- Kateri veliki imperij se je v začetku 19.st. umikal iz Balkana?
OTOMANSKI IMPERIJ
- Kako so na to reagirali:
Balkanski narodi (Srbi, Grki in Bolgari):
se pridobitvijo samostojnosti in razširitvijo svojih mej (dve balkanski vojni)
- Rusija:
v želji po ozemlju na Balkanu, podpira balkanske narode proti Turkom
- Avstro - ogrska:
se polasti Balkanskega ozemlja in se boji, da se bojo balkanski narodi uprli

Diapozitiv
11

Neposreden uvod v 1. svetovno vojno je bil atentat na prestolonaslednika Franca Jožefa I. 28. junija
leta 1914

Atentat je izvedel
Gavrilo Princip,
ki je bil član ilegalne srbske organizacije
mlada Bosna.

Za kaj se je zavzemala ilegalna srbska organizacija?
Za združitev vseh južnih Slovanov.

Diapozitiv
12

Avstrijska karikatura, ki je nastala po atentatu:
»Srbi morajo umreti.«

Diapozitiv
13

Avstro-ogrski ultimat Srbiji

1. Da bo prepovedala vsako publikacijo, ki neti sovraštvo in prezir do monarhije in s svojo splošno tendenco nasprotuje njeni teritorialni integriteti.
2. Da bo takoj razpustila »Narodno obrano« in da bo enako ravnala z drugimi društvi v Srbiji, ki delajo propagando proti avstro-ogrski monarhiji. /.../
5. Da bo sprejela sodelovanje cesarske in kraljeve vlade pri dušenju subverzivnega gibanja, naperjenega proti teritorialni integriteti monarhije.
6. Da bo začela sodno preiskavo proti udeležencem v zaroti dne 28. junija, ki so na srbskem ozemlju. Pri tej preiskavi naj bi sodelovali organi, ki bi jih delegirala cesarska in kraljevska vlada.

Diapozitiv
14

Avstro-Ogrska napove vojno Srbiji

- Avstro-Ogrska in Nemčija atentat sprejmeta kot priložnost za začetek vojne
- Avstro-Ogrska 23. julija 1914 Srbiji izroči ultimat z 48-urnim rokom za odgovor
- Srbija 25. julija 1914 sprejme vse avstro-ogrške zahteve po opravičilu; zavrne 5. in 6. točko ultimata, ker sta zahtevali sodelovanje Avstro-Ogrske pri zatiranju protiaustro-ogrskih gibanj v Srbiji ter pri preiskavi atentata na srbskem ozemlju
- Avstro-Ogrska 28. julija 1914 Srbiji napove vojno

2. Seznam literature uporabljene na diapozitivih

Diapozitiv št. 2:

Začetek 1. svetovne vojne: <http://www.youtube.com/watch?v=BsJ-Q9FZLZs> (15. 4. 2008).

Diapozitiv št. 5:

Razdelitev Evrope: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Europe_1914.png (17. 4. 2008).

Diapozitiv št. 6 in 7:

Zavezniki: <http://www.ww1-propaganda-cards.com/> (17. 4. 2008).

Diapozitiv št. 8:

Prva svetovna vojna: <http://www.youtube.com/watch?v=Ud8OpqfRsWM> (17.4.2008) in <http://www.historycomesalive.ca/canadians/images/wwiposter.jpg> (17.4.2008).

Diapozitiv št. 11:

Gavrilo Princip: [http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Gavrilo Princip.jpg/225px-GavriloPrincip.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d3/Gavrilo_Princip.jpg/225px-GavriloPrincip.jpg) (17.4.2008).

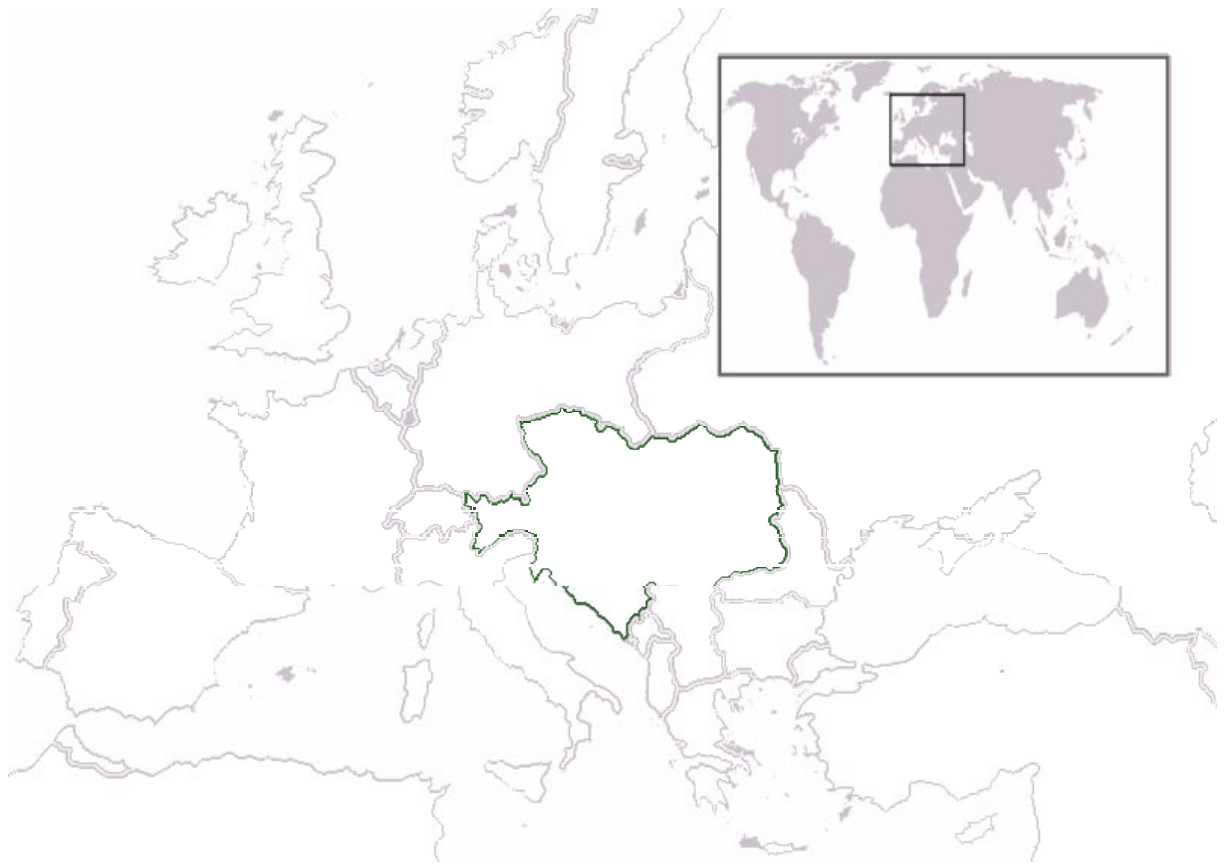
Diapozitiv št. 12:

Repe., B. (2002). Sodobna zgodovina. Zgodovina za 4. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan, str. 23.

Diapozitiv št. 13:

Burkeljca, M. in dr. (2005). Raziskujem preteklost 9. Delovni zvezek za zgodovino za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Založba Rokus, str. 7.

3.

4. UVOD V PRVO SVETOVNO VOJNO...

Odgovori na naslednja vprašanja. Pomagaj si z učbenikom in spominom ogleda film »The start of great war«. Veliko uspeha pri reševanju.

1. Razmere na Balkanu so bile kritične že pred pričetkom 1. svetovne vojne. Takrat so Balkanski polotok poimenovali kot (ustrezno obkroži):
- a) Črna roka
  - b) Sod smodnika
  - c) Dežele Jugoslavije

VIR: Učbenik, str. 9

2. Zakaj misliš, da so Balkanski polotok tako poimenovali? Pomagaj si tako, da najprej odgovoriš na spodnja vprašanja... _____

_____

Kateri veliki imperij se je v začetku 19.st. umikal iz Balkana?
_____ (ime).

Kako so na to reagirali (dopolni):

- a) Balkanski narodi (Srbi, Grki in Bolgari):
- b) Rusija:
- c) Avstro - ogrska:

VIR: Učbenik, str. 9

3. Neposreden uvod v 1. svetovno vojno je bil atentat na prestolonaslednika Franca Jožefa I. 28. junija _____ (leto). Atentat je izvedel _____ (ime in priimek), ki je bil član ilegalne srbske organizacije _____ (ime).

Za kaj se je zavzemala ilegalna srbska organizacija _____ ?

_____

VIR: Učbenik, str. 9 in kratek film »The start of great war«

5. UVOD V PRVO SVETOVNO VOJNO...⁸

Odgovori na naslednja vprašanja. Pomagaj si z učbenikom in spominom ogleda film »The start of great war«. Veliko uspeha pri reševanju.

4. Razmere na Balkanu so bile kritične že pred pričetkom 1. svetovne vojne. Takrat so Balkanski polotok poimenovali kot (ustrezno obkroži):
- a) Črna roka
  - b) Sod smodnika
  - c) Dežele Jugoslavije

VIR: Učbenik, str. 9

Zakaj misliš, da so Balkanski polotok tako poimenovali? Pomagaj si tako, da najprej odgovoriš na spodnja vprašanja...

Zato ker so bila mnoga trenja za ozemlje med narodi na Balkanu in težnje Rusije in Avstro - ogrske.

Kateri veliki imperij se je v začetku 19.st. umikal iz Balkana?

Otomanski imperij (ime).

Kako so na to reagirali (dopolni):

- d) Balkanski narodi (Srbi, Grki in Bolgari): s pridobitvijo samostojnosti in razširitvijo svojih mej (dve balkanski vojni)
- e) Rusija: v želji po ozemlju na Balkanu, podpira balkanske narode proti Turkom
- f) Avstro - ogrska: se polasti Balkanskega ozemlja in se boji, da se bojo balkanski narodi uprli

VIR: Učbenik, str. 9

---

⁸ Rešitve so označene z modro barvo.

5. Neposreden uvod v 1. svetovno vojno je bil atentat na prestolonaslednika Franca Jožefa I. 28. junija 1914 (leto). Atentat je izvedel **Gavrilo Princip** (ime in priimek), ki je bil član ilegalne srbske organizacije **mlada Bosna** (ime).

Za kaj se je zavzemala ilegalna srbska organizacija **mlada Bosna** ?
Za kaj se je zavzemala ilegalna srbska organizacija? Za združitev vseh južnih Slovanov.

VIR: Učbenik, str. 9 in kratek film »The start of great war«

GLAVNE IDEJE
 Zakaj vojna ni bila presenečenje
 Ali je bil Gavrilo Princip odgovoren za začetek vojne
 Pogajanj je konec, pripravlja se orožje

KLJUČNE BESEDI
 nacionalne nadomest
 atental v Sarajevu
 antantne sile
 centralne sile

Zakaj je izbruhnila
 prva svetovna vojna

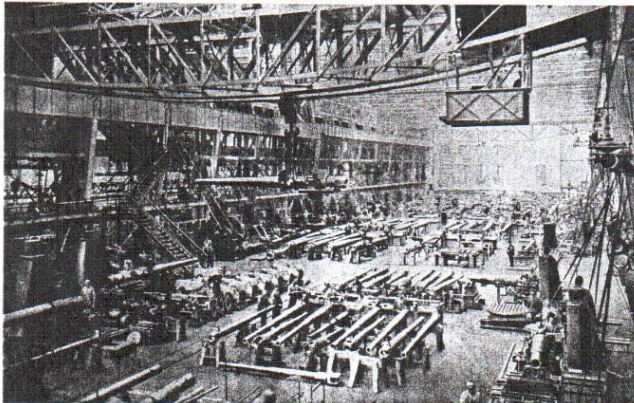
Karikatura prikazuje nemški pogled na britanski imperij pred izbruhom vojne. Kje so bile angleške kolonije? Opiši prikazani nemški pogled.

Zakaj vojna ni bila presenečenje

Ob koncu 19. stoletja so evropski narodi živeli v miru skoraj 30 let. V zadnji polovici stoletja je delovalo tudi mnogo mirovnih gibanj, ki so izražala željo po miru in stabilnosti v Evropi.

Toda v zadnjih desetletjih pred prvo svetovno vojno je mednarodna napetost nenehno naraščala. Spremembe v medsebojnih odnosih evropskih držav je povzročila tudi ustanovitev dveh novih velikih držav, Italije in Nemčije.

Nemčija je po zmagoviti vojni nad Francijo (1870/71) postala velesila in nemško-francosko nasprotje je postalo pglavitna značilnost v Evropi. Nemčija je poiskala zaveznike ter se z Avstro-Ogrsko in Italijo povezala v zvezo **CENTRALNIH SIL**.

V Kruppovi tovarni orožja v Nemčiji so izdelovali puške, naboje, topove in drugo orožje.

Nasprotovanje tej zvezi je zblížalo Francijo in Rusijo, ki sta se povezali v zvezo. Anglija se sprva ni vmešavala v evropske spore, saj je skrbel za svoj veliki imperij. Ko pa je Nemčija leta 1900 začela načrtno krepiti vojno mornarico, je Anglija začela tekmovati v oboroževanju z Nemčijo. Želela je obdržati vodilni položaj na morju, kar je bilo tudi nujno za obrambo njenega imperija. Hkrati je začela iskati zaveznike proti Nemčiji ter se s Francijo in Rusijo povezala v zvezo **ANTANTNIH SIL**. Tekmovanje med evropskimi narodi je dodatno spodbudilo industrijski razvoj, ki je izzval tekmovanje za pridobitev surovin in trgov. Velika Britanija, začetnica industrijske revolucije, je bila dolgo vodilna industrijska velesila, ob koncu 19. stoletja pa jo je industrijsko dohitela Nemčija.

Nacionalna nasprotja so spodbujali tudi politični interesi posameznih držav in narodov. Francija ni mogla pozabiti izgube Alzacije in Lorene, Avstro-Ogrska in Rusija pa sta želeli vpliv na Balkanu. Na Balkanu so se močna nacionalna gibanja Srbov, Bolgarov, Romunov in drugih narodov bojevala za samostojnost.

Začetnik politik zvez je bil nemški kancler Otto von Bismarck (kancler 1871–90). Zaradi napetosti je to postala prevladujoča politika večine evropskih držav pred vojno. Najprej so države podpisovale meddržavne sporazume, nato pa so se evropske države povezale v dva nasprotujoča si tabora.

 www.spartacus.schoolnet.co.uk/FWW.htm

Naraščajoči nacionalizem je povzročil nevarno tekmo v oboroževanju. Evropski narodi so verjeli, da če želijo biti veliki, morajo imeti močno in moderno oboroženo vojsko.

Evropske države so med seboj tekmovali tudi v tem, katera bo imela več kolonij v Afriki in Aziji. Še pred izbruhom vojne je spor zaradi kolonij skorajda zanetil spopade. Leta 1905 in nato spet 1911 sta se Francija in Nemčija sprli zaradi oblasti nad Marokom, kolonijo v severni Afriki. Ker je skoraj vsa Evropa podprla Francijo, je Nemčija v tem sporu popustila.

Ali je bil Gavrilo Princip odgovoren za začetek vojne

V času pred izbruhom vojne je bil Balkanski polotok znan kot evropski »sod smodnika«. Otomanski imperij je bil v krizi. Posameznim balkanskim narodom je uspelo pridobiti samostojnost že v 19. stoletju (Grki). Drugi narodi pa so poskušali zaživeti brez otomanske oblasti na začetku 20. stoletja. Nacionalna gibanja so bila zaradi tega v tem delu Evrope zelo močna. Poleg tega je vsak narod želel razširiti svoje meje, zaradi česar so obstajala nasprotja med Srbi, Bolgari in Grki. Nasprotja so pripeljala do dveh balkanskih vojn: prva je potekala leta 1912 in druga 1913. Šele pod pritiskom Rusije je bil med temi narodi dosežen sporazum.

Rusija je ves čas podpirala slovanske narode (zlasti Srbe) v njihovem boju proti Turkom. Na drugi strani je bila Avstro-Ogrska, ki se je zbalala, da bi se zaradi močne Srbije utegnili upreti slovanski narodi, ki so živeli v njeni državi. Poleg tega sta obe velesili, Rusija in Avstro-Ogrska, upali, da bosta dobili oblast nad Balkanom, s katerega se je umikala Turčija.

Leta 1908 si je Bosno in Hercegovino priključila Avstro-Ogrska. Balkan pa je postal območje napetosti spet leta 1914, ko je Srbija izšla

iz balkanskih vojn kot zmagovalka in je glasno zahtevala priključitev Bosne in Hercegovine. Avstro-Ogrska je nasprotno želela zadušiti kakršnekoli težnje Slovanov v Bosni in Hercegovini po povezovanju s Srbijo.

V tem napetem ozračju je 28. junija 1914 avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand s soprogo obiskal Sarajevo, glavno mesto Bosne in Hercegovine. Med množico, ki je opazovala kraljevi sprevod, je bil tudi Gavrilo Princip. Bil je član ilegalne organizacije Mlada Bosna, ki se je bojevala proti avstrijski oblasti v Bosni in Hercegovini. Gavrilo Princip je večkrat streljal in pri tem smrtno ranil prestolonaslednika in njegovo ženo.

Zakaj je izbruhnila prva svetovna vojna

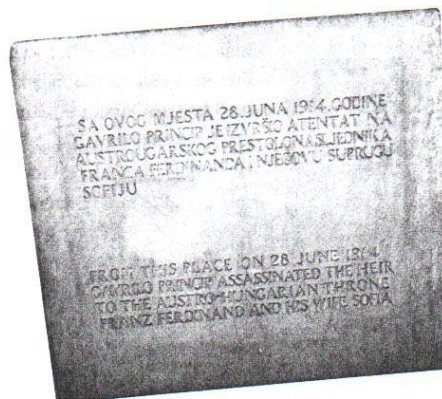

GAVRILLO PRINCIP
(1894–1918)

- rojen je bil v kraju Gornji Oblaj pri Grahovem v Hercegovini,
- v Sarajevu je končal trgovsko šolo in šolanje nadaljeval v Beogradu,
- ko je izvedel atentat, je imel le 20 let,
- bil je član ilegalne srbske organizacije Mlada Bosna, ki se je zavzemala za združitev vseh Južnih Slovanov,
- zaradi atentata je bil obsojen na 20 let zapora,
- junija 1918 je umrl v trdnjavskem zaporu Terezin na Češkem.

Nemški cesar Viljem II. (1859–1941). Njegova želja je bila, da bi bila Nemčija največja gospodarska in vojaška sila v Evropi. Zaradi tega je podpiral nemške vojne načrte.

Danes na kraju atentata ob reki Miljacki stoji spominsko obeležje.

 www.news.bbc.co.uk/1/hi/special_report/1998/10/98/world_war-i

ALI VEŠ?

- da je na prestolonaslednika Franca Ferdinanda čakalo kar šest atentatorjev, mladih bosanskih Srbov,
- da je najprej v prestolonaslednikov avtomobil vrgel bombo Nedeljko Čabrinović, ki je nato zaužil strup in skočil v reko, vendar je bil njegov strup že prestar in ni deloval,
- da je v trenutku, ko so ga prijeli, strup zaužil tudi Gavrilo Princip, vendar ta prav tako ni deloval,
- da je bil 28. junij srbski nacionalni praznik, ko so Srbi praznovali obletnico poraza proti Turkom iz leta 1389,
- da je avstrijska obveščevalna služba v Srbiji odkrila, da se v Sarajevu pripravlja atentat.

».../ [nemški] Cesar me je pooblastil, da obvestim našega cesarja, da bi se morda v tem in drugih primerih naslonili na vso nemško pomoč. /.../ Mnenje cesarja je bilo, da ta akcija ne sme biti zamujena. /.../ Rusija ni bila pripravljena za vojno in bi dvakrat premislila, predno bi prišla za orožje. /.../ Če bi se odločili, da je vojna proti Srbiji nujna, bi cesar obžaloval, ker nismo znali izkoristiti trenutne priložnosti.«
(Izjava grofa Szogyenya, avstrijskega veleposlanika v Berlinu, v kateri poroča o pogovoru z nemškim cesarjem julija 1914)

AKTUALNO

V letu 1991 so nacionalne napetosti ob razpadu Jugoslavije povzročile krvavo vojno na Balkanu. Med vojno v Bosni in Hercegovini je Sarajevo vnovič postalo simbol vojne, saj so ga Srbi obkoljevali 1330 dni. Sarajevčani so bili soočeni z ne-nehnim topovskim obstreljevanjem, pomanjkanjem hrane in osnovnih potrebščin ter življenjem v kletah.

Pogajanj je konec, pripravlja se orožje

Ker je bil atentator Srb, je Avstro-Ogrska dogodek izkoristila za pritisk na Srbijo. Nemški cesar Viljem je od Avstro-Ogrske zahteval, da mora biti nepopustljiva do Srbije, in ji ponudil pomoč, kar je Avstro-Ogrsko močno opogumilo. Dne 23. julija 1914 je Avstro-Ogrska Srbiji izročila ultimatum, ki je od nje zahteval ustavitev vseh protiavstrijskih dejavnosti. Poleg tega naj bi srbske oblasti avstrijskim policijskim uradnikom dopustile preiskovanje umora na svojem ozemlju. Srbske oblasti so se zavedale, da bo zavrnitev ultimata vodila v vojno z močnejšo Avstro-Ogrsko. Zato so privolile v skoraj vse avstrijske zahteve, za rešitev nekaterih najbolj spornih pa so predlagale mednarodno konferenco. Vendar pa avstro-ogrške oblasti niso bile pripravljene na pogajanja. Avstrijski dvor se je že odločil za vojno. 28. julija 1914 je Avstro-Ogrska zavrnila srbsko ponudbo in Srbiji napovedala vojno. Istega dne je Rusija, ki je bila srbska zaveznica, naročila razporeditev svoje vojske ob avstro-ogrski meji. Evropski voditelji so skušali doseči pogajanje med Avstro-Ogrsko in Rusijo, a je bilo že prepozno. Vojna se je medtem že začela.

POJMI

MIROVNO GIBANJE – gibanje, ki se zavzema za mir
SOD SMOĐNIKA – izraz, ki opisuje napete razmere na Balkanu pred prvo svetovno vojno
ULTIMAT – zadnji poziv za izpolnitev zahtev v določenem roku

PONOVIMO

1. Zakaj so se stopnjevala nacionalna nasprotja v Evropi na začetku 20. stoletja?
2. Katere države so sestavljale zvezo centralnih sil in katere države zvezo antantnih sil?
3. Pojasni vzroke za nasprotja med Srbijo in Avstro-Ogrsko.

PREMISLI

1. Zakaj je bilo nemogoče ustaviti vojno po atentatu na avstro-ogrškega prestolonaslednika?

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
KAKŠNA JE BILA TOTALNA VOJNA**

DATUM: 24. 4. 2008

IME IN PRIIMEK: Tjaša Gabrijelčič,
Daša Gelze,
Robert Marin,
Gregor Potokar,
Rok Trdan,
Sanja Zabav

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: osnovna
Razred: 9. r. (in nadarjeni učenci)
Datum: 24. 4. 2008
Predmet: Zgodovina
Učna tema: Druga svetovna vojna
Učna enota: Kakšna je bila totalna vojna
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">
- frontalna učna oblika
- skupinska učna oblika
- individualna učna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">
- metoda razlage
- metoda pogovora oz. razgovora
- metoda dela s pisnim gradivom
- metoda dela s slikovnim gradivom
- metoda slikovne demonstracije
Učne tehnike: mreža
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">
- razložiti pojem totalna vojna,
- pojasniti in opisati značilnosti vojnega gospodarstva,
- razložiti pojma cenzura in propaganda,
- ovrednotiti pomen vojne cenzure in propagande,
- opisati vlogo žensk med 2. svetovno vojno,
- pojasniti pojme geto, holokavst in genocid,
- pojasniti nemški odnos do Judov in drugih nearijskih narodov,
- naštetih vrste taborišč ter primere posameznih taborišč,
- opisati razmere v taboriščih,
- navesti kdo je bila Anna Frank in zakaj je pomembna,
- s pomočjo pisnega in slikovnega gradiva rešiti dane naloge,
- sodelovati v skupini, poslušati in sprejemati mnenja ostalih.
Učna sredstva: <ul style="list-style-type: none">
- učila: učbenik (Razpotnik, Snoj, 2005), delovni listi, videoposnetek, mreža
- učni pripomočki: tabla, kreda, računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
Didaktične etape učnega procesa: -pripravljanje ali uvajanje

<p>-obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje -ponavljanje</p>
<p>Didaktična načela:</p> <p>nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, individualizacija, diferenciacija, vzgojnost, ustreznost, socializacija, aktivnost, življenjskost, problemskost ...</p>
<p>Medpredmetne povezave:</p> <p>Sociologija (položaj žensk med vojno, cenzura, propaganda), geografija (delo z zemljevidom), slovenščina (Ana Frank), angleščina (plakat - vloga žensk)</p>
<p>Novi pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cenzura: danes uradno pregledovanje knjig, revij ali časopisov pred natiskom ali objavo (tudi pisem, filmov ali gledaliških predstav), - genocid: v mednarodnem pravu: rodomor, pomor, uničenje kake rasne, narodne ali verske skupnosti, - geto: židovska mestna četrt, v kateri so živeli Židje ločeni od ostalega prebivalstva, - holokavst: žrtev ali spravna daritev, sežgana na ognju, - propaganda: načrtno, sistematično širjenje kakih naukov, idej ali teorij, njen namen je pridobivanje novih privrženecv, - koncentracijsko taborišče: množično taborišče, v vojni največ za ujetnike, begunce ter za politične nasprotnike režima.
<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razpotnik, J., Snoj, D., Raziskujem preteklost 9 – učbenik za zgodovino za 9. razred osnovne šole, Ljubljana, 2005, Rokus, 173 str. - Kern, A., Nečak, D., Repe, B., Naše stoletje – zgodovina za 9. razred devetletne osnovne šole, Ljubljana, 2003, Modrijan, 230 str. - Nešović, B., Prunk, J., 20. stoletje – zgodovina za 8. razred osnovne šole, Ljubljana, 1994, DZS, 260 str. - Piekalkiewicz, J., Druga svetovna vojna, Ljubljana, 1996, DZS, 1120 str. - Dolenc, E., idr. Koraki v času. 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. devetletke. Ljubljana, 2002, DZS, 167 str. - Ourednik, P., Evropeana: Kratka zgodovina dvajsetega stoletja. Ljubljana, 2006, Društvo ZAK, 101 str. - Verbinc, F., Slovar tujk. Ljubljana 1982. Cankarjeva založba, 770 str. - http://www.youtube.com/watch?v=ItXTRgdimG8 (videoposnetek, april 2008) - http://www.hjp.ch/texte/Philosophie/Bld/auschwitz1.jpg (april 2008) - http://www.glenn-co.k12.ca.m/ (april 2008)

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	<p>Po vstopu v razred pozdravim učence.</p> <p>Ogledali si bomo posnetek. Predvajam posnetek propagandnega filma o tretjem rajhu. Kaj nam film prikazuje?</p> <p>Kdo je bil Adolf Hitler?</p> <p>Kakšna se vam zdi glasba?</p> <p>Čemu služi?</p> <p>Hitler je s svojimi dejanji precej spremenil ne samo potek vojne na bojiščih, ampak tudi življenje navadnih ljudi, civilistov. V tej šolski uri boste spoznali kako je 2. svetovna vojna spremenila življenje civilistov.</p> <p>Na koncu učne ure boste znali pojasniti značilnosti vojnega gospodarstva, ovrednotiti pomen cenzure in propagande v tem času ter razložiti vlogo žensk med vojno. Poznali boste značilnosti nemškega preganjanja Judov ter značilnosti taborišč.</p>	<p>Učenci odzdravijo, usedejo ter se pripravijo na pouk.</p> <p>Učenci gledajo posnetek.</p> <p>Film prikazuje nemško vojsko; ljudi ki čakajo na govor Adolfa Hitlerja, vesele, nasmejane ljudi.</p> <p>Adolf Hitler je bil nacistični voditelj ...</p> <p>Glasba je slavnostna.</p> <p>Film je propaganden, spodbuja k sprejemanju, veselju.</p>	<p>frontalna oblika</p> <p>metoda dela z gibljivimi slikami</p> <p>računalnik, projektor, projekcijsko platno</p> <p>posnetek (vir: http://www.youtube.com/watch?v=ItXTRgdImG8)</p> <p>metoda razlage</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Navodila za delo v skupinah</p> <p>3 minute</p>	<p>V tej šolski uri boste novo učno snov spoznali s pomočjo dela v skupinah. Vsaka skupina bo dobila učni list z natančnimi navodili in različnimi nalogami. Odgovore na vprašanja boste kasneje predstavili sošolcem. Časa za reševanje nalog imate 10 minut. V skupini sodelujete vsi. Upoštevajte tudi ostale skupine ter se pogovarjajte potihoma.</p> <p>Učence sama razdelim v štiri enako velike skupine. Nadarjene učence razdelimo v posebno skupino. Vsaka skupina dobi učni list z nalogami.</p>	<p>Učenci natančno poslušajo navodila za delo v skupinah.</p> <p>Učenci se posedejo v skupine in začnejo z reševanjem nalog.</p>	<p>frontalna oblika</p> <p>metoda razlage</p>
<p>2. Skupinsko delo</p> <p>10 minut</p>	<p>Med skupinskim delom hodim po razredu in dodatno pojasnujem navodila. Če se učencem zatakne pri reševanju nalog, jim nudim pomoč.</p>	<p>Učenci v skupinah odgovarjajo na vprašanja z učnega lista.</p>	<p>skupinska učna oblika</p> <p>metoda razgovora</p> <p>metoda dela s pisnim gradivom, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda slikovne demonstracije</p> <p>učni listi za skupine</p> <p>učbenik Raziskujem preteklost 9</p>

3. Poročanje ter zapis snovi	Pred poročanjem vsem učencem razdelim učni list, ki ga skupaj dopolnijo po poročanju vsake skupine.	Učenci sošolcem predstavijo rešitve danih nalog. Po poročanju vsake skupine dopolnijo učni list in si tako zapišejo snov.	frontalna oblika
20 minut	<p>1. <u>skupina: Vojno gospodarstvo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakaj 2. svetovno vojno imenujemo totalna vojna? - Razložite pojem vojno gospodarstvo. - S pomočjo priloženega besedila opišite, kaj je značilno za gospodarstvo okupiranih držav. - Kako so države nadomeščale pomanjkanje delovne sile zaradi vpoklica moških v vojsko? - Pojasnite, kako so se države spopadale s problemom pomanjkanja hrane. 	<p>Tako jo imenujemo, ker je vojna poleg vojakov prizadela tudi civiliste, saj so bile meje med zaledjem in fronto zabrisane.</p> <p>Vojno gospodarstvo – gospodarstvo, ki je popolnoma podrejeno vojnim potrebam.</p> <p>Gospodarstvo okupiranih držav je popolnoma podrejeno potrebam držav okupatorok (neusmiljeno izkoriščanje).</p> <p>Pomanjkanje delovne sile so države nadomeščale s prisilnim delom tujcev in vojnih ujetnikov ter zaposlovanjem žensk. Podaljšali so delovni čas.</p> <p>Zaradi pomanjkanja hrane so uvedli racionalizacijo živil – omejili so količino živil, ki so bila naprodaj. Spodbujali so pridelavo hrane tudi med meščani (sprememba javnih parkov v vrtove).</p>	metoda razlage in razgovora učni list – zapis učne snovi
	<p>2. <u>skupina: Cenzura in propaganda med 2. svetovno vojno</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Razložite pojem cenzura. - Kaj so države želele doseči s cenzuro? 	<p>Cenzura pomeni nadzor nad informacijami.</p> <p>Države so s cenzuro preprečile objavo</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> - Se vam zdi močna cenzura med vojno upravičena? Zakaj (ne)? Ali države tudi danes izvajajo cenzuro? Kdaj? - Kako so v državah širili vojno propagando? - Opišite plakat (učbenik str. 82). Kaj prikazuje? Kaj nam plakat sporoča? - V kakšne namene so uporabljali propagande plakate? <p>3. <u>skupina: Ženske med 2. svetovno vojno</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kako je vojna vplivala na položaj žensk? - Opišite, v katere službe in dejavnosti so se ženske vključevale med 2. svetovno vojno. 	<p>informacij, ki bo koristile sovražniku ter načrtno vplivale na mnenje prebivalcev o vojni.</p> <p>Države tudi danes izvajajo cenzuro, še posebej v času vojn in političnih kriz.</p> <p>Vojno propagando so širili s pomočjo letakov, plakatov, radia in televizije (filmi).</p> <p>Plakat prikazuje človeka, ki govori. Njegove besede so prikazane v obliki spirale – meča. Z »njimi« namreč lahko posredno ubije svoje najbližje. Plakat nas opozarja, da moramo biti previdni in paziti na to, kaj govorimo.</p> <p>Nameni plakatov: spodbujanje k varčevanju, opozarjanje na prisluškovanje, širjenje podpore državnim voditeljem ...</p> <p>Položaj žensk se zaradi vojne zelo spremeni. Vojna spremeni odnos družbe do poročenih žensk, ki so bile zaposlene.</p> <p>Ženske so se v vojno vključevale kot: uslužbenke v javnih službah, medicinske sestre, operaterke, pilotke, prostovoljke (obdelovanje zemlje, vzdrževanje reda).</p>	
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Zakaj so se ženske v tako veliki meri zaposlovale? - Kaj je Velika Britanija želela doseči s priloženim plakatom? - Kaj se je z zaposlenimi ženskami zgodilo po vojni? <p>4. <u>skupina (nadarjeni učenci): Holokavst</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakaj so Nemci preganjali predvsem Jude? S pomočjo priloženega zemljevida ugotovite, v katerih evropskih državah je bilo ubitih največ Judov. Zakaj ravno tam? Koga so poleg njih še preganjali? - Razložite naslednje pojme: geto, holokavst in genocid. - Kateri dve vrsti taborišč poznamo? Opišite jih ter jih primerjajte. S pomočjo zemljevida (učbenik str. 84) 	<p>Zaradi pomanjkanja delovne sile, saj so moški odšli v boj.</p> <p>Velika Britanija je želela s plakatom pozvati ženske za delo v tovarni, saj je gospodarstvo potrebovalo delovno silo. Hkrati jih je opozorilo, da bodo s tem pripomogle h končnemu izidu vojne.</p> <p>Večina žensk je po vojni svoj poklic opustila ter se posvetila domu in družini. Ko so njihovi otroci odrasli so se spet zaposlile.</p> <p>Judje so veljali za manjvredne. Največ Judov je bilo ubitih na Poljskem, v Nemčiji, Avstriji, Sovjetski zvezi, saj je v teh okupiranih državah živelo največ Judov. Preganjani so bili tudi Rome, Slovane ter politične nasprotnike.</p> <p>Geto – ločena in zaprta četrt, v kateri so živeli Judje, Holokavst – izraz, s katerim Judje označujejo svojo usodo pod nacizmom, Genocid – uničevanje celotnega naroda</p> <p>Poznamo uničevalna taborišča ali »taborišča smrti« ter delovna taborišča. Uničevalna taborišča: zapornike usmrtijo, pred tem na njih izvajajo številne</p>	
--	---	--	--

	<p>naštejte tri taborišča posamezne vrste.</p> <p>- Opišite razmere v koncentracijskih taboriščih. Pomagajte si z učbenikom in priloženim besedilom.</p> <p>- S pomočjo odlomka odgovorite na naslednja vprašanja:</p> <p>a) Kdo je bila Anna Frank?</p> <p>b) Zakaj je danes tako znana?</p> <p>c) Kakšne ukrepe so Nemci uvedli proti Judom ter jih s tem ločili od ostalega prebivalstva?</p>	<p>znanstvene poizkuse.</p> <p>Delovna taborišča: namenjena izkoriščanju delovne sile.</p> <p>Uničevalna taborišča: Auschwitz, Treblinka, Kulmhof, Belzec, Sobibor</p> <p>...</p> <p>Delovna taborišča: Auschwitz, Dachau, Flossenbug, Arbeitsdorf ...</p> <p>Delovna taborišča so bila manj grozna od uničevalnih taborišč. Kljub temu so bile razmere v obeh vrstah taborišč nečloveške. V obeh vrstah taborišč je vladala lakota, pogoste so bile številne bolezni, vodje taborišč in pazniki so se nad zaporniki izživljali, jih poniževali, pobijali ...</p> <p>Anna Frank je bila Judinja, ki se je zaradi preganjanja Judov iz Nemčije preselila v Amsterdam na Nizozemsko.</p> <p>Danes je poznana zaradi dnevnika, ki ga je pisala med skrivanjem v hiši svojih prijateljev.</p> <p>Židje so morali nositi rumeno zvezdo, oddati so morali svoja kolesa, niso se smeli voziti s tramvaji, imeli so določene ure, kdaj lahko kupujejo, kupovali so lahko le v nekaterih trgovinah, doma so morali biti ob osmih zvečer, prepovedano obiskovanje gledališč, kinematografov in drugih zabavišč, niso se smeli javno ukvarjati s športom,</p>	
--	--	--	--

		niso smeli obiskovati kristjanov, hodili so v židovske šole ...	
--	--	---	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
7 minut	<p>Za ponovitev rešite mrežo. Učencem razdelim učne liste.</p> <p>Pregledamo rešitve.</p> <p>Utemeljite, zakaj je geslo mreže Dachau.</p>	<p>Učenci rešujejo mrežo.</p> <p>Posamezni učenci povedo rešitve gesel.</p> <p>To je bilo delovno taborišče, v katerega je bilo med 2. svetovno vojno pripeljanih največ Slovencev.</p>	<p>Individualna učna oblika, mreža</p> <p>Frontalna učna oblika, razgovor</p>

PRILOGE:

1. Učni listi z navodili in nalogami za delo v skupinah (prva, druga, tretja, četrta skupina)
2. Učno - delovni list s pomanjkljivim zapisom učne snovi
3. Učno - delovni list z rešitvami
4. Mreža za ponavljanje
5. Rešena mreža

1.

1. SKUPINA: Vojno gospodarstvo

S pomočjo učbenika str. 82 in gradiva na priloženem na delovnem listu odgovorite na zastavljena vprašanja.

1. Zakaj 2. svetovno vojno imenujemo totalna vojna?
2. Razložite pojem vojno gospodarstvo.
3. S pomočjo priloženega besedila opišite, kaj je značilno za gospodarstvo okupiranih držav.

»Francijo in države Beneluksa so začeli neusmiljeno izkoriščati. Njihova industrija in kmetijstvo sta najprej morala zadovoljiti nemške potrebe, vrednost nemške marke pa so določili tako visoko, da je okupator blago kupoval napol zastonj ...«

Nešović, B., Prunk, J., 20. stoletje – zgodovina za 8. razred osnovne šole, Ljubljana, 1994, DZS, str. 80

4. Kako so države nadomeščale pomanjkanje delovne sile zaradi vpoklica moških v vojsko?

»Nemčija in Japonska sta že med vojno razvili oboroževalno industrijo. Za povečanje proizvodnje sta izkoriščali zmogljivosti okupiranih dežel, njihove industrijske obrate, surovine in tudi prisilno delo tujcev in vojnih ujetnikov, ki so zapolnili praznino, ki je nastala zaradi vpoklica moških v vojsko. Po potrebi so podaljšali tudi delovni čas.«

Dolenc, E., idr. Koraki v času. 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. devetletke. Ljubljana, 2002, DZS, str. 81

5. Pojasnite, kako so se države spopadale s problemom pomanjkanja hrane.

2. SKUPINA: Cenzura in propaganda med 2. svetovno vojno

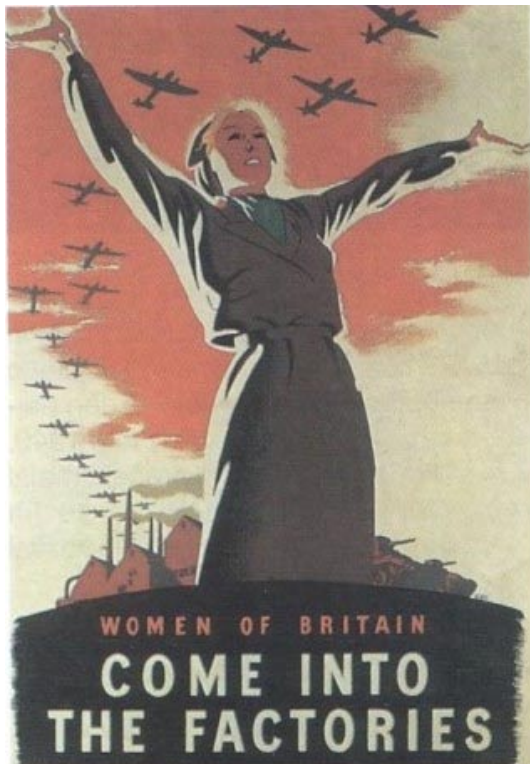
S pomočjo učbenika str. 82 in gradiva na priloženem na delovnem listu odgovorite na zastavljena vprašanja.

1. Razložite pojem cenzura.
2. Kaj so države želele doseči s cenzuro?
3. Se vam zdi močna cenzura med vojno upravičena? Zakaj (ne)? Ali države tudi danes izvajajo cenzuro? Kdaj?
4. Kako so v državah širili vojno propagando?
5. Opišite plakat (učbenik str. 82). Kaj prikazuje? Kaj nam plakat sporoča?
6. V kakšne namene so uporabljali propagande plakate?

3. SKUPINA: Ženske med 2. svetovno vojno

S pomočjo učbenika str. 83 in gradiva na priloženem na delovnem listu odgovorite na zastavljena vprašanja.

1. Kako je vojna vplivala na položaj žensk?
2. Opišite, v katere službe in dejavnosti so se ženske vključevale med 2. svetovno vojno.
3. Zakaj so se ženske v tako veliki meri zaposlovale?
4. Kaj je Velika Britanija želela doseči s priloženim plakatom?

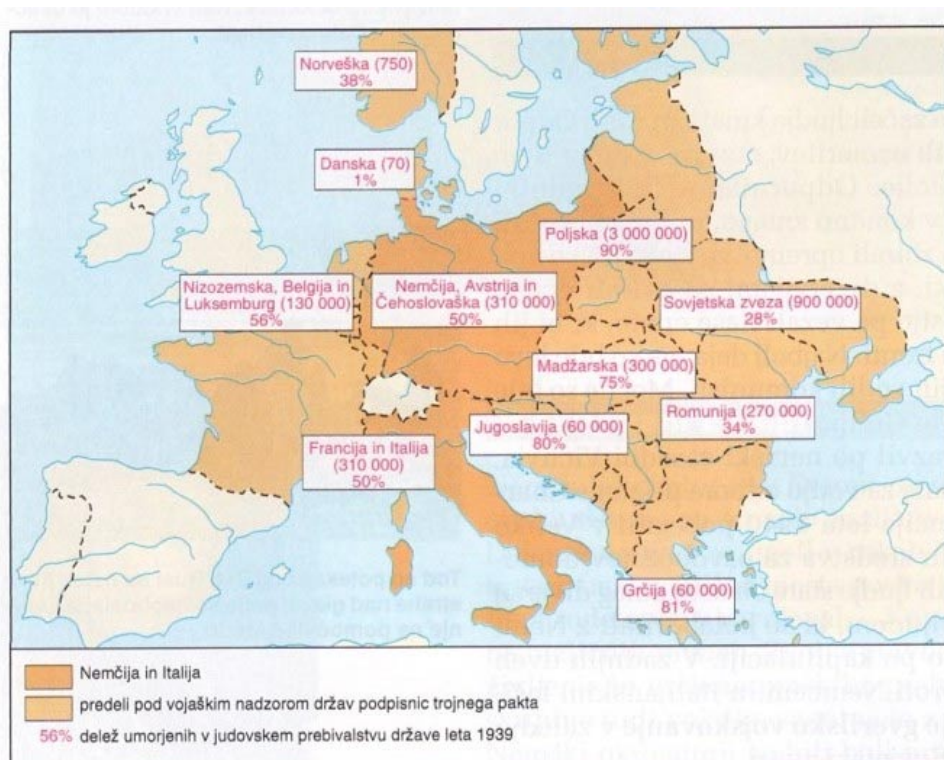
Dolenc, E., idr. Koraki v času. 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. devetletke. Ljubljana, 2002, DZS, str. 81

5. Kaj se je z zaposlenimi ženskami zgodilo po vojni?

4. SKUPINA: Holokavst

S pomočjo učbenika str. 83 ter 84 in gradiva na priloženem na delovnem listu odgovorite na zastavljena vprašanja.

1. Zakaj so Nemci preganjali predvsem Jude? S pomočjo priloženega zemljevida ugotovite, v katerih evropskih državah je bilo ubitih največ Judov. Zakaj ravno tam? Koga so poleg njih še preganjali?

Dolenc, E., idr. Koraki v času. 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. devetletke. Ljubljana, 2002, DZS, str. 82

2. Razložite naslednje pojme: geto, holokavst in genocid.

»Genocid: uničenje celotnega naroda.

Holokavst: iz grščine – sežiganje živali v dar božanstvu, izraz, s katerim Judje označujejo svojo usodo pod nacizmom.«

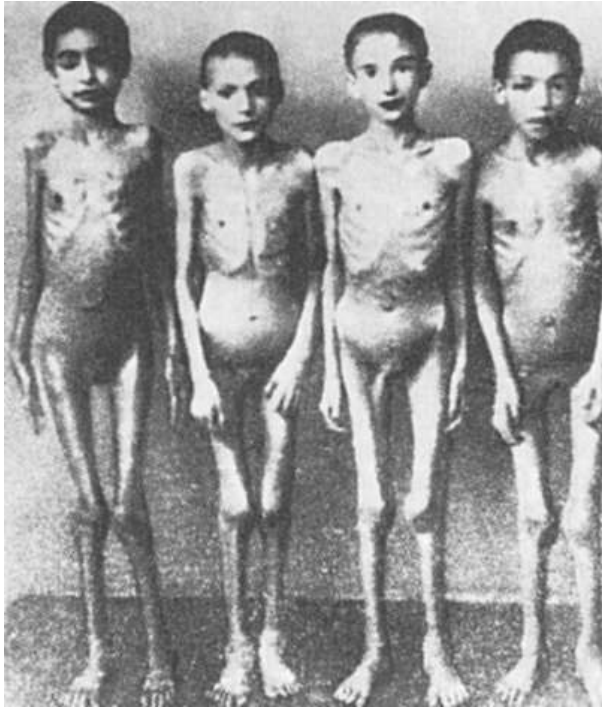
Dolenc, E., idr. Koraki v času. 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. devetletke. Ljubljana, 2002, DZS, str. 82

3. Kateri dve vrsti taborišč poznamo? Opišite jih ter jih primerjajte. S pomočjo zemljevida (učbenik str. 84) naštejete tri taborišča posamezne vrste.
4. Opišite razmere v koncentracijskih taboriščih. Pomagajte si z učbenikom in priloženim besedilom.

»Plinske celice so bile velike dvorane z enim samim vhodom in brez oken, pod stropom so imele napeljene cevi. Ko so vanje stlačili ljudi, so iz cevi spustili plin in ljudje so se zadušili. Potem so jim pulili zlate zobe, nekaterim so celo odrli kožo, iz katere so za višje častnike in pomembne politične osebnosti izdelovali senčnike za svetilke. Preden so jude poslali v plinske celice, so jih ostrigli na balin, lase pa so uporabljali za polnjenje žimnic ali za izdelavo lasulj za nacistične gospodične. Znanstveniki so razmišljali, kako bi iz sala ubitih ljudi izdelovali milo za nemške vojake. Petim kilogramom sala so dodali deset litrov vode in kilogram lužnega kamna, zmes so v kotlu kuhali tri ure, pridali malo soli, še malo kuhali in nato ohlajali, dokler se masa ni toliko strdila, da so jo lahko razrezali. Nato so milo še enkrat prekuhali in mu pred ohlajanjem dodali posebno tekočino, da nebi smrdelo. V Gdansku je neki nemški vojak znorel; pred vojno je imel ljubico, za katero ni vedel, da je Judinja. Ljubico so odvlekli v Auschwitz, tovariši pa so mu v šali rekli, da je milo, s katerim se je umival, skuhan iz njegove ljubice; to naj bi jim povedal upravnik gdanskega anatomskega inštituta, kamor so vozili trupla za predelavo v milo. Vojaka so morali odpeljati v umobolnico v Nemčijo.«

Ourednik, P., Evropeana: Kratka zgodovina dvajsetega stoletja. Ljubljana, 2006, Društvo ZAK, str. 25

Slika 1: Otroci

www.hjp.ch/texte/Philosophie/Bld/auschwitz1.jpg

Slika 2: Vhod v taborišče Aushwitz

www.glenn-co.k12.ca.us

5. S pomočjo odlomka odgovorite na naslednja vprašanja:

d) Kdo je bila Anna Frank?

e) Zakaj je danes tako znana?

f) Kakšne ukrepe so Nemci uvedli proti Judom ter jih s tem ločili od ostalega prebivalstva?

Četrtega avgusta 1944 je nizozemska nacistična policija odkrila skrivališče Anne Frank in njene družine. Tja so se zatekli poleti 1942. Ves čas skrivanja je Anna Frank pisala dnevnik, ki je po aretaciji ostal na kupu smeti. Sobota, 20. junija 1942

...Moj oče je bil star šestintrideset let, ko se je poročil z materjo, ki je bila takrat stara petindvajset let. Moja sestra Margot je bila rojena leta 1926 v Frankfurtu na Majni.

Jaz sem ji sledila 12. junija 1929, in ker smo Židje, smo se leta 1933 izselili na Nizozemsko...

Drugi člani naše družine so občutili vso ostrino Hitlerjevih protijidovskih zakonov, tako da je bilo življenje polno skrbi. Po pogromih leta 1938 sta moja dva strica (materina brata) zbežala v ZDA. Moja ostarela babica je prišla k nam, imela je triinšedemdeset let. Po maju 1940 so dobri časi hitro minili. Najprej vojna, potem kapitulacija, nato so prišli Nemci in takrat se je v resnici začelo trpljenje za nas Žide. Naglo so se vrstili protijidovski odloki. Židje morajo nositi rumeno zvezdo, Židje morajo oddati kolesa, Židje se ne smejo voziti s tramvaji in ne smejo šofirati. Smejo kupovati le med tretjo in peto uro,

in to samo v trgovinah, ki imajo napis "židovska trgovina". Židje morajo biti doma ob osmih in ne smejo niti sedeti na svojem vrtu po tej uri. Židom je prepovedano obiskovati gledališča, kinematografe in druga zabavišča. Židje se ne smejo javno ukvarjati s športom. Kopalni bazeni, teniška igrišča in druga športna igrišča so jim zaprta. Židje ne smejo obiskovati kristjanov. Židje morajo hoditi v židovske šole, in še dosti podobnih omejitev. Ponedeljek, 21. septembra 1942

Šola se je spet začela. Pridno se učim francoščino... Sobota, 7. novembra 1942
...Včasih mislim, da me hoče Bog preizkušati, zdaj in pozneje...

Četrtek, 19. novembra 1942
...Številni prijatelji in znanci so doživeli strašno usodo. Večer za večerom ropotajo mimo zeleni in sivi vojaški tovornjaki. Nemci zvonijo na vseh vežnih vratih in poizvedujejo, ali živijo v hiši kaki Židje... Včasih jih pustijo za denar - toliko po osebi. Kakor lovci na sužnje v starih časih...

Sreda, 13. januarja 1943
...Zunaj je obupno. Podnevi in ponoči gonijo proč te uboge nesrečneže, ki jim pustijo samo nahrbtnik in nekaj denarja. Na poti jim še to vzamejo. Družine trgajo narazen, moške, ženske in otroke ločujejo. Otroci, ki prihajajo domov iz šole, ugotavljajo, da so starši izginili. Ženske se vračajo domov iz trgovine in njihovih družin ni več...

Torek, 11. aprila 1944
...Kdo nam je to naložil? Kdo je ustvaril nas Žide drugačne od vseh drugih ljudi? Kdo dovoljuje, da smo doslej tako trpeli. Bog nas je ustvaril takšne, kakršni smo, toda Bog nas bo tudi spet povzdignil... Sedem mesecev po aretaciji, marca 1945, je Anna Frank umrla za tifusom v koncentracijskem taborišču Bergen-Belsen.

2. KAKŠNA JE BILA TOTALNA VOJNA?

Učno-delovni list

Obkroži 2 pravilna odgovora!

Zakaj 2. sv. vojno imenujemo totalna vojna?

- a) Ker je ves čas vojna potekala na frontah
- b) Ker je vojna prizadela tudi civiliste
- c) Ker vojna ni potekala samo na frontah

1. VOJNO GOSPODARSTVO

Dopolni!

Med vojno je bilo gospodarstvo podrejeno izključno _____. Najpomembnejša je bila torej oskrba vojakov. To stanje, ki so jo zahtevale vlad držav, imenujemo _____ gospodarstvo. Države so na različne načine nadomeščale pomanjkanje delovne sile zaradi vpoklica ljudi v vojsko (2 načina): _____,

Civiliste je najbolj prizadelo pomanjkanje _____. Da bi to omilili, so omejili količino živil, ki je bila naprodaj. To imenujemo _____.

2. CENZURA IN PROPAGANDA MED 2. SV. VOJNO

Napiši ali je trditev pravilna ali ne (da/ne)! Če je napačna, zapiši pravilno!

Cenzura je nedovoljeno prečkanje državne meje. DA/NE

Kot propagandno sredstvo, so uporabljali zlasti filme, plakate in letake. DA/NE

S propagando so propagirali novo vrsto telefona, ki je omogočal poceni klice med vikendom. DA/NE

3. ŽENSKÉ MED 2. SV. VOJNO

Odgovori na vprašanja!

Opiši, v katere službe in dejavnosti so se ženske vključevale med 2. svetovno vojno!

Zakaj se je zaposlenost žensk tako dvignila?

Kaj se je z zaposlenimi ženskami zgodilo po vojni?

4. HOLOKAVST

Poveži pojme s pravilnimi razlagami v desnem stolpcu!

A) Geto	Načrtno iztrebljanje in uničenje celotnega naroda
B) Holokavst	Izraz, s katerim Judje označujejo svojo usodo pod nacizmom
C) Genocid	Ustanova, kjer so zaprti politični nasprotniki ali ljudje druge rase.
	Ločena in zaprta četrt v delu mesta.

Odgovori na vprašanja!

Katere narode so Nemci hoteli uničiti? Zakaj?

Kateri dve vrsti taborišč poznamo? Kakšne so bile razmere v njih?

3. KAKŠNA JE BILA TOTALNA VOJNA?

Učno-delovni list z rešitvami

Obkroži 2 pravilna odgovora!

Zakaj 2. sv. vojno imenujemo totalna vojna?

- a) Ker je ves čas vojna potekala na frontah
- b) Ker je vojna prizadela tudi civiliste**
- c) Ker vojna ni potekala samo na frontah

1. VOJNO GOSPODARSTVO

Dopolni!

Med vojno je bilo gospodarstvo podrejeno izključno **POTREBAM VOJSKE**. Najpomembnejša je bila torej oskrba vojakov. To stanje, ki so jo zahtevale vlad držav, imenujemo **VOJNO** gospodarstvo. Države so na različne načine nadomeščale pomanjkanje delovne sile zaradi vpoklica ljudi v vojsko(2 načina): **PRISILNO DELO TUJCEV IN VOJNIH UJETNIKOV, IZKORIŠČANJE INDUSTRIJSKIH OBRATOV OKUPIRANIH DEŽEL.**

Civiliste je najbolj prizadelo pomanjkanje **HRANE**. Da bi to omilili, so omejili količino živil, ki je bila naprodaj. To imenujemo **RACIONALIZACIJA ŽIVIL.**

2. CENZURA IN PROPAGANDA MED 2. SV. VOJNO

Napiši ali je trditev pravilna ali ne (da/ne)! Če je napačna, zapiši pravilno!

Cenzura je nedovoljeno prečkanje državne meje. **DA/NE Cenzura je nadzor nad informacijami.**

Kot propagandno sredstvo, so uporabljali zlasti filme, plakate in letake. **DA/NE**

S propagando so propagirali novo vrsto telefona, ki je omogočal poceni klice med vikendom. **DA/NE S propagando so opozarjali na prisluškovanje po telefonu, spodbujali k varčevanju s hrano in gorivom.**

3. ŽENSKA MED 2. SV. VOJNO

Odgovori na vprašanja!

Opiši, v katere službe in dejavnosti so se ženske vključevale med 2. svetovno vojno!

Bile so medicinske sestre, pilotke, delale so v tovarnah.

Zakaj se je zaposlenost žensk tako dvignila?

Nadomestile so moške, ki so bili poklicani v vojno.

Kaj se je z zaposlenimi ženskami zgodilo po vojni?

Opustile so poklic in se posvetile družini. Kljub temu je vojna spremenila položaj žensk.

4. HOLOKAVST

Poveži pojme s pravilnimi razlagami v desnem stolpcu!

A) Geto	C Načrtno iztrebljanje in uničenje celotnega naroda
B) Holokavst	B Izraz, s katerim Judje označujejo svojo usodo pod nacizmom
C) Genocid	Ustanova, kjer so zaprti politični nasprotniki ali ljudje druge rase.
	A Ločena in zaprta četrt v delu mesta.

Odgovori na vprašanja!

Katere narode so Nemci hoteli uničiti? Zakaj?

Jude, Rome, slovanske narode ... Pripadnike narijske rase so imeli za manjvredne.

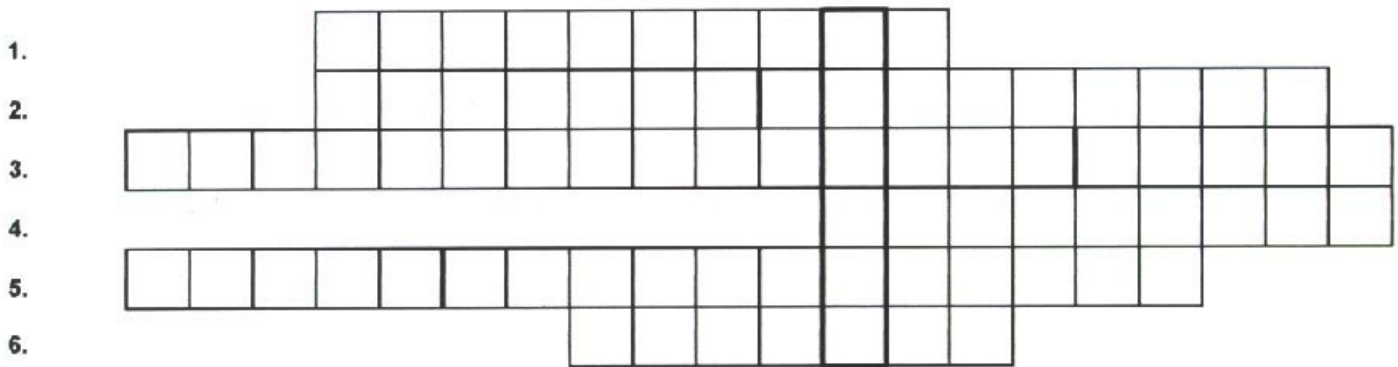
Kateri dve vrsti taborišč poznamo?Kakšne so bile razmere v njih?

Uničevalna in delovna taborišča. Nečloveške razmere: lakota, bolezni, gradnja objektov, poskusi na ljudeh, poniževanje, pobijanje v krematoriju itd.

4.

REŠI MREŽO!

1. Kako imenujemo načrtno širjenje idej, katerega namen je pridobivanje novih privržencev?
2. Katera taborišča so bila namenjena izkoriščanju delovne sile?
3. Države so se s pomanjkanjem hrane spopadle tako, da so uvedle poseben ukrep. Kako ga imenujemo?
4. S katerim izrazom Judje označujejo svojo usodo pod nacizmom?
5. Kako imenujemo gospodarstvo, ki je bilo popolnoma podrejeno vojnim potrebam?
6. Za čas vojne je bil značilen poostren nadzor nad informacijami, ki ga drugače imenujemo tudi _____.

FILOZOFSKA FAKULTETA

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
Slovenija 1945 - 1960

DATUM: 9. maj 2008

IME IN PRIIMEK: Jerca Bogataj

Barbara Grilc

Zala Lorber

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 9. razred
Datum: 9. maj 2008
Predmet: zgodovina
Učna tema: Slovenci v XX. stoletju
Učna enota: Slovenija 1945 – 1960 (45 minut)
Učne oblike: frontalna učna oblika, skupinska učna oblika, individualne učna oblika
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela s pisnimi viri, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela z materialnimi viri
Učne tehnike: nevihta možganov, križanka/mreža
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">
- Učenec zna razložiti položaj škofa Vovka.
- Učenec zna pojasniti vzroke in posledice lakote in revščine.
- Učenec zna imenovati predsednika jugoslovanske države v letih 1945-1980.
- Učenec zna pojasniti, zakaj so tudi mladi sodelovali pri obnovi Jugoslavije.
- Učenec zna naštetih kraje v Sloveniji, ker so našli množična grobišča.
- Učenec zna opisati vzdušje v taborišču.
- Učenec zna opazovati muzealije in z njihovo pomočjo odgovarjati na vprašanja.
- Učenec zna vzpostaviti ustrezno komunikacijo s sošolci pri skupinskem delu.
- Učenec zna spoštovati in upoštevati druga mnenja.
- Učenec zna sprejemati kompromise pri zapisovanju skupinskih odgovorov.
Učna sredstva:
- učila: učni delovni list, delovni list za zaključno ponavljanje - učni pripomočki: žoga
Didaktične etape učnega procesa: uvajanje, obravnavanje nove učne snovi, urjenje, ponavljanje, preverjanje
Didaktična načela: nazornost, sistematičnost, vzgojnost, postopnost, aktualizacija, življenjskost
Medpredmetne povezave: geografija (kje se nahajajo množična grobišča), družba (kaj se je dogajalo z ljudmi v tem času), slovenščina (razlaga in odgovarjanje na vprašanja)
Novi pojmi: <ul style="list-style-type: none">
- nacionalizacija: spremeniti privatna, zlasti proizvodna sredstva, podjetja v državna, družbena; podržaviti, podružbiti (SSKJ – elektronska oblika)

	<p>Asociacije se morajo nanašati na obravnavano obdobje.</p> <p>Začeli bomo z besedo »Jugoslavija«. Vržem žogo izbranemu učencu in stopim korak nazaj.</p>	<p>Učenec ujame žogo, pove asociacijo (npr. trpljenje, Nagodetov proces, prisilno delo,...), vrže žogo naprej sošolcu in stopi korak nazaj.</p>	
--	--	---	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Skupinsko delo (25 minut)</p>	<p>Učno snov bomo obravnavali s pomočjo skupinskega dela. Razdelila vas bom v šest skupin po tri učence. Ko bomo formirali skupine, vam bom razdelila delovne list, na katerem so različna vprašanja oz. naloge. Naloge so vezna na vire, ki jih najdete v temnem in svetlem delu sobe. Za vsako nalogo (6 tematskih nalog) imate 4 minute časa.</p> <p>Učence razdelim v 6 skupin.</p> <p>Pozorno preberite vprašanja, v sobi najdete vir in začnite odgovarjati. Po štirih minutah vas bom usmerila na drug vir.</p> <p>Medtem ko učenci rešujejo naloge, z štoparico merim čas. Vsake 4 minute se morajo učenci od ene teme premakniti na drugo. Če potrebujejo pomoč, jim pomagam. Vzpodbujam jih k samostojnemu delu ter k medsebojnemu sodelovanju.</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci se razdelijo v 6 skupin.</p> <p>Učenci začnejo z reševanjem nalog.</p>	<p>frontalna učna oblika</p> <p>metoda razlage</p> <p>skupinsko delo</p> <p>metoda dela s pisnim virom</p> <p>metoda dela s slikovnim virom</p>

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE/PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(10 minut)	<p>Ko učenci zaključijo z reševanjem delovnih listov, se posedejo v viteški dvorani.</p> <p>Razdelim jim delovne liste za zaključno ponavljanje. Za reševanje imajo 5 minute časa. Delovni list reši vsak učenec individualno.</p> <p>Po petih minutah reševanja pregledamo rešitve zaključnega delovnega lista. Vsak učenec prebere eno rešitev.</p> <p>Pregled rešitev skupinskega dela se opravi v šoli.</p>	<p>Učenci zaključijo s skupinskim delom.</p> <p>Učenci individualno rešijo zaključni delovni list.</p> <p>Učenci pregledujejo rešitve zaključnega delovnega lista. Posamezen učenec prebere rešitev.</p>	<p>frontalna učna oblika</p> <p>metoda razlage</p> <p>individualna učna oblika</p> <p>delovni list za zaključno ponavljanje</p> <p>frontalna učna oblika</p> <p>metoda pogovora</p>

PRILOGE

1. Delovni list za učence (vir za zemljevid:).
2. Rešitve delovnega lista za učence.
3. Zaključno ponavljanje – delovni list (viri za slikovno gradivo:).
4. Zaključno ponavljanje – delovni list – rešitve.

PRILOGE

1. Delovni list za učence (vir za zemljevid:

http://www.pami.si/Slike/Zemljevid_slovenije_za_lascarpe%20copy%20copy.jpg

Slika »škof Vovk«, vir: http://www.arhiv.gov.si/fileadmin/arhiv.gov.si/pageuploads/novice/Bojproti_veri_in_cerkvi_-_zlozenka.pdf, dostopano dne: 10.5.2008)

2. Rešitve delovnega lista za učence. (vir za zemljevid:

http://www.pami.si/Slike/Zemljevid_slovenije_za_lascarpe%20copy%20copy.jpg

Slika »škof Vovk«, vir: http://www.arhiv.gov.si/fileadmin/arhiv.gov.si/pageuploads/novice/Bojproti_veri_in_cerkvi_-_zlozenka.pdf, dostopano dne: 10.5.2008)

3. Zaključno ponavljanje – delovni list

(vir za slike: »samokolnica«, »zobje«, »križi« in »boni«: Muzej novejšje zgodovine, foto: Barbara Grilc,

vir za sliko »žarnica«: <http://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%BDarnica>, dostopano dne: 10.5.2008

vir za sliko »Jugoslavija«: www.vilacom.net/.../competitions/jugoslavija.gif)

4. Zaključno ponavljanje – delovni list – rešitve.

(vir za slike: »samokolnica«, »zobje«, »križi« in »boni«: Muzej novejšje zgodovine, foto: Barbara Grilc,

vir za sliko »žarnica«: <http://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%BDarnica>, dostopano dne: 10.5.2008

vir za sliko »Jugoslavija«: www.vilacom.net/.../competitions/jugoslavija.gif)

Priloga 1

Delovni list – Muzej novejšje zgodovine Slovenije

1. Zločini proti človečnosti

- a) V temnem delu sobe poišči temo »Zločini proti človečnosti«. Pozorno preberi podnapise pri posameznih predmetih. Z njihovo pomočjo na karti Slovenije obkroži kraje, kjer so bila najdena množična grobišča.

- b) Zabeleži pet predmetov, ki so jih našli v teh množičnih grobiščih.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

2. Obnova, prostovoljno delo in suženjstvo

a) Katera muzealija ponazarja povojno obnovo Jugoslavije?

---

b) Pozorno opazuj sliko nad samokolnico in odgovori na vprašanja!

- Kdo je v ospredju fotografije?

- Zakaj misliš, da nosijo fanta na ramenih?

- Ali je na fotografiji predstavljena pozitivna ali negativna tematika?

---

3. Tito in Komunistična partija

a) Poišči Titov doprsni kip in si oglej slike v albumu pod njim.

- Kaj je skupno tem fotografijam? Kateri dogodki so obeleženi?

---

b) Desno od doprsnega kipa lahko opaziš še enega manjšega.

- Katero osebo prikazuje in kako je ta povezana s Titom?

---

c) Partijski sistem je temeljil tudi na odkrivanju notranjega in zunanjega sovražnika.

- Naštej nekaj primerov sovražnikov in načinov njihovega zatiranja. Kdo je izvajal represijo?

---

4. Angela Vode in njena izkušnja iz taborišča

a) V temnejšem delu sobe poišči močan vir svetlobe. Na panoju za tem virom preberi besedilo o stalinističnem zasliševanju.

- Kakšna je bila avtoričina izkušnja iz taborišča?

- Ali te ob branju besedila kaj moti in zakaj?

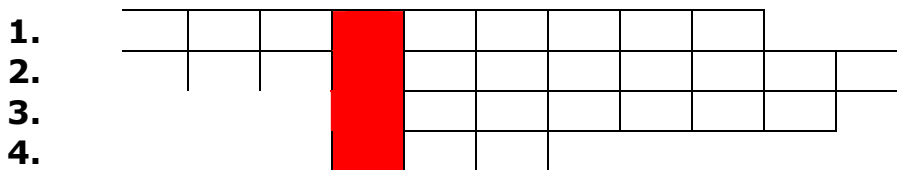
- Zakaj je po tvojem mnenju avtorica tako podrobno opisala dogajanje v taborišču?

---

5. Na robu lakote in revščine

a) Reši mrežo!

1. Mesto, ki je bilo med 2. svetovno vojno obdano z žico.
2. Država v katero je bilo od leta 1945-1991 vključeno slovensko ozemlje.
3. Nahajamo se v muzeju ____? ____ zgodovine.
4. Dolgoletni predsednik Jugoslavije.

REŠITEV MREŽE: _____

b) V prostoru »Na robu lakote in revščine« poišči, kar si predstavljaš pod rešitvijo mreže!

---

c) Odgovori na vprašanja.

- Zakaj se je iskana stvar uporabljala?

- Zakaj je bilo to takrat potrebno?

- Potrošniki so bili razdeljeni v razrede. Je imel kdo privilegije? Kdo?

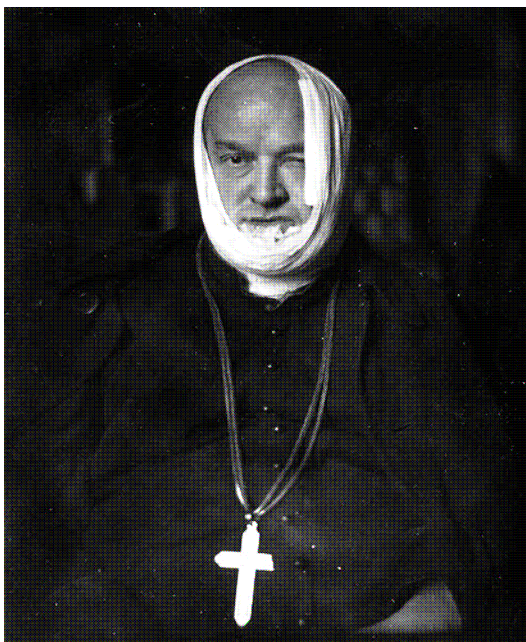
- Kakšne so danes ovire pri nakupu?

---

6. Vojna proti veri, Cerkvi

a) V prostoru »Vojna proti veri in Cerkvi« poišči zgornjo sliko in odgovori na spodnja vprašanja.

- Kdo je oseba na sliki?

- Kaj je bila po poklicu?

- Opiši sliko! Kaj vidiš?

- Zakaj ima oseba na sliki povit obraz? Kaj se ji je zgodilo? Zakaj?

- V kakšno obdobje bi umestil/a sliko?

REŠITVE – priloga 2

1. Zločini proti človečnosti

- a) V temnem delu sobe poišči temo »Zločini proti človečnosti«. Pozorno preberi podnapise pri posameznih predmetih. Z njihovo pomočjo na karti Slovenije obkroži kraje, kjer so bila najdena množična grobišča.

- b) Zabeleži pet predmetov, ki so jih našli v teh množičnih grobiščih.

1. čevlji
2. ura
3. prstan
4. očala
5. jedilni pribor

2. Obnova, prostovoljno delo in suženjstvo

b) Katera muzealija ponazarja povojno obnovo Jugoslavije?

Samokolnica napolnjena s kamenjem.

c) Pozorno opazuj sliko nad samokolnico in odgovori na vprašanja!

- Kdo je v ospredju fotografije?

Fant, ki ga možje držijo na ramenih.

- Zakaj misliš, da nosijo fanta na ramenih?

Ker je junak, ki je v tistem dnevu največ prispeval k obnovi.

- Ali je na fotografiji predstavljena pozitivna ali negativna tematika?

Na fotografiji je predstavljena pozitivna tematika.

3. Tito in Komunistična partija

c) Poišči Titov doprski kip in si oglej slike v albumu pod njim.

- Kaj je skupno tem fotografijam? Kateri dogodki so obeleženi?
Tem slikam je skupno to, da prikazujejo Tita na obiskih v Sloveniji.

d) Desno od doprsnega kipa lahko opaziš še enega manjšega.

- Katero osebo prikazuje in kako je ta povezana s Titom?

Prikazuje Stalina. Jugoslavija je bila po 2. svetovni vojni zaveznica SZ, katere predsednik je bil Stalin. Kasneje se KPJ ni hotela podrediti Stalinovi nadvladi in sledila je politična, gospodarska in vojaška blokada.

e) Partijski sistem je temeljil tudi na odkrivanju notranjega in zunanjega sovražnika.

- Naštej nekaj primerov sovražnikov in načinov njihovega zatiranja. Kdo je izvajal represijo?

Nemška in italijanska manjšina, plemstvo, buržoazija, kulaki, vere in cerkve, pripadniki liberalizma, nacionalizma, ... Zatirali so jih tako, da ti ljudje niso nikoli imeli vodilnih delovnih mest, dobre plače ali druge prednosti. Velikokrat so jim prisluškovali, jih ovadili ali zasledovali. Represijo je izvajala tajna politična policija (VOS, Ozns, Udba).

4. Angela Vode in njena izkušnja iz taborišča

d) V temnejšem delu sobe poišči močan vir svetlobe. Na panoju za tem virom preberi besedilo o stalinističnem zasliševanju.

- Kakšna je bila avtoričina izkušnja iz taborišča?

Izkušnja je bila neprijetna, zastrašujoča, kruta,...

- Ali te ob branju besedila kaj moti in zakaj?

Moti me žarnica, ki visi pred besedilom, zato ker je temen prostor in ob branju zelo »bode« v oči.

- Zakaj je po tvojem mnenju avtorica tako podrobno opisala dogajanje v taborišču?

Da bi še ostali izvedeli, kaj se je zgodilo, da bi se to ohranilo v vednost ostalim generacijam in da bi mogoče tiste, ki so to počeli ob branju doletel občutek krivde in sramu.

5. Na robu lakote in revščine

a) Reši mrežo!

1.	L	J	U	B	L	J	A	N	A		
2.	J	U	G	O	S	L	A		I	J	A
3.				N	O	V	E	J	Š	E	
4.			T	I	T	O					

7. Mesto, ki je bilo med 2. svetovno vojno obdano z žico.
8. Država v katero je bilo od leta 1945-1991 vključeno slovensko ozemlje.
9. Nahajamo se v muzeju ____? ____ zgodovine.
10. Dolgoletni predsednik Jugoslavije.

REŠITEV MREŽE: BONI

b) V prostoru »Na robu lakote in revščine« poišči, kar si predstavljaš pod rešitvijo mreže!

Boni za hrano v času po vojni.

c) Odgovori na vprašanja.

- Zakaj se je iskana stvar uporabljala?

Za nakup izdelkov.

- Zakaj je bilo to takrat potrebno?

Bilo je pomanjkanje izdelkov, saj je veljal sistem vojne preskrbe in racionalnega gospodarstva.

- Potrošniki so bili razdeljeni v razrede. Je imel kdo privilegije? Kdo?

Da, vladajoča elita in industrijski proletariat.

- Kakšne so danes ovire pri nakupu?

Le denar.

6. Vojna proti veri, Cerkvi

a) V prostoru »Vojna proti veri in Cerkvi« poišči zgornjo sliko in odgovori na spodnja vprašanja.

- Kdo je oseba na sliki?

Škof Anton Vovk.

- Kaj je bila po poklicu?

Duhovnik/škof/nadškof.

- Opiši sliko! Kaj vidiš?

Oseba je poškodovana, ima povit obraz, žalosten izraz na obrazu, slika je še črno-bela, oseba nosi duhovniška oblačila, okrog vratu ima verigo s križem,...

- Zakaj ima oseba na sliki povit obraz? Kaj se ji je zgodilo? Zakaj?

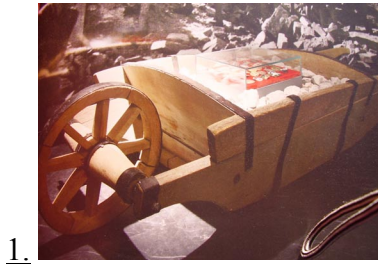
Škofa Vovka so januarja 1952 na železniški postaji v Novem mestu napadli. Množica ga je polila z bencinom in zažgala. Preživel je, a živel s posledicami. Napadalci niso bili kaznovani. Množica je bila naščuvana proti Cerkvi, škof Vovk pa je bil predstavnik le-te.

- V kakšno obdobje bi umestil/a sliko?

Čas po 2. svetovni vojni/leto 1952.

PRILOGA 3:

Poveži besedo in sliko ter obdobje v katero spadata!

2. **Josip Broz Tito**

4. **Dinar**

6. **Angela Vode**

a. **Škof Anton Vovk**

c. **Udarniško delo**

e.

f. **Množična grobišča**

1. **Ravensbrück, 1944**

2. **Krvava pomlad 1945**

3. **Po sporu z informbirojem in sušah 1945-1953**

4. **Novo mesto, 20. januar 1952**

5. **Jugoslavija, 1945-1960**

6. **Kumrovec, 1892-Ljubljana, 1980**

(Priloga 3)

PRILOGA 4:

(Rešitve: 1.c.5., 2.g.6., 3.f.2., 4.b.3., 5.a.4., 6.d.1.)

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
SLOVENCİ 1945 - 1960**

DATUM: 12. 5. 2008

IME IN PRIIMEK: Jasmina Razgoršek, Primož
Venišnik, Marko Ličina, Miha Marinč

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Muzej novejšje zgodovine
Razred: 4. letnik srednje šole (polovica razreda si ta čas ogleduje drugi del muzeja, imamo le 16 učencev).
Datum: 14. 5. 2008
Predmet: zgodovina
Učna tema: Slovenci v 20. stoletju (60 minut)
Učna enota: Slovenija 1945 - 1960
Učne oblike: frontalna učna oblika, skupinska učna oblika, individualno delo
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora ali pogovora, metoda dela s pisnim gradivom, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela z materialnimi viri
Učne tehnike: izpolnjevanje, mreža, povezovanje (povezovanje pojmov), žreb (barvni listki).
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: - prostorsko opredeliti potek slovenski-italijanske meje v letih 1941, 1947 in 1954 in opredeli pomen slednjega. - opisati nadzor in doživljanje slednjega na primeru Edvarda Kocbeka. - razložiti represijo oblasti na primeru Angele Vode. - povedati kaj so bile glavne pozitivne pridobitve za ženske po letu 1945. - opredeliti izvajalce in žrtve poveljnih pobojev. - povzeti in predstaviti glavne ugotovitve svoje skupine.
Učna sredstva: - učila: muzejski delovni zvezek (listi), razstavni eksponati - učni pripomočki: pisala, trda podlaga, barvni lističi različnih oblik (4 različnih barv znotraj katerih so 4 različni geometrijski liki).
Didaktične etape učnega procesa: 1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE. 2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE. 3. URJENJE ALI VADENJE. 4. PONAVLJANJE. 5. PREVERJANJE IN OCENJEVANJE.
Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, diferenciacija, vzgojnost, ustreznost, socializacija, ekonomičnost, aktivnost, življenjskost, problemskost.
Medpredmetne povezave: geografija (zemljevidi), psihologija (doživljanje posameznika pod represijo), sociologija (totalitarni režimi), slovenščina (branje, pisanje).

Novi pojmi:

Povojni poboji – poboji izvedeni po vojni.

Aktivist - kdor zelo aktivno deluje v kaki organizaciji ali gibanju.

Literatura:

Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba.

Stradling, R. (2001). Teaching 20th - century European history. Strasbourg: Council of Europe publishing, str. 99-107: CONTRAVERSIAL AND SENSITIVE ISSUES v: Trškan, D. (2007) Izbrana literatura 2. Gradivo za interno uporabo.

Repe, B. (2002). Sodobna zgodovina: zgodovina za četrti letnik gimnazij.

Trškan, D. (2007). Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstveno raziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Trškan, D. (2007). Lokalna zgodovina – naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstveno raziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

<http://www.muzej-nz.si/> dostop: 13. 5. 2008

Viri fotografij (označene so v muzejskih delovnih zvezkih (fotografiji+vir). Izjema so zastave. Vire za zastave navajam po zaporedju, kot so navedene v muzejskih delovnih zvezkih.

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

<http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 10

Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 11

Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 10

http://bigbrother.24ur.com/bb_front.php

Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 33

<http://www.synapse.ne.jp/saitani/Image27.gif>

http://www.trajekt.net/pictures/kocbek4_240.jpg

zastava Federativne ljudske republike Jugoslavije:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/71/Flag_of_SFR_Yugoslavia.svg/125px-Flag_of_SFR_Yugoslavia.svg.png

zastava Ljudske republike Slovenije

http://members.fortunecity.com/stanyslo/page/dejan_datoteke/image005.gif

zastava Komunistične partije Slovenije

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7d/ZKS_si.png/200px-ZKS_si.png

grb Ljudske republike Slovenije

http://www.encyclopedia.com/sl/media/2/2c/sr_slovenia_coa.png

aktualna zastava Republike Slovenije

<http://www.ukom.gov.si/img/insignia/zastava.png>

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Viteška dvorana (15 min.)	<p>Pozdravim učence.</p> <p>Povem, da se nahajamo v Cekinovem gradu, kjer si bomo ogledali del stalne razstave Muzeja novejšje zgodovine Slovenije, Slovenci v XX. stoletju.</p> <p>»Preden začnemo naj vsak izžreba listek iz vrečke, se nanj podpiše in ga shrani.«</p> <p>Povem, da bodo v naslednji uri med drugim spoznali kaj so poveljni poboji, kako je bil vršen nadzor nad nekaterimi posamezniki, kdo sta bila Angela Vode in Edvard Kocbek, kaj se je na političnem področju spremenilo za ženske in vprašanje mej po letu 1945.«</p> <p>» Morda kdo ve kaj se je zgodilo leta 1945?«</p> <p>Potrdim oz. povem, da se je leta 1945 končala druga svetovna vojna in da je v Jugoslaviji prevzela oblast komunistična partija.</p> <p>»Poveljno obdobje boste spoznali v sosednji sobi, ki prikazuje prva leta poveljne Jugoslavije oz. Slovenije. Tudi to obdobje ima svoje svetle in temne plati, kar je razvidno is postavitve same razstave.</p>	<p>Odzdravijo.</p> <p>Učenci izžrebajo vsak en listek in se nanj podpišejo.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Konec druge svetovne vojne.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, žrebanje, razstava, barvni lističi</p> <p>Metoda razgovora, metoda razlage, muzejski delovni zvezek, barvni listki</p>

	<p>Preden pa začnete z ogledom se boste razdelili v skupine in sicer tako, da boste skupaj v skupini tisti, ki imate listke iste barve.«</p> <p>Učitelj razdeli delovne liste po skupinah. » Skupaj bomo izpolnili prvi del muzejskih delovnih zvezkov. Vpišite svoje podatke in datum. Obkrožite kje se nahajamo oz. kako je ime zgradbi v kateri se nahaja muzej.</p> <p>Naslednje vprašanje od vas zahteva, da vpišete dve letnici, ki ju najdete v sobi oz. pred vhodom v sobo.</p> <p>Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije. Na začetku se je imenovala Federativna ljudska republika Jugoslavija, od leta 1961 pa Socialistična federativna republika Jugoslavija.</p> <p>V muzejskem delovnem zvezku izpolnite naslednjo nalogo, ki od vas zahteva, da v prazna polja na zemljevidu vpišete pravilno številko države. Države in avtonomni pokrajini (Vojvodina in Kosovo) imate navedene levo od zemljevida.</p> <p>Oseba, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamovala je Josip Broz Tito. Njegov kip je postavljen ob vhodu v sobo. Kip si oglejte in ga za domačo nalogo skicirajte v prazen</p>	<p>Učenci se razdelijo v skupine na podlagi barv.</p> <p>Učenci izpolnjujejo muzejske delovne zvezke na strani 1.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci izpolnjujejo muzejske delovne zvezke na strani 1.</p> <p>Učenci poslušajo in si ogledujejo kip Tita.</p>	<p>Metoda razgovora, metoda razlage,</p> <p>muzejski delovni zvezek, barvni listki</p>
--	---	---	--

	<p>kvadrater v muzejskem delovnem zvezku. V pomoč vam je lahko priložena slika Božidarja Jakca.«</p> <p>Povem, da so razdeljeni v štiri različne skupine in da bo vsaka skupina delala ločeno.</p> <p>Po koncu dela bomo sestavili nove skupine. Vsak član bo moral o delu skupine, katere član je bil, poročati še trem sošolcem iz drugih skupine. Skupaj pa boste na koncu rešili še mrežo.</p> <p>Odprite muzejske delovne zvezke na naslednji strani. Vidite predmet, ki vas bo napotil do dela razstave, kjer boste začeli z delom. Na voljo imate 25 minut časa, da rešite skupinske naloge.</p> <p>Če končate prej si oglejte še ostali del razstave. Oglejte si jo mirno, da ne motite ostalih.</p>	<p>Učenci poslušajo in se v skupinah zberejo na delu razstave, kjer bodo v skupini reševali naslednji del muzejskih delovnih zvezkov.</p>	
--	--	---	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVALJANJE (ostrega prehoda med uvajanjem in obravnavo ni, ker gre za muzejsko delo)

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. (25) Muzejska soba: Slovenija 1945 – 1960.</p> <p>1. SKUPINA – VPRAŠANJE MEJ</p>	<p>Sprehajam se med skupinami. Učence spodbujam, pomagam, svetujem in jih opozarjam na časovno omejitvev.</p>	<p>Aktivno rešujejo muzejske delovne zvezke (glej priloge)</p>	<p>Skupinska učna oblika</p> <p>Metoda razgovora ali pogovora, metoda dela s pisnim gradivom, metoda dela s slikovnim gradivom,</p>

			<p>metoda dela z materialnimi viri</p> <p>razstavni eksponati pisala, muzejski delovni zvezki.</p>
<p>2.</p> <p>(25)</p> <p>Muzejska soba: Slovenija 1945 – 1960.</p> <p>2. SKUPINA – NADZOR</p>	<p>Sprehajam se med skupinami. Učence spodbujam, pomagam, svetujem in jih opozarjam na časovno omejitev.</p>	<p>Aktivno rešujejo muzejske delovne zvezke (glej priloge)</p>	<p>Skupinska učna oblika</p> <p>Metoda razgovora ali pogovora, metoda dela s pisnim gradivom, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela z materialnimi viri</p> <p>razstavni eksponati pisala, muzejski delovni zvezki.</p>
<p>3.</p> <p>(25)</p> <p>Muzejska soba: Slovenija 1945 – 1960.</p> <p>3. Ženske med represijo in svobodo</p>	<p>Sprehajam se med skupinami. Učence spodbujam, pomagam, svetujem in jih opozarjam na časovno omejitev.</p>	<p>Aktivno rešujejo muzejske delovne zvezke (glej priloge)</p>	<p>Skupinska učna oblika</p> <p>Metoda razgovora ali pogovora, metoda dela s pisnim gradivom, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela z materialnimi viri</p> <p>razstavni eksponati</p>

<p>4.</p> <p>(25) Muzejska soba: Slovenija 1945 – 1960.</p> <p>4 SKUPINA – POVOJNI POBOJI IN NASPROTNIK I NOVEGA SISTEMA</p>	<p>Sprehajam se med skupinami. Učence spodbujam, pomagam, svetujem in jih opozarjam na časovno omejitev.</p>	<p>Aktivno rešujejo muzejske delovne zvezke (glej priloge)</p>	<p>pisala, muzejski delovni zvezki.</p> <p>Skupinska učna oblika</p> <p>Metoda razgovora ali pogovora, metoda dela s pisnim gradivom, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela z materialnimi viri</p> <p>razstavnih eksponatov, pisala, muzejski delovni zvezki.</p>
--	--	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>(20 min.) Viteška dvorana MNZ Slovenije.</p>	<p>Učence skličem skupaj.</p> <p>Povem, da bomo zdaj oblikovali nove skupine. V skupini ste skupaj vsi tisti, ki imate liste v obliki enakih geometrijskih likov (kvadrati skupaj, trikotniki skupaj, krogi skupaj in rombi skupaj). Razporedite se v nove skupine.</p> <p>Naloga vsakega iz skupine je, da ostalim predstavi</p>	<p>Učenci se zberejo.</p> <p>Učenci se razporedijo v nove skupine.</p> <p>Vsak učenec poroča o delu svoje skupine. Ostali</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, barvni listki.</p> <p>Skupinska učna oblika, metoda</p>

	<p>delo in ugotovitve svoje skupine ostalim trem sošolcem. Na voljo imate 15 minut.</p> <p>Skupaj rešite mrežo v muzejskem delovnem zvezku.</p> <p>Povem, da naj zadnjo nalogo reši vsak zase. Povezati morate zastave in grb na levi strani z ustreznimi imeni na desni strani.</p> <p>Zadnjo nalogo skupaj pregledamo.</p> <p>Povem oziroma ponovim pravilne odgovore.</p> <p>Zahvalim se jim za sodelovanje in jih povabim, da si ogledajo še ostali del razstave.</p>	<p>učenci poskušajo.</p> <p>Skupaj rešujejo mrežo v muzejskem delovnem zvezku.</p> <p>Učenci rešujejo zadnjo nalogo.</p> <p>Učenci povejo, kaj so povezali.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>oblika, metoda razgovora, muzejski delovni zvezki, pisala.</p> <p>Individualno delo.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora, muzejski delovni zvezki.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>
--	---	--	--

PRILOGE:

1. Muzejski delovni zvezki za vse štiri skupine (izpolnjeni in prazni)

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

MUZEJSKI DELOVNI ZVEZKI

(za vodstvo po sobi Slovenija 1945 – 1960 za četrti letnik srednjih šol)

1. SKUPINA – VPRAŠANJE MEJ

Pred začetkom reševanja delovnih listov izpolni naslednje naloge.

IME:

PRIIMEK:

DATUM:

KJE SE NAHAJAM (obkroži):

Nahajam se v:

- a) Narodnemu muzeju Slovenije
- b) Muzeju novejše zgodovine Slovenije
- c) Mestnem muzeju Ljubljana
- d) Arhivu Republike Slovenije

Muzej v katerem se nahajam domuje v (obkroži):

- a) Tivolškemu gradu
- b) Cekinovem gradu
- c) Turjaški palači
- d) Kozlerjevem dvorcu

V naslednji uri bomo izvedeli več o Sloveniji med letoma _____ ter _____ .

Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije (Federativne ljudske republike Jugoslavije, od leta 1961 Socialistične federativne republike Jugoslavije).⁹ V zemljevid vpiši številke republik in avtonomnih pokrajin.

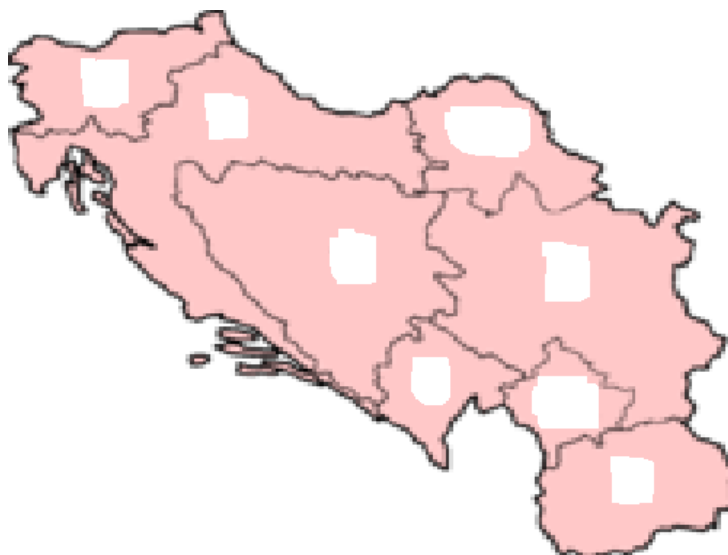
---

⁹ Katalog str. 12

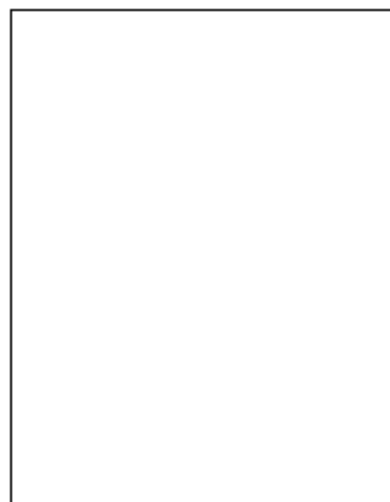
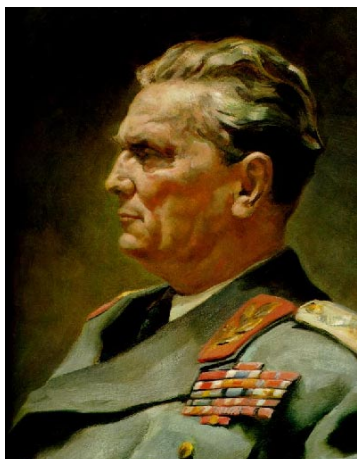
10

- 1 Črna Gora
- 2 Makedonija
- 3 Slovenija
- 4 Hrvaška
- 5 Srbija
- 5a Vojvodina
- 5b Kosovo
- 6 Bosna in Hercegovina

Oglej si kip Josipa Broza Tita, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamoval in ga doma po spominu skiciraj v prazen kvadrater. Pomagaj si s portretom, ki ga je leta 1947 narisal Božidar Jakac.

11

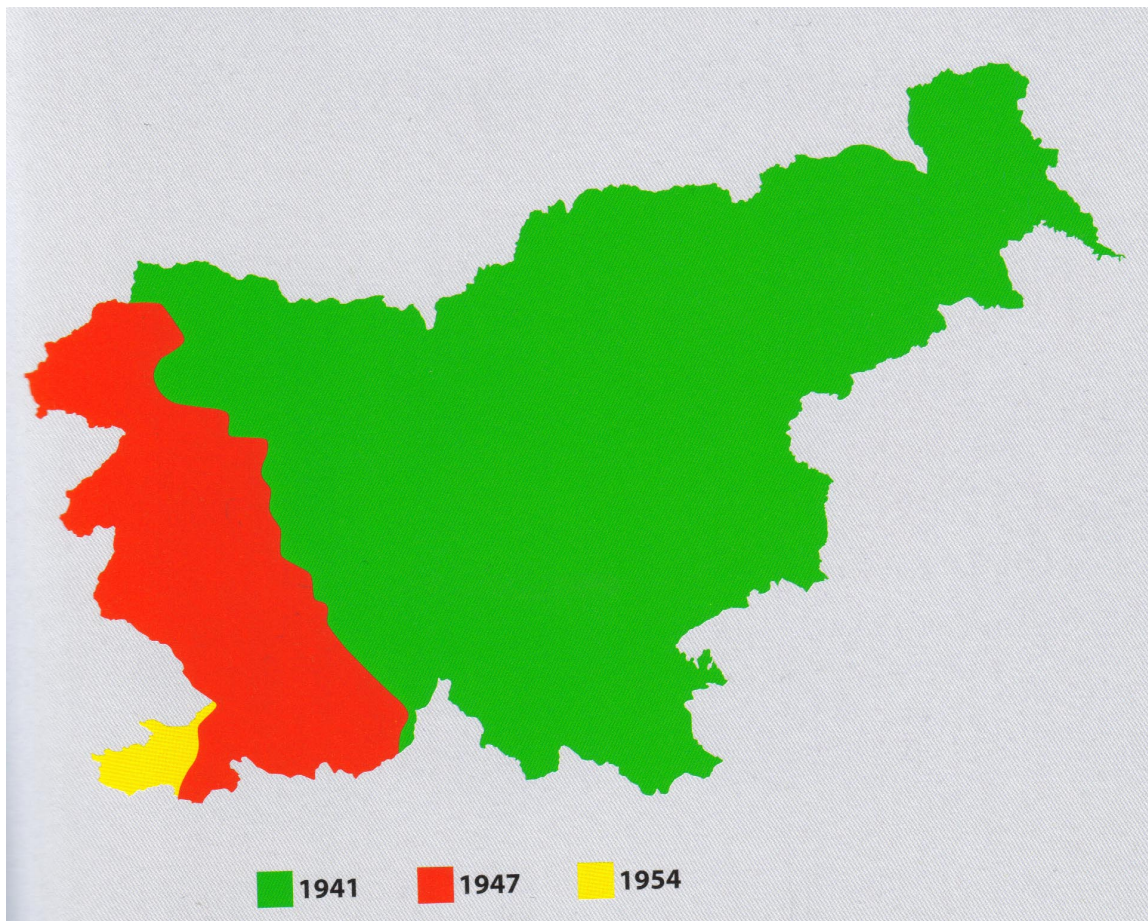
Josip Broz Tito
(Kumrovec, 7.5.1892 - Ljubljana, 4.5.1980)

1. SKUPINA – VPRAŠANJE MEJ

Na razstavi poišči predmet na spodnji sliki in tam začni z delom.

¹⁰ <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

¹¹ <http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

12

S pomočjo dela razstave, kjer se nahajaš, reši naslednje naloge.

1. S pomočjo šolskega zemljevida in tribarvnega zemljevida zgoraj določi zahodne meje Slovenije v letih 1941, 1947 in 1954.

1941:

1947:

---

¹² V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 11

1954:

---

2. Kaj se je zgodilo v letih 1941, 1947 in 1954. Pomagaj si z besedilom ob zemljevidu.

1941:

1947:

1954:

3. Kaj je bilo glavno mejno vprašanje poveljne razdelitve. Pomagaj si z izjavami podpore. Eno izmed njih imaš na spodnji sliki.

13

---

3. Kaj lahko sklepaš na podlagi fotografije, ki prikazuje postavljanje meje leta 1947? Fotografija se nagaja v tvoji bližini.

---

4. Ovrednoti pomen Trsta za Slovence danes in nekoč.

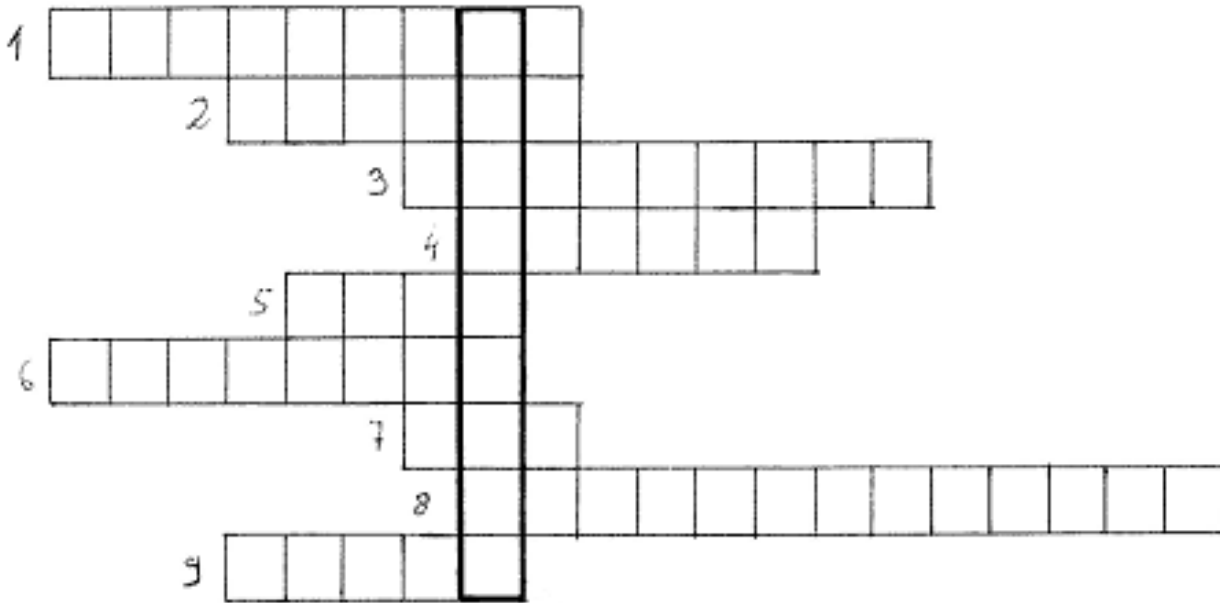

---

¹³ V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 10

Na prazna mesta vpiši manjkajoče besede in jih nato vstavi v mrežo. Iz mreže boš razbral ime države.

8. Povojne poboje je izvajala _____ armada.
4. Po vojni so ženske lahko prvič _____ .
6. Edvard Kocbek: _____ v zidu.
3. _____ sporazum leta 1954.
1. Iz najdenih predmetov lahko razberemo _____ pobitih.

- Angažirana intelektualka, učiteljica prizadetih otrok, borka za ženske pravice, ena prvih komunistk
 → 2. _____ 5. _____.
9. Življenje damo - _____ ne!
  7. Danes rečemo, da nas opazuje

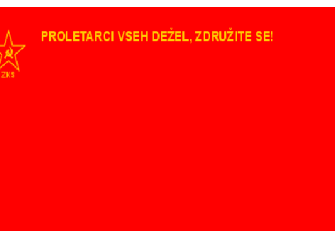
Poveži!

**grb Ljudske
republike Slovenije**

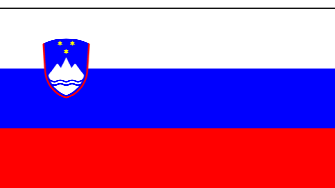
**zastava Komunistične
partije Slovenije**

**zastava Federativne ljudske
republike Jugoslavije**

**aktualna zastava
Republike Slovenije**

**zastava Ljudske
republike Slovenije**

Ločeno mnenje Marka Ličine

Glede zadnje naloge je prišlo do nestrinjanja znotraj skupine. Član skupine je izrazil ločeno mnenje, ki ga je povzel v naslednjih dveh stavkih. Prenašanje sedanosti v preteklost. Slovenska zastava je izven konteksta. Skupina se je demokratično odločila, da naloga ostane nespremenjena.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

MUZEJSKI DELOVNI ZVEZKI

(za vodstvo po sobi Slovenija 1945 – 1960 za četrti letnik srednjih šol)

2. SKUPINA – VPRAŠANJE MEJ

Pred začetkom reševanja delovnih listov izpolni naslednje naloge.

IME:

PRIIMEK:

DATUM:

KJE SE NAHAJAM (obkroži):

Nahajam se v:

- a) Narodnemu muzeju Slovenije
- b) Muzeju novejšje zgodovine Slovenije**
- c) Mestnem muzeju Ljubljana
- d) Arhivu Republike Slovenije

Muzej v katerem se nahajam domuje v (obkroži):

- a) Tivolškemu gradu
- b) Cekinovem gradu**
- c) Turjaški palači
- d) Kozlerjevem dvorcu

V naslednji uri bomo izvedeli več o Sloveniji med letoma **1945** ter **1960**.

Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije (Federativne ljudske republike Jugoslavije, od leta 1961 Socialistične federativne republike Jugoslavije).¹⁴ V zemljevid vpiši številke republik in avtonomnih pokrajin.

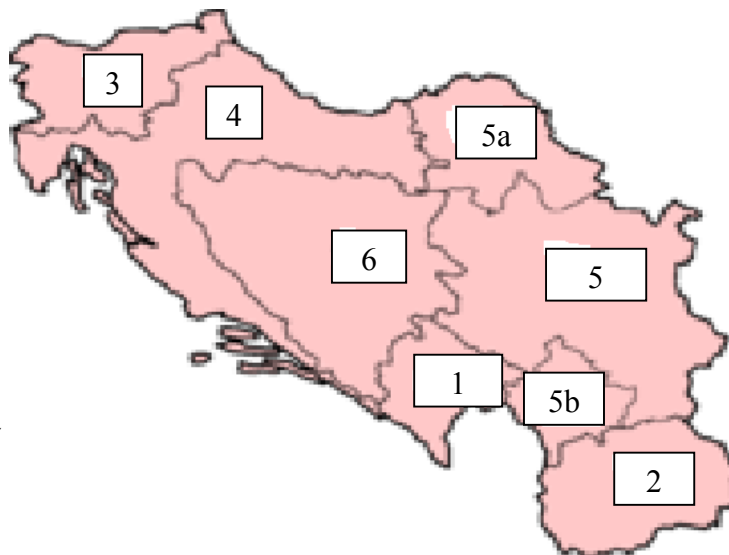
---

¹⁴ Katalog str. 12

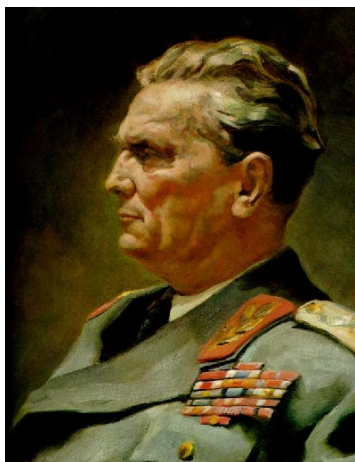
15

- 1 Črna Gora
- 2 Makedonija
- 3 Slovenija
- 4 Hrvaška
- 5 Srbija
- 5a Vojvodina
- 5b Kosovo
- 6 Bosna in Hercegovina

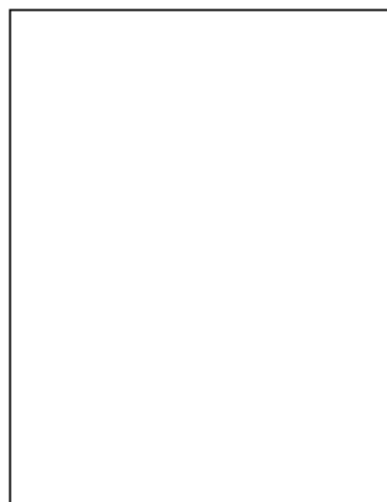

Oglej si kip Josipa Broza Tita, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamoval in ga doma po spominu skiciraj v prazen kvadrater. Pomagaj si s portretom, ki ga je leta 1947 narisal Božidar Jakac.

16

Josip Broz Tito
(Kumrovec, 7.5.1892 - Ljubljana, 4.5.1980)

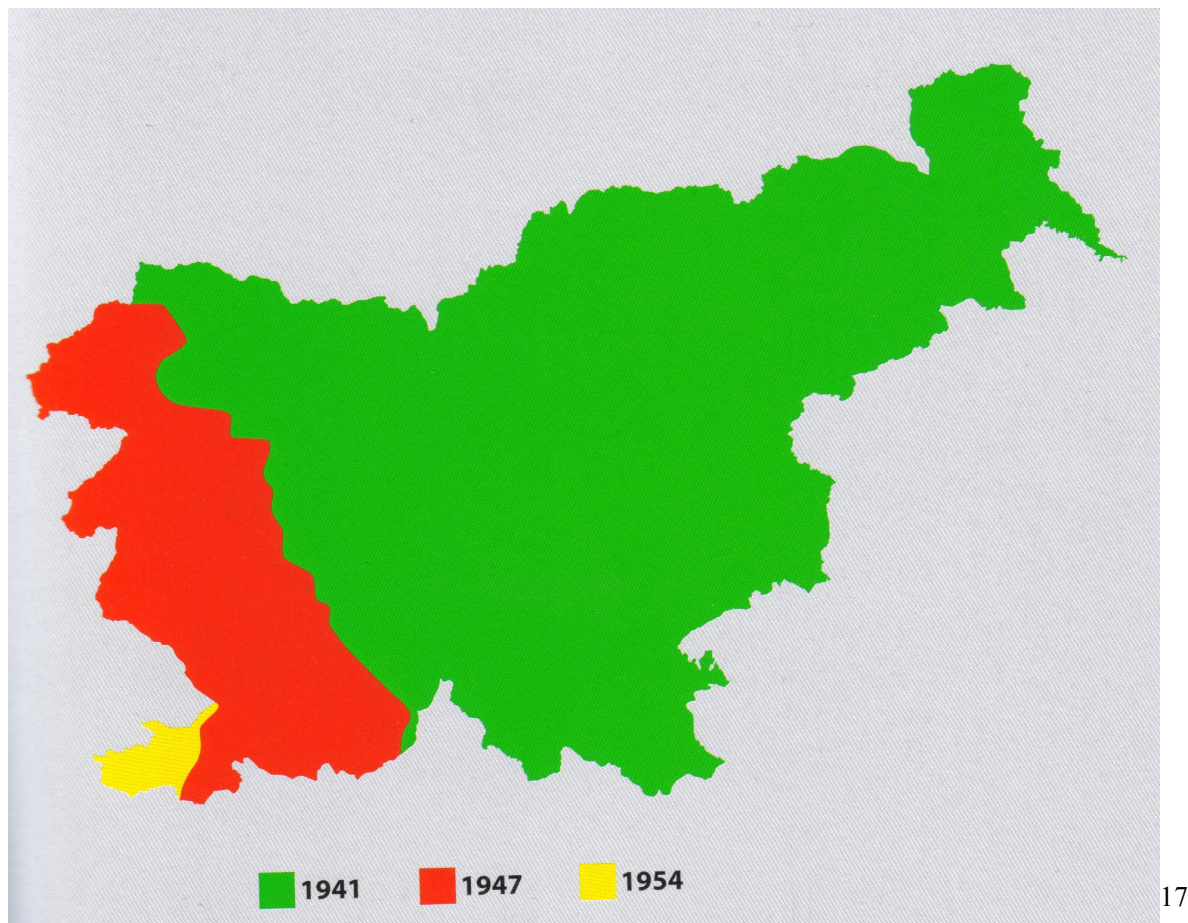

¹⁵ <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

¹⁶ <http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

1. SKUPINA – VPRAŠANJE MEJ

Na razstavi poišči predmet na spodnji sliki in tam začni z delom.

S pomočjo dela razstave, kjer se nahajaš, reši naslednje naloge.

1. S pomočjo šolskega zemljevida in tribarvnega zemljevida zgoraj določi zahodne meje Slovenije v letih 1941, 1947 in 1954.

1941:

Velik del današnje zahodne Slovenije, vključno s Primorjem je v tem času bil okupiran s strani Italijanov. Meja je od severa proti jugu potekala po črti Mangart – Triglav – Vogel – V del Blegoša – Z del Hrušice - Snežnik.

1947:

¹⁷ V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 11

Velik del zgoraj odvzetega zahodnega dela se sedaj priključi k Sloveniji, Primorje pa še vedno ostaja pod Italijo. Meja poteka Z od Basovice – Črni Kal – zgornji tok Dragonje.

1954:

Priključitev še zadnjega kosa tega, kar danes šteje pod slovensko ozemlje. Meje potekajo tako kot potekajo danes.

2. Kaj se je zgodilo v letih 1941, 1947 in 1954. Pomagaj si z besedilom ob zemljevidu.

1941: Ob vstopu v vojno velja meja, ki je bila določena po prvi svetovni vojni z Rapalsko pogodbo.

1947: Po Pariški mirovni konferenci Jugoslavija pridobi Primorsko.

1954: Po Londonskem sporazumu Jugoslavija pridobi slovensko Istro.

3. Kaj je bilo glavno mejno vprašanje povojne razdelitve. Pomagaj si z izjavami podpore. Eno izmed njih imaš na spodnji sliki.

18

Glavno mejno vprašanje po vojni je bil Trst. Kot pomembno pristanišče, ki ima zaradi svoje prometne vloge zelo velik pomen za celotno Srednjo Evropo – že v času A-O imenovan »okno v svet«, je bilo zanimivo za obe strani.

3. Kaj lahko sklepaš na podlagi fotografije, ki prikazuje postavljanje meje leta 1947? Fotografija se nagaja v tvoji bližini.

Meja je bila močno utrjena (bodeča žica) in zastražena, saj je v tem povojnem času predstavljala razmejitev med zahodnim kapitalističnim in vzhodnim socialističnim blokom. Za prehod te meje se tako niso zahtevale samo osebne listine, ampak je zaradi ideoloških razlik na eni in drugi strani, pomenila pravi prepad med eno in drugo stranjo.

4. Ovrednoti pomen Trsta za Slovence danes in nekoč.

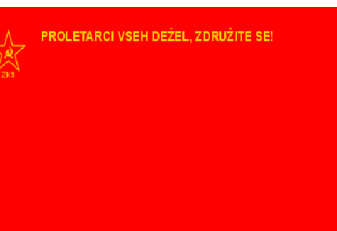
¹⁸ V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 10

Trst je nekoč veljal za eno osrednjih slovenskih mest, saj so tu živeli Slovenci. Kulturno in gospodarsko je v 19. stoletju v marsičem prednjačil pred Ljubljano, a zaradi svoje prostorsko gledano obrobne lege ni dobil funkcije kasnejšega središča Slovence. S tem, ko je Trst prešel na italijansko stran, se je ta vloga še zmanjšala in danes velja za eno etnično zelo mešanih mest, ki s tega vidika ni ne italijansko ne slovensko. Gospodarsko in prometno vlogo pa je za Slovenijo prevzelo njeno novo пристanišče v Kopru.

Poveži!

**grb Ljudske
republike Slovenije**

**zastava Komunistične
partije Slovenije**

**zastava Federativne ljudske
republike Jugoslavije**

**aktualna zastava
Republike Slovenije**

**zastava Ljudske
republike Slovenije**

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

MUZEJSKI DELOVNI ZVEZKI
(za vodstvo po sobi Slovenija 1945 – 1960 za četrti letnik srednjih šol)

2. SKUPINA – NADZOR

Pred začetkom reševanja delovnih listov izpolni naslednje naloge.

IME:

PRIIMEK:

DATUM:

KJE SE NAHAJAM (obkroži):

Nahajam se v:

- a) Narodnemu muzeju Slovenije
- b) Muzeju novejšje zgodovine Slovenije
- c) Mestnem muzeju Ljubljana
- d) Arhivu Republike Slovenije

Muzej v katerem se nahajam domuje v (obkroži):

- a) Tivolškemu gradu
- b) Cekinovem gradu
- c) Turjaški palači
- d) Kozlerjevem dvorcu

V naslednji uri bomo izvedeli več o Sloveniji med letoma _____ ter _____ .

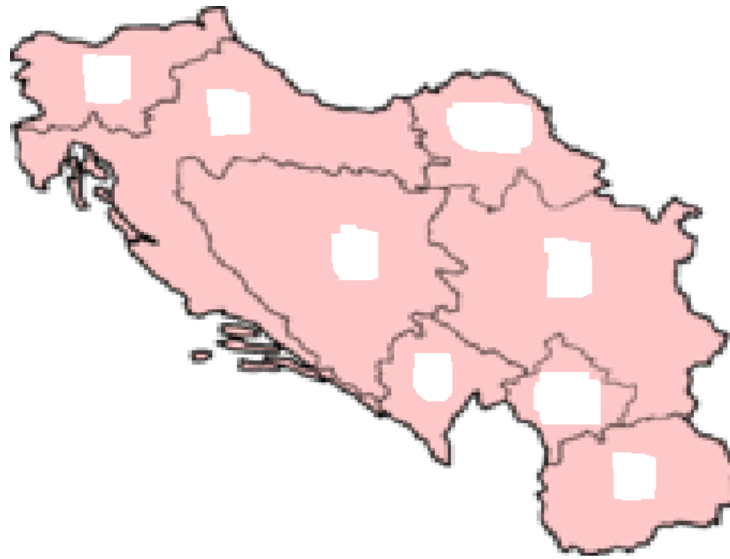
Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije (Federativne ljudske republike Jugoslavije, od leta 1961 Socialistične federativne republike Jugoslavije).¹⁹ V zemljevid vpiši številke republik in avtonomnih pokrajin.

---

¹⁹ Katalog str. 12

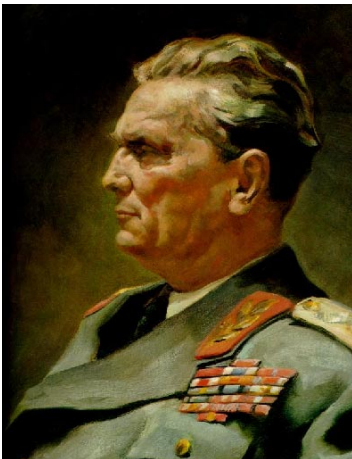
20

- 1 Črna Gora
- 2 Makedonija
- 3 Slovenija
- 4 Hrvaška
- 5 Srbija
- 5a Vojvodina
- 5b Kosovo
- 6 Bosna in Hercegovina

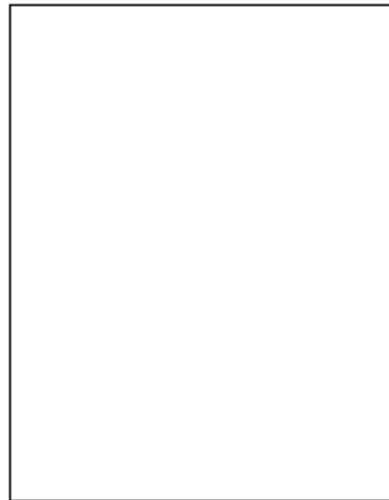

Oglej si kip Josipa Broza Tita, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamoval in ga doma po spominu skiciraj v prazen kvadrater. Pomagaj si s portretom, ki ga je leta 1947 narisal Božidar Jakac.

21

Josip Broz Tito
(Kumrovec, 7.5.1892 - Ljubljana, 4.5.1980)

²⁰ <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

²¹ <http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

2. SKUPINA – NADZOR

Na razstavi poišči predmet na spodnji sliki in tam začni z delom.

22

S pomočjo dela razstave, kjer se nahajaš, reši naslednje naloge.

1. Opiši vitrino pred seboj. Kaj vse vidiš?

---

2. Preberi pesem ob vitrini.

AVTOR:

NASLOV PESMI:

²² V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 33

23

(Sveti Jurij ob Ščavnici, 27.9.1904 - Ljubljana, 3.11.1981)

a) Kaj veš o avtorju?

---

b) O čem govori pesem?

---

c) Izpiši tri primere, ki prikazujejo, kako je avtor doživljal nadzor.

č) Ali veš, kje v bližini muzeja se nahaja Kocbekov kip?

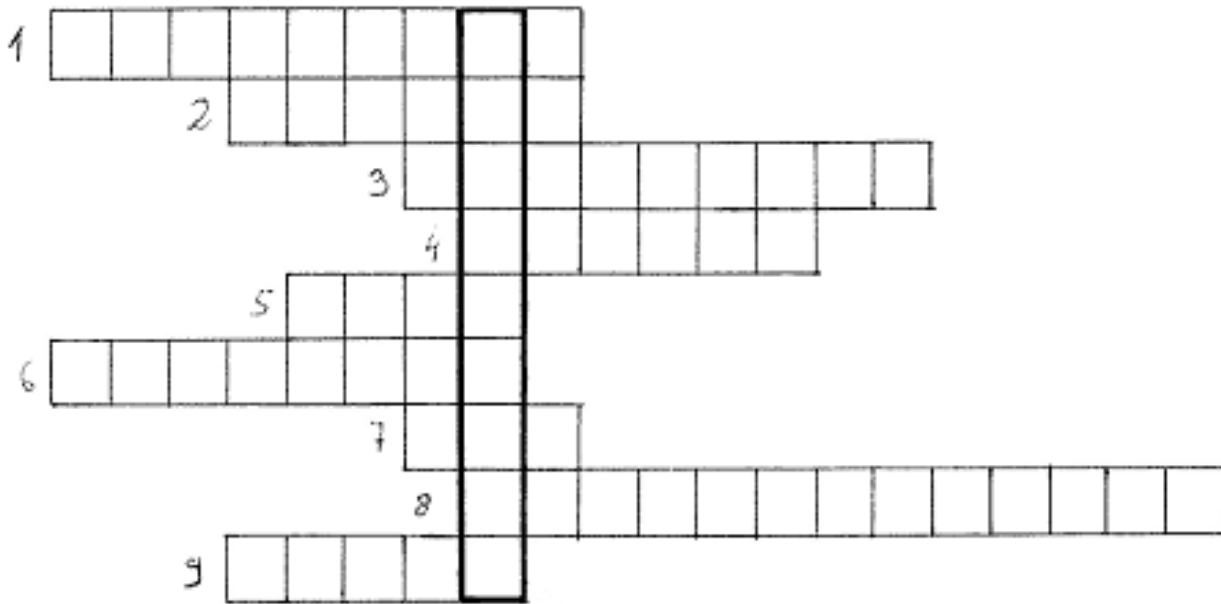
Kip Edvarda Kocbeka v _____ .

²³ <http://www.synapse.ne.jp/saitani/Image27.gif>

Na prazna mesta vpiši manjkajoče besede in jih nato vstavi v mrežo. Iz mreže boš razbral ime države.

8. Povojne poboje je izvajala _____ armada.
4. Po vojni so ženske lahko prvič _____ .
6. Edvard Kocbek: _____ v zidu.
3. _____ sporazum leta 1954.
1. Iz najdenih predmetov lahko razberemo _____ pobitih.

- Angažirana intelektualka, učiteljica prizadetih otrok, borka za ženske pravice, ena prvih komunistk
 → 2. _____ 5. _____ .
9. Življenje damo - _____ ne!
  7. Danes rečemo, da nas opazuje

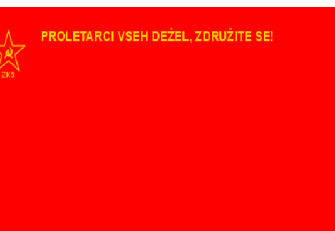
Poveži!

**grb Ljudske
republike Slovenije**

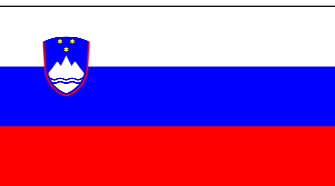
**zastava Komunistične
partije Slovenije**

**zastava Federativne ljudske
republike Jugoslavije**

**aktualna zastava
Republike Slovenije**

**zastava Ljudske
republike Slovenije**

Ločeno mnenje Marka Ličine

Glede zadnje naloge je prišlo do nestrinjanja znotraj skupine. Član skupine je izrazil ločeno mnenje, ki ga je povzel v naslednjih dveh stavkih. Prenašanje sedanosti v preteklost. Slovenska zastava je izven konteksta. Skupina se je demokratično odločila, da naloga ostane nespremenjena.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

MUZEJSKI DELOVNI ZVEZKI
(za vodstvo po sobi Slovenija 1945 – 1960 za četrti letnik srednjih šol)

2. SKUPINA – NADZOR

Pred začetkom reševanja delovnih listov izpolni naslednje naloge.

IME:

PRIIMEK:

DATUM:

KJE SE NAHAJAM (obkroži):

Nahajam se v:

- a) Narodnemu muzeju Slovenije
- b) Muzeju novejšje zgodovine Slovenije**
- c) Mestnem muzeju Ljubljana
- d) Arhivu Republike Slovenije

Muzej v katerem se nahajam domuje v (obkroži):

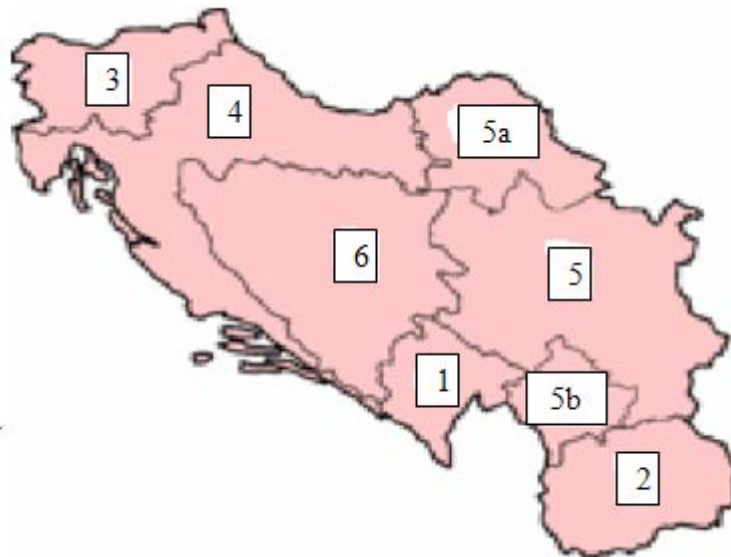
- a) Tivolškemu gradu
- b) Cekinovemu gradu**
- c) Turjaški palači
- d) Kozlerjevemu dvorcu

V naslednji uri bomo izvedeli več o Sloveniji med letoma **1945** ter **1960**.

Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije (Federativne ljudske republike Jugoslavije, od leta 1961 Socialistične federativne republike Jugoslavije).²⁵ V zemljevidu piši številke republik in avtonomnih pokrajin.

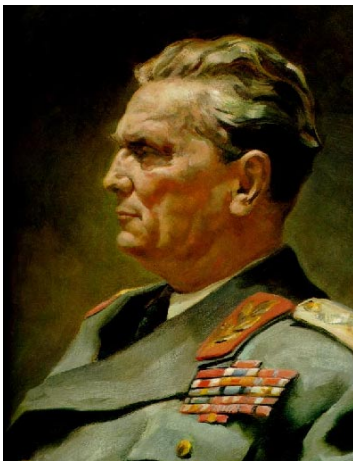
26

- 1 Črna Gora
- 2 Makedonija
- 3 Slovenija
- 4 Hrvaška
- 5 Srbija
- 5a Vojvodina
- 5b Kosovo
- 6 Bosna in Hercegovina

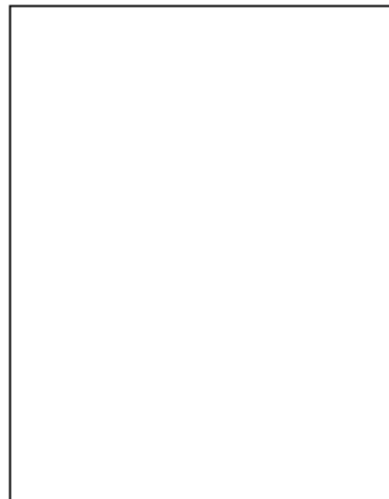

Oglej si kip Josipa Broza Tita, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamoval in ga doma po spominu skiciraj v prazen kvadrater. Pomagaj si s portretom, ki ga je leta 1947 narisal Božidar Jakac.

27

Josip Broz Tito
(Kumrovec, 7.5.1892 - Ljubljana, 4.5.1980)

²⁵ Katalog str. 12

²⁶ <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

²⁷ <http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

2. SKUPINA – NADZOR

Na razstavi poišči predmet na spodnji sliki in tam začni z delom.

28

S pomočjo dela razstave, kjer se nahajaš, reši naslednje naloge.

1. Opiši vitrino pred seboj. Kaj vse vidiš?

Pred seboj vidim pisalni stroj, pisarniški papir, na katerem je napisana pesem, razne kable in žice, ki delujejo kot deli prisluškovalne naprave in vbito steno, kjer so se naprave nahajale.

---

2. Preberi pesem ob vitrini.

AVTOR: Edvard Kocbek

NASLOV PESMI: Mikrofon v zidu

²⁸ V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 33

(Sveti Jurij ob Ščavnici, 27.9.1904 - Ljubljana, 3.11.1981)

a) Kaj veš o avtorju?

Avtor je bil znan slovenski pesnik in pisatelj. Živel je v 20. stoletju. Med 2. svetovno vojno je bil na partizanski strani, po vojni pa ga je nova komunistična oblast imela za nasprotnika režima.

---

b) O čem govori pesem?

Pesem govori o pesnikovih občutkih, ko se zaveda, da je pod nadzorom. Gre za neko vrsto pesem upora, saj je Kocbek zelo kritičen do takratne oblasti, ki jo simbolizira mikrofona v steni njegovega stanovanja. Avtor še zapiše, da ga kakršenkoli nadzor ne bo ustavil pri izražanju njegovih misli in v njegovem delovanju.

---

c) Izpiši tri primere, ki prikazujejo, kako je avtor doživljal nadzor.

» In vendar me ne moreš prekiniti in nič mi ne moreš odgovoriti«

» Da si mi sovražnik, da si moj nerodovitni bližnjik«

» Zdaj si prebudil mojo moč, moja moč je enotna in silna«

---

²⁹ <http://www.synapse.ne.jp/saitani/Image27.gif>

č) Ali veš, kje v bližini muzeja se nahaja Kocbekov kip?

Kip Edvarda Kocbeka v parku Tivoli.

3. V esejski obliki zapiši krajše razmišljanje, zakaj je oblast izvajala nadzor nad posamezniki. Primerjaj, kako je s tem danes?
(PRIČAKOVAN ODGOVOR)

Oblast je izvaja nadzor nad posamezniki zaradi tega, ker se je želela obdržati na oblasti. Ker je oblast prepričana v svoj prav, so ji posamezniki, ki razmišljajo drugače lahko nevarni, posebej če njihove ideje najdejo pot do ljudi. Z nadzorom oblast zbira informacije, ki jih lahko uporabi zoper nadzorovanega. Najbolj nevarni so ji bili izobraženi ljudje, kot so recimo pesniki in pisatelji. Tak primer je bil Edvard Kocbek.

Vsakršen nadzor v obliki prisluškovanja posamezniku s strani oblasti brez sodnega odloka je danes velika kršitev človekovih pravic. Danes, ko imamo demokratično politično ureditev, je nadzor nad posamezniki s strani katerekoli oblasti nesprejemljiv in neprimeren. Če pa oblast izvaja ta nadzor je lahko stvar debate, saj je z moderno tehnologijo to možno početi še mnogo bolj prikrito in težje dokazljivo. V sami naši družbi pa je tudi vse več nadzora, saj ima ogromno šol, trgovin, stanovanjskih blokov in javnih prostorov nadzorne kamere, ki nadzorujejo ljudi.

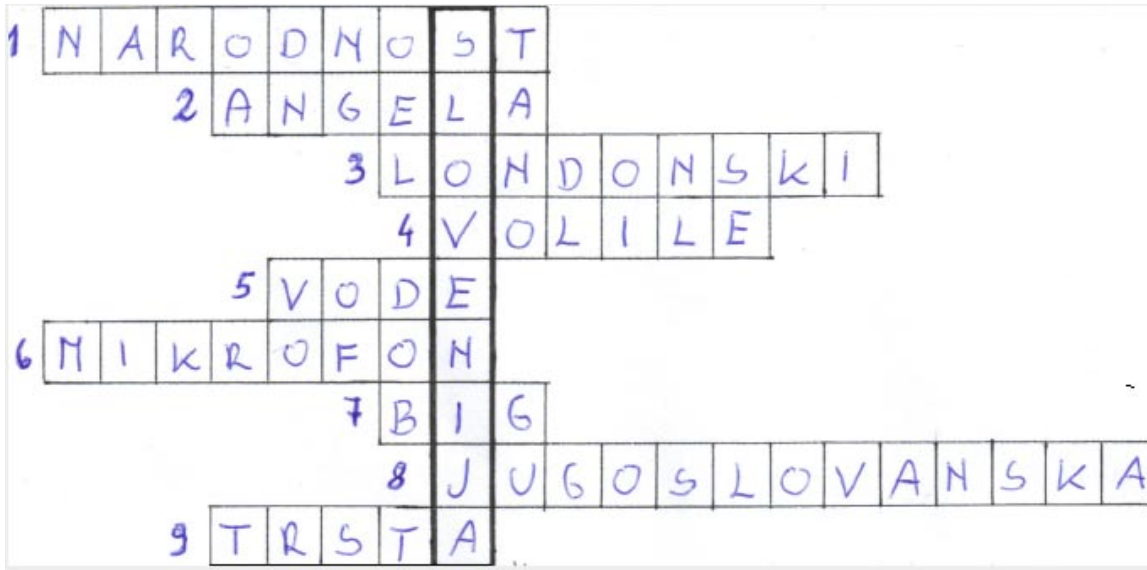

---

³⁰ http://www.trajekt.net/pictures/kocbek4_240.jpg

Na prazna mesta vpiši manjkajoče besede in jih nato vstavi v mrežo. Iz mreže boš razbral ime države.

- 8. Povojne poboje je izvajala **JUGOSLOVANSKA** armada.
- 4. Po vojni so ženske lahko prvič **VOLILE**.
- 6. Edvard Kocbek: **MIKROFON** v zidu.
- 3. **LONDONSKI** sporazum leta 1954.
- 1. Iz najdenih predmetov lahko razberemo **NARODNOST** pobitih.

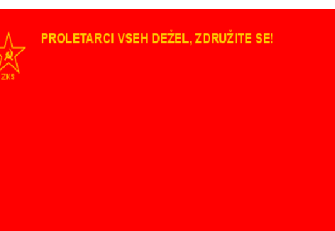

- Angažirana intelektualka, učiteljica prizadetih otrok, borka za ženske pravice, ena prvih komunistk
 → **2. ANGELA**   **5. VODE.**
- 9.** Življenje damo - **TRSTA** ne!
7. Danes rečemo, da nas opazuje

Poveži!

**grb Ljudske
republike Slovenije**

**zastava Komunistične
partije Slovenije**

**zastava Federativne ljudske
republike Jugoslavije**

**aktualna zastava
Republike Slovenije**

**zastava Ljudske
republike Slovenije**

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

MUZEJSKI DELOVNI ZVEZKI

(za vodstvo po sobi Slovenija 1945 – 1960 za četrti letnik srednjih šol)

3. ŽENSKE MED REPRESIJO IN SVOBODO

Pred začetkom reševanja delovnih listov izpolni naslednje naloge.

IME:

PRIIMEK:

DATUM:

KJE SE NAHAJAM (obkroži):

Nahajam se v:

- a) Narodnemu muzeju Slovenije
- b) Muzeju novejšje zgodovine Slovenije
- c) Mestnem muzeju Ljubljana
- d) Arhivu Republike Slovenije

Muzej v katerem se nahajam domuje v (obkroži):

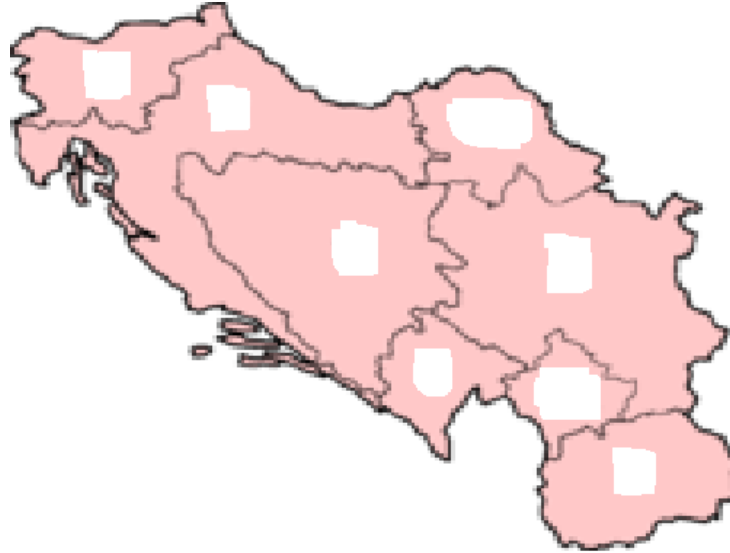
- a) Tivolškemu gradu
- b) Cekinovem gradu
- c) Turjaški palači
- d) Kozlerjevem dvorcu

V naslednji uri bomo izvedeli več o Sloveniji med letoma _____ ter _____

Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije (Federativne ljudske republike Jugoslavije, od leta 1961 Socialistične federativne republike Jugoslavije).³¹ V zemljevidu piši številke republik in avtonomnih pokrajin.

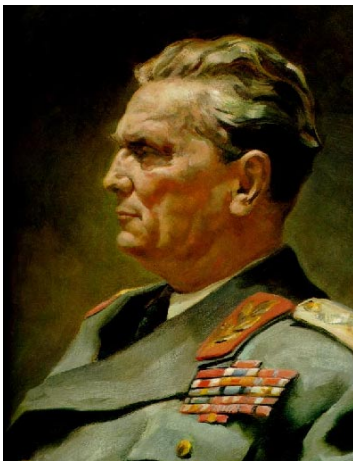
32

- 1 Črna Gora
- 2 Makedonija
- 3 Slovenija
- 4 Hrvaška
- 5 Srbija
- 5a Vojvodina
- 5b Kosovo
- 6 Bosna in Hercegovina

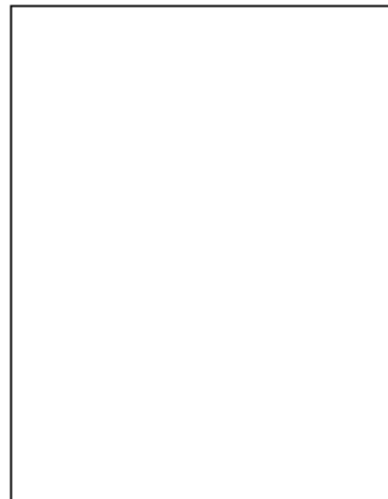

Oglej si kip Josipa Broza Tita, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamoval in ga doma po spominu skiciraj v prazen kvadrater. Pomagaj si s portretom, ki ga je leta 1947 narisal Božidar Jakac.

33

Josip Broz Tito
(Kumrovec, 7.5.1892 - Ljubljana, 4.5.1980)

3. ŽENSKÉ MED REPRESIJO IN SVOBODO

Na razstavi poišči spodnjo fotografijo in tam začni z delom.

³¹ Katalog str. 12

³² <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

³³ <http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

S pomočjo dela razstave, kjer se nahajaš, reši naslednje naloge.

1. Kdo je ženska, ki je prikazana na zgornji fotografiji? Kaj veš o njej?

---

2. Preberi njeno pričevanje.

a) Kako je doživljala zasliševanja?

---

b) Kratko opiši razmere v zaporu oziroma taborišču.

---

³⁴ V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 33

---

3. Poišči plakat »Slovenska žena!«. Iz njega razberi in zapiši pozitivne pridobitve
povojne ureditve za ženske.

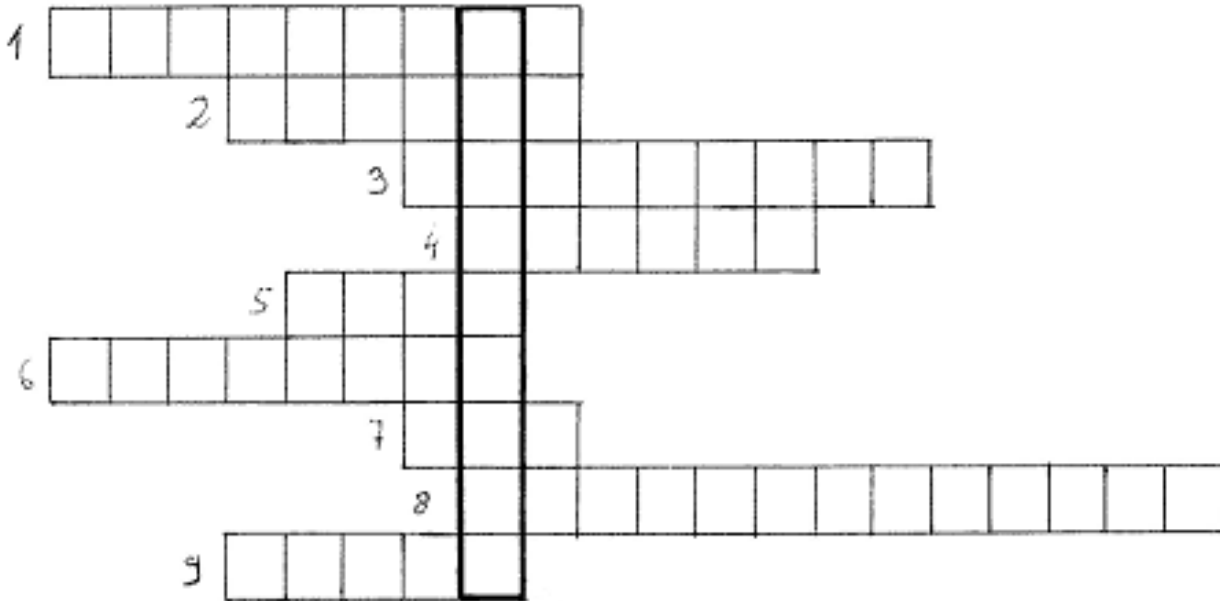

Napišite krajše razmišljanje o ženskah v politiki danes. Kakšna je njihova vloga?

Na prazna mesta vpiši manjkajoče besede in jih nato vstavi v mrežo. Iz mreže boš razbral ime države.

8. Povojne poboje je izvajala _____ armada.
4. Po vojni so ženske lahko prvič _____ .
6. Edvard Kocbek: _____ v zidu.
3. _____ sporazum leta 1954.
1. Iz najdenih predmetov lahko razberemo _____ pobitih.

Angažirana intelektualka, učiteljica prizadetih otrok, borka za ženske pravice, ena prvih komunistk

→ 2. _____ 5. _____.

9. Življenje damo - _____ ne!

7. Danes rečemo, da nas opazuje

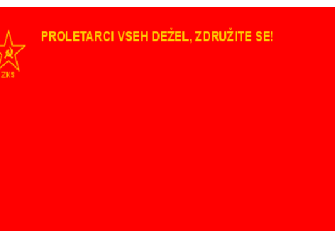
Poveži!

**grb Ljudske
republike Slovenije**

**zastava Komunistične
partije Slovenije**

**zastava Federativne ljudske
republike Jugoslavije**

**aktualna zastava
Republike Slovenije**

**zastava Ljudske
republike Slovenije**

Ločeno mnenje Marka Ličine

Glede zadnje naloge je prišlo do nestrinjanja znotraj skupine. Član skupine je izrazil ločeno mnenje, ki ga je povzel v naslednjih dveh stavkih. Prenašanje sedanosti v preteklost. Slovenska zastava je izven konteksta. Skupina se je demokratično odločila, da naloga ostane nespremenjena.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

MUZEJSKI DELOVNI ZVEZKI

(za vodstvo po sobi Slovenija 1945 – 1960 za četrti letnik srednjih šol)

3. ŽENSKE MED REPRESIJO IN SVOBODO

Pred začetkom reševanja delovnih listov izpolni naslednje naloge.

IME:

PRIIMEK:

DATUM:

KJE SE NAHAJAM (obkroži):

Nahajam se v:

- a) Narodnemu muzeju Slovenije
- b) Muzeju novejšje zgodovine Slovenije**
- c) Mestnem muzeju Ljubljana
- d) Arhivu Republike Slovenije

Muzej v katerem se nahajam domuje v (obkroži):

- a) Tivolškemu gradu
- b) Cekinovem gradu**
- c) Turjaški palači
- d) Kozlerjevem dvorcu

V naslednji uri bomo izvedeli več o Sloveniji med letoma **1945** ter **1960** .

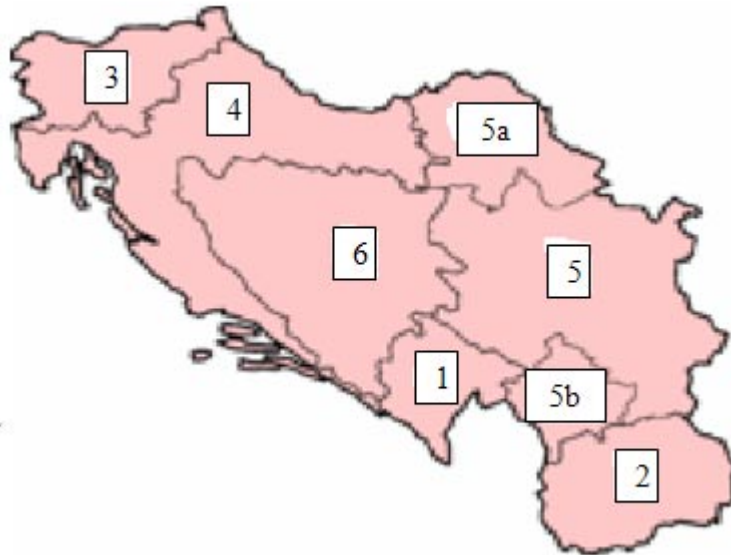
Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije (Federativne ljudske republike Jugoslavije, od leta 1961 Socialistične federativne republike Jugoslavije).³⁵ V zemljevid vpiši številke republik in avtonomnih pokrajin.

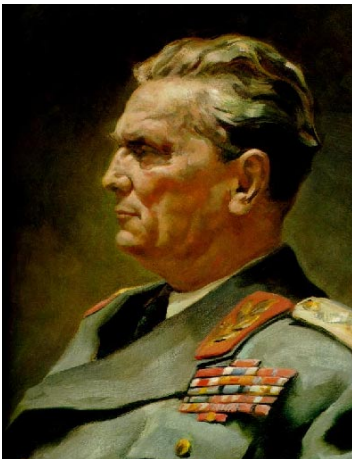
³⁵ Katalog str. 12

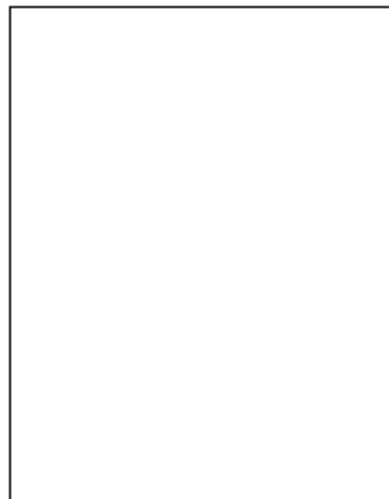
- 1 Črna Gora
- 2 Makedonija
- 3 Slovenija
- 4 Hrvaška
- 5 Srbija
- 5a Vojvodina
- 5b Kosovo
- 6 Bosna in Hercegovina

Oglej si kip Josipa Broza Tita, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamoval in ga doma po spominu skiciraj v prazen kvadrater. Pomagaj si s portretom, ki ga je leta 1947 narisal Božidar Jakac.

Josip Broz Tito
(Kumrovec, 7.5.1892 - Ljubljana, 4.5.1980)

3. ŽENSKÉ MED REPRESIJO IN SVOBODO

Na razstavi poišči spodnjo fotografijo in tam začni z delom.

³⁶ <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

³⁷ <http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

38

S pomočjo dela razstave, kjer se nahajaš, reši naslednje naloge.

1. Kdo je ženska, ki je prikazana na zgornji fotografiji? Kaj veš o njej?

Ženska na sliki je Angela Vode. Angela Vode je bila angažirana intelektualka, učiteljica prizadetih otrok, borka za ženske pravice in ena prvih komunistk. Med 2. svetovno vojno je sodelovala v uporih zoper okupatorja. Leta 1947 je bila obsojena na dvajset let prisilnega dela na stalinističnem sodnem procesu. Iz zapora so jo izpustili leta 1953, nato pa je bila do smrti izločena iz javnega življenja.

---

2. Preberi njeno pričevanje.

a) Kako je doživljala zasliševanja?

Zasliševanja so bila zelo kruta, saj ji niso dovolili normalnega spanca, kar je bila najhujša stvar zanjo. Zaslišanja je težko fizično prenašala, saj so bile bolečine v telesu neznesljive. Angela Vode je bilo najbolj strah, da bo med zaslišanji izgubila mentalno zdravje.

---

³⁸ V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 33

---

b) Kratko opiši razmere v zaporu oziroma taborišču.

V zaporu je med jetnicami prevladovalo pravilo močnejšega, saj so se prerivale med seboj pri podeljevanju hrane, voda, ki so jo dobile je bila kmalu umazana, niso imele prostora, kjer bi pojedli hrano in so jedle s tal. Razmere v zaporu so bile nehumane in poniževalne za jetnice. V celicah niso imele peči, tako da jih je pošteno zeblo podnevi in ponoči. Tudi delale so po cel dan, saj so se tako izogibale mraza v celicah.

---

3. Poišči plakat »Slovenska žena!«. Iz njega razberi in zapiši pozitivne pridobitve povojne ureditve za ženske.

Glavna pozitivna pridobitev tistega obdobja je bila volilna pravica za ženske, ki je pred letom 1945 ni bilo. Iz plakata lahko tudi razberemo, da je takratna oblast na deklarativni ravni propagirala enakopravnost med spoloma, saj so se ženske med borbo zoper okupatorja enakovredno borile s moškimi.

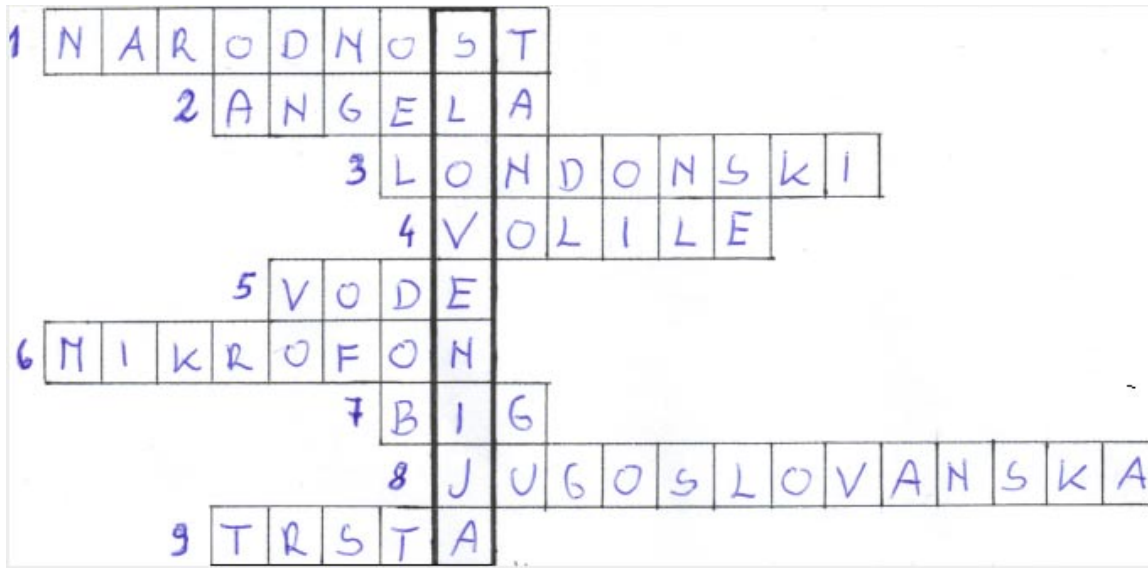

Napišite krajše razmišljanje o ženskah v politiki danes. Kakšna je njihova vloga?

Žensk v politiki tudi danes ni dosti. Imamo precej malo poslank. Predsednice države, vlade ali državnega zbora še nismo imeli. Za večjo vključenost žensk v politiko so bile uveljavljene kvote, ki so se za zdaj pokazale kot učinkovito orodje za povečanje deleža žensk v politiki.

Na prazna mesta vpiši manjkajoče besede in jih nato vstavi v mrežo. Iz mreže boš razbral ime države.

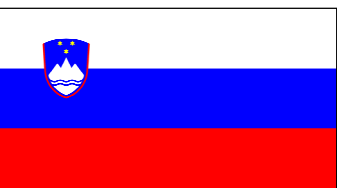
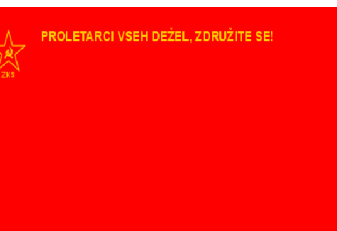
8. Povojne poboje je izvajala **JUGOSLOVANSKA** armada.
4. Po vojni so ženske lahko prvič **VOLILE**.
6. Edvard Kocbek: **MIKROFON** v zidu.
3. **LONDONSKI** sporazum leta 1954.
1. Iz najdenih predmetov lahko razberemo **NARODNOST** pobitih.

- Angažirana intelektualka, učiteljica prizadetih otrok, borka za ženske pravice, ena prvih komunistk
→ 2. **ANGELA**   5. **VODE**
9. Življenje damo - **TRSTA** ne!
7. Danes rečemo, da nas opazuje

Poveži!

**grb Ljudske
republike Slovenije**

**zastava Komunistične
partije Slovenije**

**zastava Federativne ljudske
republike Jugoslavije**

**aktualna zastava
Republike Slovenije**

**zastava Ljudske
republike Slovenije**

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

MUZEJSKI DELOVNI ZVEZKI

(za vodstvo po sobi Slovenija 1945 – 1960 za četrti letnik srednjih šol)

4. SKUPINA – POVOJNI POBOJI IN NASPROTNIKI NOVEGA SISTEMA

Pred začetkom reševanja delovnih listov izpolni naslednje naloge.

IME:

PRIIMEK:

DATUM:

KJE SE NAHAJAM (obkroži):

Nahajam se v:

- a) Narodnemu muzeju Slovenije
- b) Muzeju novejšje zgodovine Slovenije
- c) Mestnem muzeju Ljubljana
- d) Arhivu Republike Slovenije

Muzej v katerem se nahajam domuje v (obkroži):

- a) Tivolškemu gradu
- b) Cekinovem gradu
- c) Turjaški palači
- d) Kozlerjevem dvorcu

V naslednji uri bomo izvedeli več o Sloveniji med letoma _____ ter _____

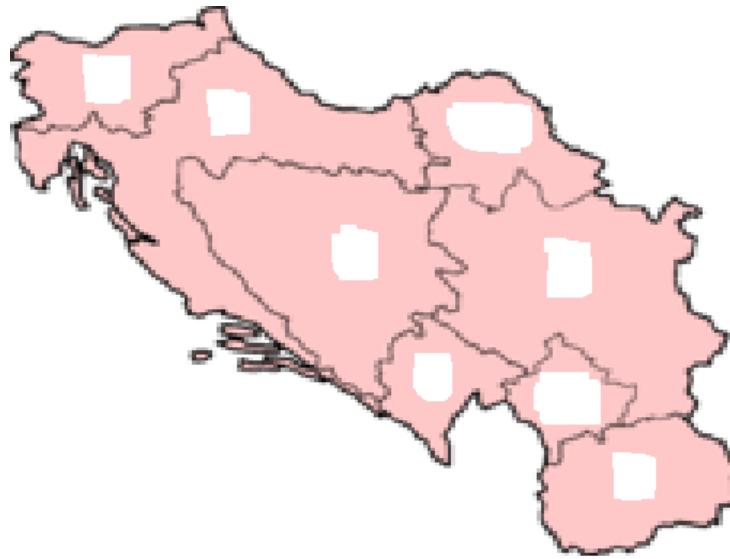
Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije (Federativne ljudske republike Jugoslavije, od leta 1961 Socialistične federativne republike Jugoslavije).³⁹ V zemljevid vpiši številke republik in avtonomnih pokrajin.

---

³⁹ Katalog str. 12

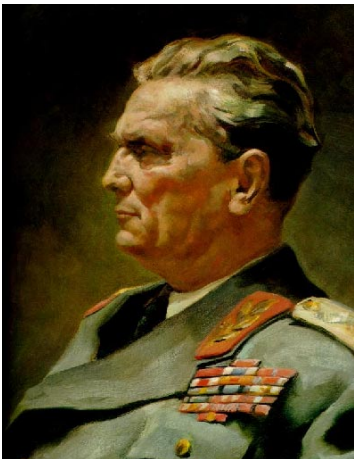
40

- 1 Črna Gora
- 2 Makedonija
- 3 Slovenija
- 4 Hrvaška
- 5 Srbija
- 5a Vojvodina
- 5b Kosovo
- 6 Bosna in Hercegovina

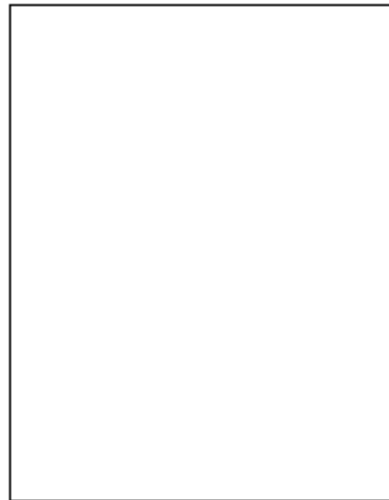

Oglej si kip Josipa Broza Tita, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamoval in ga doma po spominu skiciraj v prazen kvadrater. Pomagaj si s portretom, ki ga je leta 1947 narisal Božidar Jakac.

41

Josip Broz Tito
(Kumrovec, 7.5.1892 - Ljubljana, 4.5.1980)

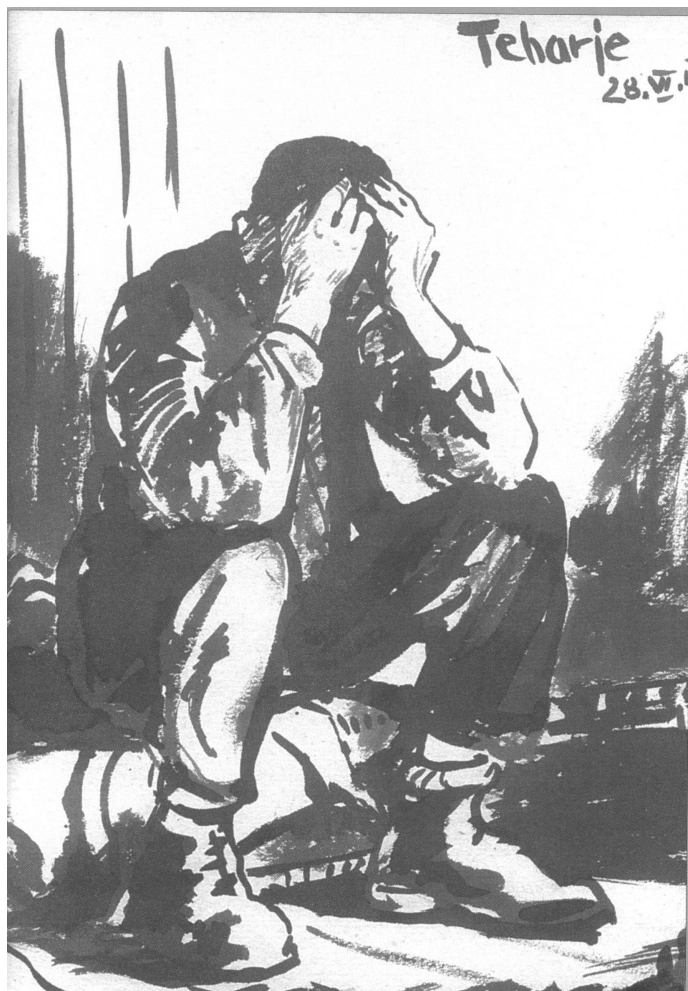
⁴⁰ <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

⁴¹ <http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

4. SKUPINA – POVOJNI POBOJI IN NASPROTNIKI NOVEGA SISTEMA

Na razstavi poišči predmet na spodnji sliki in tam začni z delom.

42

S pomočjo dela razstave, kjer se nahajaš, reši naslednje naloge.

1. Kdo je izvajal poveljne poboje? Pomagaj si z besedilom ob razstavljenih predmetih.

---

⁴² V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 10

2. Preko predmetov in fotografij iz grobišč ugotovi narodnost pobitih. Zapiši narodnost pobitih in preko katerih predmetov oziroma fotografij si to ugotovil.

---

3. Zapiši, katere skupine, institucije in posameznike je takratna oblast imela za sovražene? Pomagaj si z razstavo.

---

4. V kratkem zapisu razmisli ali danes obstajajo skupine, institucije in posamezniki, ki imajo težave v družbi oziroma z oblastjo.

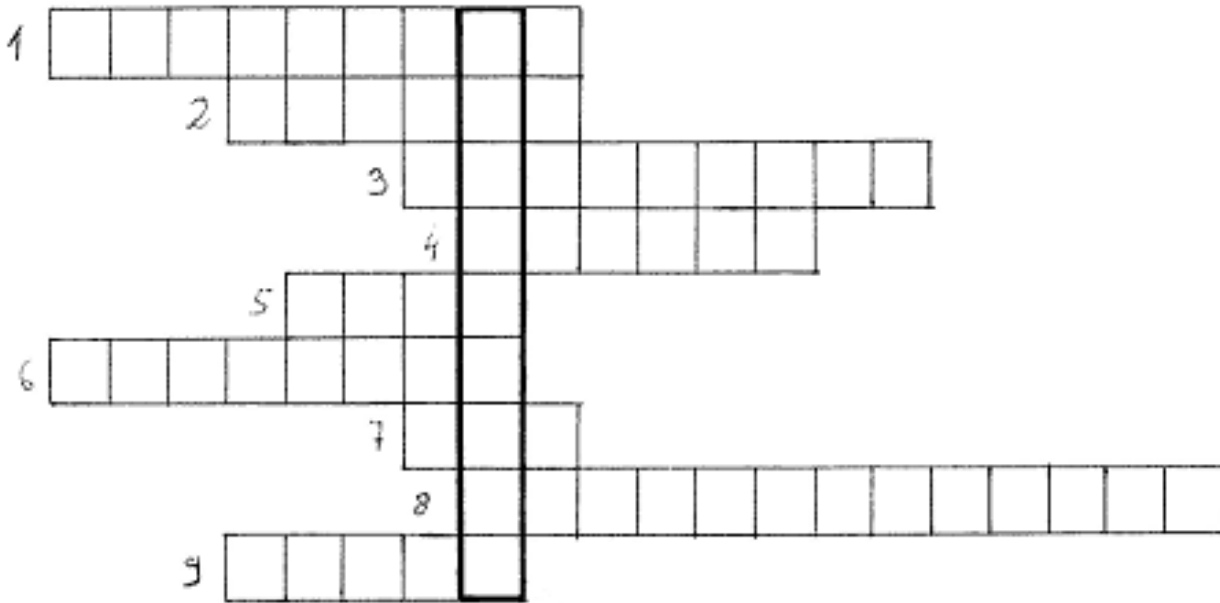

Na prazna mesta vpiši manjkajoče besede in jih nato vstavi v mrežo. Iz mreže boš razbral ime države.

8. Povojne poboje je izvajala _____ armada.
4. Po vojni so ženske lahko prvič _____ .
6. Edvard Kocbek: _____ v zidu.
3. _____ sporazum leta 1954.
1. Iz najdenih predmetov lahko razberemo _____ pobitih.

- Angažirana intelektualka, učiteljica prizadetih otrok, borka za ženske pravice, ena prvih komunistk
 → 2. _____ 5. _____.
9. Življenje damo - _____ ne!
7. Danes rečemo, da nas opazuje

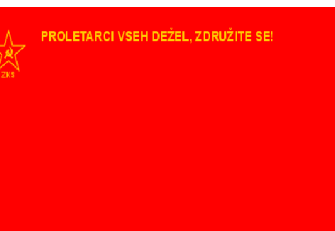
Poveži!

**grb Ljudske
republike Slovenije**

**zastava Komunistične
partije Slovenije**

**zastava Federativne ljudske
republike Jugoslavije**

**aktualna zastava
Republike Slovenije**

**zastava Ljudske
republike Slovenije**

Ločeno mnenje Marka Ličine

Glede zadnje naloge je prišlo do nestrinjanja znotraj skupine. Član skupine je izrazil ločeno mnenje, ki ga je povzel v naslednjih dveh stavkih. Prenašanje sedanosti v preteklost. Slovenska zastava je izven konteksta. Skupina se je demokratično odločila, da naloga ostane nespremenjena.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

MUZEJSKI DELOVNI ZVEZKI

(za vodstvo po sobi Slovenija 1945 – 1960 za četrti letnik srednjih šol)

4. SKUPINA – POVOJNI POBOJI IN NASPROTNIKI NOVEGA SISTEMA

Pred začetkom reševanja delovnih listov izpolni naslednje naloge.

IME:

PRIIMEK:

DATUM:

KJE SE NAHAJAM (obkroži):

Nahajam se v:

- a) Narodnemu muzeju Slovenije
- b) Muzeju novejšje zgodovine Slovenije**
- c) Mestnem muzeju Ljubljana
- d) Arhivu Republike Slovenije

Muzej v katerem se nahajam domuje v (obkroži):

- a) Tivolškemu gradu
- b) Cekinovem gradu**
- c) Turjaški palači
- d) Kozlerjevem dvorcu

V naslednji uri bomo izvedeli več o Sloveniji med letoma __1945__ ter __1960__ .

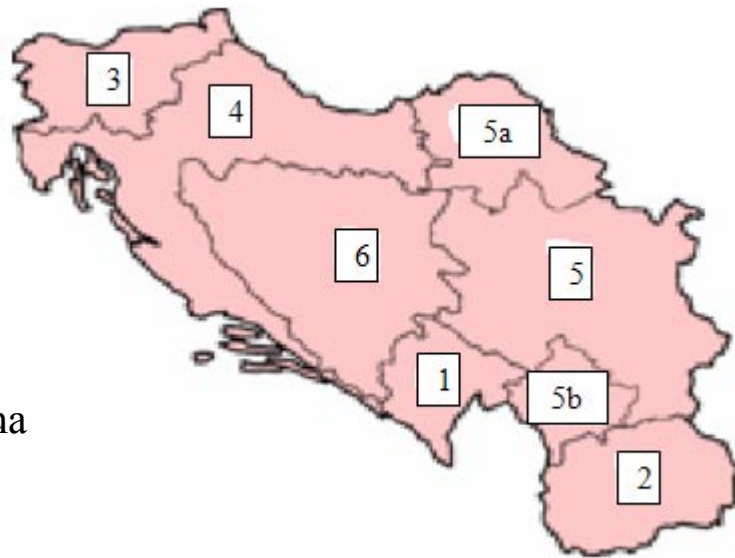
Slovenija je bila od 1945 do 1991 del Jugoslavije (Federativne ljudske republike Jugoslavije, od leta 1961 Socialistične federativne republike Jugoslavije).⁴³ V zemljevid vpiši številke republik in avtonomnih pokrajin.

---

⁴³ V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 12

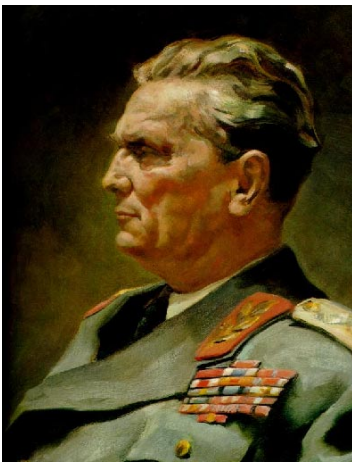
44

- 1 Črna Gora
- 2 Makedonija
- 3 Slovenija
- 4 Hrvaška
- 5 Srbija
- 5a Vojvodina
- 5b Kosovo
- 6 Bosna in Hercegovina

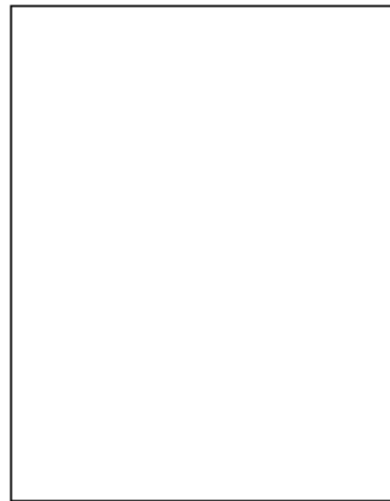

Oglej si kip Josipa Broza Tita, ki je obravnavano obdobje najbolj zaznamoval in ga doma po spominu skiciraj v prazen kvadrateg. Pomagaj si s portretom, ki ga je leta 1947 narisal Božidar Jakac.

45

Josip Broz Tito
(Kumrovec, 7.5.1892 - Ljubljana, 4.5.1980)

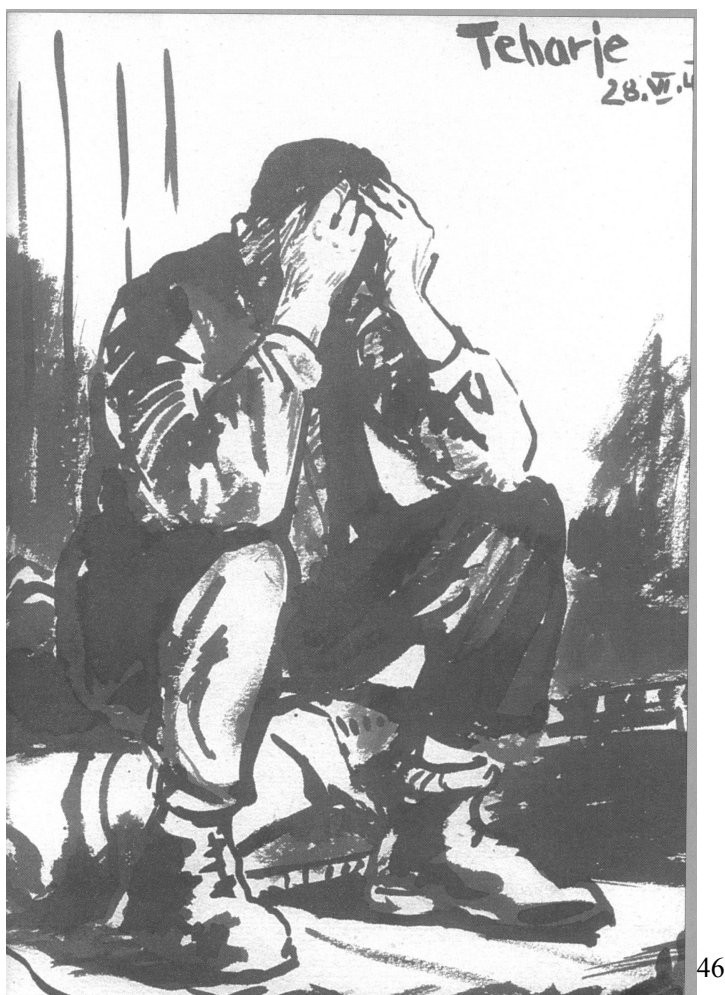

⁴⁴ <http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:SFRYugoslaviaNumbered.png>

⁴⁵ <http://www.titoville.com/images/tito-portret-jakac2.jpg>

4. SKUPINA – POVOJNI POBOJI IN NASPROTNIKI NOVEGA SISTEMA

Na razstavi poišči spodnjo sliko in tam začni z delom.

46

S pomočjo dela razstave, kjer se nahajaš, reši naslednje naloge.

1. Kdo je izvajal poveljne poboje? Pomagaj si z besedilom ob razstavljenih predmetih.

Nova oblast, jugoslovanska armada, partizani ... _____

---

⁴⁶ V: Dežman, J. (2007). Slovenija 1945 – 1960. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba. str. 10

2. Preko predmetov in fotografij iz grobišč ugotovi narodnost pobitih. Zapiši narodnost pobitih in preko katerih predmetov oziroma fotografij si to ugotovil.

_Srbi (prstana), Slovenci (poslovilna pisma), Nemci (identifikacijske ploščice) ...

---

3. Zapiši, katere skupine, institucije in posameznike je takratna oblast imela za sovražene? Pomagaj si z razstavo

_Politične nasprotnike, Cerkev, industrialce in tovarnarje, kmete, kritike režima ...

---

4. V kratkem zapisu razmisli ali danes obstajajo skupine, institucije in posamezniki, ki imajo težave v družbi oziroma z oblastjo.

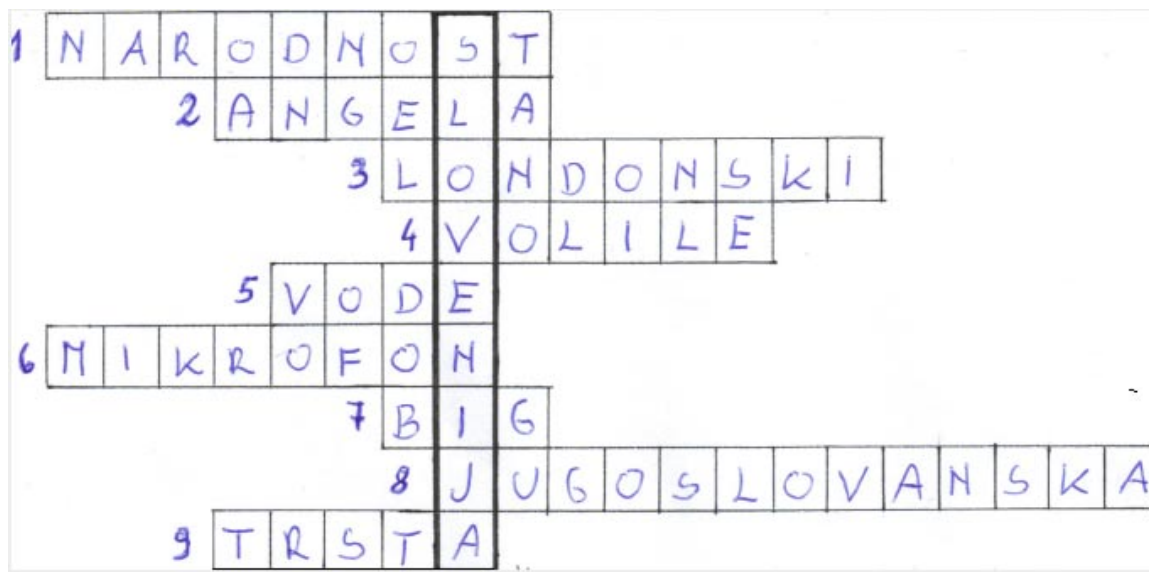
_Tu napišejo učenci svoje lastno mnenje. Pri tem jih ne omejujemo.

Na prazna mesta vpiši manjkajoče besede in jih nato vstavi v mrežo. Iz mreže boš razbral ime države.

8. Povojne poboje je izvajala *jugoslovanska* armada.
4. Po vojni so ženske lahko prvič *volile* .
6. Edvard Kocbek: *Mikrofon* v zidu.
3. *Londonski* sporazum leta 1954.
1. Iz najdenih predmetov lahko razberemo *narodnost* pobitih.

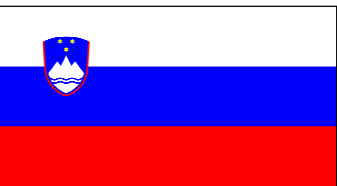
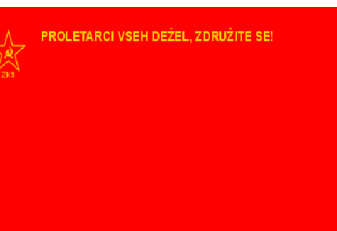

Angažirana intelektualka, učiteljica prizadetih otrok, borka za ženske pravice, ena prvih komunistk
 → 2. *Angela* 5. *Vode*.

9. Življenje damo - *Trsta* ne!
7. Danes rečemo, da nas opazuje

Poveži!

**grb Ljudske
republike Slovenije**

**zastava Komunistične
partije Slovenije**

**zastava Federativne ljudske
republike Jugoslavije**

**aktualna zastava
Republike Slovenije**

**zastava Ljudske
republike Slovenije**

Avtorji prispevkov:

Batista Martina
Baumkirher Nika
Bogataj Jerca
Brulc Jani
Buovski David
Čenčič Janja
Černuta Ana
Dekleva Jasmina
Dolinšek Urška
Dražetić Igor
Drmota Jakob
Enci Vida
Endliher Saša
Fajt Tanja
Gabrijelčič Tjaša
Gabrovšek Miha
Gajić Vesna
Gelze Daša
Geršič Matjaž
Grilc Barbara
Intihar Nina
Klančnik Julijana
Knez Branko
Konrad Patricia
Korošec Rajka
Kosmač Gorazd
Lajovic Jan
Ličina Marko
Lisec Jure
Lorber Zala
Marin Robert
Marinč Miha
Marinič Alenka
Marolt Maja
Mihelj Darja
Mirt Maja
Mravlja Nejc
Mušič Špela
Noč Jasmina
Pajnič Alenka
Pavlič Janja
Petan Marko
Pirnat Anja
Planinc Vesna
Potokar Gregor
Razgoršek Jasmina
Rifel Tadej
Sedeljšak Mirjam
Simeunić Zvonko
Sočič Mitja

Strahinić Janko
Šeško Polonca
Šrot Primož
Trdan Rok
Ugovšek Mateja
Venišnik Primož
Vidrih Vesna
Vodopija Davor
Volk Martina
Vukolić Mladen
Zabav Sanja
Zidanšek Ana
Žarn Klemen
Žohar Tanja

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik VI, št. 3**

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

Copyright © Oddelek za zgodovino (za potrebe predmeta
Didaktika zgodovine)

Ljubljana

2008

*Prispevki k didaktiki
zgodovine*

Študentje
4. letnika
zgodovine
pedagoške smeri

2007/08

ISSN: 1581-8713